

เรื่องเล่าจากป่า

เอกสารรวมบทความวิชาการวิทย์ของกรมป่าไม้

เรื่องเล่าจากป่า

เอกสารรวมบทความการวิจัยของกรมป่าไม้

ตุลาคม 2545 - มีนาคม 2546

กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่องเล่าจากป่า

เอกสารรวมบทความวิทยุของกรมป่าไม้ (ตุลาคม 2545 - มีนาคม 2546)

ผู้จัดทำ

รวบรวม / เรียบเรียงข้อมูล
ออกแบบปก

นางสาวยุคลธร ไกรวสิน
นายโอภาส พันธุ์ทอง

ที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการกองแผนงานและสารสนเทศ

นายชวลิต อูรพีพัฒน์พงศ์

จัดพิมพ์โดย

ฝ่ายผลิตสื่อ กองแผนงานและสารสนเทศ
กรมป่าไม้ เลขที่ 61 ถ. พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ / โทรสาร 0 2561 3641
<http://www.forest.go.th>

พิมพ์ครั้งที่ 1 : เมษายน 2546

พิมพ์และออกแบบที่ : วิทยุการพิมพ์ 0 2434 4722

คำนำ

กรมป่าไม้ โดยฝ่ายผลิตสื่อ กองแผนงานและสารสนเทศ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ การใช้ไม้ การใช้ประโยชน์จากป่าในรูปแบบต่างๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำไม้ สารระงับศัตรูเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ฯลฯ โดยเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นต่างๆ คือ

1. รายการ "คุยกันฉันท์เกษตรกร" ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษา คลื่น AM 1467 Khz เวลา 17.30 - 18.00 น. ทุกวันอังคาร

2. รายการ "ป่าเขาลำเนาไพร" ทางสถานีวิทยุเพื่อการเกษตร คลื่น AM 1386 Khz เวลา 18.00 - 18.30 น. ทุกวันเสาร์

3. รายการ "ป่าเขาลำเนาไพร" ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการ 2 คลื่น AM 837 Khz เวลา 10.30 - 11.00 น. ทุกวันอาทิตย์

ฝ่ายผลิตสื่อ กองแผนงานและสารสนเทศ จึงได้รวบรวมบทวิทยุรายการดังกล่าว ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2545 - มีนาคม 2546 จัดพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไปไว้ศึกษาหาความรู้ และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งานของกรมป่าไม้ต่อไป

ฝ่ายผลิตสื่อ
กองแผนงานและสารสนเทศ
เมษายน 2546

สารบัญ

ตอน	เรื่อง	หน้า
1	เตาอิวาเตะ - ภูมิปัญญาญี่ปุ่นสู่ไทย	7
2	เทียนน้ำตกเมื่อหน้าฝน	11
3	ป่าไม้กับอนาคตสมุนไพรร ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง การผลิตหรือจำหน่ายยาแผนโบราณ ซึ่งมีซากสัตว์ป่าเป็นส่วนประกอบของตัวยา	17
4	หวายน : จากป่าสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์	21
	สารแนะนำ รู้ ตอน ทำหลังคาโตเกียวเป็นสีเขียว	
5	ป่าตะวันตก : ผืนป่าใหญ่ของเมืองไทย	27
6	โรงพยาบาลสัตว์ป่า	33
7	แนะนำกฎ - ดอยน้ำเขียว	37
8	ความร่วมมือในโครงการปลูกป่าถาวร ฯ	42
	สารแนะนำ รู้ ตอน เชิญชวนท่องเที่ยวหมู่เกาะสิมิลัน	
9	ปลายฝนบนยอดภูเขา	47
	สารแนะนำ รู้ ตอน วานิลลา	
10	การปลูกและบำรุงรักษาสวนป่า	51
11	การปลูกพืชเกษตรในสวนป่า	55
12	ชุมชนบ้านสวนพลู - พุด่อ	59
13	เคล็ดลับการปลูกผักหวานป่า	63
14	กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ไม้	67
15	สลิด : พิธีกรรมชาติตามแนวป่า	73
	ฟ้าทะลายโจร สมุนไพรยอดนิยม	
	สารแนะนำ รู้ ตอน สมุนไพรรักษาโรคเบาหวาน	

ตอน	เรื่อง	หน้า
16	คืนชีวิตให้แผ่นดิน	77
17	ป่าไม้ในงานเกษตรแห่งชาติปี 2546	81
18	พลิกผืนนาสู่สวนเกษตร	85
	สาระน่ารู้ ตอน ไปดูนกชายเลนที่เกาะลิบง	
19	จากคนหาของป่ามาทำวนเกษตร	89
20	เพาโลว์เนียเป็นไม้โตเร็วเศรษฐกิจ ดีจริงหรือ	93
21	4 วิธีสู่การใช้ไม้อย่างคุ้มค่า	97
	สินค้าไม้เกมส์ อีกหนึ่งวิธีการใช้ไม้อย่างคุ้มค่า	
22	จากป่าสู่ไม้เศรษฐกิจ	99
	สาระน่ารู้ ตอน อนุรักษ์พันธุกรรมพืชกับ Gene Bank	
23	การผลิตฉนวนกันความร้อนจากเส้นใยหญ้าแฝก	103
	สาระน่ารู้ ตอน ต้นสำโรง	
24	ปลูกเพกาสร้างรายได้	107
	สาระน่ารู้ ตอน สร้างราคาให้กับไม้ตาล	
25	ไผ่ : พืชมหัศจรรย์แห่งเอเชีย	111
	สาระน่ารู้ ตอน เรดวูด ต้นไม้มหัศจรรย์	
26	กรมป่าไม้ในงาน 111 ปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	115

เตาอิวาเตะ ภูมิปัญญาญี่ปุ่นสู่ไทย

ออกอากาศวันที่ 5 ตุลาคม 2545

ยุคลธร: สวัสดีค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขาลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งเป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้ขอเสนอเรื่อง เตาอิวาเตะ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีชนิดหนึ่งที่จะเพิ่มคุณค่าให้กับไม้จากสวนป่า ถ้าใครสนใจจะประกอบอาชีพสวนปาก็ต้องมาฟังกัน เพราะมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์จากสวนป่ามากมาย ตามธรรมชาติที่เราได้จากสวนป่า เรายังจะใช้ลำต้น ส่วนเศษไม้ปลายไม้ถ้าเส้นผ่าศูนย์กลางกว้างไม่เกิน 2 นิ้ว โรงงานจะไม่รับจะเหลือนำมาทำเป็นเชื้อเพลิง เป็นถ่านหุงต้ม ซึ่งถือว่ายังเป็นการใช้ไม้อย่างไม่คุ้มค่าเท่าคุณค่าของไม้ ทางศูนย์ส่งเสริมการปลูกป่าที่ 4 ได้มีการรับเทคโนโลยีจากประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนาเตาเผาถ่านให้มีประสิทธิภาพสูง ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีราคาดีกว่าเดิม เตาประสิทธิภาพสูงที่ว่านี้ก็คือเตาอิวาเตะนั่นเอง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นที่มีมาเป็นร้อยๆ ปีแล้ว ในการสร้างเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง ได้ผลผลิตเป็นถ่านไม้บริสุทธิ์ ให้ความร้อนสูง ถ่านไม่แตก ไม่มีควัน นอกจากนี้ก็ยังได้ "น้ำส้มควันไม้" ที่ได้จากการกักไอน้ำความร้อนของการเผาถ่านที่มีประโยชน์มาก ไม่ว่าจะใช้ในการเกษตร อุตสาหกรรม ใช้ในครัวเรือน

ที่ทางญี่ปุ่นได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีนี้มาให้ประเทศไทยเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากไม้มากยิ่งขึ้น วันนี้เราจะมาฟังกันว่าประโยชน์จากน้ำส้มควันไม้ นั้นมีอะไรบ้าง และถ่านที่ได้จากเตาอิวาเตะที่มีประสิทธิภาพสูงนั้นจะเป็นอย่างไร และที่น่าสนใจคือเขามีการเผยแพร่ ขยายผลไปสู่ประชาชนอย่างไร โดยมีวิทยากรคือคุณสมพร ไชยจรัส หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมการปลูกป่าที่ 4 และคุณทองศักดิ์ นนทภา ผู้สัมภาษณ์คือ คุณสมชาย จอมมะเริง จากสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร เชิญฟังการสัมภาษณ์ค่ะ

สมชาย: จุดมุ่งหมายแรกของเตาอิวาเตะคือเผาถ่าน แต่การเผาถ่านมีควัน แทนที่จะปล่อยให้มันลอยทิ้งไปในอากาศเราก็มาใช้ประโยชน์จากมันอย่างมากมาย ดีกว่าเราได้ประโยชน์จากถ่านเพียงอย่างเดียว พูดถึงถ่าน เมื่อก่อนเราจะนึกถึงไม้ที่นำมาจากป่า คือไปตัดไม้ทำลายป่า ถ้ามีเตาถ่านมากก็เท่ากับการตัดไม้ทำลายป่ามาก ป่าโกงกาง ป่าแลม หมด ไม่มีเหลือ

สมพร: เรื่องการเผาถ่านมันเป็นเรื่องการใช้พลังงาน นอกจากพลังงานน้ำมันแล้ว ถ้ามว่าไม้จะมาทดแทนได้ไหม พลังงานอื่นไม่ว่าถ่านหิน ก๊าซ น้ำมันมันจะหมดไป แต่ไม้สามารถ

ปลูกทดแทนให้เกิดขึ้นใหม่ได้ ประเทศที่เขาเจริญเขาสนใจมาก มันมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับสุขภาพด้วยซ้ำ สำหรับน้ำส้มควันไม้ มันเป็นทางเลือกที่จะให้ยั่งยืนต่อไป ถ้าหากเราใช้น้ำมันหมดไป ถ่านหินหมดไป ก๊าซหมดไป แต่ถ้าเรามีการปลูกไม้ไว้ ไม่เศรษฐกิจ ไม้โตเร็ว นอกจากเราได้จากมูลค่าในด้านจากเตาอิฐเตาเผาแล้ว ยังได้น้ำส้มควันไม้ ก็จะช่วยให้อาชีพการทำสวนป่าของเกษตรกรยั่งยืนได้ ซึ่งตรงกับเป้าหมายหลักของโครงการที่ญี่ปุ่นเข้าสนับสนุน เขาต้องการความยั่งยืนของสวนป่าขนาดเล็กที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจากนโยบายไม้เศรษฐกิจของรัฐบาลแล้ว ในอนาคตทำอย่างไรที่จะให้ชาวบ้านได้ตัดไม้มาใช้ประโยชน์ และมีรายได้ มีอาชีพถาวร ยั่งยืน

สมชาย: ถ้าสมัยก่อนส่งเสริมให้ปลูกป่า เพื่อให้เขาขายไม้เขาไปทำเฟอร์นิเจอร์อย่างเดียว ผมมองอย่างไรมันก็ไม่พอกัน เพราะมันใช้เวลา 3 ปีกว่าถึงจะพอใช้ได้ แต่ตอนนี้เราไม่ได้ปลูกเพื่อมุ่งทำเฟอร์นิเจอร์อย่างเดียวแล้ว ทำเฟอร์นิเจอร์ก็ส่วนหนึ่ง แต่ว่าเปลือกเศษไม้ ก็เอามาทำน้ำส้มควันไม้ได้

สมพร: ผมอยากเปรียบเทียบว่าไม้ 1 ตัน เผาถ่านได้ 250 กก. ได้ กก. ละ 5 บาท ก็ตก 1,250 บาท แต่ใน 1 ตัน จะได้น้ำส้มควันไม้ 30 ลิตร ในราคาเริ่มต้นขายลิตรละ 180 บาท ก็จะได้เป็นยอดเงินถึง 5,400 บาท ก็คุ้มมูลค่าของน้ำส้มควันไม้จะมีค่ามากกว่าตัวเนื้อไม้ ถ้าเกษตรกรสร้างเตาเผาถ่านแบบนี้ เรื่องถ่านจะเป็นเรื่องรอง น้ำส้มควันไม้จะเป็นเรื่องหลัก

ทองศักดิ์: ตอนนี้เราก็กำลังแนะนำให้เกษตรกรมาใช้ประโยชน์จากน้ำส้มควันไม้ทางการเกษตร

สมชาย: น้ำส้มควันไม้ ประโยชน์มากมาย ทั้งการเกษตรและใช้รักษาแผลของร่างกายก็ยิ่งได้ ถ้าสนใจจะไปติดต่อขอข้อมูลหรือความรู้เพิ่มเติมได้จากไหน

สมพร: เราได้ตั้งชมรมชื่อชมรมส่งเสริมการปลูกป่าผลิตภัณฑ์และพลังงานจากไม้ โทร. 0 4435 7994 และโทรสาร 0 4422 2001 ที่ชมรมเราก็จะมีคุณคณิต เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกป่า ที่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา มาเป็นประธานชมรม รองประธานก็แยกเป็น 4 ท่าน ท่านแรกเกี่ยวกับการปลูกป่า ท่านที่ 2 เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ไม้ ท่านที่ 3 เกี่ยวกับเรื่องพลังงานจากไม้ ท่านที่ 4 เกี่ยวกับด้านวิชาการ การบริหาร

ทองศักดิ์: กรมป่าไม้เราเป็นเหมือนสื่อกลางระหว่างเกษตรกรและชมรม ชมรมมีเป้าหมายหลักเพื่อรวมกลุ่มผู้ปลูกป่า เราปลูกป่าโดยการส่งเสริมของกรมป่าไม้ ปลูกไปแล้วเมื่อถึงระยะเวลาใช้ประโยชน์ไม้จะไปทำอะไรได้บ้าง ขายที่ไหน ราคาอย่างไร

สมพร: เมื่อปลายเดือนที่แล้วชมรมเราจัดตลาดไม้ชุมชนเพื่อเอาผู้ซื้อผู้ขายไม้มารวมกัน มาโชว์ มีบริษัทส่งออกไปร่วมงานกันหลายบริษัท มาส่งถ่านไปส่งออก หรือบริษัทรับซื้อไม้ทำเยื่อกระดาษก็ไปติดต่อด้วย เรามีทะเบียนผู้ปลูกป่า ชนิดพันธุ์ไม้ อายุไม้ที่ปลูก เรามาพบกัน มาตกลงราคา โดยกรมป่าไม้เป็นสื่อกลาง ก็เป็นสิ่งที่ทางกรมป่าไม้ได้ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกป่า

สมชาย: เวลาเราส่งถ่านออกไปขาย เรามีตรารับรองไหม

ทองศักดิ์: มีครับ ข้างกล่องถ่านจะเขียนทั้งภาษาไทยและญี่ปุ่นเลยว่า ถ่านไม้จากสวนป่าเท่านั้น ซึ่งจริงๆ มันเป็นไม้นอกประเภทต้องมาจาก

สวนป่าเท่านั้นอยู่แล้ว การนำเข้าต่าง
ประเทศถ้าเป็นไม้ที่ไม่ชัดเจนเขาก็ไม่ให้นำ
เข้าเหมือนกัน ไม่มีที่มา

สมชาย: กิจกรรมหลักของชมรมอย่างอื่นมีอะไรอีก

สมพร: เตาถ่านได้มีการขยายผลโดยเกษตรกรของ
ชมรมหลายรายได้นำไปสร้าง เช่นที่วังน้ำ
เขียว สีคิ้ว โนนสูง อย่างน้อยๆ ในโคราชก็
กระจายไป และขยายผลไปทั่วภาคอีสาน
พยายามทำให้น้ำส้มควันไม้เป็นที่รู้จักของ
เกษตรกรทั่วประเทศก่อน บ้านเราทรัพยากร
ได้เปรียบในเรื่องการปลูกต้นไม้ ปลูกแล้ว 4
- 5 ปี ใช้ประโยชน์ได้ แต่บางประเทศเขา
ขาดแคลนทรัพยากร มันไม่เอื้อ ปลูกกล้าไม้
อย่างเดียวใช้เวลานาน กว่าจะโตจนใช้ประ
โยชน์ได้ตั้ง 30 - 40 ปีก็มี

ทงศักดิ์: ผลผลิตอีกอย่างที่ชมรมทำจากเตาถ่านคือ
เราทำเครื่อง gasifier ผลิตกระแสไฟฟ้า
คือในกระบวนการเผาถ่านมันมีก๊าซ เรานำ
มันมาผ่านกระบวนการผลิต โดยร่วมวิจัยกับ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จากการจัด
ตลาดไม้ครั้งก่อน ทางมหาวิทยาลัยฯ พานัก
ศึกษามาดู อาจารย์ก็สนใจเห็นชมรมจัดงาน
มีเครื่องปั่นกระแสไฟฟ้ามาแสดงด้วย ก็คิด
ว่าน่าจะทำวิจัยด้วยกัน เลยเขียนโครงการ
ขอวิจัยร่วมกับชมรม ขอเงินจากมหาวิทยาลัย
มาได้ 2 ล้าน เริ่มสร้างอุปกรณ์ gasifier มา
ผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานจากไม้ เป็น
เตาต้นแบบ ก็เกิดประโยชน์ที่จะขยายผลต่อ
ไป มาดูงานได้ ชมรมเราพร้อม เครื่องต้น
แบบเป็นเครื่องที่ใช้ก๊าซจากเศษไม้ ปลายไม้
มาป็นเป็นเครื่องสูบน้ำได้ ซึ่งเกษตรกรทั่วไป
สามารถนำไปใช้ได้ หรือคนอยู่บนเขามีแค่
เศษไม้ปลายไม้ ไม่ต้องตัดไม้จากป่าก็
สามารถปั่นกระแสไฟฟ้าได้ ใช้สูบน้ำในการ
เกษตรได้

สมพร: ออกแบบแล้วสามารถลับลิวซ์มาใช้ไฟ
หลวงก็ได้ ไฟเราก็ได้

สมชาย: ชมรมตั้งอยู่ที่ไหนครับ

สมพร: ลาดบัวขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา หรือที่
ติดต่อได้ง่ายคือศูนย์ส่งเสริมการปลูกป่าที่ 4
อ.เมือง จ.นครราชสีมา ใครสนใจไปดูของ
จริง ไปฝึกอบรม ไปดูการปั่นเตาเองได้เลย
ติดต่อไปที่ประธานชมรม คุณคณิต ทวี-
กาญจน์ 0 4432 5582, 0 4432 5412,
0 4432 5045 อีเมลเป็นคุณพุทธินันท์
ผู้เชี่ยวชาญด้านเตาถ่านโดยเฉพาะ 0 4429
7404-5 ท่านแนะนำเตาอิวาเตะได้แน่นอน

สมชาย: ผมว่าพวกเขาไม่มันเยอะมาก ถ้าเราเอาไป
ทำเสียมอย่างเดียวมันไม่คุ้ม ถ้าเอามาเผา
ถ่านระบบนี้จะได้มูลค่ามากขึ้น

สมพร: มูลค่าของมัน ดีไม่ดีได้มากกว่าขายต้นมัน
อีก เดี่ยวนี้มีโรงงานที่โชคชัย ทำถ่านกัมมัน
ที่ได้จากกะลามะพร้าว หรือไม้ยูคา ไม่รวม
เปลือก เอาแต่แก่น มาเผาก็ได้คาร์บอนแท้
เอามาอัดแท่งใช้ในอุตสาหกรรมกรองน้ำ
เป็นถ่านดับกลิ่นในเครื่องกรองน้ำ เป็นตัว
ฟอกกลิ่น

ทงศักดิ์: อย่างชมรมก็ใช้เทคโนโลยีง่ายๆ ใช้ถ่านบด
ใส่ซองสวยๆ มาดับกลิ่นในตู้เย็น แต่ก่อน
ชาวบ้านสีคิ้วเวลาไปงานศพ ก็จะได้ยาหม่อง
เป็นของชำร่วย ชนเงิน มันไม่ค่อยได้ใช้
ประโยชน์ แต่เดี๋ยวนี้แจกถ่านเอามาวาง
หน้ารถยนต์ ดับกลิ่นได้ เราส่งเสริมให้
เกษตรกรได้ดี แนะนำกลุ่มแม่บ้าน

สมพร: เขาสรุปง่ายๆ ว่าประโยชน์ของถ่านไม้ในการ
เกษตร คือใช้ในการปรับปรุงดิน เพราะถ่าน
ไม้มีรูพรุนมาก ใสในดินแล้วร่วนซุย อุ้มน้ำ
อากาศถ่ายเทได้ดี รากพืชออกไปหาอาหาร
ได้ง่ายขึ้น

ยุคละคร: นั่นก็เป็นเรื่องของเตาอิวาเตะ ซึ่งเป็น
ภูมิปัญญาของชาวญี่ปุ่นที่ถ่ายทอดมายังคน
ไทยเราได้ใช้ประโยชน์จากเตาประสิทธิภาพ
สูง ที่นอกจากจะได้ถ่านไม้แล้ว เรายังได้
น้ำส้มควันไม้อีกด้วย ใครสนใจก็อย่าลืมน
ติดต่อไปที่ จ.นครราชสีมา เรามีเปิดอบรม
กันด้วย

วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้
สัปดาห์หน้าเรายังมีเรื่องราวที่เป็นสาระความ
รู้เกี่ยวกับป่าไม้ มาเล่าสู่กันฟังเช่นเดิม ต้อง
ติดตามนะคะ แล้วพบกันใหม่ สวัสดีค่ะ

.....

น้ำส้มควันไม้ (Wood Vinegar)

เป็นสารชีวภาพ เกิดจากการควบแน่นของควันไม้
ในกระบวนการเผาถ่านไม้

คุณสมบัติและส่วนประกอบ

pH4 ประมาณ 3 ความถ่วงจำเพาะ 1.012-1.024
น้ำ 85% กรดอินทรีย์ 3% สารอินทรีย์อื่นๆ 12% มีสาร
ชนิดต่างๆ อีกมากกว่า 200 ชนิด

ตัวอย่างประโยชน์และวิธีใช้

100% รักษาแผลสด ถูกร้ำร้อนลวก โรคเชื้อราที่
ผิวหนัง ผสมน้ำ 50 เท่า ฉีดพ่นป้องกันมด ปลวก ตะขาบ
แมงป่อง ผสมน้ำ 200 เท่า ฉีดพ่นที่ใบและรอบๆ ต้น
ช่วยไล่แมลง ป้องกันโรคเชื้อรา กระตุ้นการเจริญเติบโต
ของพืช ผสมน้ำ 100-200 เท่า ฉีดพ่นมูลสัตว์ กองขยะที่
ขึ้นแฉะ ช่วยดับกลิ่น ลดปริมาณแมลงวัน

เก็ვნ้ำตกเมือหน้าฝน

ออกอากาศวันที่ 12 ตุลาคม 2545

ตอนที่

2

สวัสดีคะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ลำเนาไพร มามอบสาระความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ในรูปแบบต่างๆ อีกครั้ง เป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้จะมาพาคณผู้ฟังไปเที่ยวธรรมชาติกันคะ หลังฤดูฝนผ่านไป ช่วงนี้ป่าได้รับน้ำอย่างชุ่มฉ่ำ จึงทำให้เป็นช่วงที่ดีที่สุดที่จะไปชมความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า โดยเฉพาะน้ำตกที่จะมีน้ำอย่างเต็มที่ ไหลแรง วันนี้รายการจึงขอแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกที่สวยงามและน่าสนใจให้ได้รู้จักกัน 5 แห่ง เริ่มกันที่

ห้วยหลวง

...ที่สุดแห่งสามเหลี่ยมมรกต

เมื่อเอ่ยชื่อ "สามเหลี่ยมทองคำ" คนส่วนใหญ่จะรู้ว่ามีหมายถึงดินแดนจุดบรรจบของ 3 ประเทศ ไทย พม่า ลาว ที่มีชื่อเสียงในด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือ แต่ถ้าหากพูดถึง "สามเหลี่ยมมรกต" คนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าคือบริเวณจุดบรรจบกันของ 3 ประเทศ ไทย ลาว กัมพูชา ซึ่งอยู่บริเวณภาคอีสานตอนใต้ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ตรงสามเหลี่ยมมรกตมีสภาพเป็นผืนป่าบนแนวผาเดี่ยวๆ ของเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูจอง - นายอย

ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าในบริเวณอุทยานฯ ที่มีพื้นที่ราว 686 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม

คลุมเขตอำเภอบุญศรีภักดิ์ นาจะหลวย และน้ำยืนของจังหวัดอุบลราชธานี ที่นี่จึงเป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกที่มีความยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย น้ำตกดังกล่าวมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า "น้ำตกห้วยหลวง" และมีชื่อเดิมว่า "น้ำตกบักแตว"

น้ำตกห้วยหลวงจัดเป็นน้ำตกที่มีความสูงที่สุดในภาคอีสาน โดยน้ำตกชั้นกลางมีความสูงกว่า 50 เมตร สายน้ำจะไหลตกจากผาหินทรายลงไปแอ่งน้ำใหญ่เบื้องล่าง เกิดเป็นม่านน้ำสีขาว ส่งเสียงกึกก้องไปทั่วราวป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝนจนถึงต้นฤดูหนาว น้ำตกแห่งนี้จะมีความงดงามตระการตาน่าเที่ยวชมที่สุด นอกจากความงดงามของตัวน้ำตกที่เราสามารถเดินขึ้นไปชมทัศนียภาพลงมาจากยอดผาน้ำตกทางด้านบนหรือลงเล่นน้ำในแอ่งน้ำเบื้องล่างได้อย่างปลอดภัยแล้ว บริเวณโดยรอบที่มีสภาพเป็นผืนป่าดิบแล้งและป่าเต็งรังก็ล้วนเป็นแหล่งศึกษาชื่นชมพรรณไม้สำหรับผู้สนใจอย่างดีเยี่ยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้วยไม้ป่าที่ขึ้นอยู่ตามคบไม้ในป่าเต็งรัง และตามเส้นทางเข้าไปยังน้ำตกห้วยหลวง

บริเวณภูหินต่างซึ่งมีสภาพทางธรณีสัณฐานคล้ายคลึงกับลานหินปุ่มของอุทยานฯ ภูหินร่องกล้าเป็นจุดชมวิวที่สวยงามแปลกตาอย่างยิ่ง สามารถมองเห็นที่ราบลุ่มน้ำโขงในประเทศลาวอย่างชัดเจน ในบริเวณป่าละเมาะลานหินจะมีกล้วยไม้ที่ชื่อ "แดงอุบล" ออกดอกให้ชมช่วงฤดูฝน นอกจากนี้จะมีพวกต้นกระเจียวป่าที่สวยงามหลากหลายชนิด รวมทั้งดอกไม้ป่า เช่น พุดป่า และ

ชบาติน ออกดอกสะพรั่งตามทุ่งโล่ง ส่วนในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม จะมีดอกไม้กินแมลงจำพวกดุสิตา สร้อยสุวรรณา หยาดน้ำค้าง และจอกบว้าย ผลิดอกอยู่ตามพื้นที่ชื้นแฉะบริเวณลานหิน สวยงามอย่างยิ่ง

สำหรับผู้ที่ชื่นชอบการดูนกและมีเชื้อ ที่นี่คือแหล่งรวมชนิดพันธุ์ที่น่าสนใจที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย เนื่องจากได้รับอิทธิพลของพันธุ์สัตว์เทือกเขาอันนัมและเขมรต่ำที่กระจายพันธุ์เข้ามาถึง เราจึงสามารถพบเห็นนกและผีเสื้อแปลกๆ มาหากินอยู่บริเวณใกล้ๆ น้ำตกห้วยหลวง

ที่น่าสนใจที่สุดคือความเป็นไปได้ที่อาจยังมีภูปรีสัตว์ป่าสงวนของไทยที่ใกล้สูญพันธุ์จากโลก หลงเหลืออยู่ในพื้นที่ของอุทยานฯ ภูจอง - นายอย

ใครสนใจจะไปเที่ยวและพักค้างแรม ที่อุทยานฯ ภูจอง - นายอย มีบ้านพักบริการ 4 หลัง พักได้หลังละ 4 - 20 คนแล้วแต่ขนาด สามารถสำรองบ้านพักได้ที่ส่วนอุทยานฯ กรมป่าไม้ โทร. 0 2561 4292 - 3 ต่อ 724 - 725 นอกจากนี้ยังมีลานกางเต็นท์และห้องน้ำไว้บริการ แต่นักท่องเที่ยวต้องนำเต็นท์และเครื่องนอนไปเองค่ะ

เขาสอยดาว - พลิ้ว...

...มนต์เสน่ห์น้ำตกประจำวันออก

จันทบุรี ดินแดนแห่งทิศบูรพาซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าดงดิบ แหล่งกำเนิดของน้ำตกน้อยใหญ่ โดยเฉพาะน้ำตกเขาสอยดาวและน้ำตกพลิ้วนั้น ถือเป็นตำนานแห่งน้ำตกอันงดงามไม่เคยเสื่อมคลาย

"น้ำตกเขาสอยดาว" เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่ไหลลดหลั่นลงมาจากผาหินต่างระดับถึง 16 ชั้น ซึ่งต้องบุกบันเลาะราวไพรขึ้นไปชื่นชมความงาม สายน้ำบริสุทธิ์ที่ไหลลดเคี้ยวไปในป่าดิบท่ามกลางแมกไม้ร่มรื่นคือมนต์เสน่ห์ของที่นี่ นักท่องเที่ยวนิยมลงเล่นน้ำกันตั้งแต่ชั้นที่ 1 - 5 จากนั้นเส้นทางเดินจะชันขึ้นไปจนถึงชั้นที่ 16

จึงเหมาะสำหรับผู้รักการผจญภัยและศึกษาธรรมชาติแต่น้ำตกชั้นที่ 9 และ 10 นั้นโดดเด่นที่สุด เพราะมีสภาพเป็นผาหินตระหง่าน สายน้ำแรงทิ้งตัวลงมาตามลาดผากระทบแก่งหินและวังน้ำเบื้องล่างแตกเป็นฟองขาวเกิดหมอกและละอองน้ำพุ่งไปไกล เสียงสายน้ำดังกระหึ่ม จนได้ชื่อว่าเป็นน้ำตกที่ "สวยและสูงที่สุด" ในภาคตะวันออก จากนั้นถ้าใครลุยป่าต่อขึ้นไปจนถึงชั้นที่ 16 ก็จะได้เห็นผืนป่าแนวชนิดของป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก

ผืนป่าโดยรอบน้ำตกเขาสอยดาวเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ เช่น กบอกหนามสัตว์เฉพาะถิ่นของที่นี่ ดอกโลกเขา ราชินีแห่งป่าเขาสอยดาวที่จะออกดอกแดงสะพรั่งทุกเดือนธันวาคม - เมษายน ดอกวานิลลา กล้วยไม้เถาเลื้อยที่ห้อยระย้าจากคาคบสูง และไม้กฤษณา เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นเขาสอยดาวยังมีป่ากระวานที่ดีที่สุดในโลก และเป็นแหล่งดูผีเสื้อและนกที่ยอดเยี่ยมด้วย

"น้ำตกพลิ้ว" เป็นอีกหนึ่งน้ำตกที่สวยงามของเมืองจันทร์ เข้าถึงง่าย เพราะอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว มีการจัดทำทางเดินเลาะไปตามลำธารใต้ โดยมีแอ่งน้ำให้ลงเล่นเป็นระยะ พร้อมโต๊ะปิกนิก เเดินไม้ที่ร้อยเมตรก็ถึงตัวน้ำตกซึ่งเป็นผาหินสูง ประมาณ 20

เรื่องเล่าจากป่า

เมตร พร้อมสายน้ำลดหลั่น 2 ระดับที่พวยพุ่งออกมาจากรอยแตกของหิน อยู่ในอ้อมแขนของป่าดิบร่มครึ้ม แถมยังมีปลาพลวงหินนับพันตัวแหวกว่ายอยู่ในน้ำอย่างเป็นมิตร นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติให้เราได้สัมผัสป่าดิบต้นน้ำเมืองจันทร์ที่มีโอกาสพบตะกอกหรือกิ้งก่ายักษ์ รวมทั้งเชื้อเพลิงจันทบูร *Dendrobium friedericksianum* กล้วยไม้เฉพาะถิ่นของไทยที่จะออกดอกสีเหลืองห้อยระย้าในเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

ใครสนใจจะไปพักค้างแรมที่น้ำตกเขาสอยดาว มีเรือนพักขนาดใหญ่สำหรับ 20 คนขึ้นไป เรือนรับรองติดแอร์ และลานกางเต็นท์ ส่วนน้ำตกพลิว มีบ้านพักนักท่องเที่ยว 4 หลัง พักได้ประมาณ 28 คน ค่ายพักแรม 2 หลัง พักได้ประมาณ 65 คน พร้อมลานกางเต็นท์และเครื่องนอนบริการ

แม่ปาน...น้ำตกสวยงาม

บนเส้นทางสู่อุดดอยอินทนนท์

น้ำตกแม่ปาน อาจจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันน้อยกว่าน้ำตกอื่นๆ ของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อย่างน้ำตกแม่ยะ น้ำตกแม่กลาง หรือน้ำตกวชิรธาร แต่ถ้าเรื่องความสวยงามกับความโดดเด่นแล้ว ที่นี่ ไม่ได้เป็นรองน้ำตกใดๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดเลยแม้แต่น้อย สำหรับผู้ที่ชอบเดินป่า ส่องนก ดูผีเสื้อ ที่นี่ก็มีครบเช่นกัน

"แม่ปาน" เป็นน้ำตกขนาดกลางที่อยู่ในกลุ่มของน้ำตกแม่ปานจำนวน 3 น้ำตกที่อยู่ใกล้ๆ กัน ได้แก่ ห้วยทรายเหลือง แม่ปาน และผาสุวรรณค์ โดยแม่ปานเป็นน้ำตกสายเดี่ยวซึ่งพุ่งตกลงมาจากหน้าผาสูงชันลงสู่ผืนป่าเบื้องล่าง กลุ่มน้ำตกแม่ปานนี้มีอยู่ 3 น้ำตก ควรเที่ยวให้ครบทั้ง 3 ที่ การจะเดินเที่ยวให้ครบระยะทางราวๆ 3 กิโลเมตร ซึ่งต้องเดินฝ่าป่าดงดิบ เสาะเรื่อยไปตามริมห้วย เหมาะสำหรับผู้รักการผจญภัย เพราะจะต้องปีนขึ้นเขาหรือลงน้ำตก

ส่วนถ้าใครชอบเดินสบายๆ ก็ไปน้ำตกห้วยทรายเหลืองซึ่งอยู่ใกล้กับหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ มากที่สุด มีนกให้ดูหลายชนิด ทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพ ส่วนคนรักผีเสื้อก็สนุกได้ไม่แพ้กัน เพราะมีพวกหนอนกาฝากหางตั้ง หางดาบ กับผีเสื้อในวงศ์มรกตและขาหน้าผู้ตัวสวยๆ แปลกๆ ลงมาให้ดูกันไม่ทันเลยทีเดียว

ใครสนใจจะไปสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิดบริเวณหน่วยพิทักษ์ฯ แม่ปานมีที่พักให้ค้างแรมกางเต็นท์ พร้อมห้องน้ำห้องท่าสะดวกสบาย แต่จะลำบากในเรื่องอาหารการกิน หากต้องการบรรยากาศแบบเยี่ยมๆ พร้อมความสะดวกในเรื่องอาหารก็ลงมาพักที่บ้านรับรองของอุทยานฯ ตรงบริเวณ กม.ที่ 31 หากไม่ได้จองบ้านพักมาล่วงหน้า ทางอุทยานฯ ก็มีบริการให้เช่าเต็นท์อย่างเหลือเฟือ รวมทั้งผ้าห่ม ที่นอน หมอน มุ้ง ยากันยุง ถ่านไฟฉาย มีขายและให้เช่าเสร็จสรรพ ไม่ต้องกังวลใจ ไปอินทนนท์พักแต่กระเป๋ากับกระเป๋าสีเสื้อผ้าใบเล็กๆ ไปก็พอ

แม่สุรินทร์...

...สู่อุดน้ำตกแห่งเมืองสามหมอก

น้ำตกแม่สุรินทร์ เป็นที่สุดของน้ำตกอีกแห่งที่มีทั้งความงดงาม ความสูงตระหง่าน ทำทายนักแรมทางจากทุกสารทิศให้ไปสัมผัส ระยะทางเดินเท้าเข้าสู่ตัวน้ำตกอาจจะไม่ไกลเหมือนกับที่ล่อชู แต่ถ้าสู้กันตัวต่อตัวแล้วอาจทำให้หลายๆ คนต้องล้มความทุกข์ยากจากที่ล่อชูเลยทีเดียว

แม้ว่าความสูงของสายน้ำตกแม่สุรินทร์จะเป็นแค่ไม่ถึง 1 ใน 3 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับที่ล่อชู แต่ถ้าระบุว่า เป็นน้ำตกชั้นเดียวแล้ว ..ที่นี้สวยที่สุด สูงที่สุดอย่างไม่เป็นรองใคร เป็นน้ำตกที่ไหลตั้งเป็นเส้นตรงลงมาจากหน้าผาที่สูงชันสู่หุบเขาเบื้องล่างท่ามกลางป่าดงดิบอันอุดมสมบูรณ์และเขียวขจีของพรรณไม้ ช่วงที่น้ำแรงและสวยสุด ๆ จะคาบเกี่ยวกันระหว่างปลายฝนต้นหนาว ประมาณเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

นอกเหนือจากเส้นทางเดินเท้าไปยังตัวน้ำตกที่ลัดเลาะไปตามลำน้ำและแมกไม้ที่ร่มรื่นตลอดเส้นทางแล้วยังมีนกป่าและนกสีสวยตามริมน้ำให้ดูควบคู่ไปกับผีเสื้อตัวแปลกๆ มากมายที่มักพบหากินรวมกันเป็นฝูงใหญ่บริเวณทรายชั้นๆ ริมธาร และถ้าหากมีเวลาเหลือ ยังมีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติพร้อมจุดชมวิวยอดเยี่ยมหลายแห่งซึ่งเหมาะมากสำหรับคนรักนก รักผีเสื้อ และถ้าไปเที่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน ตามเส้นทางอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์นั้นจะผ่านทุ่งบัวตองที่บ้านสะพรั่งสีเหลืองสดไล่ลานตาเต็มดอย แม่อุคค มีจุดจอดพักให้ชมวิวและถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกลับไปในมุมที่งามที่สุด

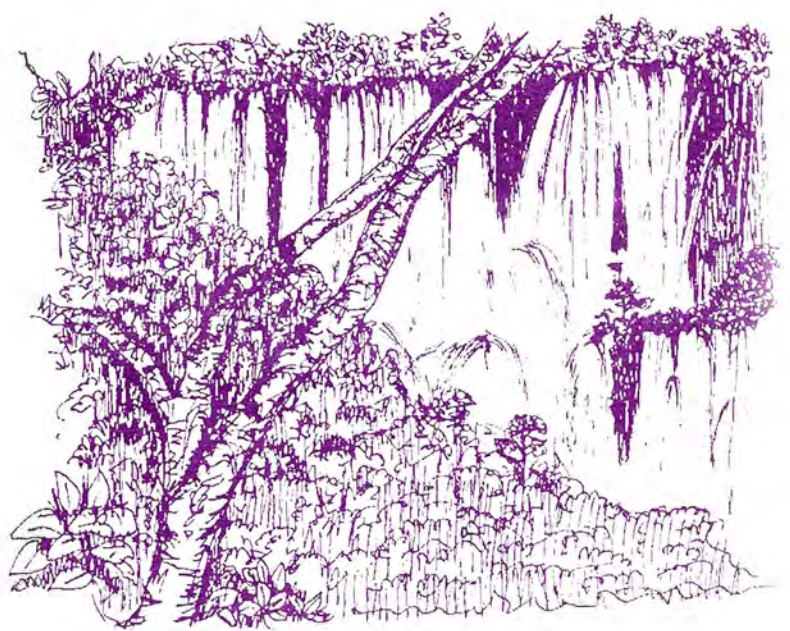
อุทยานฯ น้ำตกแม่สุรินทร์มีบ้านพักรับรองหลายหลังทั้งขนาดเล็กและใหญ่ ส่วนใครที่ชอบธรรมชาติจริงๆ จะกางเต็นท์นอนก็ได้ แต่เครื่องนอนหมอนมุ้งต้องพร้อมจริงๆ เพราะอากาศในช่วงเที่ยวที่ดีที่สุดคือพฤศจิกายน - ธันวาคมหนาวเป็นที่สุดทีเดียว ส่วนใครที่ชอบบรรยากาศของขุนเขากับทุ่งบัวตองสีเหลืองงามอร่าม บริเวณดอยแม่อุคคมีรีสอร์ทหรือเรือนพักแรมหลายแห่งให้เลือกพักได้ตามใจชอบค่ะ

ทิลอชู่...สวยที่สุดในเมืองไทย ยิ่งใหญ่ระดับโลก

เชื่อว่าหากเป็นนักแรมทางธรรมชาติประเภทที่ชอบภูเขาและน้ำตกแล้ว ชื่อของ "ทิลอชู่" คงอยู่ในความคิดความฝันที่อยากไปเห็นและสัมผัสด้วยตนเองให้ได้สักครั้งในชีวิต แม้ว่าหนทางนั้นจะยากลำบากแสนสาหัสขนาดไหนก็ตาม ใครที่ยังไม่เคยไปหรือกำลังคิดจะไป...อย่าช้า หาเวลาช่วงสุดสัปดาห์หรือลาพักร้อนไป แล้วจะรู้ซึ่งถึงคำว่า "คุ้มค่างับเหนือทุกหยาดหยด" นั้นเป็นอย่างไร

ใครยังไม่เคยไป ลองหลับตาจินตนาการถึงภาพหน้าผาที่น้ำตกไหลลงมา ช่วงกว้างของหน้าผายาวราวครึ่งกิโลเมตร ความสูงของสายน้ำที่สูงถึง 300 เมตร ทำให้ว่ากันว่าทิลอชู่เป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นน้ำตกที่มีทั้งความงามและความยิ่งใหญ่ลงการจันตอันดับ 1 ใน 6 ของน้ำตกที่สวยงามที่สุดในโลกอีกด้วย

คำว่า "ทิลอชู่" เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า น้ำตกดำ เป็นน้ำตกเขาหินปูนขนาดใหญ่ มีน้ำไหลแรงตลอดทั้งปี โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน ละอองน้ำจะฟุ้งกระจายจนขาวโพลนไปทั่วหุบเขา แหล่งต้นน้ำเกิดจากห้วยกัลลือที่โดยน้ำจะตกจากหน้าผาที่สูงชันและลดหลั่นกันเป็นขั้นๆ อย่างสวยงามและลงตัวด้วยฝีมือของสถาปนิกธรรมชาติล้วนๆ นอกจากนี้บริเวณรอบๆ น้ำตกยังสมบูรณ์ไปด้วยป่าดงดิบที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี มีนกตี่ๆ ผีเสื้อสวยๆ ให้ดูตลอดเส้นทางเดินสู่น้ำตกด้วย และพิเศษสุดสำหรับปลายฝนแบบนี้ใครรักการผจญภัยต้องลองแก่งถึงจะสนุกเต็มที่ มีจุดชมธรรมชาติสวยๆ มากมาย โดยเริ่มต้นที่ห้วยอุ้มผาง ล่องเรือมาตามแม่น้ำแม่กลอง ผ่านน้ำตกที่ล่อจ้อตอนล่าง รวมทั้งจุดเล่นน้ำหรือจุดพักที่น้ำใสใจงามมากมาย จากนั้นจึงจอดเรือที่จุดท่าทราย แล้วทั้ง

เดินทั้งกลางวันไปอีกประมาณ 12 กิโลเมตรจนถึงตัว
น้ำตก ได้ผจญภัยเต็มที่ทีเดียวค่ะ

ใครสนใจจะไป ที่นี้มีบ้านพักของเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าอุ้มผางและเดินที่ให้เลือกพัก โดยต้องติดต่อล่วง
หน้าที่กรมป่าไม้ ถ้ามีเวลาสบายๆอยากให้พักที่อุ้มผาง
ก่อนสัก 1 คืน เทียวที่ใกล้ๆ เป็นการวอร์มอัพก่อน อย่าง
น้ำตกที่ล่อจ๋อตอนบน ดอยหัวหมด หรือถ้าตะโตะบักก็ได้
พักสัก 1 คืนในบรรยากาศดีๆ อย่างบ้านห้วยน้ำเย็น

รีสอร์ท ตอนเช้าค่อยล่องแพไปที่ล่อชู เป็นโปรแกรมที่ไม่
น่าพลาด

คุณผู้ฟังคะ น้ำตกสวยๆ ท่ามกลางธรรมชาติที่
สมบูรณ์ ในบ้านเรายังมีอีกหลายแห่ง วันนี้แนะนำให้
รู้จักกันเพียงเท่านี้ก่อน ใครมีเวลาว่างพอ ก็หาโอกาส
ไปกัน ไปเติมกำลังกายกำลังใจ เพื่อพร้อมกลับมาสู้งาน
กันต่อไป วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้
พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ป่าไม้กับอนาคตสมุนไพรไทย

ออกอากาศวันที่ 19 ตุลาคม 2545

สวัสดิ์ดิคะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุ
แห่งนี้ เรามีเรื่องราวของทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมมาเล่าสู่กันฟังเป็นประจำ โดยมีดิฉัน
ยุคลธร ไกรวสิน ดำเนินรายการ

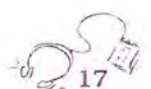
คุณผู้ฟังคะ วันนี้มีมาฝากกันหลายเรื่อง เพราะ
ว่าเป็นวาระที่ใกล้กับวันสำคัญอีกวันหนึ่งของกรมป่าไม้
นั่นก็คือวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ 21 ตุลาคม พุดถึง
วันนี้ขึ้นมาดิฉันก็เชื่อว่าคุณผู้ฟังที่ฟังรายการของเรามาพอ
สมควรก็คงจะคุ้นกับชื่อของวันสำคัญนี้บ้างแล้ว เพราะ
ก็พุดถึงและย้ำกันทุกปี ก็เอาเป็นว่าคุ้นชื่อกันแล้ว แต่
ความสำคัญของวันนี้ละคะจำกันได้หรือเปล่าว่าสำคัญ
อย่างไร ทำไมจึงเป็นวันที่ 21 ตุลาคม จำได้หรือไม่ได้
ไม่เป็นไร วันนี้มาทบทวนให้ฟังอีกครั้ง เพราะนอกจาก
จะเป็นวันสำคัญของกรมป่าไม้แล้ว ยังเกี่ยวเนื่องกับ
บุคคลสำคัญของประเทศไทยอีกด้วย นั่นก็คือสมเด็จพระเจ้า
ของชาวไทยเรา วันที่ 21 ตุลาคม เป็นวันคล้ายวันพระราช
สมภพของสมเด็จพระเจ้า และที่กำหนดให้เป็นวันรักต้นไม้
ประจำปีของชาติก็สืบเนื่องคือเราทราบกันโดยทั่วไปว่า
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงมีพระราช
ปณิธานอย่างแรงกล้า ที่จะฟื้นฟูความสมดุลของ
ธรรมชาติ ทรงปลูกดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ด้วย
พระองค์เองมาตลอด ดังที่พวกเราเคยเห็นกันตามภาพ
ข่าวหรือสารคดี พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการ
บำรุงรักษาต้นไม้ว่ามีความสำคัญและน่าเป็นห่วงมาก
กว่าการปลูก ดังนั้น เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู
กตเวทิต่อพระองค์ท่าน ที่ทรงพัฒนาชนบทของประเทศ

เรื่องเล่าจากป่า

ไทยโดยเฉพาะการฟื้นฟูสมดุลของธรรมชาติ กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนด
ให้วันพระราชสมภพของพระองค์คือวันที่ 21 ตุลาคมของ
ทุกปีเป็นวันบำรุงรักษาต้นไม้ โดยใช้ชื่อว่าวันรักต้นไม้
ประจำปีของชาติ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสน้อมเกล้า
น้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะแด่สมเด็จพระศรี
นครินทราบรมราชชนนี ด้วยการร่วมกันบำรุงรักษาต้นไม้
ที่ปลูกไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในช่วงปลายฤดูฝนของทุกปี
โดยพร้อมเพรียงกัน โดยในปีที่กรมป่าไม้ก็ได้จัดให้มีพิธี
และกิจกรรมการบำรุงรักษาต้นไม้ ดायวัชพืช พรวนดิน
ใส่ปุ๋ย และปลูกซ่อมต้นไม้ในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์
วรรณคดีภาคเหนือ ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ใคร
มีเวลามีโอกาสไปแถวนั้นก็ไปร่วมงานกันได้ แต่ถ้าอยู่ไกล
สะดวกที่ไหนก็ไปที่สำนักงานป่าไม้เขต 21 เขตทั่วประเทศ
ได้เขาก็จัดกิจกรรมเหมือนกัน หรือยังไม่สะดวกอีกก็ดูแล
ซ่อมแซมบำรุงรักษาต้นไม้ในบ้านของตัวเองก็ได้ตามสะ
ดวก ขอเพียงได้ทำ ได้ดูแล ก็เป็นใช้ได้ ต้นไม้เมื่อมีการ
ดูแลที่ดีก็จะงอกงาม ให้ประโยชน์กับเรา ใครต้องการดอก
ผลอย่างไรเขาก็จะให้ผลผลิตอย่างที่เรต้องการได้เต็ม
ที่

พุดถึงการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ก็อยากจะย้ำถึงวิธี
การดูแลรักษาอย่างง่ายๆ กันอีกสักนิด สรุปสั้นๆ 5 ข้อ
คือ

1) ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มแร่ธาตุอาหารในดิน แล้วก็อย่า
ลืมพรวนดินเพิ่มทางระบายอากาศ ทำให้รากหายใจและ
หาแร่ธาตุได้สะดวกขึ้น

2) กำจัดวัชพืช ใสปุยพรวนดินอย่างดี นอกจากพืชที่เราปลูกแล้วพวกวัชพืชที่อยู่แถวนั้นก็อาจพลอยได้ปุ๋ยไปด้วย พวกกันเจริญเติบโต ดีไม่ดีโตกว่าต้นที่เราอยากปลูกซะอีก ดังนั้นต้องกำจัดออก ไม่อย่างนั้นจะมาแย่งอาหารต้นไม้มของเราได้

3) ตัดแต่งกิ่งก้านสาขาให้สวยงาม

4) กำจัดเชื้อรา โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ก็ต้องดูแลรักษาด้วย ต้นไม้พูดไม่ได้ ร้องไม่ได้ ดังนั้นเจ้าของต้องหมั่นดูแลตามกิ่งก้าน ลำต้น ใบ ดอก ว่ามีอะไรผิดปกติหรือเปล่า ถูกโรคครุมร่าอยู่หรือไม่ ถ้าพบว่าผิดปกติต้องรีบรักษา

5) ทำแนวกันไฟ หมายถึงว่าถ้าปลูกเยอะๆ ในพื้นที่กว้างๆ ก็ต้องระวังเรื่องไฟที่อาจเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจ แต่ลูกกลมสร้างความปลอดภัยอย่างใหญ่หลวงได้

อีกเรื่องหนึ่งที่น่ามาฝากกันวันนี้เป็นผลมาจากการจัดงานประชุมการป่าไม้ เมื่อวันที่ 16-20 กันยายน 2545 ที่ผ่านมา ภายในงานก็มีกิจกรรมมากมายรวมถึงการจัดสัมมนาและอภิปรายทางวิชาการด้วย หนึ่งในหัวข้อที่ได้พูดคุยกันในงานนั้นก็คือเรื่องของป่าไม้กับอนาคตสมุนไพรรักษาโรคไทย น่าสนใจนะเพราะช่วงนี้คนไทยเราหันมาเห็นความสำคัญของสมุนไพรรักษาโรคกันมากขึ้น เป็นเรื่องที่น่ายินดีเพราะของบ้านเราดีอยู่แล้ว ถ้าไม่ดีจริงต่างชาติคงไม่มาศึกษาสมุนไพรในบ้านเราเป็นแน่ ถ้าเราสนใจและเห็นคุณค่ากันมาก คนผลิต คนที่มีความรู้มีภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาเขาก็จะได้มีกำลังใจ กำลังทรัพย์ที่จะศึกษากันไป ความรู้เหล่านั้นจากปู่ย่าตายายก็ไม่สูญหายไปไหน อยู่กับลูกหลานไทยได้ใช้ประโยชน์กับความรู้ทางด้านสมุนไพรกันไป

มาพูดถึงเรื่องผลการพูดคุยในงานกันบ้างดีกว่า วิทยากรต่างก็ได้กล่าวถึงความสำคัญของป่าไม้ที่เป็นแหล่งกำเนิดของสมุนไพร ซึ่งหากป่าไม้อุดมสมบูรณ์ดีก็ทำให้สมุนไพรดีตามไปด้วย ซึ่งการนำสมุนไพรมานำใช้ประโยชน์ในปัจจุบันส่วนใหญ่แล้วก็เป็นความรู้ที่ได้มาจากการศึกษาต่อออกจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บ้าน

ตามตำนาน โดยสมุนไพรรักษาโรคที่พบในประเทศไทยนั้นก็มีเป็นพันๆ ชนิด เรายังนำมาใช้ประโยชน์กันเป็นส่วนน้อยเท่านั้นเอง ควรจะมีการส่งเสริมในระบบอุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์มากกว่านี้

นอกจากนี้ก็ยังมีการกล่าวถึงกระชายดำ พืชสมุนไพรที่กำลังได้รับความสนใจ มีการส่งเสริมเชิงพาณิชย์อีกด้วยว่าเป็นพืชสมุนไพรทางเลือกที่ให้คุณค่า มีประโยชน์ต่อร่างกาย สามารถปลูกและบำรุงรักษาได้ง่าย อายุเก็บเกี่ยวสั้น ได้ราคาดี กระชายดำเป็นพืชวงศ์ขิงข่า ประเภทล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน แตกเป็นหน่อเป็นกอ ประโยชน์ของกระชายดำก็นำเหง้ามาทำยา มีกลิ่นเฉพาะ กลิ่นฉุน เผ็ดร้อน อย่างทางจังหวัดเลยนั้นเขาได้มีการส่งเสริมเป็นอุตสาหกรรมระดับจังหวัด ซึ่งแรกเริ่มเดิมทีก็มาจากชาวเขาชุดกระชายดำจากป่ามาขาย บรรยายสรรพคุณว่าเป็นยาบำรุงกำลัง ช่วยระบบทางเดินอาหาร ขับลม ภายหลังเป็นที่นิยม จึงได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการตลาดให้ จนกระทั่งมีการตั้งโรงงานขนาดย่อมแปรรูปกระชายดำในรูปของชาซอง ผลิตเป็นผงใส่แคปซูล รวมทั้งนำมาทำไวน์ เรื่องของราคาของกระชายดำก็น่าสนใจไม่น้อย โดยจะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลา ถ้าเป็นในช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ราคาขั้นต่ำอยู่ที่ 100 บาท/กก. ช่วงเดือนเมษายน ราคา 250 บาท/กก. เดือน สิงหาคม - กันยายน ราคา 600 บาท/กก. ปัจจุบันราคาส่ง 600 บาท/กก. ราคาขายปลีกก็ 800 บาท/กก. เป็นอย่างไรบ้างเริ่มสนใจกันแล้วหรือยัง ราคาดีทีเดียว ใครสนใจก็มีแถมวิธีและขั้นตอนการปลูกอย่างย่อๆ ดูๆ ก็ไม่น่ายากเย็น ก่อนอื่นมารู้จักวงจรการผลิตกันก่อน อายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมนับจากวันเริ่มปลูกก็คือ 8-10 เดือน หากอายุไม่ครบจะได้สารสำคัญที่มีสรรพคุณทางยาน้อย ผลผลิตหรือเหง้าก็น้อยตามไปด้วย สำหรับเดือนที่เหมาะสมที่จะปลูกก็คือเดือนมีนาคม - เมษายน ก็จะทำให้เก็บเกี่ยวได้ประมาณเดือนธันวาคม - มกราคม

ในส่วนขั้นตอนการปลูกนั้นก็เริ่มที่การเตรียมหัวพันธุ์ คัดเลือกหัวพันธุ์ที่มีลักษณะสมบูรณ์ โดยดูจาก

ตายอดที่พร้อมจะแตก จากนั้นก็เตรียมพื้นที่ จะอยู่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ทำการกำจัดวัชพืช ไถพรวน หลังจากนั้นประมาณเดือนมีนาคม - เมษายน เมื่อหัวพันธุ์เริ่มเกิดตายอดเหมาะสมกับการนำไปปลูกก็ให้นำเหง้ามาแยกแต่ละหัว แล้วนำไปชุบยาฆ่าเชื้อรา นำไปปลูกในระยะ 30 x 50 ซม. โดยฝังดินๆเกือบเสมอดิน หัวพันธุ์ที่ใช้ปลูกไร่หนึ่งประมาณ 100 - 200 กก. พอปลูกแล้วก็ถึงการบำรุงรักษา โดยการกำจัดวัชพืชปกติจะทำ 2 ครั้ง คือช่วงมิถุนายน - กรกฎาคม และอีกช่วงคือ สิงหาคม - ตุลาคม ส่วนการใส่ปุ๋ยก็ทำ 2 ครั้งคือในระยะแรกของการปลูก 1 ครั้งให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ พอเริ่มโตมีใบครบก็ใส่ปุ๋ยคอกอีกครั้ง ที่นี้ก็มาถึงการเก็บเกี่ยวก็ดูว่าใบเริ่มไหม้ยุบตัว จะอยู่ประมาณเดือนธันวาคมซึ่งจะเป็นช่วงที่ระชวยดำสะสมธาตุอาหารสูงสุด จากนั้นก็ทำการขุดพลิกหน้าดิน เพราะผลผลิตที่เราต้องการเป็นส่วนหัวใต้ดิน เมื่อขุดขึ้นมาแล้วก็นำมาทำความสะอาดไม่ได้ล้างน้ำ นะคะ แค่อามาพิ้งลม เมื่อดินแห้งก็จะหลุดไปเอง แล้วก็นำมาบรรจุลงถุงที่มีการระบายอากาศได้ดี รอขายต่อไป ผลผลิตโดยเฉลี่ยในพื้นที่จังหวัดเลยที่เขาทำกันมาก็ได้ประมาณ 800 - 1000 กก. / ไร่ ก็คุณกันว่าจะได้สักเท่าไร? ตอนราคาต่ำสุด กก.ละ 100 ตอนราคาสูงก็ กก.ละ 600 บาท ถือเป็นช่องทางทำมาหากินอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ สมุนไพรกระชายดำพืชจากป่าอีกชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้เป็นอย่างดีนี้แค่ตัวอย่างนะคะ ถ้าเรามีการศึกษาพืชจากป่ามากกว่านี้ เราก็จะได้พบตัวยารักษาโรคอีกมากมายทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามก็คงต้องมาที่เรื่องของป่าไม้ ดังที่วิทยากรจากงานสัมมนาเรื่องป่าไม้และสมุนไพรไทยได้พูดไว้ตั้งแต่ต้นว่า ถ้าป่าเราสมบูรณ์ดีเราก็จะมีสมุนไพรที่ดีตามไปด้วย ก็ช่วยกันดูแลรักษาป่าไม้ของบ้านเรากันต่อไป เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากป่ากันอย่างเต็มที่ต่อไป

อีกเรื่องหนึ่งที่นำมาฝากกันเป็นประกาศจากกรมป่าไม้ เรื่องการผลิตหรือจำหน่ายยาแผนโบราณซึ่งมีซากสัตว์ป่าเป็นส่วนประกอบของตัวยา

ด้วยปรากฏว่ามีสถานประกอบการผลิตหรือ

จำหน่ายยาแผนโบราณ ประเภทยาเม็ด ยาผง ยาน้ำ หรือยาอื่นๆ หลายแห่งซึ่งได้รับอนุญาตให้ผลิต ประงยา หรือจำหน่ายยาแผนโบราณจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) นำชิ้นส่วน อวัยวะ หรือซากของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองมาใช้เป็นส่วนประกอบของตำรับยา

กรมป่าไม้ขอเรียนว่า การนำชิ้นส่วนหรืออวัยวะของสัตว์ป่า ได้แก่ กระดุกเสื่อ อวัยวะเพศเสื่อ กระดุกเสี้ยวผา กระดุกแรด กระดุกข้าง ดีหมี ดีงูเหลือม กระเพาะอาหารค่าง ขนเม่น เขากวางอ่อน กระดองเต่าหรือตะพาบ นอแรด และนอกระชู่ เป็นต้น ซึ่งเป็นซากของสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาใช้เป็นส่วนประกอบของตำรับยา อาจเป็นความผิด ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลใดล่า เก็บ ดัก ยิง ซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีชีวิต ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) บุคคลใดที่มีไว้ในครอบครอง สะสม เลี้ยงดู เก็บรักษา ซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีชีวิต หรือชิ้นส่วน อวัยวะ หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่ตายแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) บุคคลใด ค้า ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก ซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีชีวิต หรือชิ้นส่วน อวัยวะ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่ตายแล้ว หรือผลิตภัณฑ์ซึ่งทำขึ้น ลึ่งแปรรูป ยารักษาโรค หรืออาหาร ที่ทำจากซากสัตว์ป่าดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) บุคคลใด นำเข้าหรือส่งออกสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือชิ้นส่วนอวัยวะหรือซากสัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5) บุคคลใด ช่วยซ่อน ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอา ไปเสีย ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งสัตว์ป่า หรือชิ้นส่วนอวัยวะ หรือซากสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติ นี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้น ผู้ประกอบการผลิตหรือจำหน่ายยาแผนโบราณตำรับใด นำชิ้นส่วน อวัยวะ หรือซากของสัตว์ป่า ดังกล่าวมาใช้เป็นส่วนประกอบของตำรับยา ต้องได้รับ อนุญาตมิได้ครอบครองซึ่งซากของสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์

ป่าคุ้มครองจากอธิบดีกรมป่าไม้เสียก่อน มิฉะนั้นจะมี ความผิดและต้องระวางโทษตามกฎหมาย หากมีข้อ สงสัยโปรดติดต่อสำนักป้องกันและปราบปราม กรม ป่าไม้ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร./ โทรสาร 0 2579 3004, 0 2561 4292-3 ต่อ 302, 324 หรือ E-mail : webmaster@forest.go.th วันนีเเวลา ของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดิ์ดีค่ะ

หวาย : จากป่าสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์

ออกอากาศวันที่ 26 ตุลาคม 2545

สวัสดิ์ค๊ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขาลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน เป็นผู้ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องของพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งมาเล่าสู่กันฟัง แต่เดิมก็เป็นพืชป่า ภายหลังพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้จำนวนมากให้กับประเทศไทยไปแล้ว ก็คือหวายนั่นเอง หวายในประเทศไทยมีทั้งหมด 6 สกุล จำนวนมากกว่า 50 ชนิด ชนิดของหวายที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้แก่ สกุลหวายเดา ซึ่งมีอยู่ 4 ชนิด มีคุณภาพปานกลาง สกุลหวายน้ำ มีจำนวน 10 ชนิด มีคุณภาพปานกลาง และสกุลหวายตะคร้ำทองเป็นหวายสกุลใหญ่ มีจำนวนมากที่สุดในโลก ในประเทศไทยมีหวายสกุลนี้มากกว่า 30 ชนิด เป็นหวายที่มีคุณภาพดี ส่วนใหญ่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมทำผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนและเครื่องใช้ต่างๆ โดยตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์หวายจะอยู่ในประเทศแถบยุโรปและอเมริกา ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนวัตถุดิบหวาย ซึ่งนอกจากจะเป็นเพราะมีความต้องการใช้หวายมากขึ้นแล้ว ยังมาจากการเกิดหวายในธรรมชาติลดปริมาณลงมาก เจ้าหน้าที่จึงต้องเข้มงวดในเรื่องการป้องกันการลักลอบตัดหวายในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายิ่งขึ้น บางส่วนอยู่ในเขตป่าชุมชน ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมหวายในประเทศต้องนำหวายเข้าจากประเทศพม่า อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ปีละไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท โดยมีการสั่งหวายขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ผิวหวาย และไส้หวาย ซึ่ง

มีราคาค่อนข้างสูง ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะยกเว้นการเก็บภาษีหวายเส้น ก็ตาม ส่งผลให้เวลาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์หวายออกจำหน่ายแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เช่น อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ก็จะทำให้ของเรามีราคาแพงกว่าคู่แข่ง เมื่อเห็นสถานการณ์การขาดแคลนหวายอย่างนี้แล้ว ดังนั้นลูทางหนึ่งที่จะสร้างรายได้ก็คือการปลูกหวาย เพราะนอกจากเพื่อผลิตเป็นเครื่องเรือนแล้ว ตอนนี้อย่างนิยมนำมาประกอบอาหารด้วย พวกหวายตัดหนอนนั่นเอง ซึ่งก็เป็นอีกลูทางหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ วันนี้เราจึงมาพูดถึงการปลูกหวายกัน

ในการลงทุนจะปลูกหวายนั่นต้องคำนึงถึงระบบ

เรื่องเล่าจากป่า

นิเวศวิทยาของหวายแต่ละชนิด ต้องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ และต้องมีรูปแบบวิธีการจัดการที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ประโยชน์ เรามาเริ่มกันที่เรื่องของ..

รูปแบบการปลูกหวาย

การปลูกหวายสามารถทำได้ในพื้นที่ทั่วไป และจำแนกรูปแบบการปลูกหวายได้ 4 แบบ

1. การปลูกหวายแบบเชิงเดี่ยว คือปลูกหวายอย่างเดี่ยวทั่วทั้งแปลง ในประเทศไทยมีการปลูกหวายรูปแบบนี้เป็นจำนวนมากในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อควรระวังในการปลูกหวายในรูปแบบนี้คือจะมีโรคและแมลงรบกวน จึงไม่แนะนำให้ปลูกหวายแบบเชิงเดี่ยวในพื้นที่บริเวณกว้างเป็นเนื้อที่เกิน 5 ไร่ เพราะไม่สะดวกต่อการกำจัดศัตรูพืช ควรทำในพื้นที่ขนาดเล็กหรือปลูกเป็นแปลงหรือแถบสลับกับพืชชนิดอื่นๆ ในร่องห้วยระหว่างแปลง แนวเขตรหว่างแปลงในพื้นที่สวนป่า

การปลูกหวายแบบเชิงเดี่ยว เลือกระยะห่างในการปลูกได้ดังนี้ 1x2, 1x3, 1x4, 2x2, 2x3 และ 2x4 เมตรก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ปลูกว่าเพื่อตัดหน่อขายหรือทำหวายเส้น หากต้องการตัดหน่อขายก็ปลูกในระยะห่างน้อยกว่าการปลูกเพื่อทำหวายเส้น

2. การปลูกหวายในร่องแถวสวนผลไม้หรือสวนป่า เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มความหลากหลายของพืชพรรณในพื้นที่ หวายที่ปลูกทำได้ทั้งชนิดตัดหน่อและปลูกเพื่อทำหวายเส้น การปลูกหวายในลักษณะนี้จะลดปัญหาการระบาดของเชื้อรา โรค และแมลงได้มากจนอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหาหรือไม่ต้องดำเนินการใช้สารเคมีควบคุมเลย

การปลูกหวายแบบนี้จะสามารถเลือกระยะห่างในการปลูกได้ดังนี้ 1x2, 1x3, 1x4, 2x2, 2x3 และ 2x4

เมตรก็ได้ โดยในกรณีสวนไม้ผลควรปลูกหวายเพื่อการตัดหน่อให้ระยะห่างของจุดปลูกหวายอยู่ชายพุ่มหรือขอบเรือนยอดไม้ผล ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเก็บเกี่ยวหน่อหวายและผลไม้ การปลูกในร่องแถวสวนป่าจะปลูกได้ทั้งเพื่อการตัดหน่อและทำหวายเส้น ระยะปลูกสามารถปลูกห่างจากต้นไม้ป่าได้ตั้งแต่ระยะห่าง 1 เมตรขึ้นไป โดยให้ต้นหวายสามารถทอดลำและปีนป่ายไปตามลำต้นและกิ่งของต้นไม้ได้

3. การปลูกหวายแบบคละในพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่ป่า จะทำการปลูกหวายคละลงไปในช่วงว่างระหว่างต้นไม้ผล หรือไม้ป่า โดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นระยะปลูก การปลูกหวายแบบนี้จะลดปัญหาจากโรค และแมลงศัตรูเข้าทำลายได้มาก

4. การปลูกหวายรูปแบบอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ปลูก ได้แก่ การปลูกเพื่อเป็นไม้ประดับ การปลูกเป็นแนวรั้วรอบพื้นที่สวนป่า รอบรั้วบ้าน ป่าชุมชนหรือสถานที่ราชการ ฯลฯ

ข้อพิจารณาในการปลูกหวาย

มีข้อควรพิจารณา คุณสมบัติ คุณลักษณะของหวาย ตลอดจนปัจจัยเกี่ยวข้องดังนี้

- *แสงต่อการเจริญเติบโตของหวาย* ข้อมูลจากการวิจัยของนักวิชาการ มีรายงานตรงกันว่าในสภาพธรรมชาตินั้น หวายที่ปลูกในพื้นที่รับแสงประมาณ 50% จะเจริญเติบโตได้ดีกว่าหวายที่ปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งหรือได้รับแสงไม่เทียบ ดังนั้นการปลูกหวายแรกในพื้นที่สวนไม้ผลหรือสวนป่าจึงเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของหวายมากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามในกรณีปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งรับแสงสว่าง 100% นั้น พบว่าหากมีการให้น้ำ หวายจะเจริญเติบโตได้ดี มีหน่อมากและหน่อที่ได้จะมีขนาดใหญ่ อวบ ขายได้ราคาดี

- ความชื้น หวายหลายชนิดชอบพื้นที่ที่มีความชื้นสูงตามร่องห้วยหรือป่าพรุ เช่น หวายน้ำ หวายเล็ก แต่บางชนิดเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีความชื้นน้อย แต่ละชนิดก็ชอบแตกต่างกันไป โดยทั่วไปหวายจะชอบพื้นที่ที่มีความร้อนชื้นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นพื้นที่ในเขตหนาวตลอดปีหรือในเขตอบอุ่นจึงไม่สามารถปลูกหวายได้

- ความสูงของพื้นที่ มีอิทธิพลต่อการกระจายพันธุ์และการเติบโตของหวาย โดยทั่วไปแล้วพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าในประเทศไทยอยู่ในระดับความสูงที่หวายจะเจริญเติบโตได้

- ดิน ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกหวาย ได้แก่ ดินร่วนปนทรายที่มีความสมบูรณ์สูง มีระดับความเป็นกรดเป็นด่างปานกลาง พื้นที่ดินเค็มหากจะปลูกหวายต้องมีการปรับสภาพของดินก่อนปลูก หรือต้องปลูกต้นไม้ป่าหรือไม้ผลนาร่องก่อน เพื่อปรับสภาพดินและความชื้นจึงจะสามารถปลูกหวายได้

การปลูกหวาย

- การเตรียมพื้นที่ ทำได้ 2 วิธี ขึ้นอยู่กับความต้องการผู้ปลูก พื้นที่ขนาดเล็กสามารถขุดหลุมปลูกได้เลย แต่ถ้าเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ควรมีการไถพรวน กำจัดวัชพืชก่อน ซึ่งเป็นหลักการเตรียมพื้นที่ทั่วไปเพื่อทำการปลูกพืช

- หลุมปลูก ควรขุดให้มีขนาดกว้างของหลุม 20x20 ซม. หรือ 30x30 ซม. ขึ้นอยู่กับสภาพของดิน หากดินร่วนมากก็ขุดขนาด 20x20 ซม. หากดินแข็งก็ควรเตรียมหลุมให้ใหญ่ขึ้น ร่องกันหลุมหรือผสมดินด้วยปุ๋ยคอกจะทำให้คุณภาพดินที่ปลูกดีขึ้น

- กล้าหวาย ที่นำมาปลูกควรมีอายุไม่ต่ำกว่า 8 เดือน เพราะจะมีระบบรากที่แข็งแรง อัตราการรอดตายหลังปลูกสูง แม้ว่าฝนจะตกน้อยหรือทิ้งช่วงไป ในกรณีปลูกในสวนป่าหรือปลูกในสวนไม้ผล หรือปลูกเป็นพื้นที่มากๆ การปลูกควรปลูกในต้นฤดูฝน หากพื้นที่ใดมีระบบการให้น้ำสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล

การบำรุงรักษา

- การให้น้ำ หากมีการให้น้ำ หวายจะเจริญเติบโตได้ดีและแตกกอดีกว่าหวายที่ไม่ให้น้ำ

- การป้องกันโรค รา หวายโดยทั่วไปมีความทนทานต่อโรค รา และแมลง หากทำการปลูกคละในพื้นที่สวนไม้ผล สวนป่า ที่ปลูกในระบบวนเกษตร เกษตรผสมผสาน หรือเกษตรธรรมชาติ การเกิดโรค รา และแมลง จะมีน้อยมากจนไม่ต้องทำอะไร ไม่เหมือนการปลูกเป็นผืนใหญ่ชนิดเดียว

ในกรณีที่มีความรุนแรงน้อยให้ตัดต้นเผาไฟเพื่อป้องกันการระบาด แต่หากเป็นมากให้พ่นด้วยสารเคมีปราบศัตรูพืช

- การป้องกันกำจัดสัตว์พวกกัดแทะ เช่น หนู กระรอก ตู่น อ้น ฯลฯ ทำอันตรายให้แก่รากหวายและหน่ออ่อนได้เช่นกัน แต่เป็นปริมาณที่น้อยมากไม่เป็นปัญหาในการจัดการสวนหวาย

- การกลบดินโคนต้น หลังปลูกได้ประมาณ 6 เดือนหรือผ่านฤดูฝนไปแล้ว เพื่อให้หวายสามารถแตกหน่อใหม่ได้เร็วและมากขึ้น ข้อนี้ถือได้ว่าเป็นหัวใจหรือเคล็ดลับในการบำรุงรักษาสวนหวาย

การเจริญเติบโตและการเก็บเกี่ยวผลผลิต

- การเจริญเติบโต หลังการปลูกได้ประมาณ 3 เดือนก็จะตั้งตัวรอดตายได้แล้ว จะทยอยออกนอกมาจนเห็นได้ชัดเจน จนเมื่อปลูกได้ 1 ปี จะมีขนาดความสูงประมาณ 0.5 เมตร ขึ้นไป ขึ้นปีที่ 2 จะเริ่มแตกหน่อ เมื่อขึ้นปีที่ 3 จะสามารถเก็บหน่อหยาอ่อนไปรับประทานหรือจำหน่ายได้ การแตกหน่อใหม่จะดำเนินไปเรื่อยๆ หากต้องการหวายเส้นก็ปล่อยให้เลื้อยทอดไปตามดิน หรือให้ปีนปายขึ้นต้นไม้แล้วแต่วัตถุประสงค์ของการปลูก

- การตัดหน่อหวาย จะใช้กรรไกรด้ามยาวหรือมีดด้ามยาวหรือเลื่อยก็ได้

- การตัดลำหวาย ถ้าใช้ทำเครื่องใช้หรือเฟอร์นิเจอร์ จะต้องให้หวายนั้นมีอายุมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

การใช้ประโยชน์และการตลาด

หวายสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ เช่น หน่อหวายเป็นที่นิยมบริโภคของประชาชนทั่วทุกภาค อนาคตในการปลูกหวายเพื่อตัดหน่อจึงยังสดใส ส่วนการปลูกหวายเพื่อทำหวายเส้นในการทำเครื่องใช้ และเฟอร์นิเจอร์นั้น ปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนวัตถุดิบ ต้องสั่งเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นหากมีการปลูกหวายกันมากขึ้นจะทำให้งานด้านหัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครอบครัวขยายตัวออกไปมากขึ้น จนเป็นธุรกิจเกษตรกรรมของชุมชนได้

สาระน่ารู้

ตอน ทำหลังคาโตเกียวเป็นสีเขียว

คุณผู้ฟังคะ กรุงโตเกียว เมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นนั้นได้ชื่อว่ามีทิวทัศน์ทางธรรมชาติอันดีอันดับของโลก และเพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีพื้นที่ไม่มาก มีน้ำทะเลล้อมรอบ พื้นที่ใช้สอยที่เป็นพื้นดินจึงมีน้อย ทำให้ที่ดินบนเกาะญี่ปุ่นมีค่ามาก และส่วนใหญ่ก็เป็นตึกรามบ้านช่องเต็มไปหมด จะหาพื้นที่สีเขียวสำหรับการปลูกต้นไม้ที่มีน้อยเต็มที แต่เดิมถ้าเราเห็นพื้นที่สีเขียวบนดาดฟ้าอาคารในกรุงโตเกียวส่วนมากมักจะเป็นสีเขียวของสนามกอล์ฟที่ปูด้วยหญ้าปลอม

แต่ระยะหลังมานี้ทุกอย่างกำลังเปลี่ยนแปลง หากใครมีโอกาสไปเยือนกรุงโตเกียวตอนนี้อาจได้เห็นวบบนดาดฟ้าอาคารหรือหลังคาตึกบางแห่งเขียวครึ้มไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ทั้งต้นเซอริ ต้นปาล์ม ต้นบลูเบอร์รี่ ฯลฯ ที่เขาปลูกต้นไม้บนตึกนั้นเหตุผลไม่ใช่เรื่องของความสวยงาม แต่เป็นการสร้างพื้นที่สีเขียวบนตึกเพื่อลดความร้อนในเขตเมืองที่กำลังเพิ่มทวีขึ้นทุกขณะ ภาวะโลกร้อนทำให้กรุงโตเกียวมีอากาศร้อนขึ้นอย่างรุนแรง ในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาอุณหภูมิในกรุงโตเกียวโดยเฉลี่ย

สูงถึง 28 องศาเซลเซียส สูงกว่าเมื่อ 30 ปีก่อนถึง 3 องศา ทุกวันนี้โตเกียวไม่ต่างจากนครใหญ่ๆ ทั่วโลกที่นับวันจะมีปัญหาจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นอย่างผิดปกติ ซึ่งสาเหตุสำคัญก็มาจากการกระทำของมนุษย์แทบทั้งสิ้น นับตั้งแต่ความร้อนจากท่อไอเสียรถยนต์จำนวนหลายล้านคันที่ช่วยกันพ่นออกมาในช่วงการจราจรติดขัด ลมร้อนจากเครื่องปรับอากาศนับล้านๆ เครื่อง ที่ผู้คนในอาคารบ้านเรือนช่วยกันกระหน่ำเปิด สร้างความเย็นฉ่ำภายในแต่ระบายลมร้อนมาสู่ภายนอก ลมร้อนเหล่านี้เมื่อระบายออกมาก็ได้แต่ไหลวนอยู่ในบริเวณรอบๆ อาคารไม่อาจถ่ายเทออกไปได้ เพราะตีกำแพงฟ้าสูงๆ จำนวนมากปิดกั้นเอาไว้

ที่ผ่านมา มีการนำเสนอแนวทางในการลดความร้อนในกรุงโตเกียวอยู่หลายวิธี วิธีหนึ่งที่ได้รับรองความสนใจก็คือ การสูบน้ำทะเลให้ไหลเข้ามาตามท่อที่วางไว้ใต้เมืองเพื่อดูดซับความร้อน แต่เนื่องจากวิธีดังกล่าวต้องใช้เงินลงทุนหลายหมื่นล้านดอลลาร์ และอาจก่อความเสียหายแก่ระบบนิเวศในทะเลเมื่อต้องปล่อยน้ำที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นจากการรับความร้อนจากเมืองกลับลงสู่ทะเลอีกครั้ง แนวคิดนี้จึงพับไป ดังนั้น ในตอนนี้แนวคิดเรื่องการลดความร้อนในเมือง โดยการปลูกต้นไม้บนหลังคาจึงกำลังมาแรง

นายคาซุโยชิ โคจิมา เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ มีหน้าที่ดูแลควบคุมการก่อสร้างอาคารใหม่ๆ ในเมืองให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่เนื่องจากตัวโคจิมาเองเป็นคนรักธรรมชาติ ถึงขนาดเคยควักกระเป๋าซื้อป่าห้วยอมเล็กๆ ไว้ก่อนที่มันจะถูกแปรสภาพเป็นสนามกอล์ฟ เขาก็มุ่งมั่นหาวิธีลดอุณหภูมิของนครโตเกียวด้วยวิธีธรรมชาติ จนค้นพบว่าป่าบนหลังคาจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

เมื่อสองปีก่อนหลังจากที่โคจิมาได้รับมอบหมายให้ดูแลการก่อสร้างอาคารใหม่ในย่านชิบูยา ซึ่งมีกฎหมายใหม่ออกมาบังคับใช้ว่า อาคารสร้างใหม่ที่มีพื้นที่ใช้สอยมากกว่า 300 ตารางเมตร จะต้องปลูกสวนประมาณ 1 ใน 5 ของพื้นที่บนหลังคาตึก โคจิมาจึงได้โอกาสทำตามความฝันของเขา ภายใน 6 เดือน เขา

ดำเนินการปลูกสวนบนหลังคาอาคารใหม่ได้เป็นพื้นที่รวม 7,000 ตารางเมตร ตอนแรกไม่มีใครเชื่อว่าการสร้างสวนบนหลังคาดีกจะเป็นไปได้ สถาปนิกบริษัทต่างๆ ก็ไม่สนใจ โคจิมาจึงตัดสินใจออกแบบสวนบนหลังคาดีกเอง และในที่สุดเขาก็สามารถเนรมิตให้หลังคาที่ว่างเปล่าปกคลุมไปด้วยสีเขียวของต้นไม้ โดยนายโคจิมาได้บอกว่าเมื่อก่อนการตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศในอาคารจะอยู่ที่ 20 องศาเซลเซียส แต่มันก็ยังร้อนอยู่ แต่พอปลูกต้นไม้บนหลังคาดีก แม้ปรับอุณหภูมิไปที่ 27 องศาเซลเซียส อากาศก็ยังเย็นสบาย ไม่เพียงเท่านั้น ในฤดูหนาวเพียงเปิดเครื่องทำความร้อน 1 ชั่วโมง ภายในอาคารที่มีสวนอยู่บนหลังคา อากาศในอาคารอบอุ่นไปตลอดวันเป็นการช่วยประหยัดค่าไฟฟ้าได้เป็นอย่างดี

เขาจึงสรุปจากประสบการณ์ว่าการปลูกต้นไม้บนหลังคาอาคารช่วยลดความร้อนในเขตเมืองลง และยังช่วยควบคุมอุณหภูมิภายในอาคารให้เหมาะสมได้โดยไม่ต้องลงทุนมากมายแต่ประการใด รู้แบบนี้แล้วยังนึกดีใจที่บ้านเรายังมีพื้นที่สีเขียวของต้นไม้อยู่มาก ยังไงก็ต้องช่วยรักษาเอาไว้เนาะคะ ไม่อย่างนั้นนานไปอาจจะต้องไปปลูกต้นไม้บนตึกเหมือนญี่ปุ่น ก็คงไม่ดีแน่ วันนี้เวลาหมดลงแล้วล่ะคะ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า ลาไปเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ปาตะวันตก... ผืนป่าใหญ่ของเมืองไทย

ออกอากาศวันที่ 2 พฤศจิกายน 2545

สวัสดิ์ค๊ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพร มาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งเราพบกันเป็น
ประจำพร้อมกับข่าวคราวเรื่องราวเกี่ยวกับป่าไม้
โดยมีมติฉันทุคุณกร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องของผืนป่าตะวันตก ซึ่งเป็นป่าสมบูรณ์
ผืนใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ผืนป่าตะวันตกนั้นมี
อาณาเขตกว้างใหญ่ถึงประมาณ 11.7 ล้านไร่ ครอบคลุม
พื้นที่ 6 จังหวัด คือ ตาก กำแพงเพชร นครสวรรค์
อุทัยธานี สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี เป็นแหล่งต้นน้ำ
ที่สำคัญหลายสาย มีสภาพป่าหลากหลาย มีระบบ
นิเวศวิทยาที่ซับซ้อนอย่างยิ่ง คือต้องทำความเข้าใจนิด
หนึ่งว่า ถ้าเราพูดว่าผืนป่า มันไม่ใช่แค่ต้นไม้ แต่ยังมีสัตว์
ป่า สิ่งมีชีวิตอื่นๆ มากมาย เช่น ผืนป่าอนุรักษ์ ขนาด 5
ไร่ 2 แห่ง รวมเป็น 10 ไร่ กับป่าผืนเดียวกันขนาด 10 ไร่
แม้จะมีขนาดพื้นที่เท่ากัน แต่ถ้าพูดถึงระบบนิเวศน์ที่อยู่
ภายในนั้นแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมาก พื้นที่
อนุรักษ์ที่มีลักษณะเป็นหย่อมเล็กๆ ไม่ต่อเนื่องกันนั้น
เปรียบได้กับเกาะกลางทะเล สิ่งมีชีวิตที่อยู่ภายในถูกตัด
ขาดจากกัน ชนิดพันธุ์และจำนวนของพืชและสัตว์จึงลด
ลง มีการผสมพันธุ์ในหมู่เครือญาติ เกิดความอ่อนแอทาง
สายพันธุ์และอาจสูญพันธุ์ได้ในอนาคต แต่ถ้าเป็นป่าผืน
ใหญ่ พืชและสัตว์ก็จะสามารถเคลื่อนย้ายกระจายไปมา
หากันได้ มีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์

ทีนี้เมื่อเห็นความสำคัญของผืนป่าตะวันตกในด้าน
นิเวศวิทยากันไปแล้ว ก็อยากจะกล่าวถึงความสวยงาม
ของภูมิประเทศกันบ้าง ป่าไม้..ไม่ว่าที่ไหนก็ตามที่อุดม

สมบูรณ์ แน่นอนก็ต้องมีความสวยงามสร้างความรู้สึก
สดชื่น สบายตา สบายใจให้ผู้พบเห็นเสมอ ภายในผืน
ป่าตะวันตกแบ่งเป็นอุทยานแห่งชาติ 11 แห่ง เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า 6 แห่ง วันนี้จะขอคัดเลือก 5 แห่ง มาแนะนำ
ให้รู้จัก เป็นตัวเลือกในการสัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ
เรามาเริ่มกันที่...

คลองวังเจ้า...อุทยานแห่งชาติแห่งพงไพร และสายน้ำ

แม้จะไม่ใช่อุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงโด่งดัง แต่
คลองวังเจ้าขึ้นชื่อในหมู่นักผจญไพรว่าป่าสมบูรณ์และ
น้ำตกสวยหลายแห่ง อยู่ไม่ใกล้ไม่ไกล บนพื้นที่คาบเกี่ยว
ระหว่างกำแพงเพชรและตาก ที่นั่นผืนป่าสมบูรณ์อันเป็น
ส่วนหนึ่งของป่าตะวันตก ซึ่งนักแรมทางธรรมชาติตัวจริง
ไม่ควรพลาด

คลองวังเจ้าได้รับการประกาศเป็นอุทยานฯ เมื่อวันที่
29 สิงหาคม 2533 เป็น 1 ใน 11 อุทยานแห่งชาติที่
ถูกผนวกไว้ในผืนป่าตะวันตก สภาพพื้นที่เป็นเทือกเขา
สลับซับซ้อน มีสัตว์ป่าหลายชนิดอาศัยอยู่ เช่น เลื้อย ช้าง
กวาง ฯลฯ รวมทั้งนกชนิดต่างๆ และด้วยความอุดม
สมบูรณ์ของป่าไม้ สายน้ำ และสัตว์ป่านั้นเอง ที่ทำให้อุทยาน
แห่งชาติคลองวังเจ้ามีแหล่งธรรมชาติที่น่าสนใจ
มากมาย

น้ำตกคลองโป่ง ถือเป็นสุดยอดของอุทยานฯ
เลย แคเส้นทางเดินป่าที่ต้องเดินตัดข้ามลำคลองไปมา

แทบตลอดทาง ผ่านโป่งแก๊ส ฟุ้งกระเจียว ไต่เขาชัน ลง หุบดาว แล้วเลียบผาไปยังตัวน้ำตก เป็นเวลาเกือบวัน ก็นับว่าสุดยอดของการเดินทางป่าแล้ว เมื่อไปพบน้ำตก หินชนวนซึ่งหาได้ยาก ต้องบอกว่าคุ้มกับการเดินทาง เพราะสายน้ำขาวสะอาดไหลลาดผ่านหินสีดำสนิทที่มี ร่องรอยการทับถมเป็นชั้นชัดเจน นี่คือความงามที่ต้องฝ่า ป่าดิบไปเท่านั้นจึงได้พบ

น้ำตกเต่าดำ ที่มีความสูงถึง 200 เมตร เพราะที่ตั้งอยู่ในป่าลึก การเดินทางไปถึงจึงค่อนข้างลำบากโดยเฉพาะในอดีตนั้นนับว่าสาหัสสากรรจ์ เพราะต้องเดินป่าเกือบวัน ต้องไต่ผาชันลงไปยังจุดชมน้ำตก แต่ปัจจุบันรถขับเคลื่อนสี่ล้อสามารถแล่นเข้าไปจนปลายผา จากนั้นก็ต้องไต่ขั้นบันไดดินสลับกับโหนเชือกลงไปอีกประมาณ 300 เมตร

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ มี 2 เส้นทาง คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติสวนไผ่ มีระยะทาง 1.5 กิโลเมตรเหมาะสำหรับผู้สนใจศึกษาป่าและพันธุ์ไม้ และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเขาหมี ระยะทาง 2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับดูนกและศึกษาพรรณไม้

น้ำตกคลองวังเจ้า เป็นน้ำตกขนาดกลาง ด้านบนมีลานหินใหญ่ เหมาะแก่การแคมป์ปิ้ง เดินทางไปถึงไม่ยาก แค่ข้ามสะพานจากฝั่งกำแพงเพชรไปยังตาก ห่างจากที่ทำการฯ เพียง 1.5 กิโลเมตรเท่านั้น มีเส้นทางเดินสะดวก สบาย ไม่ต้องกลัวหลง

ยอดเขาเย็น เป็นยอดเขาสูงสุดในอุทยานฯ สูงเฉลี่ย 1,898 เมตร สภาพป่าเป็นแบบป่าดิบเขา ต้นไม้มีมอสห่มคลุมชุ่มน้ำอากาศหนาวเย็นและมีความชื้น ยอดเขาต้องใช้เวลาหลายวัน และต้องติดต่อเจ้าหน้าที่อุทยานฯ นำทางให้

คลองลาน...

เพชรเม็ดงามของผืนป่าตะวันตก

อุทยานแห่งชาติคลองลานเปรียบเสมือน "ชาย

กลาง" ที่คาดคั้นระหว่างที่ใหญ่ อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่อยู่ทางตอนเหนือ กับน้องเล็กคือ อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ที่อยู่ทางตอนล่าง จากการที่ใช้ชื่อของน้ำตกไปตั้งเป็นชื่ออุทยานฯ ก็คงบ่งบอกได้อย่างดีแล้วว่าน้ำตกคลองลานนั้นสวยแค่ไหน สายม่านและธารน้ำแห่งนี้จัดว่างดงามที่สุดแห่งหนึ่งของผืนป่าตะวันตกทีเดียว ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาต้นตระกูล "คลอง" อย่างคลองสวนหมาก คลองขลุง และคลองลาน ที่มีความสูงเฉลี่ยราว 1,439 เมตร บริเวณตอนบนของน้ำตกเป็นที่ราบกว้างๆ มีลำน้ำน้อยใหญ่รวม 5 สายไหลมาบรรจบกันเป็นสายเดี่ยว ก่อเกิดตัวล่งสู่อ่างน้ำที่อยู่เบื้องล่าง จากนั้นสายน้ำไหลไปเรื่อยๆ จนมาถึงหน้าผาหินสีดำขนาดใหญ่ และตกลงมาเป็นม่านสายธารอันตระการตา ซึ่งสูงถึง 100 เมตร และช่วงกว้างมากถึง 40 เมตร บริเวณใต้น้ำตกเป็นอ่างน้ำขนาดใหญ่ สามารถลงเล่นน้ำได้ รอบๆ ริมธารทั้งสองฝั่งมีผีเสื้อสวยๆ ให้ดูมากมาย ส่วนจุดท่องเที่ยวธรรมชาติอื่นๆ ที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่ากันก็มี เช่น น้ำตกคลองน้ำไหล เป็นน้ำตกขนาดกลางที่สวยงาม มีสภาพธรรมชาติอันร่มรื่นด้วยขุนเขาและพรรณไม้อันเขียวชอุ่มตัดกับสายน้ำตกสีขาวบริสุทธิ์ที่ไหลลดหลั่นกันลงมาเป็นชั้นๆ นับรวมได้ 9 ชั้น โดยชั้นที่สูงที่สุดคือชั้น 3 ซึ่งสูงราว 60 เมตร

เขาแหลม...ผืนป่าต้นธารแห่งสายน้ำ

กาญจนบุรีนั้นถือเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวอันหลากหลาย ทั้งป่าเขา สายน้ำ ถ้ำ และประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมคือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงาม ทั้งทะเลสาบและป่าเขาที่สมบูรณ์ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2534 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,497 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตครอบคลุมในอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาหินปูนสลับซับซ้อนปกคลุมด้วยผืนป่าจำนวนมาก มีทั้งป่าเขา ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ ซึ่งยังมีสัตว์

เรื่องเล่าจากป่า

ป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งเป็นแหล่งต้นน้ำ
ลำธารของสายน้ำตกหลายแห่ง จากความอุดมสมบูรณ์
ทางธรรมชาตินี้จึงทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมาก
มาย เช่น

น้ำตกกระเต็งเจ็ง มีทั้งหมด 24 ชั้น แวดล้อม
ไปด้วยผืนป่าไม้ดิบชื้น นับเป็นสุดยอดน้ำตกของอุทยานฯ
เลยก็เดี๋ย การเดินทางเข้าไปเที่ยวจำเป็นต้องติดต่อขอ
เจ้าหน้าที่นำทาง เพราะเป็นน้ำตกที่อยู่ห่างไกลจากที่ท่า
การฯ ราว 4 กิโลเมตร แต่ถ้าหากเป็นคนที่ชอบการผจญ
ภัยแล้วละก็...ไม่ควรพลาด

น้ำตกเกริงกระเวีย เป็นน้ำตกหินปูนชั้นเดียว
มีความสูงราว 5 เมตร เที่ยวชมได้ง่ายที่สุด เพราะไม่ต้อง
เดินเท้าเข้าป่าเหมือนน้ำตกอื่นๆ จึงมีผู้ผ่านทางแวะเที่ยว
อยู่ตลอด นอกจากนี้ทางอุทยานฯ ยังได้ปรับพื้นที่
สำหรับการแคมป์และปิกนิกอีกด้วย

น้ำตกโดซ่งถ่อง อยู่ใกล้กับน้ำตกเกริงกระเวีย
จะมีเส้นทางแยกจากทางหลวงหมายเลข 323 เข้าไป
ประมาณ 1.5 กิโลเมตร จากนั้นต้องเดินเท้าเข้าไปตาม
เส้นทางศึกษาธรรมชาติอีกราว 500 เมตร เป็นน้ำตกที่มี
ขนาดไม่ใหญ่มาก มีความสูงประมาณ 15 เมตร

บึงเกริงกระเวีย เป็นแหล่งดูนกป่าและนกน้ำ
เช่น เป็ดแดง นกอีล้ำ และจำพวกนกยางอีกหลายชนิด
บริเวณรอบบึงเป็นแหล่งอาศัยของนกหัวขวาน
นกโพระดก และนกเงือก นอกจากนี้ยังเป็นจุดเฝ้าดูนก
อพยพอีกด้วย

อ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลม ทัศนียภาพของ
หมู่เกาะน้อยใหญ่ท่ามกลางผืนป่ามรดกเป็นสิ่งดึงดูดให้
นักแรมทางจำนวนมากเดินทางมา เพื่อสัมผัสความเงียบ
สงบในวันพักผ่อนบนเรือนแพที่มีให้บริการอยู่ทั่วไป

ถ้ำเกริงกระเวีย เป็นโถงถ้ำใหญ่ที่แบ่งออกเป็น
ห้องๆ งดงามด้วยหินงอกหินย้อยที่ฉาบไว้ด้วยแร่แคลไซต์
ยิ่งเวลาต้องแสงไฟจะระยิบระยับแวววาวสวยงามมาก

ลำคลองงู...มหัศจรรย์โลกใต้พิภพ

อุทยานแห่งชาติลำคลองงู อาจมีชื่อเสียงยังไม่
โด่งดัง เป็นที่รู้จักมากนัก แต่ธรรมชาติของที่นี่นับเป็นสุด
ยอดของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในผืนป่า ตะวันตก
ที่มีทั้งถ้ำสวยๆ หินงอกหินย้อยงามๆ กับธารน้ำลอด
เยียมๆ ให้คุณไปสัมผัส แต่ต้องแลกกันด้วยหยาดเหงื่อ
จากแรงกายและจิตใจ พูดถึงเรื่องความสวยงามนั้น
บรรดานักสำรวจถ้ำมือฉมัง ทั้งคนไทยและต่างประเทศ
ที่ผ่านประสบการณ์อย่างโชกโชน ต่างพร้อมใจกันยกมือ
โหวตให้ "ลำคลองงู" นี้เป็นถ้ำน้ำลอดที่น่าตื่นตาตื่นใจ
ที่สุด พูดอย่างนี้หลายคนอาจเริ่มสนใจ เรามาดูกันว่ามี
ถ้ำอะไรบ้าง เริ่มที่...

ถ้ำนางแอน เป็นถ้ำน้ำลอด ยาวถึง 3 กิโล-
เมตร เหมือนปากทางเข้าถ้ำอันใหญ่โตมโหฬารและสูงถึง
80 เมตร มีภาพเขียนประมาณ 30 ภาพติดอยู่บนผนัง
ซึ่งยังดูไม่ออกว่าเป็นภาพอะไร จุดเด่นที่น่าสนใจที่สุดคือ
ลักษณะทางธรณีวิทยาอันงดงามแปลกตาซึ่งพบน้อย
มาก คือ "หน้าต่างคาร์สต์" (karst window) คือแทนที่
ถ้ำจะทอดตัวเป็นลำยาวต่อเนื่องกันไปตลอด แต่ที่นี้
เพดานถ้ำบางส่วนถูกน้ำฝนกัดเซาะทุกวันจนผนังบาง
และรับน้ำหนักไม่ไหว ทำให้เพดานถ้ำถล่มพังลงมา
พื้นดินจนเกิดเป็นหลุมลึกขนาดใหญ่เกิดแสงลอดผ่าน
เห็นธารน้ำใต้ดินเป็นบางช่วงอย่างสวยงาม นอกจากนี้
ตามผนังและเพดานถ้ำยังระยิบระยับไปด้วยผืน
แคลไซต์แวววาว มีหินงอกหินย้อยรูปทรงสวยงามแปลก
ตามากมาย ที่เด่นเห็นจะเป็นแท่งหินรูปร่างคล้ายกับถ้วย
บอลโลกขนาดยักษ์ตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่กลางถ้ำ กับม่าน
หินปูน (draperies) เป็นแผ่นกว้างใหญ่ มองดูคล้ายกับ
ม่านน้ำตกซึ่งสูงหลายสิบเมตร

ถ้ำเสาหิน ก็เป็นจุดที่น่าดูไม่น้อย ถ้ำนี้มีเสาหิน
ปูน (colum) อันสูงใหญ่จนได้รับการบันทึกจากหนังสือ
กินเนสส์บุ๊กแล้วว่าเป็นเสาหินในถ้ำที่สูงที่สุดในโลก ด้วย
ความสูงที่วัดได้ถึง 62.5 เมตร เพราะโดยปกติแล้วเสาหิน
ที่มีอยู่ในถ้ำต่างๆ มักจะพังหรือหักไปก่อนเนื่องจากถูก

น้ำท่วมหรือไม้ก็แผ่นดินไหว ดังนั้นการที่แทงหินสูงนี้ยังคงตั้งตระหง่านยืนยงมาได้จนถึงทุกวันนี้จึงเป็นปรากฏการณ์ที่พิเศษมากจริงๆ

ถ้ำน้ำตก เป็นถ้ำที่มีความยาวเป็นรองถ้ำนางแอ่นไม่มาก คือราวๆ 2,700 เมตร แต่ที่พิเศษคือมีธารน้ำใต้ดินไหลลดหลั่นกันเป็นน้ำตกอยู่ภายในถ้ำนับได้ถึง 17 ชั้น ชั้นที่สูงที่สุดสูงถึง 20 เมตร ซึ่งสำหรับน้ำตกในถ้ำแล้วถือว่าสูงทีเดียว นอกจากนี้ก็มีหินงอกหินย้อยอันงดงามไม่แพ้ถ้ำอื่น

ถ้ำใหญ่ ก็สมชื่อแหละค่ะ เพราะเป็นถ้ำที่มีขนาดใหญ่โตที่สุดในเขตอุทยานฯ ล้ำคล่องสูง มีปากถ้ำกว้างมาก ภายในถ้ำสามารถจุดไฟได้หลายพื้นที่เดียวสภาพรอบๆ งดงามด้วยพรรณไม้อันเขียวชอุ่ม มินกให้ดูอย่างชุกชุมด้วย

น้ำตกนงคราญ อยู่ก่อนถึงตัวที่ทำการอุทยานฯ ก็เป็นอีกแห่งที่น่าแวะเที่ยวเช่นกัน ทั้ง 4 ชั้น เป็นสายน้ำที่ลดเลาะมาตามเขาหินปูน ชั้นสวยสุดคือชั้น 3 ซึ่งมีน้ำไหลลงเป็นสายยาวจากหน้าผาสูงถึง 30 เมตร เบื้องล่างเป็นแอ่งน้ำกว้าง เล่นน้ำได้ มีน้ำชุ่มฉ่ำตลอดทั้งปีรอบๆ เป็นป่าดงดิบ มีนกและผีเสื้อให้ดูเล่นเยอะทีเดียว

๒๒ รักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสนามเพรียง ห้องเรียนธรรมชาติแห่งผืนป่าตะวันตก

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสนามเพรียง นับเป็นผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงแห่งหนึ่ง ทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาความเป็นไปของผืนป่าตะวันตกใช้เป็นห้องเรียนทางธรรมชาติได้อย่างไม่ยากนัก สำหรับคนทั่วไป การที่จะรู้จักกับผืนป่าเขาสนามเพรียงโดยวิธีที่สะดวกที่สุดก็คือการเดินทางศึกษาธรรมชาติบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร ซึ่งตลอดทางมีสถานีให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ถึง 15 จุด ที่บอกเล่าเรื่องราวทั่วไปของเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาสนามเพรียง การทำความเข้าใจกับ

การเดินทางศึกษาธรรมชาติโดยไม่เปลี่ยนแปลงหรือรบกวนธรรมชาติ การรู้จักสังเกต เรื่องของหิน ไหลเคน และมอสส์ ปุ่มปมของต้นไม้ เรื่องของต้นไม้ แหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์ป่า ปลา... นกย่อยสลายผู้ยิ่งใหญ่ เรื่องของเกอวัลย์ ความหลากหลายทางชีวภาพ หวาย - ใผ่ ป่าดิบแล้ง เห็ด ลำธาร... สายน้ำแห่งชีวิต พูพอน และชายผ้าสีดา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น

ยอดเขาสน เป็นยอดเขาสูงที่สุดในพื้นที่เขตฯ แม้ระดับความสูงเฉลี่ยเพียง 867 เมตร แต่สภาพเส้นทางมีความสูงชันตามสมควร ต้องใช้เวลาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง จึงจะถึงยอดสูงสุด ควรเริ่มเดินทางแต่เช้าเพื่อจะได้ไม่ร้อนมากนัก และควรเตรียมน้ำไปให้เพียงพอ เพราะระหว่างทางมีแหล่งน้ำเล็กๆ อยู่เพียงแหล่งเดียวเท่านั้น ตลอดทางเดินขึ้นเขาเราจะได้ศึกษาเรื่องของสภาพป่าที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ จากป่าเบญจพรรณ เต็งรัง ไปจนถึงป่าดิบแล้ง และป่าสนเขา ในที่สุด ตลอดเส้นทางที่ค่อยๆ ชันชันไปเรื่อยๆ เราจะได้พบกับพืชพรรณที่หลากหลายไปตามชนิดของป่า ดอกไม้ป่านานาชนิด ช่วงที่ตื่นเต้นที่สุดคงเป็นช่วงสุดท้ายที่ต้องปีนขึ้นเขาชันเพื่อไปให้ถึงที่ราบสันเขา ซึ่งมีป่าสนสองใบปะปนกับป่าเต็งรัง และมีจุดชมวิวด้านทิศตะวันตกที่มีต้นสน 2 ต้น ไขว่กันอย่างน่าดู นับเป็นมุมชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงามที่สุดบนนี้ ส่วนมุมชมพระอาทิตย์ขึ้นเป็นเหลี่ยมผาทางด้านตะวันออกที่มีสนสองใบต้นใหญ่ขึ้นอยู่

นอกจากนี้ บนยอดเขาสนยังมีกล้วยไม้ป่าหลายชนิดขึ้นตามคาบไม้ เช่น เคื่องแก้วแก้ว และอาจมี กกล้วยไม้ดินกับพรรณไม้เหง้าให้เห็นในฤดูฝน และที่แน่ๆ นักท่องเที่ยวสามารถเดินสำรวจพื้นที่บนนี้ได้ครบภายในเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เนื่องจากมีพื้นที่ราบบนยอดเขาไม่กว้างนัก

ถ้าใครต้องการเข้าไปเรียนรู้เรื่องราวของธรรมชาติและความเป็นไปแบบย่อๆ ของผืนป่าตะวันตกที่เขาสนามเพรียง คงต้องมีเวลาประมาณ 2 - 3 วัน ซึ่งจะเป็วันเวลาที่ดีและสั้นที่สุดที่จะเข้าใจในเรื่องราวของป่า

ตะวันตก ส่วนถ้าใครมีโอกาสมากกว่านั้น ผืนป่าอันกว้างใหญ่ถึง 11 ล้านไร่ก็เป็นห้องเรียนที่แท้จริงที่จะให้คุณเรียนรู้เรื่องราวมากมายในแนวลึกต่อไป

คุณผู้ฟังคะ ทั้งหมดนี้ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตกที่ยิ่งใหญ่ที่นำมาเล่าสู่กันฟัง ให้ได้ทราบว่าบ้านเรายังคงมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ทรัพยากร

ธรรมชาติที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตที่พวกเราทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการ ปกป้องรักษาให้คงอยู่ต่อไปได้ วันนี้เวลาของรายการต้องหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ตอนที่
6

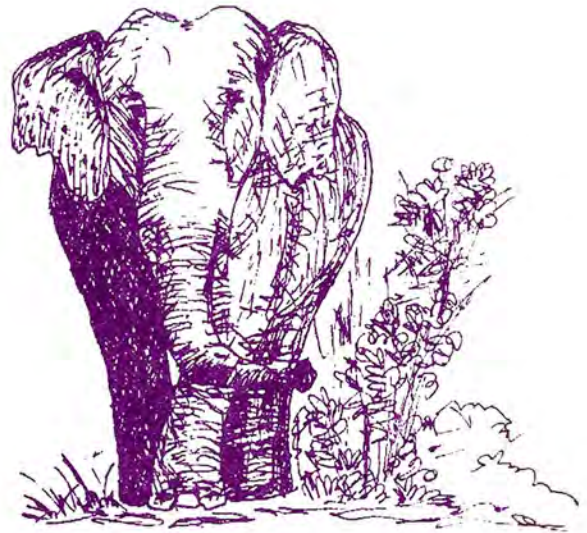
โรงพยาบาลสัตว์ป่า

ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2545

สวัสดีค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรนำสาระเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติมาเล่า
สู่คุณผู้ฟังอีกครั้งเป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้
โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้เรื่องราวที่นำมาฝากกันเป็นเรื่องของสัตว์ป่า
เป็นเรื่องของคนที่ช่วยเหลือสัตว์ป่า ตามธรรมชาติเวลา
คนเราเจ็บป่วยไม่สบายมากๆ ก็ต้องไปหาหมอ เข้าโรง
พยาบาล คุณผู้ฟังเคยนึกเล่นๆ ไหมว่าถ้าสัตว์ป่วยล่ะจะ
รักษาที่ไหน คำตอบที่คิดกันก็อาจจะเป็นร้านรักษาสัตว์
ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นรักษาหมา รักษาแมวหรือสัตว์เลี้ยงที่
คนมีความคุ้นเคยกันดี รู้จักนิสัยใจคอและพฤติกรรม
แต่ถ้าสัตว์ที่ป่วยเป็นสัตว์ป่าล่ะ การรักษาจะเป็นอย่างไร
จะต่างไปจากรักษาสัตว์เลี้ยงหรือไม่ วันนี้รายการเรามี
เรื่องของโรงพยาบาลสัตว์ป่ามาเล่าให้ฟัง รับรองว่าน่า
สนใจมาก

โรงพยาบาลสัตว์ป่า เป็นส่วนหนึ่งของแผนกบำรุง
รักษาสัตว์ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จ.ชลบุรี เริ่มเปิดดำเนิน
งานมาตั้งแต่ปี 2540 ภายใต้การดูแลขององค์การสวน
สัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงพยาบาลแห่งนี้มีจุดเริ่ม
ต้นมาจากการที่ผู้บริหารองค์การสวนสัตว์ตระหนักว่าประ
เทศไทยควรมีสวนสัตว์หรือโรงพยาบาลที่ทำงานเกี่ยวกับการ
ดูแลสุขภาพสัตว์ป่าอย่างจริงจัง และเล็งเห็นว่าสวนสัตว์
เปิดเขาเขียวมีพื้นที่กว้างขวางถึง 5,000 ไร่ ทั้งยังมีชาว
ต่างประเทศมาทำงานในเชิงวิชาการอยู่เสมอ จึงเลือกให้
ที่นี่เป็นศูนย์กลางด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ป่าของ
ประเทศ เนื่องจากโรงพยาบาลสัตว์ป่าประจำสวนสัตว์อื่นๆ

ที่มีอยู่ จะมีลักษณะคล้ายคลึงคลินิค คือสามารถช่วยชีวิต
เบื้องต้นได้ ผ่าตัดเล็กได้ แต่ผ่าตัดใหญ่ไม่ได้ ไม่มีเครื่อง
เอกซเรย์ โรงพยาบาลสัตว์ป่าสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจึง
นับเป็นโรงพยาบาลสัตว์ป่าแห่งเดียวในประเทศที่มี
ลักษณะเป็นโรงพยาบาลจริงๆ เพราะมีขนาดใหญ่และ
เครื่องมือเครื่องมือครบครัน นอกจากนี้ยังเป็นสำนักงาน
ห้องวิจัย ห้องแล็บ อาคารผ่าซาก อาคารกักโรค รวมถึง
คอกสัตว์ซึ่งเป็นที่อยู่ถาวรของสัตว์ป่าพิการและที่ยังไม่มี
ที่อยู่ ที่นี้ถึงแม้จะยังเป็นหน่วยงานเล็กๆ แต่ก็มีความ
สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อสัตว์ป่าของเราทั้งหมด
เพราะทำงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสัตว์ เช่น
ตรวจสุขภาพ ป้องกันโรค

ในหนึ่งปีสัตว์ป่าในสวนสัตว์เขาเขียว จะต้องได้รับ
การตรวจสุขภาพอย่างน้อยหนึ่งครั้ง แถมนัดด้วยบริการถอน
ฟัน อุดฟัน ตัดเล็บ โดยคุณหมอจะแบ่งการตรวจ

สุขภาพเป็นลำดับท้ายแยกตามตระกูลสัตว์ เช่น สัตว์ที่ตรวจสุขภาพสัตว์ตระกูลหมี สัตว์ตระกูลแมว หากตรวจพบโรคที่กำลังลุกลามก็จะสามารถรักษาได้ทันที่ว่าการตรวจสุขภาพนี้สามารถช่วยสัตว์ป่าให้รอดตายได้หลายครั้ง คือตรวจพบก่อนที่อาการจะหนัก พบก่อนก็รักษาได้ทัน เพราะธรรมชาติสัตว์ป่านั้นเวลาเป็นโรคภัยป่วยไข้ขึ้นมา มันจะไม่แสดงอาการจนกว่าจะเพียบหนัก นอกจากนี้ก็ยังมีกรวินิจฉัยและรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยชั้นสูงโรค งานเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า เช่น การขยายพันธุ์สัตว์ อนุบาลลูกสัตว์ ธนาครน้ำเชื้อ ธนาครสิ่งสืบพันธุ์และเนื้อเยื่อ และยังมีอีกงานหนึ่งที่สำคัญคืองานบริการสังคม เช่น เป็นสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา บริการตรวจรักษาสัตว์ป่าให้แก่หน่วยงานอื่นๆ เช่น ปางช้าง สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าของกรมป่าไม้ รวมไปถึงประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกสถานที่ โดยจะมีหน่วยกล้าตายคือเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์จำเป็นเตรียมพร้อมเพื่อออกปฏิบัติการในกรณีฉุกเฉินด้วย ไม่ว่าจะเป็นชะนีหลุดจากกรงเลี้ยง หรือช้างอาละวาด ช้างตกมัน สรุปว่าไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าที่ไหนในโลกก็มารักษาได้ เพราะมันก็เป็นสัตว์ป่าเหมือนกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะเป็นโรงพยาบาลสัตว์ป่าระดับประเทศแต่ในทางปฏิบัติจริงๆ นั้น มีเจ้าหน้าที่บุคลากรเพียงไม่กี่คนเท่านั้น

สำหรับอาการเจ็บป่วยของสัตว์ป่านั้น โดยทั่วไปมี 2 กรณีใหญ่ๆ คือ จากโรคติดเชื้อ ซึ่งกว่าที่สัตว์จะแสดงออกมา โรคก็มักจะกำเริบรุนแรงแล้ว ทำให้โอกาสที่จะรักษาให้หายมีน้อยมาก และกรณีที่ 2 คือ เกิดจากการถูกทำร้าย ทั้งที่ทำร้ายกันเองในเหตุการณ์ผสมพันธุ์ และจากสาเหตุอื่น เช่น ถูกคนทำร้าย ได้รับอุบัติเหตุ

โดยพวกกลุ่มสัตว์ปีกนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น ถ่ายท้อง เป็นหวัด และบาดเจ็บจากการทำร้ายกันเอง กลุ่มสัตว์เลื้อยคลานมักจะได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เช่น เต่าโดนรถชนกระดองแตก ตะพาบกินเบ็ด ถูกปลิงดูดเลือด สัตว์ประเภทสัตว์กินเนื้อ เช่น สิงโต มักพบโรคติดเชื้อ ทำร้ายกันเอง สัตว์

ประเภทกินพืช อย่าง กวาง ละมั่ง นอกจากจะตื่นตกใจและวิ่งชนกันจนทำให้ขาหักอยู่บ่อยๆ ในเหตุการณ์ผสมพันธุ์แล้ว โรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจก็เป็นอีกโรคหนึ่งที่เจอบ่อย แต่อย่างไรก็ตามแม้จะรู้สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคส่วนใหญ่ก็ตาม แต่เอาเข้าจริง อาการเจ็บป่วยและโรคภัยของสัตว์ป่าแต่ละชนิดก็จะแตกต่างกันอย่างมาก และบางกรณีก็อยู่เหนือความคาดหมาย เรียกว่าถ้าหมอไม่รู้จักพฤติกรรมหรือนิสัยของสัตว์ประเภทนั้นจริงๆ ก็คงวินิจฉัยกันไม่ถูก อย่างมีนกแก้วอยู่ตัวหนึ่งมีอาการขนร่วง หมอก็วินิจฉัยกันว่าติดเชื้อหรือเปล่า กินอาหารผิดปกติหรือเปล่า อยู่ในที่ที่ผิดธรรมชาติมากไปหรือเปล่า แต่ปรากฏว่าจริงๆ แล้วเจ้านกแก้วตัวนี้มีอาการขาดความรัก ป่วยทางจิตค่ะ สอบถามเจ้าของดูก็ได้ความว่าเจ้าของเคยเลี้ยงกันมาอย่างใกล้ชิด ตอนหลังเจ้าของไปได้งานใหม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านทุกวัน ไม่มีเวลาให้มันเหมือนเดิม มันก็เลยเกิดอาการขึ้นมา ก่อนอื่นต้องรู้จักพฤติกรรมของนกแก้วก่อนว่าเป็นนกที่มีอายุสมองเท่ากับเด็ก 2 ขวบ มีพฤติกรรมความรักแบบ 1 ต่อ 1 เท่านั้น ยิ่งถ้าเลี้ยงมาตั้งแต่เล็กๆ มันจะคิดว่ามันเป็นคน ไม่ต้องการคู่ มีเจ้าของแค่นั้นเดียวก็พอ ถ้ามันไม่ได้รับความรักเหมือนเดิมมันก็จะมีอาการตรอมใจ มีปัญหาชอบทำร้ายตัวเอง ถอนขนตัวเอง นี่ขนาดนกแก้วอย่างเดียว ยังมีสัตว์ป่าอีกหลายล้านชนิดที่คนรักษาจะต้องเข้าใจธรรมชาติของมัน เพื่อจะได้รักษาอย่างดีที่สุด

เมื่อพูดถึงเรื่องนี้แล้วก็อยากพูดถึงเรื่องการรักษาอีกนิด คือที่นี้เรามีการบริจาคลือดด้วย แต่เป็นเลือดสัตว์ป่าด้วยกันเอง จะใช้ได้ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้เท่านั้น และต้องเป็นสัตว์ประเภทเดียวกันเท่านั้น เลือดเสือดาวจะนำมาใช้กับเสือโคร่งไม่ได้ และถึงแม้จะเป็นประเภทเดียวกันแล้วก็ตามก็ต้องดูอีกว่าผสมกันแล้วเลือดเข้ากันได้หรือไม่อีกด้วย ซึ่งคนไข้ของโรงพยาบาลก็มีทั้งนกตะกรุมขาหัก เสือดาว นางอาย อีกัวนา ตะกวด แมวดาว สุนัขจิ้งจอก หมี รวมไปถึงเสือดาวที่ไต้หวันไม่ทราบตกลงมาขาหัก หมอก็ผ่าตัดใส่เหล็ก เข้าเฝือกให้

สัตว์ที่อยู่ในโรงพยาบาลนี้ถ้าไม่ได้เป็นสมาชิกของสวนสัตว์ ก็จะเป็นสัตว์ที่ประชาชนไปเจอโดยบังเอิญแล้วนำมาส่งให้สวนสัตว์ ซึ่งสวนสัตว์ก็จะส่งตัวมาที่โรงพยาบาลแห่งนี้ก่อน นอกจากนี้ก็ยังมีสัตว์ป่ากลุ่มที่มีคนซื้อมาเลี้ยงจากพวกลักลอบค้าสัตว์ป่า ตอนที่ซื้อมามันยังเป็นลูกสัตว์ ตัวเล็กๆ น่ารัก แต่พอเริ่มโต สัญชาตญาณสัตว์ป่าของมันก็จะเริ่มแสดงออก และหลายชนิดเป็นอันตรายต่อคนเลี้ยง เมื่อสัตว์ป่าเหล่านี้เปลี่ยนไปจากเดิม ดุร้ายขึ้น ไม่น่ารักเหมือนก่อนหรือเจ็บป่วยจนเจ้าของดูแลไม่ไหว สวนสัตว์จึงเป็นทางออกที่ง่ายที่สุดของคนพวกนี้

รู้จักโรงพยาบาล รู้จักโรคของสัตว์ป่า รู้สาเหตุกันแล้ว ทีนี้มาฟังวิธีการทำงานกันบ้างว่าคุณหมอที่ต้องรักษาสัตว์ป่าจะมีวิธีที่แตกต่างหรือพิเศษไปอย่างไรบ้าง

เขาบอกว่าถ้าคุณไปที่โรงพยาบาลสัตว์ป่าแห่งนี้ ก็คงต้องลืมหิวความน่ารัก ซื่ออ่อนของสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นลูกหมาลูกแมวทั้งหลาย เพราะสิ่งที่จะเจอที่นี่ก็คือปืน ลูกดอกอาบยาสลบ เลือด น้ำลาย และอันตรายร้ายแสบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการรักษาสัตว์ป่วยตัวหนึ่ง กฎข้อแรกของการรักษาที่หลงลืมไม่ได้ก็คืออย่าไว้ใจสัญชาตญาณป่า แม้ว่าจะเป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในสวนสัตว์ที่ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมบางอย่างเปลี่ยนไปเนื่องจากไม่ได้อาศัยอยู่ในสภาพธรรมชาติก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่ามันจะสลัดสัญชาตญาณป่าออกไปด้วย พวกมันยังคงเป็นสัตว์ป่าที่พร้อมจะทำร้ายเราได้ทุกเมื่อหากเราเข้าไปใกล้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะที่มันบาดเจ็บ แม้ว่าเราจะมีเจตนาช่วยเหลือก็ตาม ด้วยสัญชาตญาณป่านี้เองสัตว์แพทย์สัตว์ป่าทุกคนจึงต้องตระหนักและยึดถึงความปลอดภัยเสมอ ทั้งของสัตว์ป่าและของสัตว์แพทย์ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะใช้วิธีให้มันสลบก่อน การยิงยาสลบนั้นก็ต้องใช้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมาก การจะลงมือรักษาสัตว์ป่าแต่ละครั้งจึงต้องมีการวางแผนอย่างรัดกุม และถึงแม้จะยิงยาสลบไปแล้วก็ตาม ก่อนจะเข้าใกล้เพื่อรักษา ก็ต้องดูให้แน่ใจก่อนว่าสัตว์สลบไปจริงๆ ยกตัวอย่าง พวกหมี คุณหมอบอกว่าต้อง

ระวังเป็นพิเศษเพราะบางทีมันจะแก๊งให้ตกใจเล่น โดยจะกลั่นหายใจเหมือนว่าหยุดหายใจไป เหมือนกับว่ามันสามารถบังคับกล้ามเนื้อช่วงอกได้ พอพวกคุณหมอตกลงใจเข้าไปจะช่วย มันก็จะลุกขึ้นมาหายใจต่อเหมือนเดิม ซึ่งก็อันตรายทีเดียว นอกจากนี้สิ่งที่ต้องระวังอีกอย่างคืออันตรายจากยาสลบที่จะเกิดกับสัตว์ โดยเฉพาะกับพวกสัตว์ใหญ่ เช่น ยีราฟ หากถูกวางยาสลบล้มลง โอกาสที่หัวและคอยาวๆ ของมันจะฟาดกับพื้นก็มีมาก จึงต้องมีการเตรียมการให้ดี มีอุปกรณ์พิเศษเข้ามาช่วยด้วย เช่น เอาเบาะมารอง เอาเชือกมามัดบริเวณหัวแล้วค่อยๆ ดึงมันลงมาเมื่อยาสลบเริ่มออกฤทธิ์ ยิ่งถ้าเป็นลิงแล้ว การวางยาสลบยิ่งยาก โดยเฉพาะลิงที่มีประสบการณ์ในการถูกวางยาสลบมาก่อนก็ยิ่งยาก บางตัวเชี่ยวชาญพอเรายิงลูกดอกออกไปปั๊บ มันจะคว้าลูกดอกเลย แถมบางตัวคว้าได้แล้วยังขว้างใส่หม้ออีก การยิงยาสลบแต่ละครั้งจึงต้องถือเป็นความสามารถเฉพาะตัวของคุณหมอ ซึ่งต้องหากลเม็ดต่างๆ เพื่อพิชิตสัตว์ป่าทั้งหลายให้อยู่หมัดให้ได้ นี่เป็นเพียงขั้นตอนแรกของการรักษาสัตว์ป่าเท่านั้นเอง ด้วยระบบร่างกายที่ซับซ้อนของสัตว์ป่า ด้วยความหลากหลายของสัตว์ป่า สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการก็คือหมอบจะต้องรู้จักสัตว์ป่าให้มากที่สุด ต้องมีทั้งความรู้และความเข้าใจธรรมชาติร่างกายทั้งในตอนปกติและตอนที่มันสลบ และต้องผ่านการฝึกฝนมามากพอสมควร มากพอที่จะมั่นใจได้ว่าสัตว์ป่วยที่อยู่ในความดูแลนั้นจะไม่ตายไปก่อนที่จะเริ่มรักษา

แต่คุณผู้ฟังคะ มันก็ยังมีอีกกรณีหนึ่งที่น่าเห็นใจมากกว่าการที่มันเจ็บป่วยอีก แม้คุณหมอบจะสามารถช่วยให้รอดพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า มันจะสามารถมีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้เสมอไป คุณหมอบจึงได้บอกว่าการรักษาสัตว์ป่าให้หายเจ็บป่วยนั้นไม่ยาก แต่ที่ยากคือจะช่วยให้มันอยู่รอดอย่างไร ด้วยเหตุนี้หลักการในการช่วยชีวิตสัตว์ป่า 3 ข้อ จึงได้แก่ การรักษาชีวิต รักษาอวัยวะ และรักษาหน้าที่ของอวัยวะ โดยสิ่งที่ต้องพิจารณาคือเมื่อรักษาให้หายแล้วมันจะสามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้โดยไม่ทรมานมากเกินไปหรือเปล่า อย่างสัตว์บางชนิดที่เข้าใจว่าเป็นอวัยวะสำคัญในการพวย

ตัวที่มีน้ำหนักตัวมากๆ เช่น ช้าง สัตว์ที่มีขายาว เช่น นกกระบอกเทศ เข้าขายนี้นั้น ซึ่งหากกระดูกขาหักไป แม้จะเข้าเฝือกให้ก็ต้องดูด้วยว่ามันจะยังใช้ขาได้ดีเพียงใด ถ้าไม่ดี ไม่หาย ทางที่ดีที่สุดก็คือต้องปล่อยให้มันไปสบาย อาจทำให้หลับและตายไปในที่สุดจะเป็นการทรมานสัตว์น้อยกว่าที่จะปล่อยให้มันมีชีวิตอยู่อย่างลำบาก และก็มีหลายครั้งที่คุณหมอมหาทางรักษาก็จะต้องใช้วิธีนี้ แต่โดยพื้นฐานความคิดของคนไทยอาจจะยอมรับไม่ได้ที่จะต้องฆ่าสัตว์ตัวนั้นไป แต่บางทีมันก็จำเป็นและต้องทำความเข้าใจด้วย และถ้าสัตว์ป่าตายลงไม่ว่าจากโรคติดเชื้อหรืออุบัติเหตุ จะไม่ฝังหรือเผาในที่ที่ เขาจะเก็บซากไว้เพื่อชันสูตรวินิจฉัยโรคอย่างละเอียด เพราะทั้งหมดถือเป็นข้อมูลความรู้ใหม่ทั้งสิ้น โดยเฉพาะของประเทศไทยเราไม่มีการศึกษาหรือ รวบรวมองค์ความรู้ในเรื่องเหล่านี้มาก่อน ข้อมูลที่ได้ศึกษาทั้งจากการรักษาและการชันสูตรซากสัตว์ป่าก็ตามจึงมีความสำคัญทั้งสิ้น งานนี้จึงเป็นงานของโลก ไม่ใช่แค่การดูแลรักษาเฉพาะสัตว์ตัวเดียวเท่านั้น แต่ถือว่าการดูแลพันธุ์กรรมเพื่อสืบทอดเผ่าพันธุ์สัตว์ป่าเหล่านี้ให้อยู่ต่อไปถึงคนรุ่นหลังเลยทีเดียว

แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของโรงพยาบาลสัตว์ป่า สวนสัตว์เปิดเขาเขียวแห่งนี้ก็ยังมีปัญหา นอกจากบุคลากรน้อยแล้ว งบประมาณ อุปกรณ์ในการช่วยเหลือรักษาก็ยังไม่พอเพียง ในขณะที่ยังมีสัตว์ป่าจำนวนมากบาดเจ็บล้มตาย

คุณผู้ฟังคะ ทุกวันนี้ใครที่เคยขึ้นไปเขาใหญ่ เคยเห็นฝูงลิง ฝูงชะนีที่ชอบออกมาวิ่งตามถนน ทราบไว้ด้วยว่าพวกมันถูกรถชนอยู่บ่อยๆ ใครที่เคยเห็นช้างเร่ร่อนเดินเลี้ยมก๊วยตามริมถนนในเมืองใหญ่ ทราบไว้ด้วยว่าพวกมันถูกรถชนหลายครั้ง นอกจากนี้ยังมีร้านค้าที่ซุกซ่อนกักขังสัตว์ป่า เพื่อส่งขายให้ใครหลายคนที่ยากเลี้ยม ที่มักจะเลี้ยมไม่รอด สถานการณ์สัตว์ป่าเป็นแบบนี้ ซึ่งท้ายสุดแล้วสัตว์ป่าเหล่านี้จะมีสักกี่ตัวที่โชคดี เมื่อบาดเจ็บไม่สบายแล้วจะมีคนรักษา หรือมาถึงโรงพยาบาลสัตว์ป่านี้ได้

และทั้งหมดนั้นก็เป็นเรื่องราวของโรงพยาบาลสัตว์ป่า ที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จ.ชลบุรี จบแบบเศร้าสัจนิรันดร์ แต่ถ้าใครสนใจจะร่วมสมทบทุนการดำเนินงานช่วยเหลือสัตว์ป่าของโรงพยาบาลซึ่งเขาจัดตั้งเป็นชมรมสัตวแพทย์สัตว์ป่าก็สามารถทำได้นะคะ ติดต่อไปที่เบอร์โทรศัพท์ 0 3829 8187 นอกจากนี้ก็ยังมีอีกหลายวิธีที่พวกเราจะช่วยสัตว์ป่าเหล่านี้ได้ หยุดกิน หยุดล่า หยุดฆ่า หยุดขาย หลักการง่ายๆ ที่เราช่วยกันได้ค่ะ สำหรับวันนี้เวลาหมดลงแล้ว พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

แนะนำ ภู - ดอย น่าเที่ยว

ออกอากาศวันที่ 16 พฤศจิกายน 2545

สวัสดิ์ค่ะคุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ลำเนาไพร มาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งเป็นประจำทาง สถานีวิทยุแห่งนี้ พร้อมกับเรื่องราวของธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีความสำคัญและความ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของเราทุกคน โดยมีดิฉัน ยุคลธร ไกรวศิน เป็นผู้ดำเนินรายการ

เรื่องราวที่นำมาฝากกันในวันนี้เข้ากับสภาพภูมิ อากาศเป็นอย่างดีเพราะว่าในบ้านเราก็เริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว แล้ว บางแห่งมีฝนหลงอยู่ประปรายแต่ส่วนใหญ่โดย เฉพาะทางเหนือ ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ก็เริ่มที่จะเข้าสู่ ฤดูหนาวกันแล้ว เมื่อถึงฤดูนี้คนส่วนใหญ่ก็ถึงเรื่องของการท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษ ช่วงนี้รายการของเราก็จะ พยายามที่จะแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่ง ก็อยู่ตามอุทยานแห่งชาติต่างๆ ทั่วประเทศไทย ทุกๆ แห่ง นั้นมีความสวยงามตามธรรมชาติที่แตกต่างกันไป ใน วันนี้ก็มีมาแนะนำอีกเช่นเคย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตาม ยอดดอย ตามภูต่างๆ ซึ่งก็ทั้งภาคเหนือ อีสาน ได้ และ ตะวันตก ทุกๆ แห่ง ที่มีภูเขาสูงในบ้านเราถ้าเกิดว่ายังมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ ก็ยังมีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม รอคอยให้นักท่องเที่ยวไปสัมผัสกัน เรามาเริ่มกันที่

เฉพาะนก ผีเสื้อเฉพาะถิ่น ซึ่งหาไม่ได้ที่อื่น มีที่นี้ที่ เดียว ดอยผ้าห่มปกเป็นยอดดอยหนึ่งของเทือกเขาผีปัน น้ำ ซึ่งมีความสูงเป็นอันดับ 2 รองจากดอยอินทนนท์ ที่สูง กว่ากันไม่มากเท่าไรนัก เขาวงกตว่าชื่อว่าผ้าห่มปกน่า จะเพี้ยนมาจากคำว่าฟ้าห่มปก ซึ่งก็หมายถึงยอดภูที่สูง เสียดฟ้า เท่าเทียมกับเมฆนั่นเอง ถ้าไปยืนอยู่ตรงนั้นก็ เหมือนกับเมฆหรือฟ้าห่มคลุมยอดดอยนี้เอาไว้ ด้วย ความสูงเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ แนนอนย่อมมีความ หนาวเย็นเรียกว่าเกือบจะตลอดทั้งปีเลยทีเดียว โดยเฉพาะความงามของทะเลหมอกและขุนเขา บนยอด ดอยสามารถชมวิวดูได้โดยรอบทิศทาง 360 องศา บนจุดสูง สุดของยอดดอยทางขวามือหรือว่าทางทิศตะวันออกเมื่อ มองไปก็ให้เห็น อ.ฝาง อ.แม่สาย อ.ไชยปราการ ของเชียงใหม่ เรียงตัวกันอยู่ เขยิบมานิดทางทิศใต้ ถ้าเกิดว่าฟ้าใส ไม่มีเมฆมาบังก็จะเห็นเทือกเขาหินปูนที่ ยิ่งใหญ่ นั่นก็คือเทือกเขาเชียงดาว ซึ่งสูงเป็นอันดับ 3

ดอยผ้าห่มปก

"ดอยผ้าห่มปก" ดอยที่มีความสูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศ มีความสวยงามที่แตกต่างไปจากดอยอื่นๆ และที่สูงแบบนี้ย่อมมีทะเลหมอก มีดอกไม้ พืชพันธุ์ โดย

ของประเทศ และเขยิบมาอีกนิดทางด้านทิศตะวันตก และทิศเหนือ ก็สามารถเห็นเทือกเขาที่สลั้บซับซ้อนเรียกว่า ยาวเหยียดสุดสายตาของทางฝั่งพม่าเลย อันนี้ก็เป็นจุดพิเศษอีกแห่งหนึ่งของดอยผ้าห่มปก ที่สามารถชมวิวดูได้รอบทิศ และอย่างที่บอกไปเมื่อสักครู่นี้ที่มีพันธุ์พืช นก และผีเสื้อสวยๆ มากมาย หลายชนิดพบได้ที่ดอยผ้าห่มปกเพียงแห่งเดียว อย่างเช่น บัวทอง ซึ่งเป็นดอกไม้สีเหลืองสด จะออกดอกบานสะพรั่งในช่วงปลายฤดูฝน ต่อต้นฤดูหนาวแบบนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีไม้เด่นอื่นๆ อีกมาก เป็นอย่างไรก็ต้องไปดูที่ดอยผ้าห่มปก ส่วนนกที่เด่นๆ แล้วก็มีรายงานว่าพบที่ดอยผ้าห่มปกเพียงแห่งเดียวก็คือพวกนกกินปลีแดงหัวโพลิน นอกจากนี้แล้วยังมีผีเสื้อหลายๆ อย่าง เช่น ผีเสื้อโกเชอ ซึ่งก็เป็นผีเสื้อที่หายาก

จุดเด่นอื่นๆ ที่น่าสนใจ ที่นี้มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติจากกิโลมถึงยอดสูงสุด ก็เป็นเส้นทางผ่านป่าดิบเขา เขาว่ากันว่าเป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สวยงามมากที่สุดอีกแห่งหนึ่งของประเทศ มีทั้งจุดชมวิวกว้างๆ มองห้อยอนใจ ตลอดระยะทางก็มีป้ายสื่อความหมาย บอกเรื่องราวและความสำคัญของลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะพืชพันธุ์ ชนิดของสัตว์ป่าเป็นพิเศษตรงนั้นด้วย ก็ได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินสวยงามจากธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน ถ้าขึ้นไปแล้วอยากค้างแรมบนยอดดอยก็ต้องจัดเตรียมเตนท์ เครื่องนอน อาหาร น้ำ ไปให้พร้อม เพราะข้างบนไม่มีร้านค้า ไม่มีที่พัก นอกจากนี้ข้างล่างก็ยังมีที่พักที่อุทยานแห่งชาติแม่แฝง ซึ่งอยู่ อ.แฝง จ.เชียงใหม่ ซึ่งก็จะมีบ้านพักรับรอง ห้องสุขา และร้านอาหาร

ยอดเขาหลวง

ยอดเขาหลวง จ.สุโขทัย ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งทางด้านภูเขา ซึ่งใครชอบการผจญภัย ที่นี่น่าจะสร้างความประทับใจได้ นอกจากดอยเชียงดาว ดอยม่อนจอง ดอยอินทนนท์ ในภาคเหนือ หรือว่าทางภาคอีสานก็จะมีภูกระดึง ภูหลวง แล้วทางภาคใต้ก็มีเขาหลวง ทางภาคตะวันออกมีเขาสอยดาว สำหรับคนที่ชอบผจญภัยทางด้านเหนือที่จะละเลยไปไม่ได้เลยคือเขาหลวงสุโขทัย ที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหง ถึงแม้ว่าที่นี่จะมีความสูงไม่มากนักแค่ 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง แต่ว่าคนที่ชอบผจญภัยนั้นไปที่นี่ก็ไม่ผิดหวัง

เขาหลวงสุโขทัย บนยอดสูงสุดนั้นมีสภาพเป็นทุ่งหญ้าป่าดิบเขาที่สวยงาม และเป็นที่ราบที่อยู่ระหว่างยอดเขา 4 ลูกด้วยกัน นั่นก็คือ เขาพระแม่ย่า เขาเจดีย์ ดอยภูคา และเขานารายณ์ ซึ่งเขานารายณ์ก็จะมีผานารายณ์ทางด้านตะวันออก ผานารายณ์ทางด้านตะวันตก ซึ่งเป็นจุดเด่นที่เขาหลวง นอกจากจะมีสภาพของทุ่งหญ้าแล้วก็ยังมีเหลี่ยมผาที่มีความสวยงาม แต่ละฤดูกาลก็จะมีความสวยงามที่แตกต่างกันไป บนยอดเขาหลวงนั้นถ้าเกิดว่าไปในช่วงของฤดูฝนก็จะปกคลุมไปด้วยเมฆหมอก มีดงเฟิร์นขึ้นเต็มไปหมด โดยเฉพาะบริเวณด้านหลังของผานารายณ์ตะวันตก ซึ่งมีหุบดงเฟิร์น ซึ่งเป็นแหล่งรวมเฟิร์นมากมาย เป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีความสวยงามที่สุด ส่วนพวกเหลี่ยมผาต่างๆ ที่นี่ก็น่าสนใจเป็นอย่างมาก มีผานารายณ์ตะวันออก ซึ่งสามารถขึ้นไปชมวิวดูได้เป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นที่ดี มีชนิดหินรูปร่างแปลกตาคล้ายๆ ภูเขาโลมาตั้งตระหง่านอยู่เป็นสัญลักษณ์มาตั้งแต่อดีต และถัดไปไม่ไกลมีผานารายณ์ตะวันตก ซึ่งก็เป็นหน้าผาใหญ่ สวยงามที่สุดบนนี้ เป็นหน้าผาสูงชันอยู่ตรงข้ามกับหน้าผานารายณ์ตะวันออก ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะเต็มไปด้วยหญ้าเขียวขจี ในฤดูหนาว หญ้าที่เคยเขียวขจีในฤดูฝนก็จะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง โดยเฉพาะในช่วงเช้าๆ ตอนพระอาทิตย์ขึ้นก็จะมองเห็นชัดว่าเป็นสีทอง สำหรับหน้าผาที่สวยงาม

อีกส่วนหนึ่งนั้น ก็อยู่ที่เขาพระแม่ย่า มีมุมมองที่แปลกตาหลายมุมมอง ก็คงต้องไปชมกันเองว่ามีความสุขมากแค่ไหน ที่นี่ยังมีทุ่งหญ้าที่สวยงามและกว้างใหญ่ที่สุดอีกแห่งหนึ่งด้วย อยู่ที่เขาเจดีย์ ในฤดูฝนจะเป็นสีเขียวขจี ในฤดูหนาวทุ่งหญ้าก็เป็นสีทองสวยงามไปอีกแบบหนึ่ง และที่แน่นอนยอดเขาสูงๆ แบบนี้ทะเลหมอกก็จะเป็นอีกวิวหนึ่งที่นักท่องเที่ยวสามารถไปชมกันได้ สำหรับคนที่ชอบผจญภัยที่นี้ก็จะมีเส้นทางเดินป่าผจญภัยระหว่างทางพื้นราบไปถึงยอดเขาหลวง ระยะทางประมาณ 3,400 เมตร เป็นเส้นทางที่ค่อนข้างชันตลอด ใช้เวลาเดินทาง 3-4 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย กว่าที่จะพิชิตขึ้นไปสู่อยอดเขาหลวงได้ ถือว่าเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่ทำหายสำหรับคนที่ชอบเดินป่า

ใครที่สนใจพักค้างแรมบนยอดเขาหลวงก็มีบ้านพักให้ เป็นเรือนพักแบบอนเนกประสงค์ มีลานกว้างสำหรับกางเต็นท์ พักแรมได้ หากไม่ได้นำเต็นท์ไปเองที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหงก็มีเต็นท์ให้เช่า หรือว่าอยากพักที่บ้านพัก ด้านล่างของที่ทำการอุทยานฯ ก็มีบ้านพักไว้รองรับนักท่องเที่ยว มีลานกางเต็นท์สำหรับนักท่องเที่ยวด้วย ใครที่สนใจจะไปแน่นอนบอกและอย่าเอาไว้วางใจที่มีเส้นทางเดินที่สูงชัน ดั่งนั้นควรจะพิชิตซ่อมร่างกายให้แข็งแรงเพื่อที่จะไม่เหนื่อยจนเกินไป

อุทยานแห่งชาติเขานัน

อุทยานแห่งชาติเขานัน จ.นครศรีธรรมราช เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงตั้งแต่ 200 - 1,438 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งตระหง่านอยู่ท่ามกลางเทือกเขานครศรีธรรมราช ในเขตอุทยานแห่งชาติเขานันมีแนวเขตติดต่อกับอุทยานแห่งชาติเขาหลวง อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด ซึ่งอุทยานแห่งชาติเขานันมีพื้นที่ประมาณ 436 ตร.กม. ครอบคลุมบางส่วนของ กิ่งอำเภอนบพิตำ อ.ท่าศาลา และ อ.สิชล จ.นครศรีธรรมราช ด้วยสภาพภูมิประเทศที่โอบล้อมไปด้วยขุนเขา เพราะว่าจะอยู่ในเทือกเขาที่สลับซับซ้อนและมีป่าไม้ที่บึง มีอิทธิพลของทะเลฝั่ง

อันดามัน รวมไปถึงอ่าวไทย ก็เลยส่งผลให้สภาพภูมิอากาศของอุทยานแห่งชาติเขานันค่อนข้างร้อนและชื้น มีฝนตกอยู่ตลอดทั้งปี ช่วงที่ฝนตกชุกมากๆ คือเดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน

อุทยานแห่งชาติเขานัน นอกจากเส้นทางเดินป่าเพื่อขึ้นไปชมทิวทัศน์ยามค่ำคืนบนจุดชมวิวดแล้ว ก็ยังสามารถที่จะขึ้นไปชมทะเลหมอกบนจุดชมวิวยอดเขาเหล็กได้อีกด้วย เส้นทางไปที่จุดชมวิวยอดเขาเหล็กแห่งนี้เดินเข้าไปเพียงแค่ 300 เมตรเท่านั้นจากที่จอดรถ เป็นเส้นทางเดินที่ง่าย ๆ สำหรับนักเดินทางที่ต้องการสถานที่ตั้งแคมป์กางเต็นท์ ตื่นขึ้นมาก็ได้ชมทะเลหมอก เดินไปไม่ไกลมากนัก แต่ว่าถ้าใครอยากผจญภัย การเดินทางไปที่ถ้ำหงส์ก็เป็นอีกโปรแกรมหนึ่งที่ไม่ควรพลาด เพราะนอกจากจะได้ปีนป่ายถ้ำ ที่นี่ยังมีน้ำไหลผ่านตลอด มีหินงอก หินย้อยที่มีลวดลายพิริ้วตัวอย่างสวยงาม เป็นการสร้างสรรค์ของธรรมชาติที่ยากจะลอกเลียนแบบ ถ้าไต่ลงไปเรื่อยๆ จนสุดถ้ำก็คือน้ำตกเล็กๆ ที่ซ่อนตัวอยู่ข้างในอีกด้วย หรือถ้าใครชอบเที่ยวน้ำตกควรจะไปชมน้ำตกสุนันทา ซึ่งอยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขานัน มีขนาดที่ค่อนข้างใหญ่ประมาณ 3 ชั้น มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีความสวยงามเฉพาะตัวอีกแห่งหนึ่งและอยู่ไม่ไกลจากที่ทำการอุทยานฯ นัก ที่นี้มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติด้วย ซึ่งก็มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญหลายอย่าง นอกจากนี้ก็อาจได้พบเห็นสัตว์ป่า เช่น หมูป่า เลียงผา กระเจง

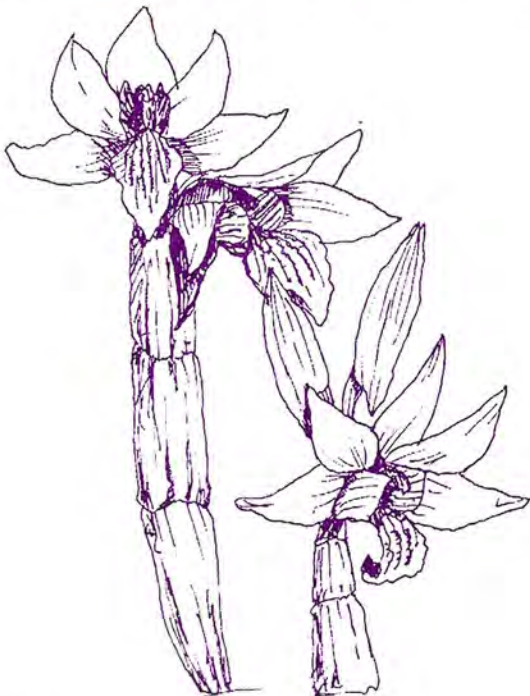
ที่นี่ยังไม่มีบ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ก็มีสถานที่ตั้งแคมป์ กางเต็นท์ มีห้องน้ำไว้บริการ ใครสนใจก็ติดต่อไปได้ที่อุทยานแห่งชาติเขานัน ควรจะติดต่อล่วงหน้า 1 - 2 สัปดาห์ เป็นอย่างน้อย แต่อย่างไรก็ตามการที่จะไปภาคใต้ อยากจะฝากไว้ว่าควรจะต้องตรวจสอบสภาพอากาศให้เรียบร้อยเสียก่อน อาจจะโทรศัพท์ไปถามที่กรมอุตุนิยมวิทยาหรืออุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งที่จะไปก็ได้ จะได้ทราบว่าสภาพอากาศตอนนี้เป็นอย่างไรมาก่อนหรือยัง เพราะว่าช่วงนี้ทางภาคใต้มีฝน อย่างไม่กี่ติดต่อกันและสอบถามข้อมูลกันให้ชัดเจนจะดีที่สุด

ภูผาแต้ม

ภูผาแต้ม อยู่ทางภาคอีสาน ซึ่งเป็นอีกแห่งหนึ่ง ที่พอถึงฤดูหนาวคนก็จะสนใจ แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และมีชื่อเสียงก็คือภูกระดึง แต่ว่าวันนี้เราไม่ได้แนะนำ ภูกระดึง แหล่งท่องเที่ยวทางอีสานที่น่าสนใจมากๆ อีก แห่งหนึ่งก็คือภูผาแต้ม ภูผาแต้มเป็นส่วนหนึ่งของเทือก เขาพนมดงรัก มีชื่อเสียงโด่งดังในระดับโลก ไม่ได้เป็น อุทยานแห่งชาติที่อยู่ในเขต จ.อุบลราชธานีที่มีความสวยงาม ความมหัศจรรย์ ทิวทัศน์ของธรรมชาติเท่านั้น ที่นี่ ยังเป็นแหล่งภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาค ภาพเขียนสีที่ผาแต้ม นี้อายุประมาณ 3,000 - 4,000 ปีก่อนประวัติศาสตร์ โดยปรากฏอยู่บนหน้าผาหินริมลำน้ำโขง บริเวณผาขาม ผาแต้ม และผามอญ ที่โดดเด่นที่สุดก็คือบริเวณผาแต้ม ซึ่งก็จะเป็นกลุ่มภาพเขียนขนาดใหญ่เรียงรายติดต่อกัน ประมาณ 180 เมตร มีทั้งภาพคน ภาพมือคน ภาพ อุปกรณ์จับปลา ลวดลายเรขาคณิต แต่ที่น่าสนใจที่สุด ก็คือรูปสัตว์ชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นช้าง เต่า ปลาบึก ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในโลกแห่งลำน้ำโขง อัน นี้ก็เป็นความน่าสนใจที่ผาแต้ม นอกจากนี้ที่นี่ก็มีเสา เจริญ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งที่อุทยาน แห่งชาติผาแต้มแห่งนี้ เพราะว่าเป็นหมู่เสาหินทรายซึ่ง

เกิดจากการกัดกร่อนโดยธรรมชาติ ก่อเกิดเป็นรูปร่างที่ แปลกตาที่แตกต่างกัน บางอย่างเหมือนหอคอยขนาดใหญ่ บางอย่างเป็นรูปสัตว์ หินบางก้อนมีขนาดใหญ่กว่า 50 ตันวางเรียงกันอยู่ไปพิสูจน์กันได้ที่อุทยานแห่งชาติผา แต้ม

ที่จะแนะนำในช่วงนี้ ที่นี้มีทุ่งดอกไม้ที่สวยงามมากในช่วงของฤดูหนาว ตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน จะมีนกกินแมลง และดอกไม้ป่าชนิด ต่างๆ ขึ้นเป็นทุ่งแน่นขนัด ตามลานหินทราย ในช่วงที่ มีน้ำขังเป็นแอ่งตื้นๆ ที่นี้มีดอกไม้สารพัดชนิด เรียกว่ามี ความสวยงามอีกแบบหนึ่ง ซึ่งทุ่งดอกไม้ตรงนี้ก็จะมี ออก ความสวยงามแค่ช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น พอหนาวมากๆ และเริ่มแห้งแล้ง ทุ่งดอกไม้เหล่านี้ก็จะเหี่ยวแห้งไป ถ้าใครอยากไปชมความสวยงามซึ่งมีหลากหลายดี ก็ต้องช่วงนี้ และอีกแห่งหนึ่งบนผาแต้มเหมือนกันคือจุด ชมวิวบริเวณ อ.โขงเจียม ซึ่งโขงเจียมก็เป็นจุดชมวิวที่ จะเห็นพระอาทิตย์ขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศ ใคร อยากชมพระอาทิตย์ขึ้นเป็นแห่งแรกก็ไปชมกันได้ นอกจากนั้นก็ยังมีน้ำตก ถึงแม้ว่าผาแต้มส่วนใหญ่จะเป็นภูหิน ทราย แต่ก็เชื่อว่าจะมีน้ำตกเกิดขึ้นไป ยังมีน้ำตกที่งดงาม ที่น่าเที่ยวชมหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกสร้อยสวรรค์ ซึ่งเป็นน้ำตกหินทรายขนาดใหญ่ แวดล้อมไปด้วยป่าเต็ง

รัง ป่าดิบแล้ง มีเส้นทางเดินป่าลงไปชมน้ำตก และที่สร้างความตื่นตื้นให้กับผู้ที่ลงไปชมไม่น้อย เพราะน้ำตกที่ลงไปชมนั้นชื่อน้ำตกกรุง ซึ่งเป็นน้ำตกขนาดเล็กซึ่งไหลลงมา ที่ไหลลงมาก็คือเป็นช่องหิน ไหลจากด้านบนลงมาช่องหินแล้วหายไปเลย

ใครสนใจ ที่นี้มีบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว 1 หลังพักได้ 10 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะไปพักที่โขงเจียมหรือว่าอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กัน ถ้าใครสนใจที่อยากจะไปชมทุ่งดอกไม้ป่าซึ่งมีอยู่หลายแห่ง ก่อนไปก็สอบถามเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติก่อนว่าช่วงไหนมีดอกไม้บานมากที่สุด

๒. ภูเขาสามร้อยยอด

ภูเขาสามร้อยยอด ๑. กระจับปี่ เป็นเทือกเขาหินปูนสลับซับซ้อน มีความสวยงาม สำหรับผู้ที่ชอบบรรยากาศอากาศดี อากาศดีก็ไม่ต้องกลัวแดดร้อนเกินไป เพราะขึ้นภูเขาไประยะทาง 300 กว่าเมตรก็จะถึงจุดชมวิวเขาแดง ตามเส้นทางขึ้นไป ถ้าไปแบบเรื่อยๆ ก็อาจพบค้างแวนถิ่นได้ เป็นสัตว์หายาก ถ้าจะขึ้นไปชมพระอาทิตย์ขึ้นก็ต้องขึ้นไปตั้งแต่ ตี 5 ประมาณ 7 โมง เข้าก็จะได้เห็นดวงตะวันสีแดงโผล่พ้นขอบทะเลขึ้นมา แต่อยากชมพระอาทิตย์ตก ก็ควรขึ้นไปประมาณ 5 โมง เย็น แต่การจะขึ้นไปในช่วงเย็นจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ทราบ จะต้องมีไฟฉายติดขึ้นไปด้วย เพราะตอนลงอาจมืด อีกเส้นทางหนึ่งของภูเขาสามร้อยยอดก็คือคลองเขาแดง ที่นักท่องเที่ยวจะได้ใกล้ชิดกับขุนเขาที่สลับซับซ้อน ทำให้เห็นป่าชายเลน นกตามป่าชายเลนมากขึ้นตามระหว่างทางที่เราจะนั่งเรือหางยาวไปชมป่าชายเลน หรือถ้าไม่อยากจะนั่งเรือหางยาวก็มีการพายเรือคายักด้วย นักท่องเที่ยวก็สามารถพายเรือไปเที่ยวชมได้เอง

นอกจากนี้ยังมีถ้ำ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัย มีถ้ำที่น่าสนใจอยู่ 2-3 แห่ง คือถ้ำพญานคร ซึ่งอยู่บริเวณหาดแหลมศาลา ห่างจากเชิงเขาถึงปากถ้ำประมาณ 430 เมตร ภายในถ้ำจะมีพระคูหา

คฤหาสน์ มีลายพระหัตถ์ของรัชกาล 5 และรัชกาลที่ 7 การเดินทางไม่เหนื่อยมากจนเกินไป เสาเรือหางยาวไปส่งที่ปากถ้ำ นอกจากนี้ยังมีถ้ำไทร ถ้ำแก้ว ซึ่งการไปถ้ำทั้ง 2 แห่งนี้ต้องอาศัยคนนำทางและควรมีตะเกียงไปด้วย คนที่ดูนกก็น่าชอบใจ สำหรับทุ่งสามร้อยยอดเป็นที่สร้างรังวางไข่ของนกน้ำหลายๆ ชนิด เป็นแหล่งรวมของนกอพยพอีกหลายชนิดด้วยเช่นกัน

สำหรับคนที่สนใจ ที่นี้มีบ้านพักเชิงเขาและมีลานกางเต็นท์ริมหาดไว้บริการ ใครจะไปก็ติดต่อที่สวนอุทยานแห่งชาติ หรือติดต่อไปที่อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดล่วงหน้าเป็นดีที่สุด หรือว่าถ้าอยากพักริมทะเล บริเวณใกล้กันมีรีสอร์ท ก็ติดต่อไปได้

คุณผู้ฟังคะ แนะนำกันไปแล้วสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีเวลาจะไปพักผ่อนกัน ในช่วงฤดูหนาวแบบนี้ไปเติมพลังงาน โดยการไปสัมผัสธรรมชาติ ความเรียบง่ายของธรรมชาติก็ช่วยให้เรามีแรงกาย มีกำลังใจในการทำงานต่อไปได้อีก วันนี้เวลาของรายการก็หมดลงเพียงเท่านี้ พบกับรายการได้ใหม่ พร้อมกับสาระที่น่าสนใจและนำมาฝากกันเป็นประจำในสัปดาห์หน้า วันนี้ลาไปเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ความร่วมมือ ในโครงการปลูกป่าถาวรฯ

ออกอากาศวันที่ 23 พฤศจิกายน 2545

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุแห่งนี้
โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศินเป็นผู้ดำเนินรายการคะ

วันนี้ขอเริ่มรายการด้วยการร่วมสนุกในรายการของ
เรา ช่วงนี้รายการของเราเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิด
เห็นในรายการอีกครั้ง คราวนี้เราอยากจะรู้จักกับคนฟัง
รายการของเราให้มากขึ้น เพียงแต่เขียนแนะนำตัวเอง
ทั้งชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ การรับฟังรายการของเราทาง
สถานีไหน ชื่อรายการว่าอะไร และชอบเนื้อหารายการ
แนวไหนบ้าง และอย่าลืมบอกมาด้วยว่าฟังจากรายการ
ชื่ออะไร ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่เท่าไร วันไหน
เวลาใด ก็บอกกันมา เพราะว่าความจริงแล้วรายการของ
เราออกอากาศหลายสถานี ใช้ชื่อรายการที่แตกต่างกัน
วันเวลาออกอากาศก็ต่างกัน ก็เลยอยากทำให้ชัดเจนมาก
ขึ้นสำหรับสมาชิกชมรมคนรักป่าของเราอาจจะบอกว่า
เอ๊ะ ความจริงก็เคยเขียนแนะนำตัวเองมากับจดหมาย
สมัครสมาชิกชมรมแล้ว ทำไมยังต้องเขียนไปอีก อันนี้ก็
ต้องอธิบายสักนิดว่า รายการของเราเคยรับสมัครสมาชิก
ชมรมมานานแล้ว ตอนนั้นก็มีการออกอากาศทาง
สถานีวิทยุแห่งอื่นที่ตอนนั้นไม่ได้ออกอากาศแล้ว ก็เลยไม่
แน่ใจว่าตอนนี้สมาชิกชมรมยังฟังกันอยู่อีกหรือเปล่า
ดังนั้นเขาเป็นว่าใครได้ฟังรายการขณะนี้ก็ถือเป็นโอกาสที่
ดีที่จะได้ร่วมสนุกกับเรา ตามกติกาที่ได้แจ้งไว้ เขียนลง
ไปรษณียบัตรหรือจดหมายเล่มมาก็ได้ เราจะจัดส่งภาพ
ชุด "ป่าไม้เมืองไทย" พร้อมคำบรรยายความรู้เกี่ยวกับ
ป่าแต่ละประเภท มีทั้งหมด 12 ภาพ พิมพ์อยู่ในรูปของ
ปฏิทิน ประจำปี 2546 แต่ละภาพพิมพ์ป่าสวยงามเป็น

อย่างยิ่ง ใครอยากได้ก็ส่งเข้ามาเลย มีจำนวนจำกัด ส่ง
มาที่ส่วนผลิตสื่อ สำนักสารนิเทศ กรมป่าไม้ เลขที่ 61
ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

มาเข้าสู่เรื่องราวที่นำมาฝากคุณผู้ฟังในสัปดาห์นี้
เป็นเรื่องของโครงการปลูกป่าถาวรฯ ซึ่งโครงการนี้เป็น
โครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นอกจากกรม
ป่าไม้แล้ว ก็ยังมีหน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ
หลายแห่งมาช่วยกันสานต่อโครงการนี้ให้ประเทศไทยเรา
มีป่าถาวรมากขึ้น ซึ่งก็รวมถึงการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย หรือ ปตท. ที่เรารู้จักกันดี และในทุกปีใครที่เคย
ติดตามผลการมอบรางวัลผู้ปลูกป่าตามโครงการนี้ก็คง
พอได้ทราบบ้างว่าทุกปี ปตท. จะได้รับรางวัลจากการปลูก
เสมอที่เป็นอย่างนี้เพราะเขาดำเนินงานอย่างจริงจังและ
ต่อเนื่องนั่นเอง และซึ่งการร่วมมือของ ปตท. นี้ก็ยังสามารถ
ทำให้ชาวบ้านประชาชนหลายๆแห่งได้มีส่วนร่วมใน
โครงการนี้ด้วยเช่นกัน เขามีการดำเนินการจริงจังและนำ
สนใจอย่างไร ทำให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมมือกับโครงการได้
อย่างไร ชาวบ้านได้อะไรจากการเข้าร่วมโครงการ วันนี้
จะมาเล่าให้ฟัง

ในวาระที่ ปตท. ปลูกป่าตามโครงการนี้ไปแล้ว 1
ล้านไร่ และได้้น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายป่า จำนวน
1 ล้านไร่ นั้นเป็นพระราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวด้วย ใครได้ดูโทรทัศน์เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน
ทศวรรษ 5 โมงเย็นก็คงจะได้ทราบข่าวนี้กัน
ไปแล้ว

ปตท. ได้เข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระ

เรื่องเล่าจากป่า

เกียรติ มาตั้งแต่เริ่มโครงการ ตั้งแต่ปี 2537 จากต้นกล้า ต้นแรกที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มาจนถึงปี 2545 นี้ ปตท. ปลูกไปแล้ว 200 ล้านต้น รวมพื้นที่ประมาณ 1 ล้านไร่ โดยไร่ที่ 1 ล้านนี้อยู่ที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองเก่า-คลองค้อย อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ แต่ความน่าสนใจของการปลูกป่าของ ปตท. ไม่ได้ได้อยู่แค่จำนวนต้นไม้ที่ปลูก การปลูกป่านั้นได้มากกว่าต้นไม้ค่ะ ยิ่งปล่อยให้ป่านั้นในสภาพธรรมชาติก็จะมีทั้งสัตว์ป่า พืชพรรณอื่นๆ ที่เราไม่ได้ปลูกอีกมากมายเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ เพียงแค่เราให้เวลา ไม่ได้เฉพะป่าของปตท. นะคะ ป่าที่ไหนๆ ก็เป็นอย่างนี้ ป่าที่ไหนก็สมบูรณ์ได้ถ้าเราไม่ไปรบกวน นอกจากนี้ชาวบ้านก็ยังได้เข้าไปเก็บผลิตผลจากป่า ไม่ว่าจะเป็นพืชสมุนไพร พืชอาหาร ถ้าเป็นป่าชายเลนก็จะมีกุ้ง หอย ปู ปลา นานาชนิดตามมาอยู่ด้วย ก็เป็นแหล่งอาหารและแหล่งรายได้อีกต่างหาก ชุมชนก็จะแข็งแรงขึ้น มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นี่เป็นข้อดีของการปลูกป่าที่ได้มากกว่าต้นไม้ ซึ่งในหลักการเดียวกันนี้ทาง ปตท. เขาก็นำไปใช้เหมือนกัน

นอกจากจะปลูกต้นไม้แล้วเขายังให้ความสำคัญกับชุมชนใกล้เคียงด้วย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่า โดยยึดถือพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางดำเนินงาน นั่นก็คือ **"... ปลูกป่า เพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยให้ราษฎรในท้องถิ่นนั้นๆ เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้ราษฎรเห็นความสำคัญของป่าและการปลูกป่า...ให้ชาวบ้านได้ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้น และควรมีประโยชน์จากกิจกรรมด้วย"** นอกจากนี้ยังมีพระราชดำรัสว่า **"...ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง"**

ปตท. จึงยึดถือเป็นแนวทางโดยประชาสัมพันธินให้ เห็นว่าป่านี้แหละที่สร้างความอยู่ดีมีสุขอย่างแท้จริงให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งทาง ปตท. ได้จัดโครงการปลูกจิตสำนึกกับราษฎรในพื้นที่หลายโครงการด้วยกัน เช่น

โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ป่า โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันไฟป่า โครงการยุวชน ปตท. เป็นต้น ซึ่งผลของแต่ละโครงการก็น่าสนใจดี เพราะชาวบ้านค่อนข้างสนใจและนำไปขยายผลต่ออีกด้วย เป็นแนวร่วมในการดูแลป่าได้อย่างดี เช่น โครงการอาสาสมัครป้องกันไฟป่าของทางภาคใต้ ตอนนี้อยู่หลังจากอบรมความรู้เรื่องไฟป่าแล้ว ราษฎรก็นำไปขยายผลจัดเป็นกลุ่มแมงกะแซดพิทักษ์ป่าขึ้นมา โดยการนำของ 2 พ่อลูกที่มีใจรักป่าที่ทรงพลังให้ความรู้กับชาวบ้านที่มีพฤติกรรมชอบเผาป่า จนกลับใจมาเป็นแนวร่วมในการเฝ้าระวังป่าแทน ซึ่งกลุ่มแมงกะแซดพิทักษ์ป่านี้ก็คือกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่านั่นเองที่ได้นำมอเตอร์ไซค์ซึ่งเป็นพาหนะประจำบ้าน มาปรับใช้ในการเคลื่อนที่เร็ว บุกลุยเข้าไปในภูมิประเทศต่างๆ ทุกแปลงปลูกป่ารอบหมู่บ้าน ซึ่งมีความยากลำบากพอสมควรเพราะแควล้อมไปด้วยเขาสูง โดยในทุกวันที่ 25 ของเดือน จะมีการผลัดเปลี่ยนเวรยามกันเดือนละ 20 - 30 คน ขึ้นไปดูแลและตรวจแนวป่า มีการแบ่งงานกันตรวจตราทั้งการลักลอบตัดไม้ การป้องกันไฟป่า ทำแนวกันไฟ จนตอนนี้เป็นป่าสมบูรณ์ ใครอยากได้ของป่าก็มาเก็บเอา เป็นแหล่งอาหารแหล่งรายได้ที่ดี ก็ไม่มีใครอยากจะทำลายป่าต่อไป นี่ก็เป็นตัวอย่างของความร่วมมือกันของราษฎร

นอกจากนี้ยังมี กลุ่มยุวชน ปตท. รักษาป่า ที่ทำหน้าที่รักษาป่าบริเวณชุมชนอย่างเข้มแข็ง อย่างเช่น ครูโพยม บุญทอง อายุ 62 ปี เคยเข้าร่วมโครงการนี้ด้วย และถึงจะไม่ได้เข้าร่วมแล้วแต่ก็ยังติดตามรักษาป่าเรื่อยมา เพราะมีความหลังค่ะ ครูโพยมเล่าว่า ในอดีตเมื่อเป็นเด็กๆ และรุ่นหนุ่ม ที่แปลงปลูกป่าที่ครูโพยมดูแลอยู่ทุกวันนี้เคยเป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีไม้โกงกาง ทั้งใบเล็ก ใบใหญ่ รวมทั้งพืชป่าเลนอีกมากมาย รวมทั้งกุ้ง หอย ปู ปลาอีกหลากหลาย ถ้าเข้าป่าชายเลนแห่งนี้แล้วไม่เคยกลับมือเปล่า ต้องมีอาหารกลับไปฝากคนทางบ้านด้วย และด้วยความที่เป็นเด็กก็เที่ยวเล่นไปตลอด ล้าคลองที่ล้อมรอบป่าผืนใหญ่ ครูโพยมเล่าว่าได้พบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วน

พระองค์ ขับรถเสด็จด้วยพระองค์เองมาบ้านปากน้ำ
ปราณอยู่เนื่องๆ เพราะทุกครั้งที่เสด็จมาจะทรงมีขนม
พระราชทานแก่เด็กๆ อยู่เป็นประจำ และครูโพยมเป็น
หนึ่งในเด็กๆ เหล่านั้นในอดีต ด้วยเหตุนี้เมื่อป่าที่เคย
สมบูรณ์กลับกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม ครูโพยมจึงเฝ้า
มองอยู่ด้วยความเสียใจและใจหาย อยากจะเห็นป่า
สมบูรณ์ดังเก่า จนเมื่อมีโครงการปลูกป่าถาวร โดยพื้นที่
บริเวณนั้น ปตท. เข้ามารับผิดชอบปลูกป่าชายเลน ครู
โพยมจึงขอมีส่วนร่วมทันที จนถึงวันนี้ป่าแห่งนี้เริ่มกลับ
คืนสู่ความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง ครูโพยมจึงเข้ามาชื่นชม
ดูแลป่าและช่วยรณรงค์ทุกวิถีทางที่จะไม่ให้ป่าถูกทำลาย
ลงอีก ก็เป็นความผูกพันกันระหว่างคนกับป่า จะว่าไป
ความจริงครูโพยมก็โชคดีนะละ แม้ว่าป่าที่ตัวเองเคย
ผูกพันมาแต่เด็กๆ จะถูกทำลายลงแต่ก็ยังมีการปลูกป่า
ขึ้นมาได้ทัน คือได้ทันเห็นว่าป่าสมบูรณ์เหมือนเมื่อก่อน
อีกครั้ง ยังมีอีกหลายแห่งที่ป่าไม่สามารถกลับคืนความ
สมบูรณ์เหมือนก่อนได้ ดังนั้นถ้ามีโอกาสก็อยากจะเข้าไปให้
ความร่วมมือ เพื่อสร้างสีเขียวให้กับชุมชน ให้กับประเทศ
ให้กับโลกของเรา และพวกเราจะได้ใช้ประโยชน์จากป่า
กันต่อไป รวมถึงพืชพรรณ สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตอีก
มากมายที่จะได้ประโยชน์จากป่าตามมา

การเข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ
ของ ปตท. ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของความร่วมมือกันของ
หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน รวมไปถึงประชาชนทุกคน
เพราะป่าที่ปลูกตามโครงการนี้ชื่อก็บอกแล้วว่าเป็นป่า
ถาวร ปลูกแล้วไม่มีการตัด ทุกคนเป็นเจ้าของในการที่
จะเข้าไปดูแล รักษา คนที่อยู่ใกล้ป่าแต่ละแห่งก็จะต้อง
ให้ความดูแลเป็นพิเศษ เพราะตัวเองก็ได้ใช้ประโยชน์
จากป่าอื่นๆ มากเป็นพิเศษด้วยนั่นเอง ก็อยากจะเชิญ
ชวนนะละ ถ้ามีโอกาสหรือทราบข่าวว่าเขามีการปลูก
ต้นไม้ที่ไหนก็ไปร่วมปลูกกับเขากันนะละ อาจจะเป็น
โครงการอื่นๆ ก็ได้ การปลูกต้นไม้ได้ประโยชน์ ใ้บุญ
ด้วย เป็นการต่อชีวิตให้กับต้นไม้แน่นอนละ

สารน่ารู้

ตอน เชิญชวนท่องเที่ยวหมู่เกาะสิมิลัน

คุณผู้ฟังคะ ในช่วงย่างเข้าฤดูหนาวอย่างนี้อาจ
จะเป็นช่วงเวลาการพักผ่อนของใครหลายคน บางคน
อาจคิดว่าในฤดูหนาวอากาศเย็นๆ น่าจะไปขึ้นภูเขาคดอย
ดูทะเลหมอกดอกไม้บานทางภาคเหนือ ภาคอีสานกัน แต่
คุณผู้ฟังทราบไหมคะว่าถ้าไปเที่ยวทะเลในช่วงนี้ก็จะได้
ความประทับใจไม่น้อยกว่าการเที่ยวภูเขาหรือเดินป่าเลย
และวันนี้ก็จะมาแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลอีก
แห่งหนึ่งที่น่าสนใจของจังหวัดพังงาค่ะ ซึ่งเชื่อว่าคุณ
ผู้ฟังต้องคุ้นหูกันอย่างแน่นอนกับชื่อของหมู่เกาะสิมิลัน
หมู่เกาะแห่งนี้ได้รับการยกย่องให้เป็นหมู่เกาะที่สวยงาม
ทางธรรมชาติทั้งบนบกและใต้น้ำติดอันดับหนึ่งในสิบ
ของโลกเลยทีเดียว และเมื่อวันศุกร์ที่ 15 พฤศจิกายนที่
ผ่านมา มีการจัดงานเปิดโลกสิมิลัน มหัศจรรย์ทะเลได้
ประจำปีนี้ขึ้น เพื่อเป็นการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวของ
จังหวัดพังงา และเพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักท่อง
เที่ยวและประชาชนไปเยือนดินแดนสวรรค์แห่งนี้กันมากๆ
หลายคนอาจเคยไปและรู้จักหมู่เกาะแห่งนี้เป็นอย่างดี
แต่ถ้ายังไม่เคยไป วันนี้เราจะพาคุณไปรู้จักกับหมู่เกาะสิ
มิลันก่อนที่คุณจะตัดสินใจเดินทางไปแล้วสัมผัสกับ
บรรยากาศจริง

สิมิลัน เป็นหมู่เกาะกลางทะเลอันดามันประกอบด้วย
ด้วยเกาะน้อยใหญ่ 9 เกาะด้วยกัน ซึ่งได้รับการขนานนาม
จากนักดำน้ำทั่วโลก เพราะท้องทะเลบริเวณนี้สมบูรณ์ไป
ด้วยปลาใหญ่น้อยมากมาย กัลปังหา พัดทะเล กุ้ง
มังกร กองหินและแนวปะการังหลายชนิด เช่น ปะการัง
เขากวาง ปะการังเห็ดดอกขนาดใหญ่ ด้วยทัศนียภาพที่
เอื้ออำนวยและงดงามของเกาะ กิจกรรมดำน้ำจึงเป็นที่
ชื่นชอบและนิยมของนักท่องเที่ยวกิจกรรมหนึ่ง แต่ถ้าใคร
ไม่ถนัดการดำน้ำดูปะการัง ก็ยังมีกิจกรรมอื่นอีก เช่น
การว่ายน้ำ การเดินป่าเที่ยวชมภูมิประเทศรอบๆ เกาะใน
ยามค่ำคืนก็ยังสนุกสนานรื่นเริงรอบกองไฟได้อีกด้วย หรือ
ถ้าใครอยากกางเต็นท์พักแรมบนริมหาดก็จะได้สัมผัส
กับคลื่นลม และสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือการถ่ายภาพ

บันทึกความทรงจำและความสวยงาม

ใครสนใจจะเดินทางไปเยี่ยมเยือนหมู่เกาะสิมิลัน
กัน ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะเดินทาง นะคะ
สำหรับสิ่งของและอุปกรณ์ที่จะนำไปนั้นควรเลือกเฉพาะ
ที่จำเป็นและมีน้ำหนักเบาเพื่อสะดวกต่อการขนย้าย
ระหว่างเดินทาง ส่วนการเดินทางไปหมู่เกาะสิมิลันนั้นเริ่ม
นั่งรถยนต์โดยสารจากกรุงเทพฯ ไปถึงท่าเรือทับละมุใช้
เวลาประมาณ 12 ชั่วโมง และต่อเรือโดยสารจากท่าเรือ
ทับละมุไปอีกประมาณ 70 กิโลเมตร เป็นเวลาเกือบ 4
ชั่วโมงจึงจะถึงเกาะสิมิลัน

คุณผู้ฟังค่ะการท่องเที่ยว นอกจากเราได้ความ
สุข สนุกสนานแล้ว เราต้องอย่าลืมที่จะไม่ทำลายและ
อนุรักษ์ธรรมชาติไว้ด้วย ความงดงามเหล่านั้นจะได้คงอยู่
ให้เราได้ชื่นชมต่อไปอีกนานๆ

วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้
พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

ปลายฝนบนยอดภูเขาเรือ

ออกอากาศวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีมติฉันทุคุณธร ไกรวสิน เป็นผู้ดำเนินรายการ ค่ะ

วันนี้ขอเริ่มรายการด้วยการร่วมสนุกในรายการของเรา ช่วงนี้รายการของเราเปิดโอกาสให้คนฟังแสดงความคิดเห็นในรายการอีกครั้ง คราวนี้เราอยากจะรู้จักกับคนฟังรายการของเราให้มากขึ้น เพียงแต่เขียน แนะนำตัวเอง ทั้งชื่อ ที่อยู่ อาชีพ การรับฟังรายการของเราทางสถานีไหน ชื่อรายการว่าอะไร และชอบเนื้อหาหรายการแนวไหนและบอกมาด้วยว่าฟังจากรายการชื่อว่าอะไร ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่เท่าไร วันไหน เวลาใด เขียนลงไปรษณียบัตรหรือจดหมายก็ได้ เราจะจัดส่งภาพชุด "ป่าไม้เมืองไทย" พร้อมคำบรรยายความรู้เกี่ยวกับป่าแต่ละประเภท มีทั้งหมด 12 ภาพ พิมพ์อยู่ในรูปของ ปฏิทินประจำปี 2546 แต่ละภาพพิมพ์ป่าสวยงามเป็นอย่างยิ่ง ใครอยากได้ก็ส่งเข้ามา มีจำนวนจำกัด จดหมายหรือไปรษณียบัตรก็ส่งมาที่ ส่วนผลิตสื่อ สำนักสารนิเทศกรมป่าไม้ เลขที่ 61 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

เข้าสู่เรื่องราวที่นำมาฝากกันในวันนี้ เริ่มกันที่ฟ้าไปเที่ยวดีกว่า ช่วงนี้อากาศหนาวพอสมควร ใครที่ได้วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวตามอุทยานแห่งชาติและได้โทรศัพท์ไปติดต่อจองบ้านพักก็คงจะพอทราบบ้างว่าอาจจะติดต่อยากสักนิด เพราะคนจองบ้านพักเพื่อไปพักผ่อนต่างจังหวัดกันเป็นจำนวนมาก ก็ใจเย็นๆ จะไปไหนวางแผนไว้ล่วงหน้า จะได้จองบ้านพักไว้แต่เนิ่นๆ วันนี้พาไปที่อุทยานแห่งชาติภูเขาเรือ จ.เลย ใครชอบความหนาวไม่ต้องกลัวเลยว่าจะไม่หนาว ถึงแม้ภูเขาเรือจะมีความสูงไม่ติดสิบอันดับภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทย แต่สำหรับเรื่องความหนาวเย็นแล้วรับรองว่าติดอันดับต้นๆ ของความหนาวเสมอ ยิ่งถ้าปีไหนหนาวจัดๆ ก็มักจะพบปรากฏการณ์เกล็ดน้ำแข็งจับบนยอดหญ้าที่ชาวบ้านเรียกว่า "แม่คะนิง" ด้วย ช่วงย่างเข้าหน้าหนาวอย่างนี้ ภูเขาเรือจึงเป็นทางเลือกที่พอจะให้เราได้สัมผัสความหนาวได้อย่างสบายๆ

ที่ภูเขาเรือ นอกจากจะเป็นเรื่องความหนาวเย็นตลอดปีแล้ว สิ่งที่ทำให้ภูเขาเรือเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่สำคัญก็คือจุดท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ริมถนนตามทางลาดยางที่ตัดขึ้นสู่ยอดภูเขา ขับรถไปอยากชมวิวดูสวยๆ ก็จอดรถได้โดยสะดวก เริ่มจากจุดชมวิวดุโข อยู่ห่างจากที่ทำการไปประมาณเกือบ 2 กิโลเมตร เป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้น ถ้าขึ้นไปแล้วท้องฟ้าแจ่มใสจะสามารถมองเห็นทิวเขาต่างๆ ของเมืองเลยได้ด้วย ถัดจากจุดนี้ไปประมาณ 400 เมตร เป็นผาข้าทอง ก็เป็นจุดชมวิวก้อเหมือนกัน ซึ่งชื่อว่าข้าทองก็มาจากหน้าผาสูงแห่งนี้แหล่งน้ำซับ และมีไคลเคนสีเหลืองคล้ายสีทองขึ้นจำนวนมาก เลยเรียกกันว่าข้าทองนั่นเอง ถัดไปอีกนิดประมาณ 600 เมตร จะถึงหินเต่า ลักษณะเป็นสวนหินพื้นที่ไม่กว้างมากนัก แต่มีความโดดเด่นที่ก้อนหินขนาดใหญ่มองไปคล้ายๆ เต่า ถัดไปอีกประมาณ 700 เมตร ตรงบริเวณจุดตรวจที่ 2 จะมีทางเดินแยกไปประมาณ 100 เมตร ก็จะถึงผาโหล่นน้อย

เป็นอีกจุดหนึ่งที่ชมวิวพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงามได้ สามารถมองเห็นภูหลวง ภูผาสาด ภูศรี และทะเลภูเขา ลลับซับซ้อนสวยงามมากทีเดียว และจากจุดตรวจที่ 2 นี้เราก็อยู่ใกล้ยอดภูเรือมากขึ้นแล้วค่ะ เดินไปประมาณ 700 ม. ซึ่งการเดินทางขึ้นยอดภูเรือนี้มี 2 ทางคือ ไปตามถนนลาดยางกับไปตามทางศึกษาธรรมชาติ ถ้าไปตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติก็จะเดินลัดเลาะไปตามขอบหน้าผาลองข้างทางมีพรรณไม้เล็กๆ น่าสนใจหลายอย่าง โดยเฉพาะพวกพืชกินแมลง เช่น ดุสิตา ดอกไม้สีม่วง ดอกเล็กๆ น่ารักมาก จากนั้นก็จะผ่านป่าดงดิบเขา มีไม้ยืนต้นขึ้นหนาแน่น แม้จะเป็นช่วงสั้นๆ แต่อากาศบริเวณนี้ก็ร่มครึ้มและเย็นขึ้นเป็นพิเศษ เดินสบายกว่าเส้นทางที่เดินไปตามถนนนะค่ะ ส่วนตรงยอดภูเรื่อนั้นก็จะเป็นจุดสูงสุดของอุทยานฯ สูง 1,365 เมตรจากระดับน้ำทะเล สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามได้รอบด้าน วันไหนอากาศดีท้องฟ้าแจ่มใสจะมองไปได้ไกลจนเห็นแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขงกันพรมแดนไทย-ลาวเลยทีเดียว ใครที่สนใจและจะไป อยากจะแนะนำสักนิดว่าใครที่คาดหวังว่าจะได้เห็นวิวทิวเขากว้างไกล แต่ถ้าขึ้นไปถึงยอดภูเรือแล้ว อากาศปิดคือหมอกลงเยอะมาก มองไม่เห็นวิวกว้างๆ อย่างที่หวังไว้ ก็อย่ารีบร้อนลงมาเลยนะค่ะ ถ้ามีเวลานั่งอยู่ข้างบนสักพัก รับลมหนาวอากาศบริสุทธิ์ อาจจะใจเย็นรอสักนิด อากาศอาจเปิดก็จะได้เห็นวิวสวยๆ ที่ต้องการ คือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่อยากไปชมพระอาทิตย์ขึ้นที่ภูเรื่อนั้นก็จะออกจากที่พักแต่เช้าเพื่อมารอพระอาทิตย์ขึ้น ฝาคความหนาวเย็นเดินขึ้นมาถึงยอดภู ปรากฏว่าขึ้นมาไม่เจออะไรเพราะหมอกลงจัดก็จะพากันเดินลงอย่างรวดเร็ว พร้อมมีเสียงบ่นว่าไม่มีอะไรเลย แหม..ความจริงอยากให้รอสักนิด แม้ว่าฟ้าจะเปิดหมอกจะจางลงไปประมาณ 7 โมง 8 โมงเช้าก็ตาม กว่าเราจะมองเห็น พระอาทิตย์ขึ้นไปนานแล้วก็ตาม แต่มันก็ยังเป็นภาพที่สวยงามมากนะค่ะถ้าสามารถเห็นวิวกว้างๆ หรืออาจจะใช้เวลาสังเกตสังการธรรมชาติรอบๆ ตัว โดยรอบภูนั้นเป็นลานหินธรรมชาติที่แซมด้วยทุ่งหญ้า ลลับกับป่าสน ซึ่งเป็นสนสองใบที่ขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนสนสามใบนั้นเป็นสนปลูก นอกจากนั้นบนยอดภูเรือยังเป็น

ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป นาวาบรรพต ซึ่งมีประวัติว่า ชาวภูเรืออัญเชิญมาจากวัดพระญาติ จ.พระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ.2520

ใครที่สนใจพวกดอกไม้เล็กๆ ที่ยอดภูเรือก็มีให้ชมมากเหมือนกัน ถ้าไปช่วงปลายฝนอย่างนี้ก็ยังพอมิให้ชมพอสมควร นอกจากนั้นก็ยังมีน้ำตกให้ชมด้วย เช่นน้ำตกห้วยไผ่ เป็นสายน้ำที่ไหลลงมาตามผาหินสูง ประมาณ 30 เมตร มีสวนหินพาลี ก็เป็นสวนหินขนาดใหญ่มีก้อนหินรูปร่างแปลกตา สร้างจินตนาการได้เป็นอย่างดี ความจริงภูเรือมีอะไรให้เที่ยวเยอะแยะนะค่ะ แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งไปชมจากยอดภูเรือเพียงอย่างเดียว แล้วพอขึ้นไปเบ๊เบ๊เดียวก็ถึง แค่อ่ายรูปกับป้ายก็พากันลงมาแล้ว น่าเสียดายนะค่ะ ถึงแม้จะเดินทางขึ้นไปสะดวกก็ตาม แต่ก็ควรจะใช้เวลาให้คุ้มค่าสักนิด ถ้าจะให้ดีก็ค้างสักคืนที่อุทยานฯ มีทั้งบ้านพักและที่กางเต็นท์ จะไปก็จองบ้านพักก่อนนะค่ะ

สาระน่ารู้

ตอน วานิลลา

ถ้าถามคุณผู้ฟังว่ารู้จักวานิลลาหรือไม่ เชื่อว่าหลายๆ คนคงต้องร้อง อ้อ แล้วก็คงนึกไปถึงไอศกรีมวานิลลาที่คุ้นเคยกันมาตั้งแต่เด็กๆ หรือกระทั่งในตอนนี้อาจจะมีผู้ฟังหลายๆ ท่านยังติดใจในรสชาติหอมหวานอร่อยนั้นอยู่ก็ได้ แล้วคุณผู้ฟังรู้หรือไม่ว่ากลิ่นวานิลลาที่อยู่ในไอศกรีมที่เราทานอยู่ทำมาจากอะไร บางคนอาจจะบอกว่าได้มาจากกลิ่นสังเคราะห์ที่มีมนุษย์อย่างเรา ทำขึ้นมา บางคนก็อาจจะบอกว่ามาจากกลิ่นธรรมชาติ ก็ถูกทั้ง 2 ข้อ เพราะตอนนี้ที่เข้กันมีทั้งที่มาจากธรรมชาติและจากการสังเคราะห์ขึ้น เพราะแต่เดิมเป็นกลิ่นที่ได้จากธรรมชาติแต่เมื่อมีการใช้ปริมาณมากจึงมีการสังเคราะห์ในเชิงการค้าขึ้นมา วันนี้เราจะมาพูดถึงเรื่องกลิ่นวานิลลาที่ได้จากธรรมชาติกัน

วานิลลาได้มาจากสารหอมชนิดหนึ่งที่เรียกว่า สารวานิลลิน ซึ่งสกัดมาจากฝักกล้วยไม้ชนิดหนึ่งในป่าดงดิบเป็นกล้วยไม้สกุล วานิลลา ลักษณะของกล้วยไม้

สกุลวานิลลาจะไม่เหมือนกล้วยไม้ทั่วไป กล้วยไม้ชนิดนี้จะเป็นเถาไม้เลื้อย ลำต้นของมันมีความยาวได้มากกว่า 40 เมตร ส่วนใหญ่จะมีใบและรากงอกออกมาตามข้อขึ้นเลื้อยไต่ไปตามต้นไม้ในป่าดงดิบ ทั่วโลกมีกล้วยไม้สกุลนี้ อยู่ประมาณ 50 ชนิด ในประเทศไทยมีอยู่ 4 ชนิด ซึ่งล้วนแต่เป็นพันธุ์ที่หายากทั้งสิ้น

แต่ปัจจุบันนี้วานิลลาที่เราใช้กันอยู่ส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากป่าดงดิบ เพราะมีผู้นำพันธุ์มาขยายพันธุ์เพื่อปลูกเชิงการค้ากันแล้วโดยปลูกกันมากบนเกาะมาดากัสการ์

แอฟริกาใต้ และที่อินโดนีเซีย ส่วนในเมืองไทยมีการปลูกเชิงการค้าแถวหมู่บ้านมุเซอ จังหวัดตาก และที่สถานีทดลองพืชสวนทางภาคใต้ ทั้งนี้เพราะมันต้องการสภาพอากาศที่ชุ่มชื้นกว่าปกติ ในการทำสวนวานิลลานั้น จะปลูกคล้ายกับพริกไทย คือมีเสาหลักให้มันเลื้อยไต่พันขึ้นไปวานิลลาที่เริ่มแก่จะถูกเก็บไปแช่ในน้ำร้อน จากนั้นนำไปผึ่งแดดอีกหลายครั้งก่อนนำไปผ่านกรรมวิธีบ่มอีกนานหลายเดือนจนเกิดกลิ่นหอม พร้อมจะนำมาไปส่งขายเพื่อสกัดเอาน้ำหอมออกไปใช้

นอกจากจะนำมาปรุงแต่งในไอศกรีมวานิลลา ซ็อคโกแลต ขนม ลูกกวาดแล้วยังใช้ในอุตสาหกรรมยาค น้ำหอม เครื่องสำอาง ตอนนี้อย่างผู้ฟังคงจะทราบกันแล้วว่าไอศกรีมที่หลายๆ คนชื่นชอบ หรือแม้แต่กลิ่นหอมที่ได้จากเครื่องสำอางที่ใช้อยู่ได้มาจากกล้วยไม้แสนสวยนั่นเอง

วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับป่าเขาลำเนาไพร รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากไม้ในรูปแบบต่างๆ มาเล่าสู่กันฟังอีกเช่นเคย ติดตามนะคะ วันนี้ลาไปเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

การปลูกและบำรุงรักษาสวนป่า

ออกอากาศวันที่ 7 ธันวาคม 2545

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ลำเนาไพร มาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีมติฉันทุคุณธร ไกรวศิน เป็นผู้ดำเนินรายการ

วันนี้รายการของเรามีเรื่องราวของการปลูกสร้างสวนป่ามาฝาก เพราะว่าการปลูกป่า โดยเฉพาะการปลูกสร้างสวนป่า ถ้าใครไม่มีประสบการณ์ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าขำขำยุ่งยากสักนิด เพราะมีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติมากมาย ประกอบกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต้นไม้ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องการการปรนนิบัติดูแลรักษาให้มีชีวิตรอดและมีการพัฒนาไปตามกาลเวลา เพื่อสนองต่อวัตถุประสงค์ของผู้ปลูกภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงจำเป็นที่ผู้ปลูกจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจขั้นตอนต่างๆ วันนี้จึงจะมาพูดคุยถึงขั้นตอนต่างๆ อย่างคร่าวๆ เพราะที่ผ่านมาก็มีหลายคนเหมือนกันที่ถามถึงการปลูกสวนป่าว่าต้องทำอะไรบ้าง วันนี้ก็นำมาเล่าให้ฟัง

ขั้นตอนต่างๆ ของการปลูกสวนป่านั้น ก็เริ่มที่การกำหนดวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเราจะทำอะไรก็ตามก็ต้องมีวัตถุประสงค์ทั้งนั้น การปลูกสวนป่าก็เหมือนกัน เราต้องรู้ก่อนว่าจะปลูกเพื่อการค้า ปลูกเพื่อใช้สอยในท้องถิ่น ปลูกเพื่อป้องกันรักษาแหล่งต้นน้ำ พอรู้แน่นอนว่าปลูกเพื่ออะไรแล้ว ก็มาดูต่อไปว่าสภาพพื้นที่ที่จะปลูกป่านั้นเป็นอย่างไร เหมาะสมไหม ถ้าปลูกสวนป่าเพื่อการค้าก็ต้องคำนึงถึงตลาดเป็นสำคัญ ไม่ควรอยู่ห่างไกลมากนักไม่อย่างนั้นจะไม่คุ้มค่าขนส่ง หรือถ้าปลูกเพื่อใช้สอยในชุมชนก็ควรอยู่ในที่ที่สมาชิกของชุมชนเข้าไปใช้

ประโยชน์ได้โดยสะดวก เมื่อเลือกที่ตั้งได้แล้วก็ต้องดูต้องสำรวจพื้นที่นั้นอย่างชัดเจน เรียกว่าต้องให้รู้ทุกแห่งทุกมุมเลย ข้อมูลที่ควรรู้ เช่น ชื่อสถานที่ที่ตั้ง ขอบเขตเนื้อที่ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ สภาพป่าดั้งเดิม สถานการณ์พื้นที่ในแง่กฎหมายว่าที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของใคร มีใบเอกสารสิทธิ์หรือไม่ อย่างไร อันนี้ในกรณีที่คุณปลูกยังไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง นอกจากนี้ก็ต้องดูลักษณะภูมิประเทศ ตรงไหนเป็นที่ราบ ที่ลุ่ม เนินเขา น้ำท่วม น้ำขัง ความสูงจากระดับน้ำทะเล ความลาดชันของพื้นที่ ลักษณะป่าธรรมชาติที่มีอยู่ ลักษณะลุ่มน้ำต่างๆ เลยไปถึงลักษณะภูมิอากาศ ฤดูกาล ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้น ทิศทางลมในแต่ละฤดูกาล ลักษณะดินและหิน ว่าอุดมสมบูรณ์แค่ไหน อุ้มน้ำดีเพียงใด ชุ่มชื้นแค่ไหน สภาพและชนิดของป่าในพื้นที่ ลักษณะการสืบพันธุ์ของพันธุ์ไม้ที่สำคัญต่างๆ อีกประการหนึ่งที่สำคัญคืออันตรายจากภัยธรรมชาติ ทั้งจากมนุษย์ สัตว์ เชื้อโรคและแมลง ดูการคมนาคมว่ามีเส้นทางใดบ้างเข้าออกที่ดินของเรา มีสิ่งอำนวยความสะดวกใกล้เคียงอะไรบ้าง สถานีอนามัย ไฟฟ้า การติดต่อสื่อสาร และก็ยังต้องเลยไปถึงเรื่องแรงงาน อัตราค่าจ้าง คนงาน เมล็ดกล้าไม้จะใช้จากไหน พอสำรวจเลือกพื้นที่แล้วก็มาเลือกชนิดไม้ที่จะปลูก ความจริงแล้วก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ปลูกเป็นหลัก แต่ก็ไม่ใช่ว่าอยากปลูกอะไรก็ปลูกได้นะคะ มันจะสอดคล้องกับพื้นที่ของเรา ด้วยว่าเป็นแบบไหน สำคัญคือควรยึดหลักการเลือกชนิดไม้ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่เป็นจริง ไม่ควรฝืนสภาพธรรมชาติ

ข้อควรคำนึงในกรณีที่ปลูกเชิงการค้า พอสรุปได้คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการปลูกและการบำรุงรักษา
2. มูลค่าของไม้ที่จะได้จากการตัดสายขยายระยะ
3. ระยะเวลาที่ไม้นั้นจะโตถึงขนาดตัดฟัน
4. มูลค่าของไม้เมื่อโตถึงขนาดตัดฟัน
5. ความสะดวกในการทำไม้ การคมนาคม การขนส่ง ชักลาก
6. ความต้องการไม้ของตลาด สำคัญมากนะคะ ข้อนี้ต้องศึกษาให้ดี ปลูกมาแล้วตลาดไม่ต้องการ ราคาไม่ดีก็ไม่คุ้ม

ขั้นตอนต่อไปก็ต้องศึกษาลักษณะทางวนวัฒนวิทยา คุณลักษณะนิสัยใจคอว่าเป็นอย่างไร จะได้บำรุงรักษาและเอาใจใส่ได้ถูกต้อง ต้องดูการออกดอกออกผล การผลิตเมล็ด การกระจายเมล็ด วิธีขยายพันธุ์ ระยะเวลาเป็นไม้พุ่มถึงโตเต็มที่ รวมไปถึงข้อมูลพิเศษ เช่น พันธุ์ไม้บางอย่างเนื้อไม้ดี แต่มีกิ่งก้านมาก รูปทรงไม่ดี เราก็ควรรู้ต่อไปว่าได้มีใครวิจัยสายพันธุ์ใหม่เพื่อลดข้อด้อยแล้วหรือยัง ถ้าเรารู้ก็จะได้ไปหาพันธุ์ที่มันดีกว่ามาปลูกก็จะได้ผลผลิตที่ดีกว่านั่นเอง ดูแล้วเลือกแล้วว่าจะปลูกต้นอะไรขั้นตอนต่อไปก็ต้องหาเมล็ดพันธุ์ สำคัญมากทีเดียว ปลูกขนาดเป็นสวนป่าถ้าได้แม่เมล็ดพันธุ์ไม่ดีก็จะหมดเปลืองเวลา กำลังแรง และกำลังทรัพย์หรือได้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า จากนั้นก็มาถึงขั้นตอนการผลิตกล้าไม้ โดยก่อนอื่นต้องรู้จักเมล็ดพันธุ์ก่อน อายุของเมล็ดที่เก็บรักษา ลึงเจือปนกับเมล็ด ความชื้นของ

เมล็ด ความสามารถในการงอก เปอร์เซนต์การรอดตายของกล้าไม้ อัตราการเจริญเติบโตรวดเร็วเพียงใด

ในขณะเดียวกันก็ต้องเตรียมพื้นที่ไปด้วย เพราะในขั้นตอนนี้ก็ค่อนข้างยุ่งยากอยู่เหมือนกัน โดยเริ่มที่การแผ้วถางป่า ในกรณีที่พื้นที่เป็นป่ามาก่อน จากนั้นก็เป็นการตัดถนน ถือเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการสวนป่าและการขนส่งไม้ออกไปสู่ตลาด ในขณะเดียวกันก็ใช้ถนนเป็นแนวกันไฟและทางตรวจการไปด้วย ทางที่ดีเมื่อแผ้วถางป่าเสร็จก็ควรตัดถนนไปด้วยเลย ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดระยะปลูกและปักหลัก การกำหนดระยะปลูกนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ปลูกเป็นสวนป่าอย่างเดียวหรือปลูกสลับกับพืชเกษตรอย่างอื่น อันนี้ระยะปลูกก็ต่างกัน การกำหนดระยะปลูกนั้นมีหลายวิธี ทั้งแบบไม่เป็นระเบียบ ใช้กะประมาณด้วยสายตาโดยผู้ชำนาญงาน และก็ยังมีความเป็นระเบียบสม่ำเสมอ ระหว่างต้นระหว่างแถวตรงกัน แบบนี้ก็ยังมีข้อดีหลายอย่าง เช่น ต้นไม้แต่ละต้นมีการเจริญเติบโตได้เท่าๆ กัน ตรวจตราต้นไม้ได้ง่าย ต้นไม้ไหนตายก็ตรวจพบและปลูกซ่อมได้ง่าย การปราบวัชพืช การตัดสายทำได้สะดวก นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีที่เป็นระเบียบ คือวางระยะปักหลักเหมือนกันแต่กะระยะด้วยสายตา ส่วนหลักปักนั้นจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ถ้าทำไว้ก็ดีเพราะจะได้สะดวกในการดูแล สำหรับการปลูกนั้นนอกจากต้องรู้เทคนิคแล้วยังต้องมีการวางแผนในการปลูกที่รัดกุมด้วย เพราะการปลูกป่ามีขั้นตอนมากและต้องทำงานแข่งกับเวลา และฤดูกาล โดยมีหลักทั่วไปในการปลูกต้นไม้ให้ได้ผลดีคือ ควรปลูกให้รากหยั่งลงไปในดินให้ลึกที่สุด เพื่อป้องกันความแห้งแล้งที่จะเกิดขึ้นในฤดูร้อน การวางต้นไม้ในหลุมปลูกควรให้คอรากอยู่เสมอระดับผิวดิน ควรจัดรากให้อยู่ในลักษณะแผ่กว้าง ไม่ควรจับให้อยู่เป็นกระจุกหรือเอนไปข้างใดข้างหนึ่ง เมื่อพื้นที่ปลูกขึ้นแฉะเกินไป ควรยกร่องทำกองดิน คือปลูกต้นไม้ให้อยู่สูงกว่าระดับผิวดินปกติ แต่ถ้าปลูกในที่แห้งแล้งก็ปลูกให้ลึกกว่าระดับผิวดิน และเมื่อปลูกเสร็จควรใช้ดินร่วนหรือดินใหม่ๆ กลบราก เวลาปลูกก็ควรปลูกหลุมละ 1 ต้นเท่านั้น ก็เป็นตัวอย่างของหลักการปลูก

ต้นไม้ต่างๆ ไป

ที่นี้ก็ถึงขั้นตอนการบำรุงรักษา สวนป่านั้นก็ต้อง การการดูแลเอาใจใส่เช่นเดียวกับการปลูกสวนผลไม้ ยิ่ง ถ้าปลูกพืชอื่นควบด้วยก็จะต้องให้การดูแลเพิ่มขึ้น โดยมีหลักในการบำรุงก็คือ เมื่อปลูกต้นไม้ไปแล้วควรหมั่น ตรวจดูแลติดตามผลการปลูก ต้นไหนตายก็เร่งปลูกซ่อม ให้ต้นไม้ครบเต็มจำนวนมากที่สุด จะทำให้การบำรุงป่า ปีต่อไปทำได้ง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย ต่อไปก็คือการ แฝว่ถางวัชพืช จะต้องทำบ่อยหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับสภาพ พื้นที่ ตรงไหนดินดีอุดมสมบูรณ์ก็เป็นธรรมดาต้นไม้ เจริญเติบโตวัชพืชก็โตด้วยเหมือนกัน ก็ต้องถางกันบ่อย หน่อย และก็อย่าลืมตรวจตราแนวกันไฟด้วยนะคะ คอยเก็บกวาดกิ่งไม้ใบไม้ที่เป็นเชื้อไฟออกจากแนวกันไฟ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง และสิ่งสำคัญอีกข้อคือการป้องกัน และปราบศัตรูพืช ที่มีมากมายทั้งสัตว์ โรค แมลง ดังนั้น ก็ต้องศึกษาให้ดีกว่าต้นไม้ที่ปลูกไปนั้นมีศัตรูธรรมชาติ อะไรบ้างจะได้ป้องกันได้ถูก ในสวนป่านั้นการวางแผน ทางป้องกันจะดีกว่ามาแก้ไขทีหลัง เพราะจะทำได้ลำบาก ค่าใช้จ่ายมาก นอกจากนี้ก็ต้องมีการลิดกิ่งเพื่อให้ ต้นไม้เจริญเติบโตทางด้านเส้นผ่าศูนย์กลางได้มากใน กรณีที่ไม่ต้องการความยาวของต้นไม้มากๆ และก็ยังมีการตัดสากรณะะ เมื่อต้นไม้โตปานกลาง ต้นไม้ที่ตัด สากรออกไปนั้นก็นำไปขายในลักษณะไม้ขนาดเล็กหรือใช้ ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก ส่วนต้นไม้ที่เหลืออยู่ก็จะได้โตได้ อย่างเต็มที่ โตเร็ว มีคุณภาพเนื้อไม้ดีขึ้น นั่นก็เป็นขั้นตอนอย่างคร่าวๆ ในการปลูก บำรุงรักษาสวนป่า ก็นับ เป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ

ในส่วนของการปลูกป่าไม้เองก็ได้สนับสนุนนะคะ ตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีการสนับสนุน เงินไร่ละ 3,000 บาท โดยแบ่งจ่าย 5 ปี ใครสนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักส่งเสริมการปลูก ป่าเศรษฐกิจ กรมป่าไม้ โทร. 0 2561 4292 ต่อ 536

คุณผู้ฟังคะ ตอนนี้อายการของเราเปิดโอกาสให้ คนฟังแสดงความคิดเห็นในรายการอีกครั้ง คราวนี้เรา อยากจะรู้จักกับคนฟังรายการของเราให้มากขึ้น เพียง แต่เขียนแนะนำตัวเอง ทั้งชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ การรับ ฟังรายการของเราทางสถานีไหน ชื่อรายการว่าอะไร วัน ไหน เวลาใด และขอเนื้อหาหรือรายการแนวไหนบ้าง ก็บอกกันมา เพราะว่าความจริงแล้วรายการของเราออก อากาศหลายสถานี ใช้ชื่อรายการที่แตกต่างกัน วันเวลา ออกอากาศก็ต่างกัน ก็เลยอยากทำให้ชัดเจนมากขึ้น ก็เขียนลงไปรษณียบัตรหรือจดหมายเล่ามาก็ได้ เราจะ จัดส่งภาพชุด "ป่าไม้เมืองไทย" พร้อมคำบรรยายความ รู้เกี่ยวกับป่าแต่ละประเภท มีทั้งหมด 12 ภาพ พิมพ์อยู่ในรูปของ ปฏิทิน ประจำปี 2546 แต่ละภาพพิมพ์ป่า สวยงามเป็นอย่างยิ่ง ใครอยากได้ก็ส่งเข้ามาเลย มี จำนวนจำกัดด้วย จดหมายหรือไปรษณียบัตรก็ส่งมาที่ เดิม ส่วนผลผลิตสื่อ สำนักสารนิเทศ กรมป่าไม้ เลขที่ 61 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 วันนี ้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์ หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

การปลูกพืชเกษตรในสวนป่า

ออกอากาศวันที่ 14 ธันวาคม 2545

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขาลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้ง ทางสถานีวิทยุแห่งนี้เป็นประจำ โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวสิน เป็นผู้ดำเนินรายการคะ

คุณผู้ฟังคะ ช่วงนี้ในบางพื้นที่บางจังหวัดอากาศหนาวไปแล้ว อย่างทางตอนเหนือ ทางตะวันออกเฉียงเหนือ แต่สำหรับภาคกลาง อากาศยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าหนาวหรือยัง บางวันตอนเช้าอากาศหนาว กลางวันกลับร้อน แดดแรง พอเย็นค่ำมีดฝนตก วันเดียว 3 ฤดูก็มี และเพราะอากาศเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาอย่างนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งเลยที่จะต้องดูแลสุขภาพให้แข็งแรง เจ็บไข้ได้ป่วยเล็กๆ น้อยๆ ต้องรีบรักษาให้หายก่อน ลูกหลาน ช่วงนี้ใช้หวัดระบาดเยอะ ต้องดูแลให้ดี โดยเฉพาะเด็กๆ ต้องทำร่างกายให้อบอุ่นอยู่เสมอคะ

มาเข้าสู่เรื่องราวที่นำมาฝากกันดีกว่า เรื่องแรกเป็นเรื่องของไม้กฤษณา ที่นิยมและอยู่ในความสนใจของเกษตรกรผู้ปลูกสวนป่า เพราะมีความหอมและมีราคาแพง และมีเอกชนเพาะกล้าไม้กฤษณาจำหน่าย มีการโฆษณาว่าปลูกแล้วได้ผลดี คุ่มค่าต่อการลงทุน จึงมีเกษตรกรสนใจเกิดข้อสงสัยว่าได้ผลจริงหรือเปล่า จะลงทุนทั้งทีก็ต้องดูให้ดีให้แน่ใจก่อน เพราะมีราคาค่อนข้างสูงทีเดียวสำหรับกล้าไม้กฤษณา วันนี้รายการก็เลยนำผลการอภิปรายในประเด็นว่า "กฤษณาปลูกแล้วได้ผลจริงหรือถูกโฆษณาหลอก" มาเล่าสู่กันฟัง

ก่อนอื่นมารู้จักกฤษณากันสักนิด สาเหตุการเกิดกลิ่นหอมของกฤษณานั้นแต่เดิมเข้าใจว่าเชื้อราเป็น

ตัวการที่ทำให้เกิดกฤษณา ได้มีการทดลองใส่เชื้อราในต้นกฤษณา พบว่าเกิดกฤษณาในปริมาณเล็กน้อยเท่านั้น แต่จะทำให้เนื้อไม้ไม่เป็นบริเวณกว้าง ต่อมาทางคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร่วมกับกรมป่าไม้ทำการศึกษาก่อเกิดกฤษณาพบว่า เชื้อราไม่ได้เป็นตัวการทำให้เกิดกฤษณา แต่การสร้างกฤษณาเป็นกระบวนการรักษาบาดแผลของต้นกฤษณา เมื่อมีบาดแผลเกิดขึ้น สารเคมีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกฤษณาจะถูกส่งมารักษาบาดแผลจะปรากฏ เป็นสีน้ำตาลอ่อนภายใน 2 วัน สีน้ำตาลเข้มภายใน 1 เดือน เมื่อนำมาเผาจะมีกลิ่นหอมจางๆ เมื่ออายุประมาณ 3 เดือน จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแก่ มีกลิ่นหอมแรงเมื่อเผา และเมื่อบาดแผลอายุประมาณ 1 ปี กฤษณาที่สะสมจะมีสีดำ จัดเป็นกฤษณาเกรด 1 แต่ว่าการเกิดกฤษณานั้นจะปรากฏในวงแคบๆ เท่านั้น และการกระตุ้นโดยวิธีนี้ก็ไม่ใช่ได้ผลกับไม้กฤษณาที่มีอายุมากๆ เช่น อายุ 1 ปี 6 เดือน จากการศึกษาพบว่าไม่สามารถตรวจสอบกลิ่นกฤษณาได้จากบาดแผล นี่ก็เป็นวิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ความรู้ว่าสารให้กลิ่นหอมของกฤษณาตามธรรมชาตินั้นเกิดด้วยวิธีการใด และจากการศึกษาในประเด็นนี้เองทางภาคเกษตรกรก็ได้ศึกษาด้วยเช่นกัน เช่น คุณสุวรรณ โรจนสกุล ซึ่งเป็นท่านหนึ่งที่ปลูกไม้กฤษณาที่จังหวัดปราจีนบุรี และได้ทดลองการเกิดกฤษณา เป็นผู้ทำคุณประโยชน์อีกท่านหนึ่งจากสาขาอาชีพปลูกสร้างสวนป่า ท่านได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า การปลูกไม้กฤษณาเพื่อให้เกิดไม้เนื้อหอมภายใต้ข้อสันนิษฐานว่า เมื่อไม้กฤษณาเกิดบาดแผลจะมีการสร้างสารกฤษณาที่มีกลิ่นหอม จึงพยายามที่จะสร้างบาดแผล

ให้ต้นกฤษณา เช่น ใช้ส่วานเจาะลำต้น ใช้ตะปุดอก ลำต้น หรือปล่อยให้เกิดบาดแผลตามธรรมชาติจาก แมลงเจาะไซลำต้น ซึ่งผลที่ได้ก็คือเกิดไม้หอมจริงคือมี สารหอมเกิดขึ้น แต่ปริมาณที่ได้ไม่แน่นอน และยังสรุป ไม่ได้ เพราะยังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ อีก เช่น อุณหภูมิ ความชื้น แสง ดังนั้นเกษตรกรที่คิดจะลงทุนปลูก กฤษณาควรจะต้องศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ก่อน

เรื่องต่อไปเป็นของฝากจากเกษตรกรดีเด่นสาขา ปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2543 คุณบุญเพ็ญ นวลฉวี ที่ฝากเรื่องการปลูกพืชเกษตรในสวนป่า ซึ่งเป็นระบบวน เกษตรอีกวิธีหนึ่ง คุณบุญเพ็ญนั้นนอกจากจะปลูกสวน ป่าจนประสบความสำเร็จแล้ว ยังนำระบบวนเกษตรมา ใช้และประสบความสำเร็จเช่นกัน คุณลุงบอกว่าการที่ จะนำระบบวนเกษตรมาใช้ในสวนป่าก็เพื่อจะได้ใช้และ พัฒนาที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการเรียนรู้ ธรรมชาติ ซึ่งต้นไม้แต่ละชนิดจะเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและ กัน นำมาซึ่งผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรมี รายได้มาใช้บำรุงสวนป่าต่อไป สำหรับพืชที่ปลูกเสริม ในสวนป่าเป็นพืชผัก หมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ผักคะน้า ผักบุ้งจีน ผักชี ผักกาดขาว ซึ่งเป็นพืชที่ปลูก ได้ในระหว่างแถวต้นสัก แต่จะต้องปลูกช่วงเดือนพฤศ จิกายน-มีนาคม เพราะเป็นช่วงที่ต้นสักผลัดใบ แสงแดด จะส่องเข้าถึง ส่วนใบสักที่ร่วงก็ควมารวมกันที่โคนต้น เป็นปุ๋ยต่อไป เวลาที่รดน้ำใบสักจะเป็นตัวเก็บความชื้น และกระจายความชื้นไปยังแปลงผักอีกด้วย และหลัง จากที่เก็บผลผลิตของคะน้า ผักบุ้งจีน ไปแล้วก็ต้อง ปลดปล่อยพื้นที่ไว้สักพัก เพราะช่วงนี้ใบสักจะเริ่มออกและบัง แสงที่สาดส่องลงมาที่พื้นดินข้างล่าง ทำให้ปลูกพืชผัก ที่ต้องการแสงแดดไม่ได้ แต่สำหรับสวนป่าของคุณลุง บุญเพ็ญไม่เป็นปัญหาคะ คุณลุงปลูกไม้หลายอย่าง ปลูกที่สวนสักไม่ได้แต่ที่สวนอื่นยังปลูกได้ อย่างในสวน สะเดา สวนสน ก็ปลูกกระชายขาว กระชายดำ พืชสมุนไพรอย่างทองพันชั่ง ฟ้าทะลายโจร ที่ชอบเจริญ เติบโตได้ดีในแดดร่มรำไร แถมเป็นพืชที่มีอายุยาวปลูก ครั้งเดียวสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอด จะเห็นได้ว่าปลูก พืชหลายอย่าง รู้จักพืชหลายๆ ชนิดทั้งนี้ก็เพราะการเรียนรู้

รู้ตัวเอง การเรียนรู้และทดลองปลูก ก่อนจะปลูกพืชชนิด ใดก็ควรพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ เช่น พืชที่จะปลูกเจริญ เติบโตได้ดีในดินชนิดใด ต้องการแสงแดดและน้ำใน ปริมาณเท่าไร หรือถ้าไม่ยอมเสียเวลา ทดลอง คุณลุง บุญเพ็ญฝากหลัก 3 ประการสู่ความสำเร็จในอาชีพปลูก สวนป่าไว้ด้วยว่า 1) ไปดูงานจากเพื่อนเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จ ทำการศึกษาเรียนรู้ปรึกษาหาข้อมูลก่อนลง มือปฏิบัติ 2) ลงมือทำด้วยตัวเอง ด้วยความจริงจังเพื่อ ได้ประสบการณ์และความชำนาญ 3) ดูแลรักษา ส่วน มากพืชที่อยู่ได้ร่มเงาไม้ประธานคือพืชหลักที่ปลูกจะช่วย กำจัดวัชพืชไปในตัว นั่นก็เป็นข้อเสนอแนะจากเกษตรกรดี เเด่น น่าสนใจและน่าจะนำไปปฏิบัติตามทีเดียว

นอกจากนี้คุณลุงยังได้แนะนำพืชอีกชนิดหนึ่ง ที่ ปลูกได้ดีในระบบวนเกษตรที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับ เกษตรกรได้เป็นอย่างดี นั่นก็คือต้นกระชาย กระชายเป็น พืชล้มลุกลงหัว มีลำต้นใต้ดินเรียกว่าเหง้า แตกหน่อได้ มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว มีประโยชน์ทางยามากมายโดยส่วน ที่ใช้เป็นยาก็คือรากและเหง้า ใช้เป็นเครื่องเทศประกอบ อาหาร แต่งกลิ่นและรสอาหาร มีคุณค่าทางอาหารสูง ช่วยเจริญอาหาร บำรุงร่างกาย บำรุงธาตุ เป็นยาอายุ วัฒนะ

ส่วนการปลูกกระชายที่คุณลุงบุญเพ็ญปลูกเสริม ในสวนไม้สนและไม้สะเดานั้น เริ่มแรกก็ซื้อหัวกระชาย มาจากตลาดไท ราคา กิโลกรัมละ 17 บาท ซื้อมา 200 กก. ปลูกได้ 5 ไร่ วิธีปลูกก็ขุดหลุมลึก 3 นิ้ว กุดหัวกระชาย ให้หัวมิดลงไปใต้ดิน ระยะห่าง 1x1 ฟุต ดินที่ปลูกควร เป็นดินร่วนนยะคะ สำหรับการบำรุงรักษาก็แทบจะปล่อย ตามธรรมชาติ ไม่ต้องรดน้ำ อาศัยน้ำฝนที่ตกตามฤดู กาล ไม่ได้ใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมเลย เพราะดินมีคุณภาพดีพอ สมควรอยู่แล้ว ปลูกไป 1 ปี ได้ผลผลิต 12 กก. / ตาราง เมตร 1 ไร่ ปลูกประมาณ 400 ตารางเมตร ให้ผลผลิต ขายได้ประมาณไร่ละ 40,000-50,000 บาทต่อการขุด หนึ่งครั้ง ถ้าปลูก 5-6 ไร่ ตลาดในท้องถิ่นสามารถรองรับผลผลิตได้ โดยก่อนทำการปลูกควรติดต่อผู้ซื้อไว้ก่อน หรือหาแหล่งตลาดใกล้เคียงเอาไว้ ถ้ายังไม่มีตลาดก็ยังมี

ไม่ต้องขุดขาย เพราะกระชายสามารถเก็บผลผลิตได้ตามปริมาณการสั่งซื้อ ไม่ต้องเก็บผลผลิตทีละมากๆ หรือเก็บหมดทั้งไร่เหมือนพืชเกษตรอื่นๆ ถ้าแม่ค้าสั่งไว้ 10 กิโลกรัมก็ขุดไปขายแค่ที่สั่ง ส่วนที่ยังไม่ได้เก็บผลก็จะเจริญเติบโตอยู่คงเดิม ข้อดีอีกอย่างของกระชายก็คือเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วไม่ต้องเสียเงินทุนซื้อหัวมาปลูกใหม่ ตัดหัวออกแล้วนำต้นฝังลงดินปลูกใหม่ได้เลย ทั้งหมดนี้เป็นความรู้ที่นำมาฝากจากเกษตรกรดีเด่นคุณลุงบุญเพ็ญ นวลฉวี ซึ่งล่าสุดท่านได้รับรางวัลชนะเลิศจากโครงการจัดประกวดการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ไม้จากสวนป่า ประเภทเฟอร์นิเจอร์ไม้อีกด้วย เป็นชุดโต๊ะรับประทานอาหาร สวยงามมากทีเดียว

คุณผู้ฟังคะ ช่วงนี้ทางรายการของเราเปิดโอกาสให้ร่วมสนุกในรายการอีกแล้ว ต้อนรับเทศกาลปีใหม่

เราเตรียมภาพชุด “ป่าไม้เมืองไทย” เป็นปฏิทินประจำปี 2546 เป็นภาพชุด 1 ชุดมี 12 ภาพ ป่าไม้แต่ละประเภทของประเทศไทย สวยงามมาก เราเตรียมไว้ให้กับทุกท่านที่ส่งไปรษณียบัตรเข้ามาในรายการของเรา เพียงแค่จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้นเขียนมาสั้นกว่ารายการที่คุณผู้ฟังรับฟังอยู่นี้ชื่อว่ารายการอะไร ฟังจากสถานีไหน วันเวลาใด แค่นี้เอง ส่งมาที่ส่วนผลิตสื่อ สำนักสารนิเทศ กรมป่าไม้ เลขที่ 61 ถ.พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 แค่นี้เองก็ได้รับปฏิทินที่ต้องย้าว่าสวยงาม ส่งไปให้ถึงที่บ้านเลยทีเดียว ต้องรีบกันหน่อยนะคะ สำหรับวันนี้เวลาของรายการก็หมดลงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ชุมชนบ้านสวนพลุพุด่อ

ออกอากาศวันที่ 21 ธันวาคม 2545

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ลำเนาไพร มามอบสาระความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ การใช้ประโยชน์จากป่าเป็นประจำอีกเช่นเคย โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวดีน ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องราวของชุมชนแห่งหนึ่งมาเล่าให้ฟัง เป็นตัวอย่างของคนที่อยู่ร่วมกับป่าโดยอาศัยภูมิปัญญา ดั้งเดิม ทำให้อยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืนมาจนทุกวันนี้ นั่นก็คือชุมชนบ้านสวนพลุพุด่อ ตัวอย่างของชุมชนเล็กๆ ที่อยู่ร่วมกับป่ามานานหลายสิบปี อาศัยป่าเป็นแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร สมุนไพรรักษาโรค พวกเขาจึงสำนึกคุณค่าของผืนป่า สั่งสอนลูกหลานให้ช่วยกันดูแลรักษา เป็นวัฒนธรรมสืบต่อกันมา และเมื่อกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างกรายเข้ามา ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า นายทุนเข้ามา กว้านซื้อที่และของป่า พวกเขาก็สามารถปรับตัว ร่วมกัน หาแนวทางแก้ไข กำหนด มาตรการกฎระเบียบที่ชัดเจน ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ใช้ป่าเป็นห้องเรียน ธรรมชาติสืบสานสู่เยาวชน ขยายความร่วมมือสู่เพื่อน บ้านในชุมชนข้างเคียงรอบผืนป่า นี่คือพลังของชุมชน เล็กๆ ที่สามารถปกป้องป่าผืนใหญ่ไว้เป็นสมบัติของลูก หลานชุมชนลาวครึ่งแห่งผืนป่าตะวันตก

ผืนป่ากว้างใหญ่เกือบ 7,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี คือ ตำบลทัพหลวง ตำบลหูช้าง ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน และตำบลห้วย แห่ง ในอดีตป่าผืนนี้เคยเชื่อมต่อกับป่าห้วยขาแข้ง "มรดกโลก" ที่ยิ่งใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตก ปกคลุมแนวเทือกเขาหินปูนที่สลับซับซ้อนทั้งเขาตาแย

เขาราวเทียนเขาไม้จวง เขาพุกอีควาย ฯลฯ ทอดยาวโอบ ล้อมบ้านสวนพลุพุด่อ ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่ ชุมชนเล็กๆ ที่สืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษชาวลาว เวียงจันทน์ บ้านสวนพลุพุด่อ แบ่งเขตการปกครองออก จากบ้านทัพหลวง มาตั้งเป็นบ้านสวนพลุพุด่อ หมู่ที่ 5 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีประชากร 750 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเป็นหลัก ตั้งบ้านเรือนเกาะกลุ่มเรียงรายอยู่สอง ข้างทาง ซึ่งมีทั้งคนพื้นถิ่นเดิมและกลุ่มที่อพยพเข้ามาภายหลัง แต่สืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษเดียวกัน คือ ลาว เวียงจันทน์ที่ถูกกวาดต้อนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่แถบภาค กลางตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์กว่า 200 ปีมาแล้ว พวกเขาเรียกตัวเองว่า "ลาวกาว" หากคนทั่วไปรู้จักกันในนาม "ลาวครึ่ง" ตามเอกลักษณ์การใช้ครึ่งย้อมเส้นไหมเป็นสี แดงทอผ้าตีนจกนั่นเอง

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านบอกว่า บ้านสวนพลุพุด่อ มีอายุราว 40 กว่าปีแล้ว บรรพบุรุษกลุ่ม แรกเข้ามาบุกเบิกหักร้างถางพงตั้งบ้านเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ซึ่งขณะนั้นผืนป่าบริเวณนี้เป็นป่าดงดิบที่อุดม สมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและสัตว์ป่านานาชนิด แต่สภาพ ภูมิประเทศที่โอบล้อมด้วยภูเขาหินปูนเป็นแนวยาว ทำให้ หาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคค่อนข้างยาก มีเพียง "พุก่าง" น้ำซับที่เรียกชื่อตาม "ปลาก่าง" ที่มีมากในลำน้ำ สายน้ำจากพุก่างไหลจากภูเขาสูงสู่พื้นที่ราบด้านล่าง หล่อเลี้ยงชีวิตชุมชนด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษใช้ไม้ ฝัดต่อน้ำจากพุก่างลงมาเป็นประปาภูเขา ใช้ในหมู่บ้าน เป็นที่มาของชื่อ "พุด่อ"

พ่อจันทร์ สุวะที อดีตผู้นำชุมชนในขณะนั้นได้ สั่งสอนลูกหลานไม่ให้ตัดต้นไม้ทุกชนิดที่พุก่างอันเป็น "ป่าต้นน้ำศักดิ์สิทธิ์" จนถือเป็นวัฒนธรรมสืบทอดกันมา แต่ภายหลังการสร้างถนนลูกรังเชื่อมต่อกับอำเภอหนองฉาง อำเภอบ้านไร่ ในปี พ.ศ. 2508 ทำให้มีราษฎรจากหลายท้องที่ เช่น ชัยนาท สุพรรณบุรี นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ เป็นต้น อพยพเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกินมากขึ้น ป่าไม้เริ่มถูกบุกรุกทำลาย และป่าพุก่างคงเป็นเป้าหมายต่อไป ด้วยสำนึกและรู้ซึ่งถึงคุณค่าของผืนป่าที่ผลิตน้ำให้พวกเขาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของพลังความร่วมมือของชุมชน ร่วมกันรักษาป่า พุก่างไว้เป็นป่าต้นน้ำลำธารแหล่งน้ำของหมู่บ้านไม่ให้ขาดแคลนน้ำใช้เหมือนหมู่บ้านใกล้เคียง

ในปี พ.ศ. 2523 มีนายทุนเข้ามาตัดไม้ กว้านซื้อที่ดิน ของป่าและหนองไม้ ตรงนี้ถือเป็นเหตุการณ์ที่จุดประกายให้ชาวบ้านรวมตัวกันเหนียวแน่นยิ่งขึ้น ร่วมกันแสดงพลังต่อต้านคัดค้าน ซึ่งในที่สุดทางอำเภอบ้านไร่ ได้ประกาศให้ชุมชนบ้านสวนพุ่มมีสิทธิในการดูแลรักษาป่าพุก่างและประกาศเขตป่าที่ชัดเจน เมื่อกระแสความรุนแรงของการบุกรุกทำลายจากบุคคลภายนอกหลังไหลเข้ามามากขึ้น ชุมชนจึงต้องหามาตรการป้องกันและกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม โดยการ

ประกาศกฎระเบียบกับการดูแลรักษาป่าและน้ำไว้ในกฎระเบียบหมู่บ้าน ถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกันดูแล มีการตั้งคณะกรรมการดูแลป่าชุมชน แบ่งหน้าที่ให้คุ้มต่างๆ 14 คุ้มบ้าน ช่วยกันดูแลรับผิดชอบจัดตั้งเวรยามลาดตระเวน สอดส่องดูแลผู้กระทำความผิด ส่วนการใช้ทรัพยากรนั้นก็มีการตั้งกฎระเบียบไว้คือ กำหนดให้แต่ละครอบครัวที่ใช้น้ำต้องจ่ายค่าบำรุงปีละ 50 บาท เพื่อเป็นกองทุนในการดูแลพัฒนาแหล่งน้ำ โดยมีคณะกรรมการดูแลแหล่งน้ำซับและอ่างน้ำเป็นผู้รับผิดชอบจัดเก็บ นอกจากนี้แต่ละครัวเรือนต้องส่งตัวแทนไปร่วมกันพัฒนาอ่างเก็บน้ำพุก่างทุกเดือนด้วย

ผลจากพลังความร่วมมือร่วมใจปฏิบัติตามกฎระเบียบ การลาดตระเวนป้องกันไฟป่า การป้องกันการลักลอบตัดไม้ เก็บหาของป่า เก็บหนองไม้ ของบุคคลภายนอกเพื่อไปขายช่วยกันดับไฟป่า ทำแนวกันไฟทุกปีช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม ปลูกป่าเพิ่มเติม พื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม ทำให้สามารถรักษาป่าต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์ไว้ได้ เป็นพลังใจให้พวกเขาเปิดเกมรุกอาสารักษาป่าที่อยู่รอบๆ พื้นที่ป่าต้นน้ำ ภายใต้โครงการ "ป่าชุมชนดั้งเดิมเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำ" ขยายพื้นที่ออกไปจนมีเนื้อที่ป่าอนุรักษ์ถึง 3,753 ไร่ ซึ่งถือเป็นป่าต้นน้ำห้ามการเข้าไปใช้ประโยชน์ ยกเว้นการเก็บเห็ด พืชผัก เป็นอาหาร จากนั้นได้ขยายไปยังพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เขาพุก่ออควาย ซึ่งอยู่คนละฝั่งถนน โดยได้ขอร้องให้คนที่ทำไร่บนเขาย้ายกลับมาด้านล่างแล้วทำการเยียวยาฟื้นฟูผืนป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ กำหนดให้เป็นเขตป่าใช้สอยของชุมชนเนื้อที่ 2,953 ไร่

ทุกวันนี้ ป่าพุก่างยังคงความอุดมสมบูรณ์ตะเคียนทอง ยาง มะค่า ฯลฯ ไม้ใหญ่มีค่าอายุนับร้อยปี "บรรพบุรุษของป่า" ยังมีอยู่มาก ชาวบ้านบอกว่า ป่ามี 3 ประเภทปะปนกันอยู่ คือ ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าไผ่ ส่วนป่าพื้นล่างมีพืชผักหลายชนิด เช่น เห็ดโคน หนองไม้ ผักหวาน ฯลฯ สมุนไพรหายากมากมาย เช่น ม้ากระต๊อบโจง ค้างคาวดำ รางจืด ฯลฯ การจัดการป่าแต่ละประเภทจึงแตกต่างกันไป นี่คือนิเวศวิทยาจากการสังเกตเรียนรู้จากป่า ป่าจึงเป็นชุมชนทรัพยากรทางปัญญาขนาดใหญ่

ที่รอการค้นคว้าเรียนรู้ด้วยความร่วมมือระหว่างวัด ป่า
ชุมชน โรงเรียน

ป่า ถูกใช้เป็นห้องเรียนธรรมชาติของชุมชน บรรจ
ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนพุทธอ ซึ่ง
เข้าร่วมเป็นโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโครงการสิ่งแวดล้อม
ศึกษาห้วยแม่เตีเพื่ออนุรักษ์ป่าตะวันตกโดยกองทุน
สิ่งแวดล้อมโลก (WWF) แต่ละสัปดาห์ครูและชาวบ้าน
จะพาเด็กๆ เข้ามาศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ
จากป่า ร่วมกันสร้างห้องเรียน "ห้องมะเตีอ" ใต้ต้นไม้
ใหญ่ใกล้อ่างเก็บน้ำพุกางเดินป่าหาความรู้จากธรรมชาติ
เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการปลูกป่า
การดับไฟป่า การสำรวจพันธุ์ไม้ในป่า ความรู้และ
จิตสำนึกที่ออกมาหยั่งรากลึก ทำให้ผู้พิทักษ์ป่ารุ่นเยาว์
เหล่านี้รวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ สานต่อจาก
ผู้ใหญ่ อาทิเช่น กลุ่มคนรักป่า กลุ่มนักเกษตร
รุ่นเยาว์ กลุ่มเรารักสิ่งแวดล้อม กลุ่มค่ายสิ่งแวดล้อม
ศึกษา กลุ่มนักประดิษฐ์น้อย กลุ่มประหยัดพลังงาน เป็น
ต้น ซึ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และไม่ใช้แต่ลูกหลาน
ของพวกเขาเท่านั้นที่ใช้ป่าเป็นแหล่งความรู้ บรรดาพ่อแม่
ผู้ปกครองต่างก็สนใจเข้าร่วมสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ
เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันผืนป่าให้มั่นคงแน่นอนหนา พวกเขา
เข้าร่วมอบรมในโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า
(รสทป.) การอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มสตรีและเยาวชน
ช่วยกันสำรวจต้นไม้ในป่าด้วยวิธีง่ายๆ แบบชาวบ้านต้น
ไหนสำรวจแล้วก็แต้มสีแดงไว้ ปัจจุบันสามารถสำรวจ
ต้นไม้ขนาดใหญ่ได้มากกว่า 100 ชนิด จำนวนกว่า

20,000 ต้น ไม่สำคัญที่ได้รับการสำรวจแล้ว ได้แก่ ประ
คู่ พะยอม มะหาด เต็ง รัง ตะเคียนทอง ยาง ตลอดจน
ร่วมกันจัดทำเส้นทางเดินป่าเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 3 เส้น
ทางตามระยะใกล้ไกล สำหรับผู้ที่มาศึกษาดูงานและ
เด็กๆ ได้ใช้เดินศึกษาธรรมชาติ

ประสบการณ์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและ
ป่าชุมชนที่พวกเขาสั่งสมมาตลอดจนความรู้ที่ได้รับจาก
ผืนป่า ไม่ได้ถูกเก็บไว้แต่เพียงในชุมชน หากพยายามเผยแพร่
ขยายความรู้และความร่วมมือสู่หมู่บ้านข้างเคียงรอบ
ผืนป่าที่สนใจนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งเปิดผืนป่า
ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้
ที่สนใจมาศึกษาดูงานจากพื้นที่ต่างๆ ทั้งในและนอก
ประเทศ นี่คงเป็นบทสรุปจากผืนป่าที่บอกให้รู้ว่า "ป่าให้
น้ำ น้ำรักษาป่า" หากเราเคารพให้เกียรติ รู้คุณค่า ดูแล
รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ผลตอบแทนที่ได้จักเป็น
เช่นไร พิสูจน์ได้จากผลงานของชุมชนบ้านสวนพลู-พุทธอ
ในวันนี้

นี่ก็เป็นตัวอย่างชุมชนที่อยู่กับป่า ได้ใช้ประโยชน์
จากป่าและให้ประโยชน์กับป่า โดยการดูแลรักษาป่า
อย่างเต็มกำลัง ถ้าใครสนใจจะไปชมหรือศึกษาดูงานก็
ติดต่อไปได้ที่บ้านสวนพลู-พุทธอ ต. ทพหลวง อ.บ้านไร่
จ.อุทัยธานี วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้
พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

เคล็ดลับการปลูกผักหวานป่า

ออกอากาศวันที่ 28 ธันวาคม 2545

สวัสดิ์ค๊ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขาลำเนาไพรมามอบสาระความรู้กันเป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีดีฉันทยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการค่ะ

วันนี้เรื่องราวที่นำมาฝากกันนั้น เป็นอีกผลิตผลหนึ่งที่เราได้จากป่า โดยกลุ่มคนที่มีการดูแลป่า บ้านเราชุมชนในชนบทนั้นก็มักจะมีป่าอยู่ใกล้กับหมู่บ้านป่าเหล่านี้ อาจจะเป็นทั้งพื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ชาวบ้านได้เข้าไปใช้ประโยชน์ทั้งเรื่องการเก็บของป่า เป็นแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ รวมไปถึงสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งคนในชุมชนต้องมีการดูแลรักษาพื้นที่ป่าตรงนั้นเพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืน นั่นก็คือลักษณะของป่าชุมชนนั่นเอง ป่าชุมชนแต่ละแห่งก็มีรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ต่างกัน มีหลายแห่งที่มีการดูแลรักษาเพื่อที่จะเก็บผลผลิตจากป่านำมาเป็นอาหารในครัวเรือน ถือว่าเป็นป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน เป็นตลาดที่ชุมชนจะไปเก็บผลผลิตออกมา และผลผลิตชนิดหนึ่งที่ชุมชนตามต่างจังหวัดรู้จักกันดี ก็คือผักหวานป่า ในบรรดาพืชอาหารป่าที่มีอยู่เยอะแยะหลากหลายชนิด ผักหวานป่าจัดว่าได้รับความนิยมเป็นพิเศษเป็นที่ชื่นชอบของคนชนบท และคนเมือง มีราคาแพงเมื่อเทียบกับพืชผักทั่วไป นอกจากจะมีรสชาติอร่อยแล้ว ก็ยังมาจากป่าแท้ๆ ปลอดภัยไร้สารพิษแน่นอน ที่สำคัญไม่ได้มีให้กินทุกฤดูกาล ช่วงที่ออกก็ประมาณกุมภาพันธ์เป็นต้นไป ที่จะผลิดอก ใบ ยอด ช่อ ออกมา เข้าไปเก็บได้ไม่กี่เดือนเท่านั้นจึงทำให้มีราคาแพง

ผักหวานป่า เป็นไม้ยืนต้นที่มีขนาดกลาง ขึ้นอยู่ในป่าทั่วไปของประเทศ ต้นผักหวานป่าโดยทั่วไปหากพบเห็นขึ้นตามป่าชุมชนหรือป่าใกล้หมู่บ้านหรือในสวนนั้น จะเห็นว่ามีขนาดเล็ก ไม่สูงมากนักนั้นเป็นเพราะถูกคนตัดลำต้นไม่ให้สูงเกินไป ถูกตัดรานกิ่ง เพื่อให้แตกยอดอ่อน ใบอ่อนไปประกอบอาหารทุกๆ ปี จนไม่เติบโตในทางสูงได้เลย และไม่มีโอกาสขยายพันธุ์ด้วย เพราะดอกอ่อนที่ออกมาพร้อมกับยอดและใบอ่อนจะถูกคนเด็ดไปพร้อมๆ กัน ต้นผักหวานป่าจึงนับวันแต่จะลดลง ในขณะที่ความต้องการบริโภคยอดอ่อน ใบอ่อนนั้นสูงขึ้น ดังนั้นจึงสมควรจะได้ช่วยกันขยายพันธุ์ ปลูกเพิ่มเติมให้มากขึ้นทั้งในป่าชุมชนและในที่ถือครองส่วนตัว

การปลูกผักหวานป่า นั้น ความจริงมีคนพยายามปลูกหลายราย แต่ส่วนมากไม่ประสบความสำเร็จ บางครั้งตายยกแปลง นั้นเป็นเพราะยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง วันนี้เราจะมาเปิดเผยเคล็ดลับในการเพาะขยายพันธุ์และปลูกบำรุงผักหวานป่า ซึ่งมีดังนี้

การเพาะเมล็ด

การขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ดเป็นวิธีที่สะดวกและประสบความสำเร็จมากที่สุด เมล็ดต้องได้จากผลแก่ที่มีสีเหลือง หรือสีส้ม ลอกเปลือกหุ้มเมล็ดออกแล้วล้างน้ำ ผึ่งลม 2-3 วัน แล้วนำไปหยอดในหลุมปลูกโดยตรง หรือในถุงพลาสติก หรือในแปลงเพาะที่เตรียมไว้ กลบดินเพียงท่อมหลังเมล็ด ให้น้ำเหมาะสม ไม่แฉะหรือท่อมขังหรือปล่อยให้แห้งผาก ประมาณ 1 สัปดาห์ เมล็ดก็งอกแล้ว

การดูแลรักษากล้าไม้

การผลิตกล้าผักหวานป่า นั้น หากนำเมล็ดมาเพาะในถุงพลาสติกโดยตรงจะต้องเลือกถุงที่มีขนาดความยาวถุงมากกว่าปกติ เพราะว่าเมื่อเมล็ดงอกแล้วจะมีระบบรากยึดยาวอย่างรวดเร็ว แต่เพราะหักง่าย หากจะย้ายกล้าที่ออกจากแปลงเพาะลงถุงชำจะต้องทำในระยะที่กล้าอ่อนมีรากยาวประมาณ 5-7 ซม. เท่านั้น จึงจะได้ผลดี นำออกปลูกเมื่อกล้าอายุได้ 3-5 เดือน

การปลูก

การปลูกผักหวานป่าก็เหมือนกับการปลูกต้นไม้ โดยทั่วไปต้องมีการเตรียมหลุมขุดหลุมให้ใหญ่กว่าถุงกล้าไม้เล็กน้อย ตัดก้นถุงพลาสติกออกอย่าให้กระทบกระเทือนราก แล้วนำลงปลูกโดยไม่ต้องถอดถุงพลาสติก อาจจะกรีดเป็นริ้วข้างถุงก็ได้ กลบดินให้สูงกว่าโคนเล็กน้อย

การบำรุงรักษาหลังการปลูก

การปลูกผักหวานป่า ทั้งโดยวิธีการหยอดเมล็ดในหลุมปลูกโดยตรงและการนำกล้าในถุงพลาสติกออกปลูกนั้น เมื่อปลูกแล้วให้ทำการปักหลักไม้ เช่น ไม้ไผ่เพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์เลื้อยและ การเหยียบย่ำ และทำการบังไพรจากแสงแดดด้วยการใช้ตาข่ายพรางแสง หรือด้วยกิ่งไม้ใบไม้ เช่น ทางมะพร้าว กาบหมากหรือวัสดุที่เหมาะสมที่มีในท้องถิ่น หรือจะปลูกถั่วชนิดต่างๆ โดยรอบหลุมปลูกเพื่อบังแสงแดดก็ได้ ให้น้ำเหมาะสม ไม่ท่อมไม่แห้งจนเกินไป ไม่ต้องใส่ปุ๋ยใดๆ เมื่อเริ่มปลูกจนกว่ากล้าไม้จะตั้งตัวได้ และปุ๋ยที่จะใส่เมื่อกล้าไม้ตั้งตัวได้แล้วให้ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักเท่าที่จำเป็นหากดินที่ปลูกไม่สมบูรณ์ เพียง 2 ปี ต้นผักหวานก็จะเจริญเติบโตและพร้อมจะให้เก็บใบเก็บยอดได้

การเก็บผลผลิต

ต้นผักหวานป่าจะทิ้งใบแก่ในช่วงฤดูหนาว ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม จากนั้นในเดือนกุมภาพันธ์จึงจะเริ่มผลิใบ แดกยอด และเริ่มออกดอก การเก็บผลผลิตหากเป็นผักหวานป่าตามธรรมชาติจะเก็บใบอ่อนได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคม ประมาณ 4 เดือน แต่ในกรณีที่เป็นผักหวานปลูกในสวนหรือในบริเวณบ้านสามารถตัดแต่งกิ่งให้ผลิใบได้ทุกฤดูกาล ซึ่งจะต้องบำรุงต้นด้วยปุ๋ย และน้ำให้สมบูรณ์ และมีการเว้นช่วงเก็บเป็นรุ่นๆ หมุนเวียนกันไป ผู้ปลูกให้ควมสนใจ สังเกต และเพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยตนเอง

แหล่งศึกษาดูงาน

การปลูกผักหวานป่าในปัจจุบันไม่ใช่เรื่องยากจนเกินความสามารถของคนไทย มีเกษตรกรและชุมชนหลายแห่งทำการเพาะขยายพันธุ์และปลูกผักหวานป่า เป็นอาชีพหลัก หรือปลูกคละเคล้าเป็นเกษตรกรรมยั่งยืน ในระบบวนเกษตร เกษตรกรธรรมชาติที่สามารถไปศึกษาดูงานเรียนรู้ก่อนปลูกมีหลายแห่ง เช่น ภาคเหนือ ที่บ้าน

ม่วงโตน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เครือข่ายเกษตรภูพาน บ้านหนองสำน ตำบลโคกภู อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร ที่บ้านหนองเม่า ตำบลสระว่านพญา อำเภอกนครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ภาคกลางที่ตำบลสร้างโคกและตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี

ความเชื่อเกี่ยวกับไฟป่ากับต้นผักหวานป่า

คนทั่วไปเชื่อว่าการจุดไฟเผาป่าจะทำให้ต้นผักหวานป่าผลิยอดแตกใบอ่อนและออกดอกมากขึ้น ความจริงแล้วที่ต้นผักหวานป่าผลิยอด ออกดอกมานั้นเป็นเพราะต้นไม้ถูกรบกวน เมื่อรู้ว่าตัวเองจะตายเลยต้องรีบออกดอกมา เหมือนกับการสูมไฟรมควันต้นมะนาวให้มะนาวออกดอกออกผล แต่ในกรณีไฟป่าจะก่อให้เกิดการไหม้เปลือกและโคนต้นของผักหวานป่า จนเป็นอันตรายและตายไปในที่สุด และร้ายแรงไปกว่านั้นพืชพรรณ สัตว์ป่าดินและน้ำในป่าก็เสื่อมสภาพด้วยการเกิดไฟป่าที่ควบคุมไม่ได้ ดังนั้น หากอยากเก็บผักหวานป่าให้ยั่งยืนตลอดไป จะต้องช่วยกันป้องกันไฟป่า บำรุง รักษาต้นผักหวานป่า อยากได้ผลผลิตยอดอ่อนใบอ่อนให้ใช้วิธีตัดแต่งกิ่งและริดใบแก่ออกก็เพียงพอแล้ว

คุณประโยชน์ด้านอาหารและยา

ผักหวานป่าเป็นพืชผักที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ชนิดหนึ่งสมบูรณ์ไปด้วยโปรตีน วิตามิน พลังงาน และยังมีกากใยที่ช่วยในการขับถ่ายได้ดี ในยอดและใบอ่อน 100 กรัม นั้น ประกอบด้วย น้ำ 76.6 กรัม โปรตีน 8.2 กรัม คาร์โบไฮเดรต 10 กรัม กากใย 3.4 กรัม เถ้า 1.8 กรัม แคลโรทีน 1.6 มิลลิกรัม วิตามินซี 115 กรัม และค่าพลังงาน 300 กิโลจูล (KJ)

รากผักหวานป่ามีสรรพคุณเป็นยาเย็น นำมาต้มกับน้ำปนน้ำผึ้งหรือไม่ผสมก็ได้ กินแทนน้ำดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ น้ำดีพิการ แก้อาเสื่อมพร่ามัว แก้ลิ้นเป็นฝ้าขาว หรือกินเป็นยาถอนพิษล่าแรง เมื่อกินของแสลงเป็นพิษ

เรื่องเล่าจากป่า

คุณผู้ฟังคะ นั่นก็เป็นเรื่องราวของต้นผักหวานป่าที่ปัจจุบันสามารถปลูกได้แล้ว แต่ต้องมีเคล็ดลับในการปลูกพอสมควรซึ่งก็ได้เรียนให้คุณผู้ฟังได้ทราบไปพอสมควรแล้ว ใครสนใจจะขยายละเอียดเพิ่มเติมก็ติดต่อมาที่สวนป่าชุมชน กรมป่าไม้ วันนี้รายการหมดเวลาลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

แกงผักหวานป่า..

ในบรรดาอาหารจากผักหวานป่านั้น แกงผักหวานป่าดูเหมือนว่าจะเป็นที่นิยมมากที่สุด การทำแกงผักหวานป่าทำได้โดยเตรียมส่วนประกอบและวิธีดังนี้

เตรียมส่วนประกอบและเครื่องปรุง ดังนี้คือ ผักหวานป่า 2 ชีด หรือมากกว่าเล็กน้อย พริกสด 3 - 4 เม็ด หอมแดง 3 หัว กระเทียม 2 หัว กะปิ 1 ช้อน และข้าว ตะไคร้ ข้าวสารเหนียวแช่น้ำ 1 ช้อนโต๊ะ หากจะแกงใส่ไข่มดแดงหรือปลาอย่าง หรือเนื้อก็ได้ก็ให้เตรียมไว้ให้พอเหมาะ นำเครื่องแกงทั้งหลายมาตำให้ละเอียด ต้มน้ำให้เดือดแล้วใส่เครื่องแกง คนให้เข้ากัน เมื่อเดือดอีกครั้งใส่เนื้อ หรือปลาอย่าง หรือไข่มดแดงตามต้องการ ต้มให้เดือด เมื่อสุกแล้วใส่ผักหวานป่าที่เตรียมไว้ลงไป คนให้ทั่วชิมรส ปรุงตามต้องการ แล้วยกลง เกล็ดลิบ ความกรอบอร่อยจะอยู่ที่การไม่ตั้งหม้อนานหลังใส่ผักหวานป่าแล้ว และปรุงรสด้วยความชำนาญ

หน้าว่าง

กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ไม้

ออกอากาศวันที่ 4 มกราคม 2546

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน ป้าเขาลำเนาไพร
มามอบสาระความรู้กับคุณผู้ฟังอีกครั้ง เป็นประจำ
ทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน
ดำเนินรายการ

คุณผู้ฟังคะ วันนี้เป็นเรื่องการใช้ประโยชน์จากไม้
เพราะการใช้ประโยชน์จากไม้บางชนิดนั้นมีข้อห้าม
ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ ซึ่งมีคนสนใจและมีข้อข้องใจ
มีคำถามเยอะแยะว่าไม้ประเภทนี้ปลูกแล้วตัดได้ไหม ไม้
ประเภทนี้จะแปรรูปหรือจะทำการเป็นรูปแบบต่างๆ จะต้อง
ทำอะไร มีกฎ กติกาอย่างไร วันนี้ดิฉันก็ได้รวบรวมคำ
ถามที่มาจากประชาชนทั่วไป เป็นคำถามจากการที่กรม
ป่าไม้ได้ตั้ง Website ชื่อว่า www.Forest.go.th ภายใน
website ก็มีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับป่าไม้วรรวมถึงการเปิด
โอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้ถามข้อสงสัยเกี่ยวกับป่าไม้
ด้วย โดยมีนักวิชาการของกรมป่าไม้คอยตอบคำถาม
และได้มีการรวบรวมคำถามยอดนิยมเอาไว้ โดยเฉพาะ
คำถามเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้นั้นมีผู้ถามมามากเหลือ
เกิน วันนี้รายการของเราจึงรวบรวมและนำคำถามเหล่านี้นั้น
บางข้อมาเผยแพร่เล่าสู่กันฟังกันค่ะ

คำถาม ไม้ชนิดไหนเป็นไม้หวงห้าม และชนิดไหนเป็น
ไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้าม

คำตอบ ไม้หวงห้ามประเภท ก. เป็นไม้หวงห้ามซึ่งการ
ตัดฟัน ทำไม้ จะต้องได้รับอนุญาตจาก
พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับสัมปทานตามพระ
ราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ไม้หวง
ห้ามประเภท ก. มีอยู่หลายชนิด เช่น ไม้สัก

ไม้ยาง มะค่าโมง ประดู่ ชิงชัน เต็ง รัง เหียง
พลวง ฯลฯ

ไม้หวงห้ามประเภท ข. เป็นไม้ที่หายากหรือไม้
ที่ควรสงวนไว้ จะไม่มีการอนุญาตให้ทำเว้นแต่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะ
ได้อนุญาตเป็นกรณีพิเศษ ไม้หวงห้ามประเภท
ข. มีอยู่น้อยชนิดกว่าไม้หวงห้ามประเภท ก.
เช่น กระเบา ก่ายาน จันทร์หอม จันทร์ขาว
ตีนเป็ดแดง รัง ตูมกา ฯลฯ

คำถาม ไม้หวงห้ามประเภท ก. ต่างกับไม้หวงห้ามประ
เภท ข. อย่างไร

คำตอบ ไม้สักและไม้ยางในราชอาณาจักรไม่ว่าจะขึ้น
อยู่ในป่า หรือขึ้นอยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิ
ครอบครอง เช่น ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือ
รับรองการทำประโยชน์เป็นไม้หวงห้ามประเภท
ก. ทั้งสิ้น ส่วนไม้ชนิดอื่นในป่าจะเป็นไม้หวง
ห้ามประเภทใดหรือไม่ก็สามารถดูได้จาก
บัญชีไม้หวงห้ามท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนด
ไม้หวงห้าม พ.ศ. 2530 ว่ามีชื่อไม้ชนิดนั้นอยู่ใน
บัญชีหวงห้ามท้ายพระราชกฤษฎีกาหรือไม่
หรืออาจสอบถามได้จากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในท้อง
ที่ที่อยู่ก็ได้

คำถาม เจ้าของที่ดินจะตัดไม้ในที่ดินที่ตัวเองมี
กรรมสิทธิ์ หรือ สิทธิครอบครองโดยชอบด้วย
กฎหมายจะต้องขออนุญาตหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ เจ้าของที่ดินที่มีหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ หรือ สิทธิครอบครองในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย จะตัดไม้ในที่ดินของตนเองได้ทุกชนิด โดยไม่ต้องขออนุญาต ยกเว้น ไม้สัก ไม้ยาง เพียง 2 ชนิดเท่านั้นที่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน เพราะตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ไม้สัก ไม้ยาง ไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใดจะเป็นไม้หวงห้ามประเภท ก. ส่วนไม้ชนิดอื่นที่มีชื่ออยู่ในบัญชีไม้หวงห้ามจะเป็นไม้หวงห้ามเฉพาะไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าเท่านั้น ถ้าขึ้นอยู่ในที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์ หรือครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายย่อมไม่เป็นไม้หวงห้าม การตัดฟันไม้ (ที่มีไซ้ไม้สัก ไม้ยาง) ในที่ดินของตนเองจึงไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

คำถาม ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำไม้สักหรือไม้ยางในที่ดินมีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เพื่อใช้สอยส่วนตัวจะต้องเสียเงินเป็นค่าภาคหลวงไม้หรือไม้ และจะต้องขออนุญาตตัดฟันเพื่อนำไปขายหรือไม่

คำตอบ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำไม้สักในที่ดินหรือรับอนุญาตให้ทำไม้ยางในที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เพื่อใช้สอยส่วนตัวไม่ต้องชำระค่าภาคหลวงไม้แต่อย่างใด เพราะมีกฎหมายยกเว้นไว้

ในปัจจุบันทางราชการมีนโยบายอนุญาตให้ทำไม้สักและไม้ยางในที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้เฉพาะเพื่อการใช้สอยส่วนตัว หรือเพื่อการกุศล สาธารณประโยชน์ตามข้อกำหนด ฉบับที่ 17 พ.ศ. 2530 ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 เท่านั้น ไม่มีนโยบายให้ทำออกเพื่อการค้า

คำถาม ทางราชการมีวิธีการช่วยเหลือราษฎรผู้ตัดโค่น

ไม้ที่มีไซ้ไม้สักหรือไม้ยางในที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เคลื่อนที่ไปใช้สอยส่วนตัวหรือเพื่อการกุศล สาธารณประโยชน์ หรือเพื่อการค้าได้โดยไม่ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจยึดจับ อย่างไร

คำตอบ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้มีการตรวจสอบออกหนังสือรับรองไม้ที่มีไซ้ไม้สักหรือไม้ยางที่ขึ้นอยู่เดิม ในที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์ได้ แต่ให้ตรวจสอบออกหนังสือรับรองโดยเฉพาะกรณีที่น่าเคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์ เพื่อการใช้สอยส่วนตัวหรือเพื่อการกุศล สาธารณประโยชน์เท่านั้น ส่วนการนำเคลื่อนย้ายไปเพื่อการค้าจะไม่ตรวจสอบออกหนังสือรับรองให้ เพราะที่ดินที่มีโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายย่อมจะมีไม้อยู่น้อยไม่เพียงพอที่จะทำการค้าได้อยู่แล้ว และการตรวจสอบออกหนังสือให้เฉพาะไม้ก่อนเท่านั้น ส่วนไม้แปรรูปจะไม่ตรวจสอบออกหนังสือรับรองให้ เพราะยากแก่การควบคุมและจะเป็นช่องทางให้มีการทุจริตเกิดขึ้นได้

คำถาม ถ้าซื้อไม้แปรรูปมาจากโรงค้าไม้แปรรูปหรือโรงงานแปรรูปไม้ (โรงเลื่อย) แล้วนำมาเลื่อย หรือตัดเพื่อซ่อมแซม หรือก่อสร้างบ้านเรือนจะต้องขออนุญาตแปรรูปไม้และขออนุญาตมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองหรือไม่

คำตอบ การแปรรูปไม้ที่แปรรูปมาแล้วจากไม้ซุงหรือไม้ท่อนที่มีไซ้เพื่อการค้าและการมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มีไซ้เพื่อการค้า โดยมีหลักฐานแสดงว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องขออนุญาตแปรรูปไม้ หรือมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองแต่อย่างใด (มาตรา 50)

ดังนั้นตามที่ยกตัวอย่างมาจึงไม่ต้องขออนุญาตแปรรูปไม้ และขออนุญาตมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองแต่อย่างใด แต่ข้อสำคัญจะต้องเก็บหลักฐาน เช่น หนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือโรงเลื่อยเป็นผู้ออกให้ หรือใบเบิกทางซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ไว้ให้ดูอย่าให้หาย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบจะได้มีหลักฐานแสดงให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบดูได้ มิฉะนั้นจะได้รับความลำบากในภายหลัง ถ้าไม่มีหลักฐานแสดงการได้มาซึ่งไม้นั้น

คำถาม การแปรรูปไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้าม การมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มีไซ้ไม้หวงห้ามจะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

คำตอบ ไม่ต้องขออนุญาตเพราะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484

คำถาม ในเมื่อการแปรรูปไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้ามไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะมีกฎหมายยกเว้นไว้ การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้าม เช่น ไม้ยางพารา ไม้ยูคา-ลิปตัส ก็คงไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกันใช่หรือไม่

คำตอบ กฎหมายบัญญัติเว้นไว้เฉพาะการแปรรูปไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้ามเท่านั้น ส่วนการตั้งโรงงานแปรรูปไม้กฎหมายไม่ได้ยกเว้นไว้ ดังนั้น การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ไม่ว่าจะตั้งขึ้นเพื่อแปรรูปไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้าม ก็ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งสิ้น

คำถาม ถ้าได้รับอนุญาตให้ตัดโค่นทำไม้สักและไม้ยางในที่ดินส่วนตัวเพื่อใช้สอย จะจ้างคนงานมาแปรรูปไม้ด้วยแรงคนเพื่อนำไม้มาใช้ในการซ่อมแซม หรือก่อสร้างบ้านเรือนซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกันนั้น จะต้องขออนุญาตแปรรูปไม้จากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนหรือไม่

คำตอบ ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะการแปรรูปไม้โดยใช้แรงงานคนที่มีไซ้เพื่อการค้าจากไม้หวงห้ามที่ยังมิได้แปรรูป โดยมีหลักฐานว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 50 (5) แห่งกฎหมายดังกล่าว จึงไม่ต้องขออนุญาตแปรรูปไม้แต่อย่างใด

คำถาม ตามที่ว่ากันว่ากฎหมายป่าไม้ควบคุมตั้งแต่การตัดฟันทำไม้ในป่า การแปรรูปจนกระทั่งนำไม้นั้นมาทำเป็น โต๊ะ ตู้ เตียง ฯลฯ แล้วก็ยังควบคุมอยู่อีกจริงหรือไม่

คำตอบ จริง แต่การควบคุมสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม เช่น โต๊ะ ตู้ เตียง บานประตู หน้าต่าง ฯลฯ จะควบคุมเฉพาะที่ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้านั้น การค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า ซึ่งสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดโดยบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามทุกชนิด ทุกขนาด ทุกจำนวน ต้องได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน

คำถาม ไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้าง เช่น ไม้ที่ได้จากการรื้อบ้านเรือนหรือที่เรียกว่าไม้เรือนเก่า และไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ถ้าราษฎรมีไม้ลักษณะดังกล่าวไว้ในครอบครองจะเป็นการผิดกฎหมายหรือไม่

คำตอบ ไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ ถ้าผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าเคยมีสภาพเช่นนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี สำหรับไม้อื่นที่มีไซ้ไม้สัก และ 5 ปี สำหรับไม้สัก กฎหมายมิให้ถือว่าไม้นั้นเป็นไม้แปรรูป ดังนั้น ถ้าราษฎรสามารถพิสูจน์ได้ว่าไม้เรือนเก่าหรือไม้ที่ได้มาจากการรื้อโต๊ะ เก้าอี้ นั้น เคยอยู่ในสภาพบ้านเรือนหรือโต๊ะ เก้าอี้แล้วไม่น้อยกว่าสองปีสำหรับไม้อื่นมีไซ้ไม้สัก

และห้าปีสำหรับไม้สัก การมีไม้นั้นไว้ครอบครองก็ไม่ใช่ความผิดตามกฎหมาย เพราะพันสภาพการเป็นไม้แปรรูปแล้ว แต่ถ้าพิสูจน์ไม่ได้หรือข้อเท็จจริงปรากฏว่า เป็นไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นบ้านเรือนหรือโต๊ะ เก้าอี้ ไม่ถึงสองปีสำหรับไม้เนื้อที่มิใช่ไม้สัก และห้าปีสำหรับไม้สัก และไม่มีหลักฐานการได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วก็อาจถูกจับกุมดำเนินคดีฐานมีไม้หวงห้ามแปรรูปไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้อนุญาตได้

คำถาม ถ้าจะรื้อบ้านซึ่งปลูกมานานกว่าห้าปีแล้ว และนำไม้ที่รื้อเคลื่อนที่ไปปลูกยังที่อื่นจะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนหรือไม่

คำตอบ ถ้าไม้ที่รื้อเป็นไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างมานานกว่าห้าปี การนำไม้นั้นเคลื่อนย้ายออกไปปลูกยังที่อื่น นอกจากเขตจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างนั้นต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน และไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าไม้ที่รื้อเป็นไม้ชนิดอื่นที่มิใช่ไม้สักและเคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างมาแล้วกว่าสองปี สามารถ เคลื่อนย้ายไปปลูกยังที่ใด ๆ โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะพันสภาพจากการเป็นไม้แปรรูปแล้ว จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช 2484

คำถาม ปัจจุบันมีกฎหมายใดส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่า และให้ผู้ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่ามีสิทธิ์ตัดไม้ที่ปลูกขึ้นโดยไม่ต้องขออนุญาตหรือไม่อย่างไร

คำตอบ ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 บัญญัติรับรองคุ้มครองไม้ที่ปลูกขึ้นเป็นสวนป่าไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ คือ การตัดฟันทำไม้ ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และสามารถนำ

ไม้นั้นเคลื่อนที่ไปได้ โดยไม่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2535 ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปลูกสร้างสวนป่าอย่างมาก

คำถาม ถ้าเอกชนจะปลูกสร้างสวนป่าในที่ดินของตนที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยปลูกไม้สัก ไม้ยาง ซึ่งเป็นไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และประสงค์จะได้รับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 จะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ผู้ปลูกสร้างสวนป่าที่ประสงค์จะได้รับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 เช่น การตัด หรือ โคนไม้ แปรรูปไม้ ไม้มีไม้ไว้ในครอบครองและนำไม้เคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้โดยชอบ ไม่ต้องขอรับอนุญาต และยังได้รับการยกเว้นค่าภาคหลวง และค่าใบจ่ายในการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่า จะต้องนำที่ดินปลูกสวนป่านั้นมาขึ้นทะเบียน โดยที่ดินในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสวนป่าต่ออธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมป่าไม้มอบหมายผู้เป็นนายทะเบียนสวนที่ดินในท้องที่ต่างจังหวัดให้ยื่นคำขอต่อ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ เพื่อเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายผู้เป็นนายทะเบียน เมื่อยื่นคำขอขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ยื่นคำขอจะดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าและบำรุงต่อไปก็ได้ นายทะเบียนสวนป่ามีอำนาจที่ต้องพิจารณาแจ้งการสั่งรับหรือไม่รับขึ้นทะเบียนสวนป่า

คำถาม ที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ต้องเป็นที่ดินประเภทใด

คำตอบ ที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นส่วนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ต้องเป็นที่ดินประเภทหนึ่งประเภทใด ดังต่อไปนี้

(1) ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(2) ที่ดินมีหนังสือของทางราชการรับรองว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในระยะเวลาที่อาจขอรับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากได้มีการครอบครองและเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยการจัดที่เพื่อการครองชีพไว้แล้ว

(3) ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีหลักฐานการอนุญาต การเช่า หรือเช่าซื้อ

(4) ที่ดินมีหนังสืออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ให้บุคคลเข้าทำการปลูกป่าในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติหรือเข้าทำการปลูกป่าสร้างสวนป่า หรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรม

(5) ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าอยู่แล้ว โดยทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

คุณผู้ฟังคะ นั่นก็เป็นตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระเบียบการใช้ประโยชน์ไม้ที่นำมาฝากกัน ใครที่ยังมีข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องการใช้ประโยชน์จากไม้ ของป่าต่างๆ ติดต่อไปเพื่อขอข้อมูลความรู้เพิ่มเติมได้ที่ 0 2561 4292-3 ต่อ 214 หรือเข้าไปตั้งคำถามไว้ใน www.Forest.go.th ก็ได้ วันนี้นเวลาหมดลงเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

สลิด : พืชเสริมตามแนวป่า

ออกอากาศวันที่ 11 มกราคม 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขาลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้ง เป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้พร้อมกับเรื่องราวของป่าไม้ การใช้ประโยชน์จากป่าในรูปแบบต่างๆ โดยมีดิฉัน ยุคลธร ไกรวศิน เป็นผู้ดำเนินรายการคะ

คุณผู้ฟังคะ ในภาวะที่บ้านเรากำลังให้ความสนใจระแวงระวังเรื่องของสุขภาพกันมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องอาหารการกิน เราเริ่มรู้ถึงพิษภัยจากสารพิษที่ตกค้างในพืชผักหรือเนื้อสัตว์ว่าเป็นอันตราย ในส่วนของพืชผักนั้นก็มีทางออกคือหันมารับประทานผักปลอดสารเคมี แต่ก็ยังมีข้อด้อยอยู่ชนิดตรงที่ผักปลอดสารในบ้านเรายังค่อนข้างสูงกว่าปกติ ดังนั้นอีกทางเลือกหนึ่งก็คือผักพื้นบ้านที่ไม่ใช้สารเคมีอยู่แล้ว จึงปลอดภัยจากสารพิษแน่นอน วันนี้มีเรื่องของดอกขจร ผักพื้นบ้านอีกชนิดหนึ่งมาเล่าให้ฟัง ผักประเภทนี้นอกจากปลูกตามบ้านแล้วใครที่ปลูกสวนป่าก็ปลูกดอกขจรแซมในสวนก็ได้ ถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งของรายได้ เพราะปัจจุบันนิยมรับประทานกันมาก ทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ดอกขจร

ดอกขจรนั้นมีหลายชื่อ บางแห่งเรียกว่าผักสลิดก็มี หรือทางอีสานเรียกกันว่าดอกขิก เป็นพืชที่มีแมลงรบกวนน้อยมาก ปลูกและดูแลรักษาง่าย มักนิยมปลูกไว้ริมรั้ว เก็บดอกมารับประทาน สลิดเป็นพืชเถาเลื้อย ชอบแสงแดด เป็นพืชทนแล้ง ลักษณะใบเหมือนใบโพธิ์ แต่เล็กกว่า ออกดอกตามข้อ ในช่วงประมาณเดือน

มิถุนายนไปจนถึงมกราคม ลักษณะดอกเป็นพวงสีขาว เมื่อดอกบานจะมีสีเหลือง เมื่อแก่เต็มที่จะมีฝัก ความยาวของฝักประมาณ 7 นิ้ว กว้าง 3 ซม. ใครอยากปลูกเอาไว้รับประทานหรือปลูกไว้ขายก็ต้องฟังทางนี้คะ วิธีการขยายพันธุ์สลิดไม่ยากเลย เรียกว่าง่ายด้วยซ้ำไป วิธีที่นิยมกันก็คือตัดกิ่งที่มีขนาดพอเหมาะ ไม่อ่อน ไม่แก่เกินไป ตัดให้เหลือประมาณ 3-4 ข้อ หรือประมาณ 25 ซม. ก็เกือบ 1 ไม้บรรทัด แล้วก็ลิดใบทิ้งซะก่อนนำไปปักลงในถุงเพาะชำ เวลาปักก็ให้ช่องทางโคนจมลงไปนิดนึง เพราะสลิดจะออกรากตามข้อ จากนั้นก็ใช้ไม้ปักยึดลำต้นให้ตรง แล้วก็นำต้นสลิดที่เราปักชำนี้ไปพักไว้ในร่มก่อน ประมาณ 15 วัน จึงย้ายกล้างลงปลูกในพื้นที่ที่เตรียมไว้

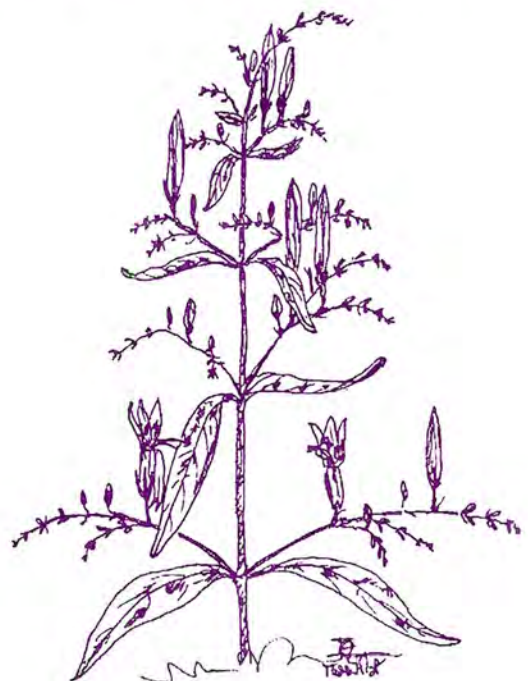
วิธีการปลูก ขุดหลุมปลูก กว้าง ยาว ลึกด้านละ 35 ซม. โดยประมาณ แล้วรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก

หลุมหนึ่งจะใช้ต้นสลิดประมาณ 1-2 ต้น พอปลูกแล้ว ก็ถึงการดูแลรักษาที่จะใช้ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ประมาณ 2 ช้อนแกง 15 วันใส่ 1 ครั้ง การให้น้ำก็ไม่ต้องให้ทุกวัน ประมาณ 3-5 วันให้สักครั้งก็ได้ หลังจากปลูกไปได้ 1 เดือน ก็ให้ทำค้ำเพื่อให้ยอดสลิดเลื้อย ระยะห่างของ ค้ำจะเป็น เมตร x เมตร หรือ 2 เมตร x 2 เมตรก็ได้ เพราะตามปกติยอดสลิดจะเลื้อยไปตามพื้นดินจึงจำเป็นต้องช่วยจับยอดส่งขึ้นค้ำด้วย หรืออีกวิธีที่ดีคือถ้าเรา ปลูกไม้ป่าที่มีลำต้นสูงๆ ก็สามารถนำสลิดไปปลูกไว้ที่ โคนต้นได้ให้เป็นที่ยึดเกาะแทนค้ำ ซึ่งก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับสวนป่าหรือป่าชุมชน หรือแม้ กระทั่งต้นไม้ที่เราปลูกตามบ้านเรือนนั้นก็ปลูกต้นสลิดไป ได้เหมือนกัน หลังจากนั้นสลิดจะเริ่มออกดอกเมื่อปลูก ไปได้ 45 วัน แต่ในระยะปลูกแรกๆ จะยังไม่มีดอกมาก ช่วงที่ติดดอกมากจะเป็นช่วงหลังจากปลูกไปได้ 8-10 เดือน ดอกจะออกช่วงเดือนมิถุนายนไปถึงมกราคม และเมื่อเก็บดอกครั้งสุดท้ายแล้วควรตัดแต่งกิ่ง โดยตัด บริเวณโคนกิ่งสูงจากพื้นประมาณ 1 คืบ เพื่อให้แตก ยอดใหม่ การดูแลรักษาด้านอื่นๆ ก็ไม่มีอะไรมาก สามารถดูแลรักษาได้ง่าย เนื่องจากเป็นพืชทนแล้ง โรค หรือแมลงก็ไม่รบกวน นั่นก็เป็นวิธีปลูก วิธีดูแลดอกสลิด ซึ่งเป็นพืชผักที่มีประโยชน์มีคุณค่าทางอาหารสูง มีทั้ง วิตามินเอ บำรุงสายตา วิตามินซี บำรุงเหงือกและฟัน ช่วยสร้างเม็ดเลือด ช่วยระบบขับถ่าย ไม่ทำให้ท้องผูก วิธีนำมารับประทานก็ใช้ดอกมาต้มจืด นำมาชุบไข่ทอด ทำแกงส้ม ลวกจิ้มน้ำพริก หรือผัดน้ำมันก็ได้ รับประทาน ได้ทั้งดอกตูมและดอกบาน นอกจากนี้ส่วนของฝักก็สามารถต้มจิ้มน้ำพริกได้เหมือนกัน ปลูกไว้ติดบ้านก็มี ประโยชน์ เลี้ยงดูง่ายอย่างที่บอกแล้ว หรือถ้าจะให้ดี ปลูกในเชิงการค้า ก็สร้างรายได้ไม่น้อย อย่างเช่นที่คุณ อนุวัฒน์ สายคำพันธ์ เกษตรกรบ้านเทพประทาน หมู่ 8 ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา ได้นำ สลิดมาปลูกผสมผสานกับพืชอื่นๆ ในพื้นที่ของตัวเอง ตามระบบวนเกษตร ปรากฏว่ามีรายได้จากการขาย เฉพาะดอกสลิดถึงวันละ 200-300 บาท นี่ขนาดว่าปลูก ไม่มากก็เก็บขายได้วันเว้นวันแล้ว ปัจจุบันได้มีการขยาย

ปลูกเพิ่มมากขึ้นก็ต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นแน่นอน เพราะคน นิยมรับประทานกันมาก เป็นผักปลอดสารพิษ และ สารพัดประโยชน์ด้วย ก็นำมาแนะนำกันใครสนใจก็ปลูก ปลูกกินหรือปลูกเพื่อขายก็สะดวกดีทั้งนั้น

ฟ้าทะลายโจร สมุนไพรยอดนิยม

เรื่องต่อไปเป็นอีกเรื่องหนึ่งของประโยชน์จากต้นไม้ ที่เราค้นเคยกันดีในฐานะเป็นสมุนไพร นั่นก็คือฟ้าทะลายโจร ปัจจุบันสมุนไพรไทยชนิดต่างๆ กำลังได้รับความนิยมสูงขึ้นเป็นลำดับ จากตัวเลขการบริโภคยาของ ประเทศไทยเมื่อปีที่ผ่านมามีมูลค่าสูงถึง 30,000 ล้านบาท แบ่งเป็นสัดส่วนการบริโภคสมุนไพรไทยประมาณ 10,000 ล้านบาท ก็คือเป็น 1 ใน 3 ในส่วนของภาครัฐ ก็ได้ตระหนักถึงคุณค่าของสมุนไพรและได้กำหนด นโยบายส่งเสริมให้มีการใช้สมุนไพรอย่างจริงจัง โดยจัด อยู่ในกลุ่มสินค้าอาหารเสริมสุขภาพ โดยสมุนไพรยอด นิยม เป็นที่ต้องการในหมู่ผู้บริโภคยาสมุนไพรทั่วโลกที่ เรียกว่า PRODUCT CHAMPION มีอยู่ 4 ชนิด คือ ฟ้าทะลายโจร ชุมเห็ดเทศ ขมิ้นชัน และไพล ซึ่งเมื่อ เร็วๆ นี้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดให้มีการรับรองคุณภาพสมุนไพรไทย เพื่อยืนยันถึงคุณภาพของสินค้าที่ได้มาตรฐานอย่างถูกต้องและ

เรื่องเล่าจากป่า

เป็นที่ยอมรับในมาตรฐานสากลของตลาดต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว และอย่างที่เกริ่นนะคะวันนี้จะพูดถึงเรื่องฟ้าทลายโจร หนึ่งในสมุนไพรยอดนิยมทั่วโลก

ฟ้าทลายโจรมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น คีบั้งฮีน น้ำลายพังพอนก็เรียก หรือหญ้าก้านงูก็เรียก เป็นสมุนไพรดั้งเดิมที่มีการใช้อย่างแพร่หลายในระบบการแพทย์แผนโบราณของประเทศจีน ทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เขาได้จัดทำโครงการรับรองคุณภาพสมุนไพรไทยขึ้นมา มีการตรวจสอบและทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ยืนยันผลการรักษาของฟ้าทลายโจรว่า เป็นสมุนไพรที่สามารถใช้บรรเทาอาการท้องเสียที่ไม่รุนแรงได้ นอกจากนี้ที่เรารู้กันดีคือฟ้าทลายโจรสามารถใช้บรรเทาอาการไข้ เจ็บคอในผู้ป่วยโรคหวัดเนื่องจากไวรัส ผลการทดลองเมื่อเปรียบเทียบกับพาราเซตามอลที่ใช้แก้ไข้ก็พบว่า ลดอาการไข้และเจ็บคอได้เท่ากับพาราเซตามอลจากการรับประทานฟ้าทลายโจรติดต่อกันประมาณ 7 วัน แต่จะไม่มีผลในการฆ่าเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของการเจ็บคอ นอกจากนี้ก็ยังได้ทดลองความเป็นพิษพบว่า ไม่มีพิษตกค้าง ไม่มีผลข้างเคียงต่อผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามผู้บริโภคควรศึกษาข้อมูลในเรื่องการใช้อย่างปลอดภัยและข้อควรระวังให้ถี่ถ้วนทุกครั้งก่อนใช้ยาทุกประเภท แม้จะมั่นใจในเรื่องการไม่มีผลข้างเคียงก็ตาม

ข้อบ่งใช้และข้อควรระวังของฟ้าทลายโจร มีดังนี้ ขนาดที่ใช้ก็ดูตามทีละบรูขั้วกลอง ที่สำคัญคือข้อควรระวัง ก็คือห้ามใช้ฟ้าทลายโจรสำหรับแก้เจ็บคอในกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บคอจากการติดเชื้อสเตรปโตค็อกคัส กลุ่ม เอ
2. ผู้ป่วยที่มีประวัติเป็นโรคหัวใจรูมาติก
3. ผู้ป่วยที่เคยมีประวัติเป็นโรคไตอักเสบ
4. ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บคอเนื่องจากติดเชื้อแบคทีเรียและมีอาการรุนแรง เช่น มีตุ่มหนองในคอ มีไข้สูง หนาวสั่น

ในกรณีผู้ป่วยนอกเหนือจากนี้ ถ้ารับประทานฟ้า

ทลายโจรแล้วเกิดอาการปวดท้อง ปวดเอว หรือเวียนศีรษะ ควรหยุดรับประทานและเปลี่ยนไปใช้ยาอื่นแทน และหากใช้ฟ้าทลายโจรติดต่อกัน 3 วันแล้วอาการยังไม่ทุเลาหรือมีอาการรุนแรงขึ้นระหว่างการใช้ ควรหยุดใช้และไปพบแพทย์ดีกว่านะคะ

สาระน่ารู้

ตอน สมุนไพรรักษาโรคเบาหวาน

คุณผู้ฟังคะ โรคเบาหวานอาจเป็นปัญหาสำหรับหลายคนอยู่ บางคนอาจจะไม่เคยรู้จัก แต่คุณผู้ฟังทราบหรือไม่คะว่าโรคเบาหวานเป็นโรคที่พบมากที่สุดและผู้สูงอายุและวัยกลางคน ซึ่งสาเหตุก็เกิดจากการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกหลักของคนไทย มักยึดถือตามแบบชาวตะวันตก ที่นิยมรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ไขมัน และรับประทานผักกั้นน้อยลง อาหารจำพวกแป้งและน้ำตาลเป็นอาหารที่ควรหลีกเลี่ยงอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวานเพราะร่างกายจะไม่สามารถใช้น้ำตาลเป็นอาหารเข้าไปได้หมด จึงทำให้น้ำตาลสะสมอยู่ในเส้นเลือด และถ้ามีมากเข้าก็จะถูกขับออกมาทางปัสสาวะ สำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน จึงควรดูแลร่างกายให้ดี และควบคุมอาหารที่เสี่ยงต่อร่างกาย โดยการหันมารับประทานอาหารประเภทผักดีกว่า เพราะผักมีประโยชน์ต่อร่างกายมากเลยทีเดียว

สมุนไพรไทยของเราก็มีอยู่หลายชนิดด้วยกันที่ช่วยลดน้ำตาลในเส้นเลือดได้ อย่าง มะระ ผักที่มีรสขม บางคนได้ยินชื่อแล้วอาจจะส่ายหัวแต่สรรพคุณของมันมีประโยชน์มากเลยทีเดียว เช่น ช่วยเจริญอาหาร น้ำคั้นจากผลช่วยแก้ไข้ และใช้ต้มแก้ปากเปื่อย หรือมะระขี้นกที่เราานิยมนำผลมาลวกรับประทานกับน้ำพริก ใบสดของมันก็ยังใช้ประโยชน์ใช้ถ่ายพยาธิเข็มหมุดได้ ผลของมะระจีนที่เราคุ้นเคยกันในอาหารจำพวกต้มจืดหรือผัดนำผลที่โตเต็มที่มาหั่นเป็นชิ้นบางๆ แล้วไปตากแห้งชงกับน้ำร้อนใช้ดื่มแทนน้ำชา มีฤทธิ์ช่วยในการลดระดับน้ำตาลในเส้นเลือดแก่โรคเบาหวานได้อีกด้วย

พืชสมุนไพรอย่างสุดท้าย คือ เตยหอม ใบสีเขียวและมีกลิ่นหอม จึงนิยมนำมาแต่งสีขนมและกลิ่นอาหาร

บางท่านก็อาจจะขึ้นชอบรสชาติของน้ำใบเตยเย็นๆ เพราะหอมชื่นใจ และลดอาการกระหายน้ำ ใบเตยสดใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ ส่วนรากใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ลดน้ำตาลในเส้นเลือด จึงใช้รักษาโรคเบาหวานได้

นอกจากจะใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษาโรคแล้ว การตรวจร่างกายเป็นประจำและรับการรักษาอย่างต่อเนื่องด้วย ก็จะเป็นการป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ สัปดาห์หน้าเรายังมีสาระดีๆ ที่น่าสนใจมาฝากกันเช่นเคยต้องติดตาม สวัสดีค่ะ

คืนชีวิตให้แผ่นดิน

ออกอากาศวันที่ 18 มกราคม 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกันอีกครั้ง ก็ยังมีเรื่องราวที่คิดว่า
จะเป็นประโยชน์มาฝากกันเช่นเคย โดยมีดิฉันยุทธ
ไกรวศิน ดำเนินรายการ

คุณผู้ฟังคะ ก่อนจะเข้าเรื่องราวขอออกกล่าวข่าว
คราวการร่วมสนุกในรายการวิทยุก่อน ตามที่รายการได้
ประกาศให้ผู้ฟังรายการเขียนชื่อรายการ สถานี วัน เวลา
ในการรับฟังรายการวิทยุของกรมป่าไม้กลับมาทาง
รายการ โดยจะมีรางวัลเป็นภาพชุดป่าไม้เมืองไทยเป็น
ของที่ระลึกตอบแทนนั้น ตอนนี้เราได้รับไปรษณียบัตรและ
จดหมายของคุณผู้ฟังแล้ว และได้จัดส่งภาพชุดไปให้
แล้ว แต่มีเรื่องที่ต้องเรียนให้ทราบเพื่อสร้างความเข้าใจ
กัน คือภาพชุดที่เราได้เตรียมไว้ให้คุณผู้ฟังที่เขียน
จดหมายเข้ามาร่วมสนุกในรายการนั้น ก็ปรากฏว่าได้รับ
จัดสรรมาเป็นจำนวนมากพอสมควร ดิฉันก็เลยมอบให้
สมาชิกชมรมคนรักป่าด้วย แต่ที่นี้มีปัญหานิดหน่อย
คือภาพชุดเกิดไม่พอ ขาดไปเล็กน้อย ดิฉันก็เลยขอ
อนุญาตจัดการด้วยวิธีการดังนี้ คือก่อนอื่นต้องบอกก่อน
ว่าคนฟังรายการของเรามีอยู่หลายคนที่อยู่บ้านเดียวกัน
ที่อยู่เดียวกันเลย ถ้าเป็นอย่างนี้ดิฉันก็ขออนุญาตส่งไป
ให้เป็นบางส่วนก็แล้วกัน แบ่งให้บ้านอื่นไปบ้าง เช่น
บ้างบ้านส่งมา 4-5 คน ชื่อต่างกันไปแต่ที่อยู่เดียว กรณี
นี้ก็ส่งไป 2-3 ชุด นะคะ แบ่งให้บ้านอื่นบ้างจะได้ชมทั่วๆ
กัน นั่นก็เป็นเรื่องการแจกภาพชุด เรื่องการร่วมสนุกใน
รายการ ก็ต้องติดตามนะคะอีกไม่นานก็จะจะมีมาอีก
กำลังเตรียมการกันอยู่ว่าจะเป็นรูปแบบไหนดี อยากรู้
ตามต้องขอขอบคุณผู้ฟังรายการที่เขียนจดหมาย เขียน

ไปรษณียบัตรเข้ามา รวมทั้งที่เขียนสมัครชมรมคนรัก
ป่าของเราด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ฟังที่น่ารักมาก
คือสมัครเป็นสมาชิกชมรมแล้วก็ตาม แต่ทุกครั้งมี
กิจกรรมร่วมสนุกในรายการที่รักก็เขียนจดหมาย เขียน
ไปรษณียบัตรเข้ามาด้วยทุกครั้ง ขออภัยข้อหาประจำอย่าง
เช่น คุณยุวดี เพิ่มนาค คุณอำพร นิลศิริ ที่สมัครสมาชิก
มาตั้งแต่เริ่มเปิดรับสมัครกันเลย และก็ยังคงติดตามฟังเรื่อย
มา ขอขอบคุณมากจริงๆ ค่ะ

มาเข้าเรื่องราวที่นำมาฝากกันบ้างดีกว่า วันนี้เป็น
เรื่องการคืนชีวิตให้แผ่นดิน เป็นเรื่องราวการดูแลผืน
ดินที่เราใช้ประโยชน์กันมาตั้งแต่เกิดจนตาย โดยเฉพาะ
ถ้าเป็นเกษตรกรก็ต้องสนใจเป็นพิเศษ แต่ใครไม่ได้เป็น
เกษตรกรก็ต้องฟังนะคะ ผืนแผ่นดินเป็นของเราคนไทย
ทุกคน เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นเราก็ควรจะรู้ว่า
มีใครเขาใช้ทรัพยากรดินกันไปอย่างไรบ้าง เขาทำลาย
หรือเขาดูแลทำนุบำรุงกันไปอย่างไรบ้าง เรื่องที่นำมาเล่า
วันนี้ดิฉันได้มาจากหนังสือเล่มหนึ่งคนเขียนเขาเล่าว่ามี
โอกาสได้ไปฟังอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ประธานมูลนิธิ
กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี ท่านพูดเรื่อง
การพาให้ประเทศชาติพ้นหายนะด้วยการคืนชีวิตให้แผ่นดิน
และด้วยการพึ่งตนเอง อาจารย์วิวัฒน์ท่านเคยรับใช้
ได้เบื้องพระยุคลบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โดยรับราชการใกล้ชิดกับพระองค์ท่านในหน่วยงานสำนัก
งานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ สำนักนายกรัฐมนตรี มากกว่า 16 ปี
มาภายหลังได้ออกมาเป็นชาวนา ส่วนหนึ่งท่านบอกว่า
ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว เพื่อที่จะเผยแพร่สานต่อแนวคิดทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ให้เป็นรูปธรรม และพิสูจน์ให้เห็นว่าประเทศไทยก็สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยทฤษฎีนี้ จะได้หยุดการเสียเงินให้ต่างชาติซะที โดยสรุปสาระสำคัญที่อาจารย์วิวัฒน์ได้พูดก็คือ เราจะต้องคืนอาหารให้แก่ดิน ท่านพูดเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีว่า การใช้ปุ๋ยเคมี N P K เป็นการทำลายจุลินทรีย์ในดิน ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างแร่ธาตุให้กับดิน นอกจากนั้นการใช้ปุ๋ยเคมีทำให้เกษตรกรไทยต้องล้มละลาย ในปัจจุบันความต้องการพืชผักไร้สารพิษมีมากขึ้นทั่วโลก แต่ไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงเกิดการเล่นไม่ซื่อ ใช้กลโกงกัน ด้วยการเอาผักไม่ปลอดสารพิษมาปิดฉลากว่าปลอดสารพิษ หรือการเอาหนอนให้มากินใบผักเพื่อลวงให้เห็นว่าผักนี้ไม่ใช่ยาฆ่าแมลง โดยเกษตรกรที่ทำอย่างนั้นก็ได้รับการสนับสนุนอีกต่อหนึ่งจากพวกพ่อค้าที่ผลิตสารเคมีนั่นเอง ทำกันเป็นเครือข่ายธุรกิจใหญ่ด้วย การแก้ปัญหาคงต้องมองในระดับชาติเลยนะคะเรื่องนี้ ต้องมีการดูแลของภาครัฐอย่างเข้มงวด ออกนโยบายป้องกันที่ชัดเจน อีกทางหนึ่งคือต้องสนับสนุนภูมิปัญญาของไทยอย่างการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งมีการวิจัยให้เห็นแล้วว่าใช้ต้นทุนต่ำกว่า แต่ได้ผลผลิตและมีกำไรมากกว่าการใช้ปุ๋ยเคมี

นอกจากนี้สาระที่น่าสนใจคือเรื่องของ "ทุน" ทุนของคนไทย บ้านเมืองเราเป็นแหล่งอาหารและยาที่ดีที่สุดในโลก ไม่มีใครสู้เราได้ และเป็นฐานที่แข็งแรงที่สุด เพราะไทยมีทุนที่สำคัญที่ยิ่งใหญ่ในโลกอยู่แล้วคือทุนธรรมชาติกับทุนสังคม สำหรับทุนที่เป็นเงินนั้นถ้าจะไปสู้เขาก็คงแพ้ตั้งแต่อยู่ในมุ้ง ดังนั้นเราสนใจในทุนที่เรามีกันอยู่ดีกว่า

ทุนธรรมชาติที่สำคัญคือพันธุ์ไม้ พันธุ์จุลินทรีย์ และดิน ทุน 3 อย่างนี้เป็นข้อได้เปรียบที่สุดในโลก อย่างพันธุ์ไม้ ถ้าไปดูห้องสมุดในยุคล่าอาณานิคมที่พวกต่างชาติได้เคยกล่าวไว้ เขาเขียนไว้ว่าแผ่นดินสยามมีพันธุ์ไม้มากที่สุดในโลก และมีพืชมากที่สุดในโลกด้วย และเราก็เก่งที่สามารถใช้พืชเหล่านั้นมาเป็นยาสมุนไพรได้ ส่วนพันธุ์จุลินทรีย์ เราก็มียุคที่แข็งแรงที่สุดในโลกอีก

ถ้าเทียบกับของต่างประเทศ ในพื้นที่หนึ่งตารางเซนติเมตรของเรามีไม้กี่ล้านตัว แต่บ้านเรามีเป็นล้านล้านล้านตัว อย่างของญี่ปุ่นนั้นเขาเจอจุลินทรีย์ 4 ตัวก็ดังไปทั่วโลกที่เรียกกันว่า อีเอ็ม (EM) แต่พอเอามาแข่งกับจุลินทรีย์ของบ้านเรา พบว่าพันธุ์ของบ้านเราแข็งแรงกว่าอีกด้วย

มาเรื่องดินกันบ้าง ดินของไทยเรานั้นในสมัยก่อน แม้แต่ในภาคอีสาน บริเวณที่เป็นดินลูกรังก็มีธาตุอาหารที่สมบูรณ์ และดินถือว่าเป็นฐานที่มั่นที่สำคัญ แต่ปัจจุบันดินได้ถูกทำลายจากปุ๋ยเคมี N P K ทำให้ดินมีสภาพเป็นกรด สภาพดินเป็นกรดนี้ทำให้สิ่งมีชีวิตในดิน ซึ่งก็คือจุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ที่เป็นตัวสร้างแร่ธาตุตายหมด และดินที่มีสภาพเป็นกรดทำให้มีเชื้อโรคที่เป็นอันตรายกับคน อย่างโรคฉี่หนูที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างที่จังหวัดสุรินทร์ พอหยุดปุ๋ยเคมีได้ ดินก็มีสภาพเป็นด่าง ค่า PH ขึ้นมาถึง 6 เชื้อโรคฉี่หนูก็ตายหมด พอไปตรวจเชื้อในตำบลที่หยุดปุ๋ยเคมีได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ไม่พบเชื้ออีกเลย รวมทั้งโรครากเน่า โคนเน่า ฟริกใบร่วง ข้าวไหม้ก็หายหมด คนสมัยโบราณจึงรู้บุญคุณของดินและถึงกับเรียกว่าพระแม่ธรณี การใส่ปุ๋ยเคมีลงไปดินเป็นการทำลายชีวิตในดินล้านล้านล้านชีวิต ชีวิตในดินนั้นเขาจะมีระบบนิเวศที่สมดุล มีทั้งเชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย พวกไร ได้เดือนฝอย และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ อื่นๆ อีกยั่วยื้อไปหมด พวกนี้จะปกครองกันเอง ราตัวเล็กทำลายราตัวใหญ่ ได้เดือนฝอยถูกจัดการโดยเชื้อรา และเมื่อได้เดือนฝอยตายลงก็จะเป็นอาหารของแบคทีเรียอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้สิ่งมีชีวิตเหล่านี้ก็ยังย่อยสลายเศษซากใบไม้ให้เป็นดิน ทำให้เกิดแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุ ซึ่งเราจะพบลักษณะดินเช่นนี้ในบริเวณป่าละเมาะ

ดังนั้นการทำปุ๋ยชีวภาพจึงเป็นการแปลงสภาพดินให้คล้ายกับในป่า ซึ่งทำให้มีแร่ธาตุเกิดขึ้นไม่ต่ำกว่า 93 ชนิด ซึ่งไม่เหมือนกับปุ๋ย N P K ชื่อก็บอกแล้วว่า 3 ชนิดเท่านั้น แล้วดินจะสมบูรณ์ได้อย่างไร โดยอาจารย์วิวัฒน์ได้สรุปสูตรหลักๆ ในเบื้องต้นเพื่อคืนชีวิตให้แผ่นดินก็คือ

1) อย่าเอาสารพิษใส่ลงไปดิน ซึ่งไม่แต่เฉพาะปุ๋ยเคมีเท่านั้น แม้แต่ยาฆ่าแมลง ฆ่าวัชพืชก็รวมอยู่ด้วย

2) อย่าเปลือยดิน อย่าเผาทิ้ง อย่าคราด อย่าถาง คือขี้เกียจเสียบ้าง แล้วหาหญ้ามาคลุมเอาไว้ เพื่อคงความร้อนขึ้นเอาไว้ แต่อย่าให้หนามากเกินไป ให้มีพอกคลุม สูตรนี้เป็นสูตรเลี้ยงดินให้สมบูรณ์ แล้วให้ดินที่สมบูรณ์นั้นเลี้ยงพืชผักที่เราปลูกต่อไป นั่นก็เป็นเรื่องของทุนธรรมชาติที่เราได้อยู่อย่างสมบูรณ์

ทุนอีกประเภทหนึ่งคือทุนทางสังคม ทุนสังคมของเรามีหลายอย่าง เช่น ความเอื้ออาทรกัน ความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ รักสงบ ไม่มักใหญ่ และรู้จักพอ รวมทั้งการให้ทาน ตลอดจนพลังของความสามัคคี ความเป็นหนึ่งเดียว เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่คนไทยเรารู้จักกันดี อย่างการทำนาที่มีการลงแขกกันที่ละบ้าน ช่วยกัน ก็ทันกับดินฟ้าอากาศ เรามีทุนเหล่านี้อยู่ เป็นทุนที่ควรจะสามารถต่อ อย่าละเลยปล่อยให้ความเป็นสังคมเมืองแบบตะวันตกเข้ามากลืนวัฒนธรรมที่ดีไปเสีย

อีกเรื่องหนึ่งที่อาจารย์ได้พูดถึงก็คือเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง อาจารย์บอกว่า ถ้าเราทำเป็นเศรษฐกิจการค้า เราจะแพ้ทั้งขึ้นทั้งล่อง เราต้องปลูกกระดุมวัฒนธรรมการพึ่งตนเอง คนมันต้องพึ่งตนเอง ยืนบนลำแข้งของตนเอง ไม่ได้หมายความว่าเลิกพึ่งพาคนอื่น แต่ลดการพึ่งพาคนอื่น อย่างชีวิตของเราถ้าจะดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในการกระทำใดๆ ก็ตาม 1000 ครั้ง แทนที่จะต้องไปพึ่งพาการค้าซะทุกอย่าง อะไรก็ต้องซื้อก็ไม่ไหว เราอาจไปพึ่งการค้าสัก 750 ครั้ง พึ่งตนเอง 250 ครั้ง มีพื้นที่เล็กๆ น้อยๆ ปลูกผักปลูกหญ้ากินเอง ก็เท่ากับเราพึ่งตนเองได้แล้ว เราก็อยู่ได้ นี่เป็นขั้นพื้นฐานเมื่อพื้นฐานแข็งแรงก็ค่อยสร้างเศรษฐกิจในระดับต่อไป ค่อยสร้างรายได้ต่อไป ปลูกพืชปลูกผักก่อนขายเราต้องมีกินในครอบครัวพอเพียงแล้วถ้ามีมากพอก็เอาไปขาย ไม่ใช่ว่าปลูกผัก เอาผักไปขายหมด ตัวเองก็ไปซื้อผักคนอื่นเขากิน อย่างนี้ก็ไม่ต้องหนัก

และสุดท้ายอาจารย์ก็สรุปถึงการที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการจะพาชาติให้พ้นภัยด้วย 4 กองทัพหลัก คือ

1) ปลูกวัฒนธรรมพอเพียงให้เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการทำกิจกรรมพอเพียง ปลูกวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่มักใหญ่ รักสงบ ขยัน เมื้อแผ่ เอื้ออาทร และรู้จักให้

2) ฝึกเทคนิคเทคโนโลยีธรรมชาติ เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ทั้งชนิดน้ำ ชนิดเม็ดและชนิดผง ยาฆ่าเชื้อรา แบคทีเรีย ทำฮอร์โมน เพื่อเพิ่มดอก เพิ่มผล ฝึกเลี้ยงสัตว์ สัตว์บก สัตว์น้ำ

3) สะสมทุน ทุนธรรมชาติ ทุนสังคม และทุนเงิน จะเอาแต่สะสมทุนเงินอย่างเดียวไม่ได้

4) ฝึกจัดการ จัดการตัวเอง ตั้งแต่เรื่องกาย เรื่องใจ จัดการให้มีความมุ่งมั่น และฝึกจัดการ กลุ่ม สังคม และประเทศชาติ

หลักการทั้ง 4 ข้อที่อาจารย์วิวัฒน์ได้พูดไปนี้ ใครสนใจอยากรู้อยากทราบว่ามันจะแปลงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้อย่างไร ไม่ยาก ไปที่มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ มาบฉ่อง เลขที่ 114 หมู่ 1 บ้านมาบฉ่อง ตำบลหนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เขามีตัวอย่างการจัดการให้ดูบนเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ มีการสอนเทคนิควิธีต่างๆ เช่น การเลี้ยงปลา ปลูกผักปลอดสารพิษ ที่พักพร้อม อาหารการกินก็พร้อม

และทั้งหมดนั้นก็เป็นอีกแนวคิด อีกหนึ่งแนวทางในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของเราทุกคน โดยเฉพาะทรัพยากรดิน เป็นแนวความคิดของคนๆ หนึ่ง ใครเชื่อไม่เชื่อ สนใจหรือไม่อย่างไรก็เป็นสิทธิ์ที่จะทำได้ รายการของเราเป็นเพียงสื่อกลางนำข้อมูล ความคิดเหล่านี้ ความคิดที่น่าสนใจมาฝากกัน ให้ได้ทราบได้ว่ามีคนที่มีความคิดอย่างนี้ แล้วเราจะได้ย้อนถามตัวเองว่าเราคิดอย่างไร เราทำอย่างไร อย่างเรื่องสารเคมีที่ตกค้างในดินที่เป็นปัญหาอย่างมากมายนั้น เรารู้ใหม่ว่ามีปัญหานี้

เรารู้แล้วเราทำอะไร เราเป็นคนหนึ่งหรือเปล่าที่ยังใช้สารเคมี ใช้ทั้งๆที่ก็ทราบเหมือนกันว่ามันไม่ดีต่อดิน แล้วเรามีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการใช้หรือเปล่า มีหลายแนวทางนะคะที่ได้เคยยกตัวอย่างในการจัดการธรรมชาติโดยวิธีธรรมชาติ ทั้งจากรายการนี้หรือจากรายการอื่นๆ มีบางวิธีใหม่ที่จะเหมาะสมกับตัวคุณผู้ฟังเองที่จะช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รักษาดิน รักษาป่า ทุกเรื่องราวที่น่าเสนอไปอยากให้คุณช่วยกันคิดนะคะ อาจไม่ต้องไปคิดไกล แก้ไขปัญหาระดับชาติ

คิดในระดับตัวเราเองนี่แหละ ว่าเราจะช่วยได้อย่างไรบ้าง ช่วยดูแลดิน ดูแลน้ำ ดูแลอากาศ ดูแลป่า ดูแลสัตว์ป่า อย่างไม่ได้บ้างเท่าที่กำลังพอมือ ถ้าทุกคนเริ่มคิดแบบนี้ สบายแน่ ปัญหาใหญ่ๆ ก็คงหมดไป อยู่ที่จิตสำนึกคะ ก็ฝากไว้ให้ช่วยกัน วันนี้เวลาหมดลงเพียงเท่านี้ สวัสดีคะ

ป่าไม้ในอานเกษตรแห่งชาติ

ปี 2546

ออกอากาศวันที่ 25 มกราคม 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้ง พร้อมเรื่องราว
สนใจที่คัดสรรมาฝากกันทุกสัปดาห์ วันนี้ก็เช่นกัน
มีหลากหลายเรื่องราวที่นำมาเล่าสู่กันฟัง เช่นเดิม
โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน เป็นผู้ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องการท่องเที่ยวมาฝากคะ ใครจำได้บ้าง
ว่าช่วงประมาณปลายมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์
ของทุกปีจะมีการจัดงานวันเกษตรแห่งชาติ หรือที่รู้จักกัน
อย่างกว้างขวางว่างาน "เกษตรแฟร์" คนอยู่กรุงเทพฯ
อาจเคยได้ยินชื่อนี้กันมาบ้าง คนต่างจังหวัดบางคน
ก็อาจเคยได้ยิน งานเกษตรแฟร์นี้เขาโด่งดังพอสมควร
สำหรับคนหลายๆกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร งานนี้
เป็นงานที่ไม่ควรพลาดเลยแต่ประการใด เพราะเป็นงาน
ที่รวมสรรพสิ่งที่มีประโยชน์ ที่น่าสนใจ เป็นพัฒนาการ
วิวัฒนาการ วิทยาการ ความรู้ทุกด้านที่เกี่ยวกับการ
เกษตร ไม่ว่าจะเป็นเกษตรด้านไหนๆ ก็มีทั้งนั้น รับรอง
ได้ แต่ถ้าไม่ได้เป็นเกษตรกร อันนี้ดิฉันก็เน้นบอชนะคะ
ว่าถึงแม้ไม่ใช่เกษตรกรก็ควรมา ถ้าเป็นไปได้ บ้านเรา
เมืองเราเป็นประเทศเกษตรกรรม มางานนี้ก็จะได้ว่า
เดี๋ยวนี้เทคโนโลยีทางการเกษตรมีอะไรบ้าง ทำอย่างไร
เขาถึงสร้างรายได้เลี้ยงประเทศไทยมาได้จนถึงทุกวันนี้
และก็อาจถามหาด้วยการจับจ่ายซื้อข้าวของ ซึ่งก็มีทั้ง
ที่เป็นสินค้าด้านการเกษตร และประเภทอื่นๆ

งานเกษตรแฟร์นี้มีเสน่ห์นะคะ เวลาไปที่ไรจะเกิด
ความรู้สึกขี้กลัวไปในใจว่า อ้อ..นี่ ประเทศเราเป็น
ประเทศเกษตรกรรมจริงๆ นอกจากในส่วนนิทรรศการ
ที่ให้ความรู้จากหน่วยงานราชการทางการเกษตรแล้ว

ร้านค้าก็มีพวกเครื่องมือการเกษตรสารพัดอย่าง ตั้งแต่
เครื่องมือชิ้นใหญ่ๆ ระบบน้ำหยด เครื่องดับกิ่งไม้ ไป
จนกระทั่งต้นไม้ จอบเสียมพรวนดิน ปุ๋ย ดิน ส่วนร้าน
ค้าที่มาขายก็มีที่เกี่ยวกับการเกษตรมากมาย หลายๆร้าน
เป็นขาประจำงานนี้เลย อย่างถามคนไปเที่ยวงานเกษตร
แฟร์ ในส่วนที่ชอบซื้อของก็จะนึกถึงสินค้าที่เป็นเครื่อง
หมายงานเกษตรแตกต่างกันไป บางคนบอกพูดถึงงาน
เกษตรนึกถึงมะขามหวาน มีเป็นสิบร้านเรียงรายเต็มไป
หมด บางคนนึกถึงหอม - กระเทียม มีเป็นแถวเลยเหมือน
กัน และก็ยังมียานขายส้ม ขายต้นไม้ ขายสัตว์เลี้ยง พวก
นี้มีอยู่แล้ว ระยะเวลาที่มีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
ของกลุ่มหมู่บ้านต่างๆมาร่วมงานด้วย เรียกว่ามาในงาน
ก็จะได้บรรยากาศของการเกษตรแบบไทยๆ เราครบถ้วน
เลย นั่นก็เป็นภาพรวมของงานเกษตรแฟร์ที่หลายคนเคย
นึกถึง และอย่างที่ดิฉันเคยเรียนคุณผู้ฟังว่ามีหลายคนทีพอ
พูดถึงงานเกษตรจะนึกถึงการซื้อของ บางคนบอกว่าชอบ
มีร้านซื้อของเยอะดี เป็นอย่างนั้นไป ความจริงก็ไม่ผิด
นะคะ แต่อยากย้ำซักนิดว่าไหนๆ ไปงานเกษตรแฟร์แล้ว
จะมีเจตนาไปซื้อของก็ไม่เป็นไร แต่อยากให้ไปดูในส่วน
ของนิทรรศการ งานที่เป็นความรู้ด้วย จะได้ไม่เสียเที่ยว
ได้ความรู้กลับมาด้วย ยิ่งบ้านไหนมีเด็กๆ ก็น่าจะพาไป
เป็นอย่างยิ่งเลยในส่วนของนิทรรศการความรู้ เขาจะได้
รู้ว่าบ้านเขาเมืองเขาเป็นเมืองเกษตร มีต้นไม้เยอะเยอะ
การทำเกษตรเป็นอย่างไร และสำคัญกับตัวเขาอย่างไร
เด็กไทยจะได้รู้จักบ้านเมืองของเขาเองมากยิ่งขึ้น แทน
ที่จะไปรับรู้แต่เรื่องราวของต่างประเทศอย่างเดียว
พูดเกริ่นเรื่องงานเกษตรแฟร์มาพอสมควร ก็มาเข้าเรื่อง

ในส่วนที่เป็นสาระมาฝากบ้าง

ก่อนอื่นก็ต้องบอกก่อนว่าปี 2546 งานเกษตรแห่งชาติจัดขึ้นตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม - 8 กุมภาพันธ์ 2546 รวมเป็นเวลา 9 วัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการพัฒนาการเกษตร เผยแพร่ผลงานด้านการพัฒนาการเกษตรตามนโยบายรัฐบาล ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ทั้งภาครัฐและเอกชนออกไปสู่เกษตรกรและประชาชน รวมทั้งกระตุ้นและส่งเสริมการขยายตัวของธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร โดยหน่วยงานที่เข้าร่วมจัดงานแสดงนิทรรศการมีมากมายค่ะ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญที่มีการนำเสนองานโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการกันไป ก็มาฟังกันอย่างย่อๆ ว่าใครทำอะไรบ้าง

กระทรวงเกษตรฯ แสดงนิทรรศการ 2 แห่งใกล้ๆ กัน คือในอาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ จะมีนิทรรศการเกี่ยวกับคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ นิทรรศการเกี่ยวกับผลงาน และเทคโนโลยีการเกษตร สำหรับอีกที่หนึ่งอยู่นอกอาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ บริเวณนี้มีหลายหน่วยงาน เช่น สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร มีเรื่องพระบิดาแห่งฝนหลวง กรมชลประทานแนะนำงานชลประทานเพื่อประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร แสดงเรื่องการจัดเขตเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแสดงเรื่องของการปฏิรูปที่ดิน เรื่องวิสาหกิจชุมชน กรมพัฒนาที่ดินแสดงเรื่องโครงการหญ้าแฝก ดินเปรี้ยว ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางแสดงเรื่องยางพารา พลิกฟื้นเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมการเกษตรแสดงเรื่องโรงเรียนเกษตรกร การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี พืชเศรษฐกิจสำคัญ ภูมิปัญญาคุณค่าความเป็นไทย กรมประมงเรื่องการเพาะเลี้ยง - การแปรรูปสัตว์น้ำ กรมปศุสัตว์แสดงเรื่องมาตรฐานฟาร์ม กรมส่งเสริมสหกรณ์แสดงเรื่องโรงสีพระราชทาน โครงการพระราชดำริองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรแสดงเรื่องเครื่องสีข้าวขนาด

เล็ก กรมวิชาการเกษตรแสดงเรื่องเครื่องจักรกลการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แสดงเรื่องบัญชีชาวบ้าน และรับ - ตอบปัญหาด้านบัญชี สำหรับกรมป่าไม้ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่แสดงนิทรรศการให้ความรู้ในงานเกษตรแห่งชาตินี้ด้วยเช่นกัน ปีนี้เน้น 3 งานหลักที่เป็นงานด้านส่งเสริมการป่าไม้ เน้นการบริการประชาชน คืองานป่าเศรษฐกิจ ป่าชุมชน และงานวิจัยเศรษฐกิจและผลิตผลป่าไม้ มาฟังในรายละเอียดสักนิดว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ในงานป่าเศรษฐกิจนั้นก็เป็นความรู้ในการปลูกสร้างสวนป่า ในลักษณะการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ลักษณะต่างๆ หันมาปลูกไม้ป่าเศรษฐกิจ การลงทุน การจัดการ การบำรุงดูแลรักษาและผลตอบแทนที่ได้รับจากการขายไม้หรือการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในสวนของป่าชุมชนก็จะเสนอในเรื่องการจัดการป่าชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลรักษาป่าชุมชน เช่น อาหารจากป่า พืชผัก เห็ด แมลง พืชสมุนไพร ซึ่งอยู่ในรูปของธนาคารอาหารจากป่า ที่เรียกกันว่า FOODBANK ที่ทั้งกินทั้งใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปขายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว รวมไปถึงการแปรรูปเศษวัสดุที่ได้จากป่าชุมชนมาเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ สำหรับงานวิจัย นี้ก็น่าสนใจมากเพราะเป็นงานวิจัยที่เขานำแนวทางเพิ่มมูลค่าคุณค่าทางเศรษฐกิจให้กับไม้ การใช้ไม้ให้เกิดมูลค่าสูงสุด มีประสิทธิภาพมากที่สุด การแปรรูปไม้ที่ได้จากสวนผลไม้อื่นๆ และงานวิจัยเกี่ยวกับวัสดุทดแทนไม้ เช่น หญ้าแฝกที่วิจัยเพื่อแปรรูปเป็นแผ่นไม้สำหรับผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ เป็นของใช้สวยๆ มากมาย ใครสนใจก็มาดู มาชมกันได้ มีทั้งภาพนิทรรศการและของจริงจับต้องได้ มาแสดงให้ดู พร้อมเจ้าหน้าที่คอยให้ข้อมูล ตอบคำถาม แก่ผู้สนใจด้วย นิทรรศการของกรมป่าไม้อยู่นอกอาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ นี่ก็เป็นภาพรวมของงานในส่วน

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยากแนะนำให้ไปชมให้ได้ เพราะมีความรู้ติดไม้ติดมือกลับบ้านแน่นอน

ส่วนงานความรู้อื่นๆ ที่น่าสนใจและน่ารู้ก็มีใน ส่วนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีนี้ครบรอบ 60

ปีมหาวิทยาลัย เขาได้จัดแนวทางของงานภายใต้ชื่อว่า "60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พัฒนาคน พัฒนาชาติ ศาสตร์แห่งแผ่นดิน" ในส่วนนี้จัดภายในอาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ เช่นกัน มีการนำเสนอทั้งประวัติ ผลงานวิจัยที่เด่นๆ ทั้งของแต่ละคณะ แต่ละโครงการ

นอกจากนี้ยังมีงานประกวดด้วย ทั้งการประกวดสุนัข ประกวดแมว ที่จัดประกวดกันเป็นประจำทุกปี โดยวันที่ตัดสินคือ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 บริเวณอาคารเอนกประสงค์และสนามรักบี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปชมก็เพลิดเพลินดี อย่างการประกวดสุนัขก็แยกเป็นประเภทพันธุ์แท้คือ ไทยหลังอานและพันธุ์บางแก้ว ประเภทสุขภาพดี ประเภทมิตรแท้ ประเภทน่ารัก ประเภทแฟนโซวี่ และประกวดแมวพันธุ์แท้ 5 สายพันธุ์ สำหรับการประกวดอื่นๆ ก็มีประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้แป้งข้าวหอมมะลิทดแทนแป้งสาลีในการผลิตปาท่องโก๋ ซาลาเปา เค้ก

เพื่อส่งเสริมการใช้ข้าวหอมมะลิ เป็นการช่วยเหลือประเทศชาติ ในการลดการนำเข้าส่วนหนึ่ง รวมทั้งการประกวดผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ไวน์ผลไม้ ผลิตภัณฑ์ประมง ประกวดผักผลไม้ และการอบรมวิชาชีพเพื่อผู้ภัยเศรษฐกิจอีกด้วย ใครอยากอบรมก็ไปอบรมกันได้ภายในงาน

คุณผู้ฟังก็จะเห็นได้ว่าเฉพาะในส่วนของการเกษตรแฟร์ที่เป็นความรู้นั้น มีแสดงและนำเสนอเยอะแยะมากมาย ขออย่าสักนิดว่าถ้าไปเที่ยงงานนี้ก็ต้องไปชมนิทรรศการในส่วนที่ให้ความรู้กันด้วย เขาลงทุนจัดแสดงให้ชมกันฟรีๆ และอย่าลืมไปเยี่ยมชมเดินที่นิทรรศการของกรมป่าไม้ นะคะ รับรองว่าได้ประโยชน์แน่นอน 31 มกราคม - 8 กุมภาพันธ์ 2546 วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

พลิกฝันนาสู่วนเกษตร

ออกอากาศวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกันอีกแล้ว พร้อมกับเรื่องราวของ
ป่าไม้ การใช้ประโยชน์จากป่า และสิ่งที่เป็น
ประโยชน์กับคุณผู้ฟัง โดยดิฉันยุคลธร ไกรวศิน
ดำเนินรายการค่ะ

คุณผู้ฟังคะ เรื่องแรกที่ยากเล่าให้ฟังก็คืองาน
เกษตรแฟร์ ที่ลี้ปะดาหน้ที่แล้วก็เล่าค่อนข้างละเอียดไปแล้ว
ก็มาย้ำกันอีกครั้ง เชิญชวนกันไปเที่ยว ไปหาความรู้ ไป
จับจ่ายใช้สอยสินค้าเกษตรกัน และอย่าลืมไปชม
นิทรรศการด้วย นิทรรศการงานเกษตร ไปดูว่าตอนนี้เขา
มีพัฒนาการไปไกลกันถึงไหนแล้ว และฝากไว้ด้วยขุม
นิทรรศการของกรมป่าไม้ ปีนี้จัดภายใต้หัวข้อ "ป่าชุมชน
ป่าเศรษฐกิจ ส่งเสริมเพิ่มผลผลิต สร้างเสริมเศรษฐกิจ
ไทย" ไปพิสูจน์กันว่าป่าชุมชน ป่าเศรษฐกิจ จะส่งเสริม
เพิ่มผลผลิต สร้างเสริมเศรษฐกิจไทยได้อย่างไร รวมถึง
นิทรรศการของหน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ที่อยู่ในบริเวณเดียวกันด้วย บริเวณอาคารจักร
พันธ์เพ็ญศิริ ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม - 8 กุมภาพันธ์ 2546

มาเข้าเรื่องราวที่นำมาฝากอีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่อง
วนเกษตร ก็เคยนำเสนอหลายครั้ง แต่ก็ยังมีอีกหลาย
แง่มุมที่น่าสนใจ วันนี้เราก็มามาทำความรู้จักกันในอีกแง่
มุมหนึ่ง วนเกษตรเป็นระบบการใช้พื้นที่ทำการเกษตรซึ่ง
เลียนแบบมาจากระบบธรรมชาติ ภายในพื้นที่ทำการเกษตร
จะประกอบไปด้วยพืชขนาดใหญ่ อายุยาว เช่น มะพร้าว
หมาก ไม้ ปลูกควบคู่ไปกับพืชเกษตรระยะสั้น เช่น

พืชผัก สมุนไพร ไม้ใช้สอยต่างๆ หญ้าเลี้ยงสัตว์และ
อาจมีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไปในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งแต่
ละสิ่งที่ปลูกหรือเลี้ยงในพื้นที่นั้นจะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและ
กัน ไม้ใหญ่ให้ร่มเงาแก่ไม้เล็ก สัตว์อาศัยพืชขนาดเล็ก
เป็นอาหาร มูลของสัตว์และเศษใบไม้ก็ย่อยสลายเป็น
ธาตุอาหารให้แก่ต้นไม้ต่อไป เป็นการพึ่งพาอาศัยกันของ
ระบบนิเวศภายในพื้นที่นั่นเอง ความจริงระบบวนเกษตร
นี้ไม่ได้เป็นรูปแบบใหม่อะไรเลย มีมานานสมัยกรุงศรี
อยุธยาโน้น มีหลักฐานที่บ้านทีกโดยชาวฝรั่งเศส บอก
ไว้ว่าประเทศสยามในสมัยนั้นมีการปลูกข้าวโพดสาละใน
สวน ไม่ได้ปลูกในที่โล่งเหมือนปัจจุบัน นั่นก็เป็นความ
หมายโดยย่อๆ ของระบบวนเกษตร ที่นี้เรามารู้จักเรื่อง
ของคุณตาท่านหนึ่ง อยู่จังหวัดสุรินทร์ เดิมทำนาแต่
ไม่ประสบความสำเร็จก็เลยเปลี่ยนมาทำวนเกษตร
ก็ประสบความสำเร็จดี มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เรามาฟังกัน
นะคะว่าคุณตามีวิธีการอย่างไรกว่าจะพลิกฝันมาอย่างนี้
ได้ ใครที่สนใจลงมือจะปลูกพืชในระบบวนเกษตรดี
หรือเปล่า จะเปลี่ยนอย่างไร กลัวว่าจะมีปัญหา มาดู
วิธีการของคุณตาท่านนี้ ท่านก็ประสบปัญหามาแล้ว
เหมือนกัน

แนะนำกันก่อนสักนิด คุณตาชื่อนายเชียง ไทยดี
เรียนจบ ป.4 ก็ออกมาช่วยพ่อรับจ้างทำนาบ้าง เป็นลูก
มือช่างไม้บ้าง รับจ้างสร้างบ้านเรือนและโรงเรียนใน
ละแวกบ้านบ้าง ก็คือมีอาชีพรับจ้างมาตลอด จนแต่ง
งานก็เริ่มทำนา แม้ยายมีที่นา ก็เลยทำนาต่อๆ กันมา
จนที่นาถูกเวนคืนก็ได้เงินมาก่อนหนึ่ง ไปซื้อที่ดินจำนวน
7 ไร่ 3 งาน ราคาตอนนั้น 300 กว่าบาท ซึ่งก็ใช้เป็นที่อยู่

อาศัยและทำกินจนถึงทุกวันนี้ เมื่อมีที่ดินของตัวเองคุณ ตาก็ยังทำนาเรื่อยมาเพื่อประทังชีวิตและครอบครัว แต่ รายได้มันไม่ค่อยจะพอ ทำให้ต้องออกหารับจ้างบ้าง เป็น พ่อดำซื้อขายข้าว ขายถ่านบ้าง จนกระทั่งอายุได้ 44 ปี ก็เริ่มมาคิดทบทวนตัวเองว่าชักรจะไม่ไหว ทำนา และรับจ้างมาก่อนชีวิตไม่ได้ทำให้ชีวิตมีความเป็น อยู่ที่ดีขึ้น ยิ่งคิดทบทวนไปสมัยพ่อแม่ปู่ย่าตายายที่ทำ นามาก่อน รวมเวลา เป็น 100 - 200 ปี ก็ไม่เห็นมีใครร่ำ รวย มีแต่ยากจน แล้วก็ต้องเหนื่อยต่อไป เมื่อคิดแล้ว มองไม่เห็นอนาคตที่ดีขึ้น ก็เริ่มมองหาช่องทางคิดจะ เปลี่ยนชีวิตของตนเองโดยคิดว่าการปลูกไม้ผลน่าจะเป็น ทางเลือกใหม่ แต่ก็คิดที่ว่า การปลูกไม้ผลนั้นต้องใช้ น้ำ เป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามก็เลือกแล้วว่า จะปลูกไม้ผล มีปัญหาเรื่องน้ำก็ต้องแก้ไข โดยคุณตาเชียงเริ่มจับจอบ ขุดบ่อเก็บกักน้ำ ขุดเองเลย บ่อแรกก็บริเวณทางทิศใต้ ของที่นา และก็เอาดินที่ขุดนั้นมาถมมาให้สูงขึ้น ปรับ พื้นที่ให้เสมอกันไปในตัว ตอนแรกที่เริ่มขุดคุณตาเชียง ตั้งสัจจะกับตัวเองไว้ว่าจะต้องขุดให้ได้อย่างน้อยวันละ 50 หาบ เวลาผ่านไป 14 ปี คุณตาก็ยังขุดบ่อไป เรื่อยๆ ตอนนี้อยู่มีบ่อ 13 บ่อ เล็กบ้างใหญ่บ้าง สำหรับ รายได้ที่เข้ามาในครอบครัวนั้นเมื่อตัดสิ้นใจเลิกทำนาเด็ด ขาดคุณตาเชียงก็ใช้พื้นที่ที่ยังไม่ได้ขุดบ่อ 2 ไร่ ปลูกบ่อ กับมันสำปะหลัง ในขณะที่เดียวกันพื้นที่ใกล้บ่อที่กำลัง ขุดก็ปลูกล้วยสลับกับไม้ผล เช่น มะปราง ชมพู่ ฝรั่ง มะพร้าว น้อยหน่า มะเฟือง และไม้ล้มลุกจำพวกถั่ว ฝักยาว แตงกวา มะเขือ พริก และในระหว่างรอผล ผลิตจากไม้ผล ก็ยังได้อาศัยพืชล้มลุกที่ปลูกไว้ไปขาย ในช่วงแรกนี้รายได้จากการปลูกไม้ผลยังไม่พอ ก็ยังต้อง ออกรับจ้างทั่วไปเพื่อเพิ่มรายได้ได้อยู่อีก หลังจากผลผลิต เริ่มเก็บได้ก็พบว่าบ่อและมันสำปะหลังไม่ดี ก็เลิกปลูกไป ส่วนไม้ผลอื่นๆ ปลูกไป 5 ปีเริ่มออกช่อ ออกผล ไม่ว่าจะเป็น มะม่วง มะนาว ละมุด กัลย บ่อที่ขุดไว้ใช้น้ำก็ เลี้ยงปลาได้ด้วย จากแนวทางที่ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะดี ในตอนแรก ตอนนี้คุณตาเชียงมั่นใจแล้วว่าน่าจะเป็น ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

และเมื่อมั่นใจว่าทางเลือกนี้ดีแล้ว ก็มุ่งมั่นค้นคว้า

หาความรู้เพิ่มเติม ทั้งอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ รายการที่ให้ความรู้ด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ เลี้ยง ปลา สมครเข้าอบรมการเกษตรต่างๆ แล้วก็นำมาฝึกฝน ต่อไป เลี้ยงปลาจนชำนาญ สามารถเพาะพันธุ์ปลาขาย ได้ปีละ 100,000 - 200,000 ตัว เรื่องต้นไม้ก็หัดขยาย พันธุ์ไม้ผลจนชำนาญ มาจนถึงตอนนี้ ผืนนาผืนเดิม เปลี่ยนสภาพไปโดยสิ้นเชิง ในเนื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน มี ไม้หนานาชนิดปลูกคลุมอย่างร่มรื่น พร้อมบ่อปลา 13 บ่อ มีไม้ผลกว่า 23 ชนิด กว่า 400 ต้น ทั้งพืชชั้นบน เช่น มะพร้าว พืชชั้นกลาง เช่น มะม่วง มะนาว และพืชชั้น ล่าง เช่น กระจ่าง กระจ่าง พืชผักสวนครัว รวมทั้ง ไม้ป่าและไม่ใช้สอยอีกกว่า 20 ชนิด เช่น สะเดา ประดู่ มะค่าแต้ กระโดนน้ำ มะดัน สภาพแปลงนาของคุณ ตาเชียงได้ปรับตัวจากสภาพที่โล่งเตียน ไร้ความ สมดุลกลายเป็นผืนดินที่มีชีวิตเป็นที่อาศัยของไส้ เดือน มด ปลวก ดินดำเก็บความชื้นได้ดี พืชสามารถเติบโตได้โดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยหรือใช้ยาฆ่า แมลงและส่วนใหญ่ไม่ต้องการน้ำ

มาพูดถึงรายได้กันบ้างดีกว่า คุณตาเชียงบอกว่า ไม่เคยจดจำและบันทึกรายได้ที่มาจากผลผลิตภายใน ลวนเลย แต่ก็ประมาณได้ว่าปีหนึ่งได้ไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท เดือนหนึ่งก็ประมาณ 9,000 บาท จากการขายพันธุ์ ปลา พันธุ์ไม้ผล ไข่ ผลไม้ พืชผักสวนครัว เห็ดปลวก ดอกกระเจียว และก็ยังบอกอีกว่าหากยังยึดอาชีพทำนา คงไม่สามารถส่งลูกเรียนจบชั้นสูงๆ และรับราชการได้ นอกจากนี้ยังมีเงินเหลือฝากธนาคารและซื้อที่ดินเพิ่มขึ้น จนมีถึง 40 กว่าไร่แล้ว

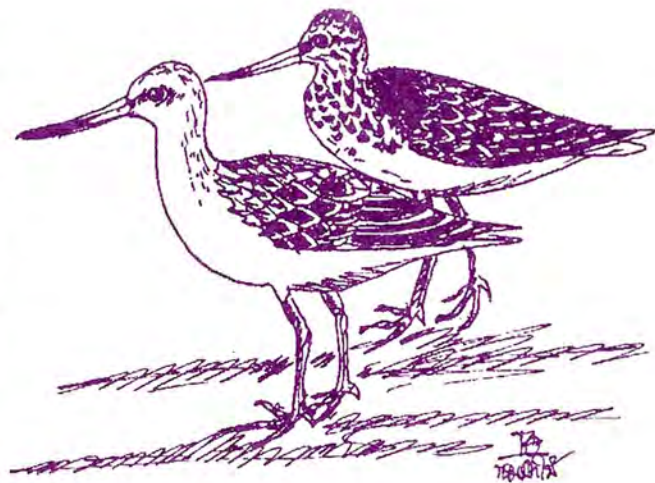
ความสำเร็จของคุณตาเชียงนั้นเกิดจากความ มุมานะ อดทน มั่นศึกษาทดลองและกล้าปฏิบัติ หา ความรู้เพิ่มเติม ร่วมมือกันภายในครอบครัว สิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ทำการเกษตรจะต้องมี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับ ตัวเกษตรกรเอง ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญก็เรื่องน้ำ เรื่อง ดิน และตลาด เรื่องน้ำนั้นวิธีอย่างคุณตาเชียงทำก็คือ ขุดบ่อก็สามารถแก้ปัญหาไปได้ ส่วนเรื่องดินแม้จะเคย เป็นดินเหนียวดินทราย แต่เมื่อทำสวนแล้วได้ใช้วิธีการ

ปรับปรุงดินด้วยเศษวัสดุต่างๆ สภาพดินจึงดีขึ้นเป็นดินร่วน มีรูพรุน รักษาความชื้นได้ดี มีธาตุอาหารสมบูรณ์ ส่งผลให้ปลูกต้นไม้ได้ดี ส่วนการตลาดนั้นก็ต้องเน้นการนำสินค้าดี มีคุณภาพไปขายตลาด ของดีใครก็ต้องการทั้งนั้น สุดท้ายคุณตาเซียงก็ฝากข้อคิดทิ้งท้ายไว้ว่าการทำการเกษตรให้เป็นอย่างทุกวันนี้ เกษตรกรต้องค่อยๆ ทำอย่ารีบเร่ง ต้องไม่กลัวความลำบาก ล้มแล้วลุก ปัญหาทุกอย่างมีทางแก้ และนี่ก็เป็นตัวอย่างของคนสู้ชีวิตอีกคนหนึ่ง เกษตรกรไทยที่พยายามหาหนทางให้กับตัวเอง ไม่รอดีฟ้าอากาศเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป และนี่ก็เป็นทางเลือกหนึ่งในการทำการเกษตร ก็คือระบบวนเกษตร ซึ่งจะทำให้มีรายได้ตลอดปี ไม่ได้มาเป็นก้อนใหญ่ๆ เหมือนการทำเกษตรเชิงเดี่ยว อย่างปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย แต่จะได้ทีละน้อย ไม่เป็นก้อนใหญ่ แต่ก็ได้ทุกวัน ไม่อดไม่อยาก เพราะพืชผัก เนื้อปลา เนื้อไก่เราก็มีปลูกมีเลี้ยงเองทั้งนั้น ไม่ต้องไปเสียเงินซื้อใคร ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่ฝากไว้ ใครสนใจก็นำไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาความรู้ของตัวเองได้

สาระน่ารู้

ตอน ไปดูนกชายเลนที่เกาะลิบง

คุณผู้ฟังคะ เกาะลิบงเป็นเกาะขนาดเล็กอยู่นอกชายฝั่งของ จ. ตรัง ตรงข้ามกับหาดเจ้าไหมเกาะนี้โดดเด่นตรงที่เมื่อน้ำทะเลลดต่ำลงจะมีแนวหาดเลนยาวสุดสลายตา และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ตัวเล็กๆ ที่อาศัยอยู่ตามหน้าดิน เมื่อถึงฤดูกาลอพยพย้ายถิ่นนกชายเลนจำนวนมากจึงต้องอาศัยที่นี่เป็นจุดแวะพักและหากินเต็มพลังงานก่อนจะบินอพยพลงไปที่ทางตอนใต้ต่อไป เกาะลิบงจึงเป็นแหล่งดูนกชายเลนที่น่าสนใจที่สุดของภาคใต้ เพราะสามารถพบนกชายเลนได้แทบทุกชนิดรวมทั้งพวกที่หายากๆ ด้วย เช่น นกทะเลขาเขียวลายจุด เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อสิบกว่าปีก่อนก็มีรายงานการพบนกหัวโตกินปูเป็นครั้งแรกที่เกาะลิบงนี้เอง แม้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะไม่มีข่าวคราวของนกหัวโตกินปูที่นี่อีก แต่ด้วย

จำนวนชนิดของนกชายเลนที่มีโอกาสพบได้ ก็คุ้มค่ากับการบุกเบิกมาดูนกที่เกาะลิบงแล้ว

นอกจากการเป็นจุดแวะพักสำคัญของนกชายเลนอพยพ น่านน้ำย่านนี้ยังเป็นแหล่งอาศัยของพะยูนอีกด้วย ส่งผลให้เกาะลิบงได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเกาะลิบง มีพื้นที่ประมาณ 279,687 ไร่ บนเกาะมีป่าดงดิบปกคลุมบนเนินเขาทางด้านตะวันตก ส่วนทางด้านตะวันออกเป็นที่ราบเรียกว่าแหลมจุโหย และเป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าลิบง ตามชายฝั่งยังคงมีป่าชายเลนหนาแน่น ถัดมาเป็นป่าชายหาดและป่าพรุ มีชุมชนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของเกาะ

สำหรับจุดที่จะไปดูนกชายเลนนั้น อยู่นอกชายฝั่งด้านตะวันออกของเกาะลิบงไปไม่กี่ไกล จุดนี้มีลักษณะเป็นเกาะเล็กๆ เรียกกันว่า หาดตูป ถ้ามาตอนน้ำขึ้นจะไม่เห็นเกาะ แต่พอน้ำทะเลลด ตัวเกาะก็จะโผล่ขึ้นมาเป็นหาดโคลนและเลนกว้างไกลจนเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับเกาะลิบง บางช่วงสามารถเดินข้ามไปมาได้ นกชายเลนที่หาดตูปมีมากมายหลายชนิด นอกจากนกชายเลนที่หาดตูปแล้ว ทางเขตห้ามล่าฯ ยังจัดทำเส้นทางเดินผ่านป่าหลังบ้านพักสำหรับเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทางประมาณ 1.5 กม. ผ่านป่าเสม็ด ทุ่งหญ้า ป่าชายเลน ทำให้มีนกป่าให้ดูหลายชนิด

ถ้าสนใจจะมาดูนกแต่ตอนนี้ยังไม่พร้อม ไม่เป็นไรที่เกาะลิบงจะมีนกชายเลนมากที่สุดอยู่สองช่วงคือ

ช่วงที่ลงมาจากทางเหนือประมาณเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน และช่วงอพยพกลับราวเดือนมีนาคม - เมษายน โดยเฉพาะในช่วงที่ย้ายถิ่นกลับ จะพบนกแฉะพักรวมกันอยู่เป็นจำนวนมากแถมยังไม่ต้องกังวลว่าฝนจะตกหรือไม่ด้วย

การเดินทางก็ไม่ลำบากถึงไกลนิดแต่ก็คุ้มค่า เอาเป็นว่าถึง จ. ตรัง ไปจนถึง อ. กันตัง แล้วเลยต่อไปที่หาดเจ้าไหม จากนั้นลงเรือโดยสารจากท่าเรือหาดยาวไปขึ้นฝั่งที่ทำเรือบ้านพร้าวบนเกาะลิบง แล้วนั่งรถรับจ้างต่อไปยังสำนักงานเขตฯ ทางเขตฯ มีบ้านพัก พื้นที่กางเต็นท์ และร้านอาหารบริการ หรือจะซื้อของทะเลสด ๆ จากชาว

บ้านมาปรุงรับประทานเองก็ย่อมได้

นอกจากนี้ชายฝั่งด้านตรงข้ามกับเกาะลิบงยังเป็นที่ตั้งอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งมีหาดทรายที่สวยงามหลายแห่ง มีจุดชมทิวทัศน์ที่สามารถมองเห็นชายหาด ท้องทะเล และเกาะแก่งแห่งทะเลตรังได้กว้างไกลสุดสายตา ถ้าโชคดีก็อาจจะได้เห็นพะยูนด้วย มีเวลา ก็หาโอกาสไปเที่ยวกันนะคะ วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

จากคนหาของป่ามาทำวนเกษตร

ออกอากาศวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน มาพบกันอีกครั้งในรายการป่าเขาลำเนาไพร มีเรื่องของป่าไม้ เรื่องการใช้ประโยชน์จากป่าจากไม้มาเล่าสู่กันฟังเป็นประจำ โดยดิฉันยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องตัวอย่างของคนประสบความสำเร็จมาเล่าให้ฟังอีกท่านหนึ่ง ท่านนี้เป็นเกษตรกร เดิมมีอาชีพหาของป่า แต่หันมาเป็นเกษตรกร ทำระบบวนเกษตรจนประสบความสำเร็จอีกท่านหนึ่ง พูดเรื่องการยกตัวอย่างคนนั้นคนนี้มาเล่าให้ฟังนั้น เพราะต้องการจะให้คุณผู้ฟังเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ความสำเร็จและความล้มเหลวของบุคคลตัวอย่างที่นำมาเสนอในรายการบางท่านอาจจะทำให้เกิดประกายความคิดกับคุณผู้ฟังบางท่านก็ได้ บางท่านอาจจะหมดกำลังใจท้อแท้กับการประกอบอาชีพ ก็ลองมาฟังแนวทางประกอบอาชีพรูปแบบนี้ดู เผื่อเป็นช่องทางที่ดีสำหรับเราได้บ้างในอนาคต เรื่องราวของระบบวนเกษตรวันนี้ที่นำมาฝากกันเป็นแนวทางของนายฑูรย์ ศยามล เป็นคนเชื้อสายมอญ เกิดในพม่า อพยพมาอยู่เมืองไทย ตั้งแต่วัยรุ่นและก็มาแต่งงานกับสาวไทย เลยปักหลักปักฐานที่นี้ อาชีพเดิมก่อนทำวนเกษตรก็เคยทำมาหลายอย่าง ตัวนายฑูรย์เองมีอาชีพเข้าป่า หาของป่าออกมาขาย สมัยก่อน 20 ปีที่แล้วยังมีของป่าอยู่เยอะ การจับกุมของเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้มงวดเท่าปัจจุบัน เดือนหนึ่งเข้าป่าครั้งหนึ่ง นำไปขายก็ได้เงินมาพอสมควร ส่วนภรรยาคนไทยนั้นก็ทำไร่ข้าวโพด แต่ก่อนดินดี แถวนครราชสีมา ดินยังดำ ฝนก็ดี ปลูกข้าวโพดก็โตเร็ว ได้ผลผลิตดีพอสมควร ก็ทำกินกันเรื่อยมา ก็มีบางช่วงที่อพยพกลับ

ประเทศพม่าบ้างแต่พอไปแล้วทำมาหากินได้ไม่ดีเท่าเมืองไทยก็พากันย้ายกลับมาอีก ก็มาประกอบอาชีพเดิม แต่ต่อมาภายหลังชักไม่ค่อยดี สภาพพื้นดินไม่สมบูรณ์เหมือนก่อน การทำไร่มีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นทุกปี ต้องซื้อปุ๋ยมากขึ้น เมื่อลองคำนวณต้นทุนแล้วเห็นว่าไม่คุ้มเพราะลงทุนประมาณ 7,000 - 8,000 บาท ขายผลผลิตได้ 10,000 กว่าบาทเท่านั้น เงินที่เหลือไม่พอใช้จ่ายหนี้สินที่ใช้อยู่ใช้กินในระหว่างทำการผลิต ครั้นจะเข้าป่าหาของป่าออกมาขายเหมือนเมื่อก่อนก็ไม่ได้แล้ว กลัวจะถูกจับเพราะเจ้าหน้าที่เข้มงวดมากขึ้น ถ้าเกิดนายฑูรย์ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวถูกจับไป ครอบครัวก็จะลำบากยิ่งขึ้น ก็เลยคิดหาหนทางที่จะเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ที่มีอยู่แค่ 15 ไร่ นั่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด สุดท้ายหลังจากคิดทบทวนและเห็นว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงแน่แล้ว ก็ได้ข้อสรุปว่า จะต้องปลูกต้นไม้หลายชนิด

ความคิดที่เห็นว่าการปลูกต้นไม้หลายชนิดจะช่วยได้ก็มาจากประสบการณ์จากการเข้าป่าหาของป่านั่นเอง นายฑูรย์สังเกตพบว่าต้นไม้ในป่าขึ้นได้ดีโดยไม่ต้องมีคนไปปลูกไปดูแล มีลูกตก ในป่าจะมีต้นไม้มากมายหลายพันธุ์อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ต้นไหนชอบแสงแดดก็ขึ้นเบียดเสียดแทงยอดขึ้นสู่เบื้องบน ต้นไหนชอบร่มเงาก็จะอยู่ใต้ต้นไม้อื่น พื้นดินในป่าจะเต็มไปด้วยไม้เลื้อย ไม้พุ่มคลุมดิน ทำให้ดินเย็นชุ่มชื้น อากาศในป่าเย็นสบาย ต้นไม้เติบโตโดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยเพราะใบไม้ร่วงที่ทับถมกันเน่าเปื่อยกลายเป็นปุ๋ย ทำให้ดินมีสีดำ ร่วนซุย มีสัตว์อยู่ในดินมากมาย นอกจากนี้ยังตั้งข้อสังเกตได้ว่า ต้นไม้ชนิดเดียวกันจะไม่ใช้ปุ๋ยจากใบไม้ของตัวเอง แต่จะ

ใช้ปุ๋ยจากใบไม้ของตนไม่อื่นที่อยู่ข้างๆ การปลูกต้นไม้หลายต้น ต้นไม้ก็จะเกื้อกูลกันเอง รวมทั้งสัตว์ป่าก็ช่วยปลูกต้นไม้อีกทางหนึ่งโดยการถ่ายมูลซึ่งมีเมล็ดไม้อยู่นั้นออกมา แล้วกิ่งอกเป็นต้นไม้ในเวลาต่อมา

บทเรียนจากป่าทำให้นายทูร์ย์เริ่มปลูกต้นไม้ไว้ในไร่และบริเวณบ้าน เสาหาพันธุ์ไม้จากป่าซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ขึ้นอยู่ในพื้นที่มาปลูก เพราะเชื่อว่าบริเวณที่ดินของตนเองนั้นเดิมก็ต้องเคยเป็นป่ามาก่อน เริ่มหาพันธุ์ไม้ต่างๆ มาปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หวังว่าในอนาคตผืนดินจะมีความอุดมสมบูรณ์เหมือนป่า นอกจากนี้นายทูร์ย์ยังมีความคิดว่าการปลูกพืชเพียงชนิดเดียวจะมีความเสี่ยงมากกว่าการปลูกพืชหลายๆ ชนิด เพราะการปลูกชนิดเดียวไม่สามารถต่อราคาได้ หากมีผลผลิตในท้องตลาดมาก ราคาจะต่ำ แต่เกษตรกรก็จำเป็นต้องขายเพราะไม่มีผลผลิตชนิดอื่นขาย เงินจะซื้อของกินของใช้ก็ไม่มี สุดท้ายก็เป็นหนี้ แต่การมีพืชหลายชนิดนั้นจะช่วยชดเชยการขาดทุน หากผลผลิตใดราคาตกต่ำก็สามารถขายผลผลิตอื่นกินใช้ไปก่อน รอจนราคาสูงค่อยขายผลผลิตนั้น ส่วนการปลูกไม้ยืนต้นก็เป็นการรักษาหน้าดินไม่ให้หน้าฝนชะล้างโดยง่ายเหมือนปลูกพืชไร่ อีกทั้งไม้ผลก็มีอายุยืน เก็บผลผลิตได้ตลอดปี เหลือเมื่อเป็นมรดกถึงลูกหลาน พุดถึงมรดกลูกหลานการปลูกไม้ป่าหรือไม้เศรษฐกิจนี้ก็ยิ่งดีเลย ถ้าเรายังพอจะมีกินอยู่ก็เก็บไว้ได้ ต้นไม้พวกนี้ยังไม่ต้องตัดไปขายนานวันเข้าก็ยิ่งจะมีราคาขึ้นเรื่อยๆ ไม้บุดไม้เนา ไม้เสียดกลับมาที่เรื่องของนายทูร์ย์กันต่อดีกว่า ตอนเริ่มปลูกไม้ผลนั้น แรกๆ ก็ค่อยๆ ทำทีละนิด ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากมีทุนน้อย โดยที่ตัวนายทูร์ย์เองก็ทุ่มเทแรงงานหลักให้กับสวนของตนเอง ส่วนภรรยาและลูกนั้นก็ยังคงไปรับจ้างหักข้าวโพด ชุมนัน ไปเช่าที่คนอื่นปลูกพืชไร่ไปพลางๆ

วิธีการปลูกของนายทูร์ย์นั้นเริ่มที่ปลูกไม้ผลแซมในระหว่างแถวพืชไร่ แต่ละต้นห่างกันประมาณ แถวละ 5-8 เมตร เมื่อไม้ผลโต พุ่มใบขยายออกประมาณ 1 วาก็หยุดการปลูกพืชไร่แซม แล้วค่อยๆ ลงไม้ผลเพิ่มทุกปี

ไป พอไม้ผลโตก็ต้องคอยดูแลก็ทำให้ต้องเลิกการปลูกพืชไร่ไปในที่สุด นอกจากนี้ก็ยังหันมาปลูกพืชผักอายุสั้นเป็นรายได้ใช้จ่ายในครอบครัว กว่าที่ค่อยๆ ลดการปลูกพืชไร่มาปลูกไม้ผล มีรายได้จากในสวนนี้เป็นหลักนั้นใช้เวลากว่า 5 ปีทีเดียว เนื่องจากในพื้นที่ของนายทูร์ย์มีบ่อน้ำก็เลยได้ปลูกไม้โต เพื่อกันตลิ่งพังด้วย ตอนแรกที่ปลูกก็ไม่ได้คิดว่าจะมีรายได้จากต้นไม้ ก็เลยปลูกไว้ 3 กอ แต่พอเริ่มมีรายได้ขึ้นมาก็เลยขยายเป็น 300 กอ เมื่อไม้มีอายุ 3-4 ปี ก็เริ่มตัดหน่อไม้โดยหมุนเวียนตัดขายได้ปีละถึง 6 เดือน 1 กอตัดได้สัปดาห์ละครั้ง ขายได้ปีละ 20,000 - 30,000 บาท และก็ยังเพาะกล้าไม้โตขายได้อีกด้วย ส่วนพืชระยะสั้น เช่น แตงกวา ปลูกได้ 45 วันก็ให้ผลผลิตเก็บขายได้ และยังมีพืชให้รายได้เป็นรายวัน เช่น กัลย พริก ถั่วฝักยาว ส่วนรายได้หลักก็มาจากไม้ผล ซึ่งตอนนี้มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนแทบทุกวัน มีรายได้เรื่อยๆ แม้ไม่มีเป็นก้อนแต่ก็สามารถอยู่ได้ ไม่ลำบากเหมือนก่อน

ซึ่งความเป็นอยู่ในระดับนี้นายทูร์ย์ก็ถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรแล้ว สิ่งสำคัญที่ทำให้การทำงานเกษตรของนายทูร์ย์ประสบความสำเร็จก็เกิดจากความเอาใจใส่ ความสนใจ ความสามารถในการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่รู้ แม้จะอ่านหนังสือไม่ออกก็ให้ลูกอ่านให้ฟัง หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมโดยการศึกษาจากคนอื่น ช่างสังเกต การศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ ศึกษาความตึงการของตลาด

นายทูร์ย์ได้บอกว่าตอนที่ปรับเปลี่ยนจากการทำไร่มาเป็นระบบวนเกษตรนั้น ช่วง 4-5 ปีแรกยอมรับว่าเหนื่อยมาก และต่างจากการทำไร่ ที่เหนื่อยหนักในช่วงการผลิต แต่มีเวลาพักยาวช่วงรอผลผลิตหรือหลังเก็บเกี่ยว แต่การทำงานเกษตรระยะแรกต้องขยันและทำทุกวัน คนจะเปลี่ยนมาทำอย่างนี้ต้องใจแข็งขยัน ประหยัด หมั่นศึกษาหาความรู้ใส่ตัว สังเกตและอดทน เพราะจะต้องเหนื่อยมากในช่วงแรก แต่ที่ต้นทุนเพราะมองเห็นอนาคตว่าจะสบาย การทำไร่ที่นั่นไม่มีอนาคตแล้วสำหรับเขา ดินเสื่อมลง

ทุกวัน พอฝนตกมาน้ำแดงไปหมด มันชะล้างหน้าดินที่สมบูรณ์ไปหมด เพราะปลูกข้าวโพดต้องไถหน้าดิน หน้าดินไม่มีอะไรคลุมก็ไหลมากับน้ำฝน นานไปก็ยิ่งจะปลูกอะไรไม่ขึ้น ถ้ายังทำอย่างเดิมลูกหลานจะเหลืออะไร ในขณะที่วนเกษตรที่ทำอยู่ตอนนี้ก็เห็นแล้วว่าดินดีขึ้น ชุ่มชื้นมากขึ้น มีการพังทลายหน้าดินน้อยลง มีนกและแมลงมาอาศัยอยู่

และท้ายที่สุดนี้ นายทฤษฎีก็จะฝากเคล็ดลับวิธีการจัดการระบบวนเกษตรของเขามาด้วย เทคนิคแรกเป็นการเลียนแบบธรรมชาติ ในการปลูกต้นไม้ นายทฤษฎีจะเลือกปลูกไม้ผลชนิดที่คล้ายคลึงกับไม้ในป่าหรือไม้ที่อยู่ตระกูลเดียวกับไม้ที่อยู่ในป่าธรรมชาติบริเวณนั้น เช่น ในป่าที่ใกล้ที่ดินมีต้นหัด ซึ่งเป็นไม้ป่าประเภทเดียวกับขนุน ก็นำขนุนมาปลูก ในป่ามีมะไฟก็ไปเอามะไฟมาปลูก หรือนำเงาะโรงเรียนมาปลูก เพราะสังเกตเห็นว่าในป่าก็มีต้นเงาะขึ้นได้ด้วย แอ้มมีผลดกอีกต่างหาก นี่ก็เป็นการเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่งก็ไม่ผิดหวังเพราะไม้ก็เติบโตดี และก็ยังนำไม้ป่ามาปลูกแซมอีกด้วย เช่น สะตอป่า สะเดา ส่วนพื้นล่างก็ปลูกพืชที่ต้องการร่มเงา เช่น มะเขือ แตงกวา นำสนใจนะคะ

เทคนิคต่อไปการป้องกันหน้าดิน โดยการนำไม้มาปลูกเพื่อยึดหน้าดิน รากไม้จะแผ่ขยายออกมากนั่นเอง แต่ก็ต้องรู้ด้วยว่าไม่ควรเอาไม้ผลอื่นๆ ไปลงปลูกไว้ใกล้ๆ ไม้ เพราะจะทำให้ไม้ผลไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ก็ยังมีการปรับปรุงดิน นายทฤษฎีใช้ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยคอกบำรุงดิน เช่น ถั่วลิสง ถั่วแดง เมื่อเก็บผลผลิตแล้วก็ทิ้งซากไว้ในสวน เมื่อถึงต้นฤดูการผลิตจะซื้อปุ๋ยคอกมาใส่รอบๆ โคนต้นไม้ เพื่อให้ปุ๋ยคอกช่วยดูดซับ เก็บรักษาความชื้น

ไว้ในดินได้นาน และไม่ทำให้หน้าดินแห้งแข็ง นอกจากนี้ก็ต้องมีการคลุมดิน นายทฤษฎีจะปลูกถั่วแดงคลุมดินเพื่อไม่ให้วัชพืชขึ้นเร็วหรือหนาแน่น โดยหลังจากตัดหญ้าแล้วก็เอาจอบตากดินกว้างประมาณ 1 ศอก หยอดเมล็ดถั่วลงไป ในหลุม กลบทิ้งไว้ 4-5 วัน ถั่วแดงจะงอกขึ้นคลุมหญ้าที่ตัดไว้ตลอดทั้งฤดูฝน พอถึงฤดูแล้งถั่วจะเฉาตายไป ก็จะเก็บเมล็ดไว้ปลูกในปีต่อไป หรือนำไปต้มกินได้โปรตีน บำรุงร่างกาย ส่วนเรื่องของการกำจัดวัชพืชก็ใช้การถางหญ้า ในช่วงฤดูฝน โดยใช้เครื่องมือตัดหญ้าตัดให้สั้นแล้วโยกเศษหญ้ามาคลุมไว้ที่โคนต้นไม้ให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ย คลุมดินรักษาความชื้นในดินในฤดูแล้งสำหรับการปลูกพืชหมุนเวียนนั้นก็สำคัญ นายทฤษฎีจะไม่ปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่งในที่เดียวกันซ้ำๆ เช่น ถั่วเขียว ข้าวโพด พักทอง แตงกวา จะเวียนปลูกโดยแบ่งเป็นแปลงๆ ไม่ปลูกซ้ำที่เดิม เพื่อให้โอกาสดินฟื้นตัว ธาตุอาหารในดินถูกนำมาใช้ได้อย่างเต็มที่และมีโอกาสหมุนเวียนกลับมา และเทคนิคท้ายสุดที่นำมาฝากก็คือการกำจัดแมลงโดยวิธีธรรมชาติ นายทฤษฎีจะปลูกตะขาบเพื่อให้นักมากินลูกตะขาบ ขณะเดียวกันนกที่เข้ามากินตะขาบก็จะกินแมลงในสวนด้วย ซึ่งเป็นการจัดการโดยธรรมชาติ ก็เป็นแค่ตัวอย่างการจัดการที่ นายทฤษฎี ศยามล เกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ได้นำมาพัฒนาความเป็นอยู่ พัฒนาอาชีพ มีรายได้มีชีวิตที่ดีขึ้น ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าเสนาะนะคะ ใครสนใจก็คงต้องไปศึกษาหาความรู้กันเพิ่มเติมให้ถ่องแท้ก่อน วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่ ลับดาหน้า สวัสดิ์ค่ะ

หน้าว่าง

เพาโลว์เนียเป็นไม้โตเร็วเศรษฐกิจ ดีจริงหรือ

ออกอากาศวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546

สวัสดิ์ค๊ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้งทางสถานีวิทยุแห่งนี้
โดยมีดิฉันคุณคุณกร ไกรวาทิน เป็นผู้ดำเนินรายการค่ะ

คุณผู้ฟังคะ ปัจจุบันได้มีเอกชนบางรายนำพันธุ์
ไม้สกุลเพาโลว์เนีย ซึ่งเป็นไม้โตเร็วชนิดหนึ่งจากต่าง
ประเทศเข้ามา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและเกษตรกรทั่ว
ทุกภาคของประเทศไทยปลูกเป็นสวนป่า โดยได้สาธยาย
ให้เห็นถึงความสามารถในการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว
อันน่าอัศจรรย์ รวมทั้งได้ชี้ให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์และ
ผลตอบแทนที่จะได้รับมากมายเมื่อถึงเวลาตัดฟันในช่วง
อายุ 6-10 ปี ทำให้ประชาชนและเกษตรกรเริ่มเกิดความ
สนใจและหลงเชื่อเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันได้มี
เอกชนหลายรายสั่งเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามา
เพื่อเพาะและจัดเตรียมกล้าไม้ไว้จำหน่ายในอัตราที่สูง
ราคากล้าละ 25-30 บาท พร้อมกับจัดให้มีกิจกรรมการ
ฝึกอบรมหรือให้ความรู้ด้านการปลูกและบำรุงแก่ผู้สนใจ
ด้วย แต่ข้อเท็จจริงแล้วพันธุ์ไม้โตเร็วสกุลเพาโลว์เนีย
ได้เคยมีการนำเข้ามาปลูกเป็นการครั้งแรกในท้องที่
จังหวัดเชียงใหม่ของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2517 และ
มีการนำเข้ามาปลูกอีกหลายครั้ง ครั้งหลังสุดเมื่อปี พ.ศ.
2526 ได้นำเข้ามาปลูกที่สถานีเกษตรหลวงดอยอ่างขาง
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่ายังไม่ประสบ
ความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการเข้า
มาเกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ต้นไม้มต้องการ
ชนิดพันธุ์ที่เหมาะสม การขยายพันธุ์ การปลูกบำรุง
ปัญหาโรคและแมลง ดังนั้น ผู้ที่คิดจะปลูกพันธุ์ไม้เพา
โลว์เนียควรจะได้ทำความเข้าใจและตระหนักถึงปัจจัย

ต่างๆ เหล่านี้ประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อจะได้ไม่
มีปัญหาซับซ้อนเกิดขึ้นภายหลัง เช่นเดียวกับการส่งเสริม
ปลูกไม้ยมหอมของเอกชนบางรายที่ดำเนินการมาในอดีต
และปัจจุบัน

ไม้สกุลเพาโลว์เนีย (Genus Paulownia) เป็น
ไม้ยืนต้น ผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ลำต้นสี
เทาน้ำตาลหรือดำ เปลือกต้นเรียบเมื่อยังอ่อน แต่จะแตก
เป็นร่องตามยาว เมื่อต้นแก่เป็นโพรงภายใน ใบจะมี
ขนาดใหญ่ ลักษณะใบกว้างคล้ายหัวใจ ปลายใบแหลม
มีการกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติในประเทศแถบอบอุ่น
หรือต่ำกว่าแถบอบอุ่นเล็กน้อย โดยมีถิ่นกำเนิดทาง
ตอนกลางของประเทศจีน และพบกระจายทั่วไปตาม
ภูมิภาค ต่างๆ ของประเทศจีน พันธุ์ไม้สกุลเพาโลว์เนีย
มีทั้งหมด 9 ชนิด นอกจากพบในประเทศจีนแล้ว ยัง
พบในประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน ตอนเหนือของ
เวียดนามและลาว ปัจจุบันไม้สกุลเพาโลว์เนียได้ถูกนำไป
ปลูกในหลายประเทศของทวีปยุโรป ออสเตรเลีย อเมริกา
เหนือแถบประเทศสหรัฐอเมริกาและอเมริกาใต้แถบ
ประเทศบราซิล อาร์เจนตินาและปารากวัย

การเจริญเติบโตของไม้เพาโลว์เนียแต่ละชนิด
จะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
ทั้งสภาพภูมิประเทศ สภาพดินและภูมิอากาศมีส่วน
เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยทั่วไปไม้สกุลเพาโลว์เนียจะ
เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณพื้นที่ที่มีอากาศเย็นและอบอุ่น
ตลอดทั้งปีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 24-29 องศาเซลเซียส
ชอบพื้นที่โปร่ง แดดจัดและชุ่มชื้น ขึ้นได้บนดินเกือบทุก

สภาพ ไม่ว่าจะเป็ดินทราย ดินโคลน ดินแดงหรือ ดินหินปูน แต่ไม่ชอบดินที่มีน้ำท่วมขังหรือดินที่มีระดับ น้ำใต้ดินสูงกว่า 1.50 เมตร รวมทั้งดินเค็มสูงกว่า 1 เปอร์เซ็นต์

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ไม้สกุลเพาโลว์เนีย สามารถทำได้ 3 วิธี คือ การเพาะเมล็ด การตัดรากปักชำ และการ แยกหน่ออ่อนจากรากและจากตอ โดยทั้ง 3 วิธีนี้ การตัด รากปักชำเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด เป็นวิธีการขยายพันธุ์ แบบไม่อาศัยเพศที่สามารถรักษาพันธุ์ไว้ได้ ขยายพันธุ์ ได้เร็วและง่าย การเจริญเติบโตสม่ำเสมอ และอัตราการ รอดตายสูง สำหรับวิธีการเพาะเมล็ด แม้ว่าจะได้ต้นกล้า ที่แข็งแรงและต้านทานโรค แต่ด้วยเหตุที่ไม้สกุลเพา โลว์เนียผสมเกสรข้ามต้นกันได้ง่าย ทำให้ไม่สามารถ ทราบว่าเมล็ดที่จัดเก็บหรือสิ่งซึ่เข้ามาเป็นพันธุ์ดีหรือไม่ หากเป็นเมล็ดที่ไม่ใช่พันธุ์ดี การเจริญเติบโตจะช้าและ แดกกิ่งก้านมาก จึงไม่เป็นวิธีที่นิยม ส่วนวิธีการแยกหน่อ อ่อนจากรากและจากตอ เป็นวิธีการขยายพันธุ์แบบไม่ อาศัยเพศอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งจะได้ต้นอ่อนหรือกล้าที่มี คุณภาพและแข็งแรง แต่ไม่เป็นที่นิยม เพราะการเตรียม ต้นอ่อนหรือกล้าให้อัตราการรอดตายต่ำ

การปลูกและบำรุง

การปลูกและบำรุงไม้สกุลเพาโลว์เนียต้องดำเนินการอย่างละเอียดหรือพิถีพิถัน และเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า พันธุ์ไม้ชนิดอื่นเมื่อเปรียบเทียบกัน การจัดเตรียมพื้นที่ ปลูกต้องมีการจัดทำค่อนข้างดี การจัดซื้อหรือการจัด หากลำราคาค่อนข้างสูง การเตรียมหลุมปลูกต้องมีการ ใช้ยาฆ่าแมลงและยากันไส้เดือนฝอยผสมปุ๋ยหมักรองกัน หลุม รวมไปถึงการบำรุงดูแลรักษา ต้องจัดทำกรแนว ถางบ่อยครั้ง มีการป้องกันไฟอย่างดี ต้องหมั่นตัดแต่ง กิ่งทิ้งเพื่อให้ลำต้นเปลาตรง ทำการตัดสายขยายระยะเมื่อ ถึงเวลากำหนด และต้องดูแลป้องกันแมลงและโรคอย่าง ใกล้ชิด โดยเฉพาะแมลงจำพวกด้วงปากแข็งเจาะลำต้น

แมลงกัดกินใบและเปลือก ส่วนพวกโรคครายังไม่มีรายงาน เกิดขึ้นมากนัก แต่ในประเทศจีนได้รายงานการเกิดโรค canker ระหว่างปี 1985-1988 (2528-2531) เข้า ทำลายไม้เพาโลว์เนียเป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศใน แถบเขตร้อนที่ทดลองนำไม้ชนิดนี้เข้ามาปลูก สิ่งที่ต้อง ระวังมากคือพวกไส้เดือนฝอย (Nematode) เข้าทำลาย ระบบรากจนต้นไม้ตายลง

การตลาดและการค้า

เป็นที่ยอมรับกันในประเทศถิ่นกำเนิดของไม้ชนิด นี้ว่า ไม้เพาโลว์เนียให้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื้อไม้นิยมใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์ ตู้หรือหีบใส่ของ เครื่องดนตรี รองเท้าเกียะ ไม้อัด เยื่อกระดาษและงานแกะสลัก เนื่องจากเนื้อไม้มี คุณสมบัติน้ำหนักเบา ง่ายไสสอย แข็งแรงพอสมควร ไม่คั้งงอหรือเปลี่ยนรูปทรงง่าย เนื้อไม้สีขาว แกะสลัก ตกแต่งง่าย ดอกรับประทานได้ ใบใช้เลี้ยงหม่อน ส่วน ของเปลือก ใบ ดอก ผล และเนื้อไม้ใช้เป็นสมุนไพร นอกจากนี้ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับเพื่อความร่มรื่น สวยงาม เป็นแนวกันลมและปลูกร่วมกับพืชเกษตรหลายชนิดใน ระบบวนเกษตร ในด้านการตลาด การค้า ปริมาณที่ ต้องการ และราคาไม่มีข้อมูลแต่อย่างใด คาดว่าประเทศ ญี่ปุ่นน่าจะเป็นประเทศที่มีความต้องการมากกว่า ประเทศอื่น แต่ต้องไม่ลืมว่าต้องมีชาวญี่ปุ่นได้ไปลงทุน ปลูกไม้เพาโลว์เนียในหลายประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ ที่มีสภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกัน เช่น อาเจนติน่า ตอนใต้ของบราซิลและปารากวัย

การปลูกเพาโลว์เนียในประเทศไทย

เมื่อมองย้อนประวัติการนำไม้เพาโลว์เนียเข้ามา ปลูกในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นข้อมูลชี้ให้เห็นถึงความ สำเร็จหรือความล้มเหลวได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยได้นำ ไม้เพาโลว์เนียเข้ามาปลูกเป็นทางการครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยบริษัท เพาโลว์เนียดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด อันเป็นบริษัทเอกชนร่วมทุนของชาวญี่ปุ่นและไทย

ได้ทดลองปลูกในท้องที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่สูงจากระดับทะเล 330 เมตร และอยู่ในระดับเส้นรุ้งต่ำกว่าประเทศไต้หวันเล็กน้อย ผลปรากฏว่าในช่วง 5 ปีแรกการเจริญเติบโตค่อนข้างดี หลังจากนั้นแปลงปลูกทดลองต้องประสบปัญหาเรื่องแมลงเจาะลำต้น และไส้เดือนฝอยทำลายรากอย่างรุนแรง ต้องล้มเลิกโครงการไป ในช่วงต่อมาได้มีการนำเข้ามาทดลองปลูกหลายครั้ง และก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน ครั้งล่าสุดโครงการหลวงและงานเกษตรที่สูงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับพันธุ์จากประเทศไต้หวันมาทดลองปลูกอีกครั้งที่สถานีเกษตรหลวงดอยอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีพิกัดภูมิศาสตร์และสภาพภูมิอากาศค่อนข้างใกล้เคียงกับประเทศไต้หวัน โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 16.7 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนอากาศอบอุ่น ปริมาณน้ำฝน 2,529 มม. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 63.7% และอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 1,400 เมตร ได้รับการปลูกและบำรุงอย่างดี ในช่วง 6 ปี ต้นพญาโลว์เนียเจริญเติบโตได้ค่อนข้างดีเมื่อเทียบกับพันธุ์ไม้ชนิดอื่นที่ปลูกในพื้นที่แห่งนี้ แต่การเจริญเติบโตยังต่ำกว่าที่ปลูกในประเทศไต้หวันมาก และยังพบว่าต้นพญาโลว์เนียที่ขึ้นอยู่นอกแปลงทดลองเดี่ยวๆ จะเจริญเติบโตดีกว่าต้นที่ปลูกในแปลง ปัจจุบันแปลงทดลองนี้ยังมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถสรุปที่จะนำมาส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ต่างๆ ได้

จากปัจจัยและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าไม้สกุลพญาโลว์เนียเจริญเติบโตได้ดีบนสภาพพื้นที่ที่มีอากาศเย็นและอบอุ่นตลอดทั้งปี อุณหภูมิอยู่ระหว่าง

24-29 องศาเซลเซียส ดินมีสภาพชุ่มชื้นและไม่เพาโลว์เนียเกือบทุกชนิดขึ้นได้ดีบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล การที่เอกชนได้นำไม้พญาโลว์เนียเข้ามาส่งเสริมปลูกทั่วประเทศของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่ราบสูงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ภาคกลางและภาคใต้ ซึ่งในช่วงฤดูร้อนอุณหภูมิอาจสูงถึง 40 องศาเซลเซียส สภาพทั่วไปแห้งแล้ง อาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตและต้นพญาโลว์เนียอาจตายได้ เช่นเดียวกับการที่เอกชนบางรายจัดเก็บหาเมล็ดเองหรือสั่งเมล็ดเข้ามาเพาะจัดเตรียมกล้าและจำหน่าย โดยไม่มีการรับรองหรือรับประกันได้ว่าเป็นพันธุ์ดีที่ให้การเจริญเติบโตเร็ว ผลผลิตสูง และมีความต้านทานต่อแมลง โรค และพวกไส้เดือนฝอยได้ดีพอสมควรหรือไม่ นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักให้ดีกว่าการลงทุนปลูกไม้พญาโลว์เนียต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง เรื่องข้อมูลตลาด การค้ารวมทั้งแหล่งรับซื้อและราคาซื้อขายในอนาคตต้องมีการให้ข้อมูลที่ชัดเจนด้วย มิฉะนั้นเกรงว่าธุรกิจการส่งเสริมให้ปลูกไม้พญาโลว์เนียของเอกชนที่จัดทำอยู่ขณะนี้จะเป็นการหลอกลวงให้ประชาชนและเกษตรกรลงทุนไปแบบสูญเปล่าประโยชน์ที่จะได้รับแบบเดียวกับการส่งเสริมการปลูกไม้ยมหอมของเอกชนบางรายที่ผ่านมา ดังนั้น ประชาชนและเกษตรกรที่สนใจและจะลงทุนปลูกไม้พญาโลว์เนียต้องตรองเรื่องเหล่านี้ให้ดีกว่าอดัดสันใจ วันนีเวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

4 วิธีสู่การใช้ไม้อย่างคุ้มค่า

ออกอากาศวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2546

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา ล่าเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังพร้อมกับเรื่องราวของ ป่าไม้ การใช้ประโยชน์จากไม้ในรูปแบบต่างๆ อย่างคุ้มค่าที่สุด โดยดิฉันยุคลธร ไกรวสิน เป็นผู้ดำเนินรายการค่ะ

วันนี้มีหลายเรื่องมาเล่าสู่กันฟัง เรื่องแรกเป็นเรื่องวิธีการใช้ไม้ บอกอย่างนี้บอกให้หลายคนก็ย้อนไปว่า ในแต่ละวันในชีวิตประจำวันของเราได้ใช้ประโยชน์จากไม้ในรูปแบบไหนบ้าง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เรียกว่า จุดเป็นข้อๆ ยาวเป็นหน้ากระดาษเลยแน่นอน และยิ่งนับวันก็ยิ่งใช้เยอะมากขึ้น ทั้งเป็นบ้าน เป็นส่วนประกอบของบ้าน เป็นเครื่องเรือน เครื่องใช้ สารพัด ยังไม่นับเรื่องประโยชน์ในด้านการเป็นโรงงานผลิตน้ำ ผลิตอากาศ แต่วันนี้เราไม่ได้มาพูดถึงเรื่องประโยชน์ของไม้ แต่จะมาพูดถึงเรื่องจะใช้ไม้อย่างไรให้คุ้มค่าที่สุด สมกับประโยชน์ของไม้อย่างที่สุด เพียง 4 ข้อเอง จำได้ไม่ยาก มาเริ่มกันที่ข้อแรก

ประการที่ 1 คือ การฉลาดใช้ให้ตรงวัตถุประสงค์ ก็คือรู้ว่าจะใช้เพื่ออะไรแล้วก็เลือกใช้ไม้ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้งานจริง ทั้งทางด้านความทนทานและความแข็งแรง เช่น จะใช้ไม้ทำคานก็ควรเลือกชนิดไม้ที่รับน้ำหนักได้สูง ไม้ใช้งานกลางแจ้งหรือสัมผัสดินก็ควรเป็นไม้ที่มีความทนทานตามธรรมชาติสูง หรือไม้อบน้ำยา ซึ่งไม้ที่อบน้ำยาแล้วจะมีอายุการใช้งานได้นานกว่าไม้ทั่วไป 3-5 เท่า ถ้าเราใช้ไม้ตรงวัตถุประสงค์ในการใช้งานก็จะเป็นการประหยัดไม้ ยืดอายุการใช้งานของไม้ไปได้

ประการที่ 2 คือ การประหยัดโดยใช้เทคโนโลยี เดี่ยวนี้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้ชีวิตเรา

สะดวกสบายขึ้น เรื่องการใช้ไม้อย่างคุ้มค่าก็เช่นกัน เทคโนโลยีก็ช่วยได้ เดี่ยวนี้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในเรื่องการเพิ่มความแข็งแรง ความทนทานให้กับไม้ ทำให้ไม้ขนาดเล็กๆ ที่แต่ก่อนนำมาใช้ประโยชน์ได้น้อยก็ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น อย่างเฟอร์นิเจอร์จากไม้ปาติเกิ้ลบอร์ด ไม้อัดพวกลูกไม้ใช้ไม้ชิ้นเล็กชิ้นน้อยนี้แหละมาทำ ผ่านกรรมวิธีทำให้มันแข็งแรงนิดหน่อยก็ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าแล้ว แทนที่จะเหลือทิ้งหรือเผ่าเป็นถ่าน ซึ่งก็ช่วยลดการตัดไม้ไปได้เหมือนกัน และราคาก็ถูกกว่าเฟอร์นิเจอร์ไม้จริงกว่ามากๆ ด้วย

ประการที่ 3 คือ การใช้วัสดุทดแทนที่คุ้มค่ากว่าไม้ เดี่ยวนี้มีงานวิจัยมากมายที่พบว่าวัสดุสมัยใหม่หลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์แทนไม้ได้ เช่น บานประตูที่ใช้พวกพลาสติกหรือไฟเบอร์ วงกบก็ทำจากอลูมิเนียมหรือไฟเบอร์ ซึ่งพวกนี้บางชนิดมีราคาถูกแล้วก็ใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าไม้อีกด้วย อย่างบานประตูถ้าเป็นไม้มันก็ง่าย มีพวกพลาสติกมาทดแทนก็ดีกว่าก็ต้องดูลักษณะและวัตถุประสงค์การใช้งานเป็นหลัก ดังนั้นหากสามารถใช้วัสดุอื่นที่ทดแทนไม้ได้ก็ควรใช้ เพื่อเป็นการประหยัดไม้ไว้ใช้สำหรับงานที่ไม่สามารถใช้วัสดุอื่นทดแทนได้

และประการสุดท้าย ก็คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ วัสดุสิ่งของหรือเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ ที่ตกฐุนหรือชำรุดใช้งานไม่ได้แล้ว ไม่ควรทิ้งขว้างหรือปล่อยให้ย่อยสลายไปอย่างไร ประโยชน์ ควรหาทางซ่อมแซมให้ใช้งานได้ใหม่จะดีกว่า เฟอร์นิเจอร์เก่าๆ บางชิ้นมันมีเสน่ห์นะคะ บางคนก็ไปแสวงหาซื้อแต่พวกเฟอร์นิเจอร์เก่าเอามาปรับปรุงแล้วใช้ ตกแต่งบ้านก็มี หรืออีกทางหนึ่งคือนำไปบริจาค คือถ้าเราไม่ใช้แล้วจริงๆ ก็บริจาค อย่างวัดสวนแก้วของอาจารย์

พระพยอมก็เป็นอีกที่หนึ่งที่รับบริจาค ถ้ามันหักมันพังก็จะมีช่างซ่อมแล้วนำมาจำหน่ายในราคาถูกลงสำหรับคนที่ต้องการ ก็เป็นการใช้ของอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้มีอีกวิธีหนึ่งที่เรารู้ได้ยากก็คือการแยกกระดาษออกเพื่อขายให้โรงงานผู้ผลิตนำกลับมาผลิตเป็นกระดาษใหม่ ถ้าเรานำเศษกระดาษเก่าๆ มาผลิตเยื่อกระดาษใหม่ ได้ 1 ตันก็เท่ากับว่าเราลดการตัดต้นไม้ได้ถึง 17 ต้น

นี่ก็เป็น 4 วิธีง่ายในการใช้ไม้อย่างคุ้มค่า คราวหน้าจะใช้ประโยชน์จากไม้ไม่ว่าเพื่ออะไรก็ตาม ก็อยากให้พิจารณาคิดให้นานอีกนิดว่าเราได้ใช้ของอย่างคุ้มค่าแล้วหรือยัง

สินค้าไม้เกมส์ อีกหนึ่งวิธีการใช้ไม้อย่างคุ้มค่า

เรื่องต่อไปเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการพยายามใช้ประโยชน์จากไม้อย่างคุ้มค่า แล้วก็สร้างรายได้เป็นอย่างดีอีกด้วย เรื่องนี้อยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีไม้เยอะ เป็นวัตถุดิบที่ดีในการผลิตสินค้าไม้เกมส์ ต้องอธิบายกันหน่อย สินค้าไม้เกมส์ก็คือเกมส์ต่างๆ ที่ผลิตจากไม้ เช่น พวกตัวต่อ ตัดไม้เป็นขนาดเล็กๆ รูปร่างต่างกัน แล้วให้ผู้เล่นนำมาวางเรียงประกอบกันในกล่องสี่เหลี่ยมให้หลังลึบของมัน ผู้เล่นก็ต้องคิดสลับไม้ชิ้นเล็กชิ้นน้อยให้มันเรียงลงลึบให้ได้ เป็นเกมส์ฝึกสมอง เท่าที่เห็นพวกนี้จะใช้ไม้ชิ้นเล็กๆ มาทำ นอกจากนี้ก็ยังมีเกมหมากฮอส หมากข้าม โดมิโน ทำเป็นรถไฟก็มี ทำจากไม้ทั้งนั้น รวมเรียกว่าสินค้าไม้เกมส์ และนี่แหละค่ะที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านอำเภอสันทรายจนตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์สินค้าไม้เกมส์ สังกัดสหกรณ์นิคมสันทราย กลุ่มนี้เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2536 จุดเริ่มต้นมาจากการที่จังหวัดได้มีการอบรมผู้ทำสินค้าประเภทไม้ จากนั้นผู้อบรมก็มารวมตัวกัน จากคนในหมู่บ้านในพื้นที่ประมาณ 20 คน ทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน จะทำกันตอนที่ว่างเว้นจากการทำนาทำสวน ทำไร่ ตอนแรกมีเงินลงทุนของกลุ่มประมาณ 3 หมื่นบาท เขามาซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ประดิษฐ์สินค้า เช่น สว่าน แท่นเจาะไม้ เลื่อยวงเดือน กระดาษทราย ส่วนไม้ก็นักมีอยู่แล้วเพราะเป็นวัตถุดิบที่มีมากในพื้นที่ ก็ทำกันเรื่อยมา จากกลุ่มเล็กๆ ทำกันเป็นอาชีพเสริม แต่เดี๋ยวนี้กลายเป็นงานหลักสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านไปแล้ว สินค้าขายดี

นอกจากเกมส์ต่างๆ ก็มีเรือสำเภา ซึ่งก็มีหลาย

แบบ เช่น เรือสำเภาทอง เรือสำเภาจีน (ขายดีที่สุด) เรือสำเภาเยอรมัน เรือสำเภาสเปน เรือสำเภาไทย และเรือสำเภามาเลเซีย งานพวกนี้เป็นงานฝีมือ ต้องใช้แรงงานค่อนข้างมาก ลำหนึ่งใช้ถึง 4 คน ใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์กว่าจะได้เรือลำหนึ่ง เพราะเป็นงานฝีมือนี้เองก็เลยทำให้ราคาค่อนข้างดี แล้วก็เป็นที่ต้องการของตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าไม้เกมส์ รวมถึงเรือสำเภาของกลุ่มนี้ก็จะเป็นการไปเปิดบูธตามสถานที่ต่างๆ เช่น กรุงเทพ เชียงใหม่ แล้วก็ยังมีที่มารับซื้อไปขาย ทั้งจากภูเก็ต พังงา กระบี่ พัทยา ประจวบคีรีขันธ์ หัวหิน เชียงใหม่ สรุปแล้วส่วนใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยว ชายชาวต่างประเทศ สำหรับราคาสินค้าก็มีตั้งแต่ราคา 10 บาทขึ้นไป แล้วแต่ขนาด ความยากง่าย ความปรารถนาในการผลิต ราคาสูงสุด คือ 8,000 บาท ก็เป็นพวกเรือสำเภา ใช้แรงงานตั้ง 4 คน ใช้เวลา 1 อาทิตย์กว่าจะได้ 1 ลำ ก็เป็นธรรมดาที่ราคาฝีมือต้องสูง แต่ก็ขายได้ เพราะเป็นงานฝีมือล้วนๆ แล้วก็รับประกันคุณภาพในสินค้าทุกชิ้นอีกด้วย และถ้าใครมีไอเดีย มีความคิดอยากได้เรือรูปแบบอื่นที่ไม่มีวางขายก็สามารถไปบอกให้ทำเป็นพิเศษได้ แคนำแบบมาสั่งก็ทำได้ทุกอย่าง เขาว่ามาอย่างนั้น นี่ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการใช้ประโยชน์จากไม้อย่างคุ้มค่า สร้างรายได้ดีอีกด้วยที่เชียงใหม่มีวัตถุดิบเป็นไม้เยอะ ส่วนใหญ่ก็ทำเครื่องเรือน ทำให้มีเศษไม้ชิ้นเล็กชิ้นน้อยมาก การนำมาทำเป็นสินค้าเกมส์อย่างนี้ก็ทำให้ไม้ชิ้นเล็กชิ้นน้อยพวกนั้นมีค่ามากขึ้น ใครสนใจ บ้านใครมีวัตถุดิบเป็นไม้มากๆ อยากพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างนี้บ้าง หรืออยากซื้อสนับสนุนฝีมือแรงงานของคนไทย ติดต่อไปที่กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้เกมส์ สหกรณ์นิคมสันทราย เลขที่ 63 หมู่ 3 ตำบลหนองหาน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เบอร์โทรศัพท์ 0 9960 4351

คุณผู้ฟังคะ ทั้งหมดที่นำเสนอให้คุณผู้ฟังได้ทราบในวันนี้ก็คือวิธีที่เราจะใช้ไม้อย่างคุ้มค่า ให้สมกับที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของเรา ตัวของคุณผู้ฟังเองถ้ามีวิธีการใช้ไม้ได้อย่างคุ้มค่าและอยากจะทำไปยั้งคนอื่น ก็จดหมายมาแจ้งรายการได้ เราจะได้ช่วยกันเผยแพร่ ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่อไป วันนี้เวลาของเราหมดลงเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

จากป่าสู่ไม้เศรษฐกิจ

ออกอากาศวันที่ 1 มีนาคม 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้ง เป็นประจำที่เรา
จะนำเสนอข่าวคราวความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ โดยมี
ดิฉัน ยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้มีสาระความรู้สำหรับคนรักต้นไม้มาฝาก
เป็นเรื่องการปลูกต้นไม้ ไม่ปลูกธรรมดาณะคะ ปลูกเพื่อ
การค้า สร้างรายได้อีกทางหนึ่ง ไม้ที่แนะนำนี้เป็นไม้ป่า
เตรียมมาหลายชนิดเหมือนกัน มาเริ่มกันที่..

ต้นสำโรง

ต้นสำโรง หรืออีกชื่อหนึ่งว่าพุททะลาย เป็นไม้
ท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ขึ้นตามป่า
ดงดิบ เป็นไม้ขนาดใหญ่ สูง 45 เมตร ลำต้นจะตรงมาก
เปลือกหนาผิวเปลือกมีมีน้ำตาลถึงเทาเข้ม เรือนยอดเป็น
พุ่มกลมรูปกรวย กิ่งก้านมักแตกออกรอบต้น ใบมี
ลักษณะเป็นใบเดี่ยว ดอกสีเขียวอ่อน จะออกดอกที่
ปลายกิ่งประมาณเดือนธันวาคม - มกราคม ผลจะเริ่มแก่
และร่วงประมาณเดือนมีนาคม - เมษายน ที่ขั้วผลจะมีปีก
บางๆ โค้งออกคล้ายกับเรือติดอยู่เรียกว่า ตะเภา ทำให้ผล
ปลิวไปตกได้ไกล ลักษณะของผลจะเป็นรูปกระสวย
เมล็ดรีสีน้ำตาลเมื่อแช่น้ำจะพองตัวคล้ายวุ้น ส่วน
ประโยชน์นั้นก็มีมากมาย ทำอาหารก็ได้ โดยตรงส่วน
เปลือกหุ้มเมล็ดที่คล้ายวุ้นนั้นก็นำไปใช้เป็นอาหารแทน
รังนก ซึ่งมีสรรพคุณทางยาด้วย ตรงเปลือกหุ้มนี้แหละ
เมื่อแช่น้ำแล้วมันจะพองตัว รสเย็น ปรงกับน้ำตาลทราย
แดงหรือชะเอมเทศ รับประทานแก้ร้อนในกระหายน้ำ

ทำให้ใจชุ่มชื่น แก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ นอกจากนี้
ใช้รับประทานแล้ว วุ้นใสๆ ก็ยังนำมาพอกตา แก้ตา
อักเสบวมแดงได้อีก หรือใครจะปลูกเป็นไม้ประดับก็เข้า
ท่าดีเหมือนกัน เพราะต้นสำโรงมีรูปทรงสูงเปลวตรงสวย
งาม เรือนยอดเป็นพุ่มกลมคล้ายร่ม ใครสนใจจะปลูก
ก็ไม่ยากนะคะ การขยายพันธุ์ก็ใช้วิธีเพาะกล้าจากเมล็ด
ปลูก การบำรุงดูแลรักษาไม่ยากด้วยเพราะเป็นไม้ป่า
โรคภัย แมลงไม่ค่อยมี

และที่น่าสนใจยิ่งไปกว่าที่จะปลูกเพื่อกินเพื่อใช้
เฉพาะในครอบครัว ก็คือปลูกเพื่อผลิตและแปรรูปเป็น
ผลิตภัณฑ์ต่างๆ สร้างรายได้เป็นอย่างดี อย่างที่คุณจรรยา
พงษ์ชีพ เกษตรกรเจ้าของสวนผลไม้ที่ได้รับการยอมรับ
ของชาวสวนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกได้เล่าให้ฟังว่า
ชาวบ้านจะนำผลของสำโรงมาตากแห้งและส่งไปขายที่
ประเทศจีนเพื่อไปฟอกสีและผลิตเป็นรังนกเทียม นอก
จากนี้ในประเทศไทยตอนนี้ก็มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภาค
ตะวันออกหลายรายเริ่มผลิตน้ำสำโรงบรรจุลงกระป๋อง
โดยผสมน้ำตาลค้ำฝอยลงไปด้วย ขายเป็นเครื่องดื่ม
สมุนไพรมีประโยชน์ต่อร่างกายโดยขายถึงผู้บริโภคราคา
กระป๋องละ 15 บาท คนที่ได้รับประทานจะรู้สึกเหมือน
ได้รับประทานรังนก ที่มีประโยชน์มีสรรพคุณทางยาคือ
แก้ร้อนใน กระหายน้ำ ลดไข้ แก้ไอ และขับเสมหะ
สำหรับดอกค้ำฝอยจะมีส่วนลดความดันโลหิตสูง ยังมี
รายงานว่าผลแห้งสำโรงเป็นสินค้าส่งออกเป็นอาหารอูฐ
เพื่อกินแก้กระหายน้ำในทะเลทรายได้ดีมาก ราคาซื้อขาย
ผลแห้งตกกิโลกรัมละ 120-150 บาทก็นำมาเป็นช่อง
ทางที่ดีสำหรับการใช้ประโยชน์จากไม้อีกประเภทหนึ่ง

คุณผู้ฟังคะ ทั้งหมดที่ดิฉันได้กล่าวไปนั้นก็ เป็นประโยชน์ของต้นลำยอง ที่สามารถสร้างรายได้ อีกทางหนึ่งสำหรับผู้สนใจ แต่ในความจริงนั้น สถานการณ์ของต้นลำยองหรือพุททะลายในป่าธรรมชาตินั้นค่อนข้างวิกฤต แม้ว่าแต่เดิมจะมีอยู่ในป่าแถบจังหวัดบุรีรัมย์มากก็ตาม แต่ตอนนี้เหลืออยู่น้อย น้อยจนต้องมีการประกาศเป็นไม้หวงห้ามประเภท ข ไปเรียบร้อยแล้ว สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เหลือน้อยก็เพราะประโยชน์อันมากมายนี้แหละ คือดต้นลำยองมีความสูงมาก เวลาชาวบ้านจะไปเก็บผลต้นลำยอง แทนที่จะใช้เครื่องมือหรือปีนขึ้นไปเก็บก็ไม่ได้ เขาใช้การตัดโค่นต้นเลย ตัดแล้วไม่ปลูกลานเข้าก็หมดสุดท้ายก็ต้องกลายเป็นไม้หวงห้ามประเภท ข อย่างทุกวันนี้ ไม้หวงห้ามประเภท ข ก็คือ ห้ามตัด โค่น หรือกระทำการใดๆ กับไม้ประเภทนี้ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็หมายความว่า ถ้าไปเจอต้นลำยองในป่า จะไปตัดไปโค่นไม่ได้แล้วนะคะ ถูกจับได้ แต่ถ้าใครสนใจอยากจะทำปลูก ปลูกได้คะ ไม่ได้หวงห้าม เราปลูกเองก็เก็บผลมาใช้ประโยชน์เองได้ ถ้าใครจะปลูกในเชิงการค้า ปลูกเป็นสวนป่าก็ต้องไปศึกษาเกี่ยวกับการปลูกสวนป่าเพิ่มเติมสักนิดว่าต้องทำอย่างไร ก็นำมาแนะนำให้ได้รู้จักกันสำหรับต้นลำยองเป็นไม้ป่าอีกชนิดหนึ่งที่ค่อนข้างเหลือน้อยแล้ว แต่ประโยชน์ี่ลี้ละมีมากมาย

ตำว

มาถึงไม้ป่าอีกชนิดหนึ่งที่อยากแนะนำ นั่นก็คือตำว หรือลูกตำว หรือ จก ที่คนใต้เรียก หรือลูกชิตที่คนภาคกลางรู้จักกันนั่นเอง เรื่องนี้มาจากเกษตรกรจังหวัดน่าน ที่รอบๆ บ้านยังแหวดล้อมไปด้วยป่าไม้ ทำให้พวกเขาได้ใช้สอยประโยชน์จากป่าอีกทางหนึ่งด้วย และตำวนี้แหละคะก็คือผลผลิตจากป่าที่สร้างรายได้ จากคำบอกเล่าของเกษตรกรวัย 75 ปี ลุงพุมิ สายธวัช ชาวบ้านบ้านวังดาว อ.เมือง จ.น่าน ผู้อาศัยป่าดำรงชีวิตมานานก่อนที่จะมายึดอาชีพทำไร่ตำวอย่างทุกวันนี้

ตำว เป็นพืชวงศ์ปาล์มที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในชวา

ถูกใช้ทำน้ำตาล ส่วนเส้นใยจากใบใช้ทำแปรง ทำเชือก เพราะมีความทนทาน แต่ในประเทศไทยเรานั้นมีเพียงเก็บลูกมารับประทานเท่านั้น ลุงพุมิเล่าว่าในอดีตพื้นที่ป่าแถวจังหวัดน่าน มีต้นตำวจำนวนมาก แต่ด้วยประชากรที่เพิ่มมากขึ้นต่างคนก็มุ่งเข้าไปเก็บผลตำวส่งโรงงาน บางคนก็ตัดยอดนำไปขาย ทำให้ตำวหมดไปจากป่าอย่างรวดเร็ว ประกอบกับวงจรชีวิตของต้นตำวที่แปลกไปจากพันธุ์พืชชนิดอื่นๆ นั่นก็คือเป็นพืชที่ชอบอยู่ในป่าที่มีความชื้นสูง ออกดอกครั้งเดียว เมื่อช่อดอกที่ออกเป็นพวงเกิดเป็นผล ต้นก็จะตายลงทันทีที่เมล็ดแก่หมดแล้ว และเมื่อผลแก่จัดจะไม่แตกกระเด็นออก เพราะเมล็ดมีสิ่งปกคลุมหนาแน่น ดังนั้นการขยายพันธุ์จึงเกิดขึ้นได้ยาก แล้วยังปัจจุบันป่าถูกตัดถูกทำลายไปมากก็ยิ่งส่งผลกระทบต่อการใช้พันธุ์ตามธรรมชาติของตำวอย่างมาก ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไปต้องสูญพันธุ์แน่ๆ เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วลุงพุมิก็เลยได้ลองเก็บตำวจากป่ามาเพาะในพื้นที่ราบ อาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านทดลองอยู่หลายปีกว่าจะสำเร็จ แล้วก็มีการนำไปถ่ายทอดให้กับสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ทุกวันนี้ลุงพุมิไม่ต้องเข้าไปเก็บตำวในป่าอีกต่อไป เพราะลำพัง 200 ต้นที่ปลูกไว้ก็เก็บไม่ไหวแล้ว ตอนนี้ก็รายได้จากการส่งผลตำวไปขายอย่างสบายๆ ด้วยภูมิปัญญาของตัวเอง และนี่ก็เป็นไม้ป่าอีกประเภทหนึ่งที่มีการพัฒนาให้สามารถนำมาปลูกในเมืองได้ ถ้านำมาปลูกกันได้อย่างนี้ก็ดีนะ เพราะไม่อย่างนั้นไม้ที่อยู่ในป่าชนิดไหนที่เรารู้จักประโยชน์กันมากๆ ก็จะมีชะตากรรมคล้ายๆ กัน คือใกล้สูญพันธุ์ไปหมด แต่ถ้าเรารู้ว่าไม้ป่าชนิดมีประโยชน์เราก็นำมาปรับปรุงหาวิธีการปลูกในเมืองได้ นอกจากเราจะได้ประโยชน์จากไม้ชนิดนั้นๆ อย่างเต็มที่แล้ว ก็เท่ากับเราได้ช่วยอนุรักษ์ไม้พันธุ์นั้นๆ ต่อไปอีกด้วย

สาระน่ารู้

ตอน อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชกับ Gene Bank

คุณผู้ฟังคะ ก่อนจะพูดถึง Gene Bank ขอเริ่มต้นที่เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่หลายคนอาจ

ไม่เคยรู้ นั่นคือ ในปลายปี พ.ศ. 2476 ประเทศไทยได้ส่งข้าวพันธุ์ปิ่นแก้วเข้าร่วมประกวดกับคณะกรรมการประกวดข้าวของโลก ที่เมืองเรยียา (Regine) ประเทศแคนาดา ผลปรากฏว่าพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วของนางจวนแห่งตำบลศรีราชา อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย ชนะรางวัลที่ 1 เป็นพันธุ์ข้าวที่ดีที่สุดของโลก จึงมีการนำพันธุ์ไปอนุรักษไว้ที่ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี แต่ในปี พ.ศ. 2485 เกิดน้ำท่วมใหญ่ท่วมนาทดลองข้าว จนข้าวปิ่นแก้วพันธุ์นี้และพันธุ์ข้าวที่อนุรักษไว้ทั้งหมดสูญหายไปเนื่องจากในอดีตไทยไม่มี Gene Bank จึงต้องนำพันธุ์ข้าวออกมาปลูกแล้วเก็บเมล็ดใหม่ทุกปี

พุดมาถึงตอนนี้หลายคนคงสงสัยว่า Gene Bank คืออะไร มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างไร มาฟังกันค่ะ จากการที่ประเทศไทยของเราเป็นประเทศเกษตรกรรมซึ่งตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นจึงมีความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพสูงมีมาก ปัจจุบันนักพฤกษศาสตร์ได้ประมาณการว่า ประเทศไทยมีพืชชั้นสูงประเภทพืชดอก (Angiosperm) อยู่ไม่ต่ำกว่า 10,000 ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของพรรณพืชทั้งโลก สำหรับเมืองไทยปรากฏว่ามีพืชไม่ต่ำกว่า 400 ชนิดที่ตกอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ และอีกประมาณ 600 ชนิด กลายเป็นพืชหายาก เนื่องจากการบุกรุกคุกคามทำลายป่า เก็บหมาขาย โดยเฉพาะพืชอาหารหลักของชาวโลกอย่างข้าวกำลังสูญพันธุ์ไปทุกปี เนื่องจากเกษตรกรพากันปลูกแต่พันธุ์ข้าวที่รัฐส่งเสริม พันธุ์ข้าวป่าตามธรรมชาติซึ่งแม้จะให้ผลผลิตต่ำกว่า ทว่ามีความต้านทานโรคสูงมาก ต้องสูญพันธุ์ไปทุกๆ ปี ยิ่งกว่านั้นประชากรโลก 6,000 ล้านคน ในปัจจุบันกำลังเพิ่มเป็น 8,500 ล้านคนในอีก 20 ปีข้างหน้า องค์การ FAO คาดว่าจะเกิดภาวะขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรงเพราะความต้องการที่เพิ่มขึ้น ขณะที่พื้นที่ทำการเกษตรเท่าเดิมหรือลดลง

แต่ตอนนี้มีเรื่องน่าดีใจเมื่อเดือนกันยายน 2545 ประเทศไทยของเราได้เปิดอาคารอนุรักษพันธุ์พืช

แห่งใหม่ชื่อ "อาคารทรัพยากรพันธุกรรมพืชสิรินธร" อยู่ที่บริเวณคลอง 6 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยน และจัดเก็บรวบรวมอนุรักษพันธุ์พืชพื้นเมืองทุกชนิดของไทยไว้ เพราะพืชป่าต้นตระกูลพืชปลูกนั้นสามารถนำมาปรับปรุงพันธุ์กันได้ จนนำไปสู่ผลผลิตที่ดีขึ้น หน่วยงานนี้ยังมีการศึกษาข้อมูลด้านพันธุกรรมพืช เก็บลายพิมพ์ DNA ไว้เป็นหลักฐาน อีกทั้งเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้ เชื่อมโยงทั้งภายในและต่างประเทศด้วย แต่หัวใจสำคัญของอาคารทรัพยากรพันธุกรรมพืชสิรินธรอยู่ที่ "ธนาคารเชื้อพันธุ์พืช" หรือ "Gene Bank" นั่นเอง การเก็บรักษาพันธุ์พืชลักษณะนี้ถือเป็นการอนุรักษนอกแหล่งกำเนิดตามธรรมชาติ เพื่อให้คงอยู่และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป โดยปัจจุบันมีการอนุรักษเชื้อพันธุ์พืชไว้ประมาณ 100,000 ตัวอย่าง ใน 2 ลักษณะ คือ แบบที่ 1 เป็นการอนุรักษเชื้อพันธุ์พืชในระดับปานกลาง ไล่ขนาดภายใต้ความชื้น 10 เปอร์เซ็นต์ ด้วยอุณหภูมิ 5 องศา แล้วนำออกมาปลูกฟื้นฟูพันธุ์พืชต่ออายุทุกๆ 20 ปี ส่วนแบบที่ 2 เป็นการอนุรักษแบบระยะยาว โดยเก็บเมล็ดพันธุ์พืชในของอะลูมิเนียมฟอยล์สุญญากาศ แล้วแช่แข็ง ณ อุณหภูมิ -10 องศาเซลเซียส กำหนดออกปลูกต่ออายุทุกๆ 50 ปี ซึ่งเป็นวิธศัลยกรรมที่ได้รับการยอมรับเป็นหลักประกันแก่ประเทศไทยว่าเราจะสามารถอนุรักษต้นพันธุ์พืชหายากไว้ใช้ได้อีกนานๆ ป้องกันการสูญหายของพันธุ์พืชต่างๆ

ผู้ที่สนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือติดต่อขอเข้าชมอาคารทรัพยากรพันธุกรรมพืชสิรินธรที่สำนักวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ (สทช.) คลอง 6 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110 โทร. 0 2904 6885-9 วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้พบกันสัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

การผลิตฉนวนกันความร้อน จากเส้นใยหญ้าแฝก

ออกอากาศวันที่ 8 มีนาคม 2546

สวัสดิศ๊ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้งเป็นประจำที่เรา
จะนำข่าวคราว ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก
ไม้มาเล่าสู่กันฟัง โดยดิฉันยุคลธร ไกรวสิน ดำเนิน
รายการ

วันนี้ขอเริ่มเรื่องกันที่งานวิจัยก่อน ในบ้านเรานั้นจะ
ว่ากันตามตรงก็มีนักวิจัยอยู่เยอะแยะมากมาย และก็มีการ
วิจัย มีผลงานออกมาไม่น้อยเหมือนกัน สรุปแล้วสิ่ง
ของที่เราใช้ประโยชน์กัน ไม่ว่าจะใช้กินหรือเพื่อประโยชน์
อะไรก็ตามมันก็ต้องผ่านกระบวนการวิจัยมาแล้วทั้งนั้น
เพียงแต่ในขั้นตอนที่เขาทำการวิจัยนั้นเรามักไม่ค่อยรู้กัน
ต้องยอมรับนะคะว่างานวิจัยในบ้านเรามีการเผยแพร่ใน
วงกว้างน้อยมาก ทั้งๆ ที่เป็นงานที่มีความสำคัญมาก
และในวันนี้เราจะนำเรื่องการวิจัยมาเล่าสู่ให้ได้ทราบกัน
เป็นงานที่น่าสนใจทีเดียว นั่นก็คือการผลิตฉนวนกัน
ความร้อนจากหญ้าแฝก

พูดถึงฉนวนกันความร้อน เดี่ยวนี้ในบ้านเรานิยม
ติดตั้งกันมาก ติดได้หลังคาบนฝ้าเพดานบ้านเพื่อกันหรือ
ลดความร้อนที่เข้าสู่ตัวบ้าน เพราะเดี๋ยวนี้แสงแดดแรง
กลางวันไม่ต้องระบุว่าฤดูไหน เพราะส่วนใหญ่จะร้อน
พอๆ กัน คือใกล้ๆ 40 องศา ใครที่ทำงานอยู่กลางแจ้ง
ประจำก็คงทราบดี ยิ่งนับวันก็ยิ่งร้อนขึ้น ด้วยเหตุนี้เอง
ทำให้คนปลูกบ้านใหม่ รวมไปถึงใครที่มีบ้านเก่าก็ตามก็
มักจะติดตั้งฉนวนกันความร้อนกัน ทำให้บ้านเย็นสบาย
ขึ้น น่าอยู่มากขึ้น นอกจากนี้ก็ยังมีใช้กันมากๆ ตาม
อาคาร โรงงานต่างๆ ซึ่งฉนวนกันความร้อนเหล่านี้เรา

ต้องสั่งนำเข้าจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นฉนวนใยแก้ว
หรือแผ่นโฟมก็ตาม โดยเฉพาะฉนวนใยแก้วนั้นมันมีตัวเลข
จากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์รายงานว่าปี 2543 มีการ
นำเข้ามากกว่า 45 ล้านบาท เป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูงและ
เสียดุลการค้าไปมาก ปัญหาทั้งหมดนี้จึงนำไปสู่การวิจัย
ฉนวนกันความร้อนในครั้งนี้

การวิจัยการผลิตฉนวนกันความร้อนจากหญ้า
แฝก เป็นโครงการวิจัยย่อย เป็นหนึ่งในโครงการพัฒนา
ปฏิสัมพันธ์ของหญ้าแฝกกับปลวก เพื่อสนองพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความจริงแล้วโครงการ
นี้มีการวิจัยในลักษณะอื่นโดยความร่วมมือของหลาย
หน่วยงาน เช่น กรมป่าไม้ รับผิดชอบด้านการวิจัยหญ้า
แฝกกับปลวก ซึ่งก็มีการนำมาทำเป็นไม้อัด ไม้ปาติ
เกิ้ลบอร์ด แล้วต่อเป็นโต๊ะ เก้าอี้ นาฬิกาติดผนัง ตู้เครื่อง
เสียง สวยงาม เหมือนไม้ แต่จะมีลายหญ้าแฝกเป็น
เส้นๆ สวยค่ะ ในส่วนนี้กรมป่าไม้เขาได้มีการวิจัยและ
พัฒนาไปจนถึงสามารถถ่ายทอดอบรมประชาชนที่สนใจ
ได้แล้ว ซึ่งนอกจากจะอบรมในการผลิตผลิตภัณฑ์หญ้า
แฝกเพื่อเป็นวัสดุทดแทนไม้แล้ว ยังจะมีการจัดอบรมให้
ความรู้ในเชิงการตลาด การประกอบธุรกิจขนาดเล็กหรือ
SME ที่เขากำลังสนใจกันอีกด้วย นั่นเป็นเรื่องของกรม
ป่าไม้หน่วยงานหนึ่งที่ดูแลโครงการวิจัยหญ้าแฝกในครั้ง
นี้ และก็ยังมีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
พระจอมเกล้าธนบุรี ที่ ดร. พัฒนะ รักความสุข เป็นผู้
ดูแลงานพัฒนาฉนวนกันความร้อนจากเส้นใยหญ้าแฝก
ที่จะนำมาเล่าให้ฟังในวันนี้

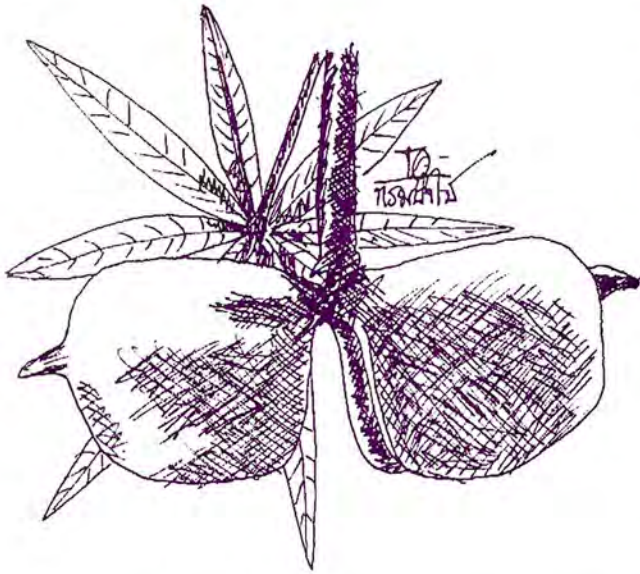
ตามที่ได้เรียนให้คุณผู้ฟังทราบไปแล้วว่า เหตุผลหนึ่งของการวิจัยก็คือการนำเข้าฉนวนกันความร้อนจากต่างประเทศ จึงนำไปสู่ความพยายามที่จะพัฒนาฉนวนกันความร้อนจากเส้นใยธรรมชาติ ด้วยความรู้ความสามารถและเทคโนโลยีของคนไทย ซึ่งก็แน่นอนย่อมส่งผลดีต่อปัญหาการขาดดุลของประเทศไปได้บ้าง รวมทั้งปัญหาสุขภาพที่กังวลกันก็ไม่มีด้วย ถ้าสามารถให้เส้นใยธรรมชาติกันได้ และที่มาของงานวิจัยอีกข้อหนึ่งที่สำคัญก็คือหญ้าแฝกเป็นพืชที่ปลูกขยายพันธุ์ได้ง่าย มีประโยชน์อย่างมาก ช่วยรักษาหน้าดิน ช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดิน ลดการพังทลายของดิน ถ้าเกษตรกรนำไปปลูกกันตามหัวไร่ปลายนา ยิ่งพื้นที่ไหนมีความลาดชันสูง ปลูกหญ้าแฝกก็จะช่วยลดการสูญเสียมวลดินของหน้าดินไปได้ ซึ่งก็กำลังมีการส่งเสริมให้ปลูกหญ้าแฝกกันมากๆ โดยวิธีการหนึ่งก็คือการส่งเสริมให้เป็นพืชเศรษฐกิจ เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ด้านอื่นหรือมีรายได้จากหญ้าแฝกที่ปลูกได้ด้วย

คงพอจะเห็นถึงที่มาและความสำคัญของงานวิจัยนั้นไปแล้ว ก็มาฟังกันต่อถึงคุณสมบัติที่ดีของหญ้าแฝกที่นำมาเป็นฉนวนกันความร้อนกันบ้างว่า ที่เขาวิจัยกันมานั้นเป็นอย่างไร หญ้าแฝกจัดเป็นฉนวนกันความร้อนที่ดี จากการทดสอบค่าการนำความร้อนของหญ้าแฝกที่นำมาอัดเป็นก้อนขนาด 1 ลูกบาศก์เมตร คือ กว้างยาว สูง ด้านละ 1 เมตร น้ำหนักประมาณ 80 กิโลกรัม จะมีค่าการนำความร้อนประมาณ 0.45-0.05 ในขณะที่ฉนวนใยแก้วจะมีค่าการนำความร้อน 0.05 จากการที่มีค่าการนำความร้อนใกล้เคียงกันนี้เอง ก็เลยมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่จะนำหญ้าแฝกมาผลิตเป็นฉนวนความร้อนที่ดีได้ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีการศึกษากันอีกต่อไปว่าแฝกพันธุ์ไหนจะมีคุณสมบัติที่ดีที่เหมาะสมที่สุด เพราะบ้านเรามีแฝกหลายพันธุ์ มีคุณสมบัติแตกต่างกันไป และก็ยังต้องศึกษาว่าสัดส่วนของแฝก สัดส่วนของกาวที่นำมาใช้อัดเป็นแผ่นนั้นควรมีปริมาณเท่าใดจึงเหมาะสมที่สุด และเมื่อได้ตัวชิ้นงานคือแผ่นฉนวนความร้อนออกมาแล้ว ก็ต้องนำมาทดสอบค่าการนำความร้อน การซีมีน้ำ ความหนาแน่น ความทนทานต่อการเข้าทำ

ลายของปลวก แล้วก็นำมาเปรียบเทียบกันเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นให้เหมาะสมที่สุด ตอนนี้ก็อยู่ในขั้นการพัฒนา งานวิจัยนี้จะยังไม่มีการขายในเชิงพาณิชย์ แต่เห็นว่าน่าสนใจมาก ถ้าเมื่อไรที่สามารถใช้งานได้จริงก็คงจะช่วยลดการนำเข้าฉนวนใยแก้วไปได้ไม่น้อย แล้วคนที่ปลูกหญ้าแฝกก็จะได้รับรายได้จากการปลูกหญ้ามากขึ้นและแน่นอนถ้าปลูกหญ้าแฝกมากขึ้นก็จะส่งผลต่อการอนุรักษ์ดินอนุรักษ์น้ำ ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติของเราต่อไป เห็นไหมคะว่าประโยชน์สืบเนื่องกันเป็นทอดๆ หลายนั่นเลย ใครที่สนใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ติดต่อไปได้ที่ ดร. พัฒนะ รักความสุข มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี 0 2470 8695 8 ต่อ 313 แต่ถ้าใครสนใจงานวิจัยเกี่ยวกับหญ้าแฝกกันปลวกในโครงการอื่นๆ รวมถึงการถ่ายทอดความรู้โดยการอบรมเกษตรกรและประชาชนผู้สนใจจะนำมาไปพัฒนาเชิงพาณิชย์ก็ติดต่อมาที่กรมป่าไม้ 0 2561 4292 ต่อ 471 สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมกันได้ นี่ก็เป็นงานวิจัย เป็นความพยายามหาวัสดุเพื่อนำมาใช้ทดแทนไม้ บ้านเราตอนนี้สถานการณ์การใช้ไม้ค่อนข้างวิกฤต คือไม้ในบ้านเรามีไม่มากพอที่จะตัดฟันมาใช้ประโยชน์กันอย่างเหลือเฟือแล้ว จะนำเข้ามาจากต่างประเทศก็ไม่ไหว ดังนั้นก็ต้องพยายามหาทางใช้วัสดุอื่นมาทดแทนอย่างนี้ละคะ

สาระน่ารู้ ตอน ต้นสำโรง

ในช่วงนี้มีต้นไม้มาแนะนำให้รู้จักกันอีกต้นหนึ่งชื่อต้นสำโรง ใครเคยได้ยินบ้าง ความจริงมีคนบอกว่าต้นสำโรงน่าจะจัดเป็นต้นไม้กระชับสัมพันธ์ภาพระหว่างไทย - เขมร สำโรงเป็นไม้บุษบาพระในฤดูหนาวของชาวเขมรตามแนวชายแดนของประเทศนี้มาในอดีต แล้วยังเรียกต้นไม้ในชื่อเดียวกันอีกด้วย คนไทยเรียก "ดอกสำโรง" คนเขมรเรียก "ดอกสำโรง" แต่ที่แตกต่างกันอย่างมากก็คือวันนี้เมืองเขมรในปายังมีต้นสำโรงขึ้นอยู่มากกว่าในป่าเมืองไทย ปัจจุบันหาต้นสำโรงในเมืองไทยยากเต็มที มีเหลืออยู่แต่ชื่อ เช่น สำโรง - บางนา หรือสำโรง - อุบลฯ หรือโคกสำโรง - ลพบุรี เป็นต้น แสดงว่าในอดีตท้องถิ่นนี้คือดินแดนของต้นสำโรงทั้งนั้น

ส้มแขกเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ เป็นไม้ผลัดใบ มีความสูง 15 - 30 เมตร ลำต้นตรงเป็นแฉก จึงเหมาะมาทอนเป็นท่อนซุงแล้วแปรรูปขาย ประกอบกับส้มแขกเป็นไม้เนื้ออ่อนเล็กน้อยง่ายไม่เหนียวแรง ส้มแขกจะออกดอกเป็นช่อใหญ่ๆ มีกิ่งช่อแขนงมากตามปลายๆ ดอกมีสีเหลืองเมื่อตูมพอบานจะเปลี่ยนเป็นสีแดงหรือสีแดง มีกลิ่นหอมจืดใจไม่แพ้กลิ่นน้ำอบน้ำปรุง ผู้คนในสมัยก่อนจึงนิยมเก็บดอกส้มแขกไปใส่ไว้ในหีบใส่ผ้าเพื่ออบผ้าให้กลิ่นหอม นอกจากนี้แล้วกลิ่นหอมของดอกไม้ก็ยังนิยมอบขนมไทยบางชนิด เช่น ขนมขี้หนู ขนมถ้วยฟู ข้าวตอกตั้ง

ให้มีกลิ่นหอม ชวนกินมากขึ้น ที่ได้ดกว่านี้คือในฤดูส้มแขก ออกดอกนี้ได้ต้นส้มแขกจะมีสุนัขไปนอนชุมนุมชะเง้อคอมองขึ้นไปบนยอดต้นส้มแขกกันแน่น ถ้าที่บริเวณนั้นมีสุนัขมากจึงเชื่อกันว่ากลิ่นของดอกส้มแขกเป็นกลิ่น "สุนัขหลง"

ส่วนผลส้มแขก ลักษณะคล้ายรูปไตหรือกระเพาะไก่อขนาดใหญ่ ออกรวมกันเป็นพวงห้อยย้อยลง เนื้อในผลเมื่อสุกหอมหวาน กินอร่อย แบบไม่รู้ลืม คนเก่าจึงต้องจำกัดปริมาณการกินผลส้มแขกของเด็กๆ แต่ผลส้มแขกก็เป็นยาสมุนไพรในกระเพาะและลำไส้ได้อย่างดี ยิ่งนอกจากนี้ยังมีประโยชน์โดยเฉพาะสรรพคุณใช้เป็นยาสมุนไพรได้ดี เช่น เปลือกต้นส้มแขกมีรสฝาดนิดๆ กินแก้ระคายคอ ขับเสมหะ และกินแก้บิดได้ดี ใบสดเคี้ยวกินเป็นยาระบาย ขับพยาธิได้ดี หรือใครจะปลูกเป็นไม้ประดับก็ได้เหมือนกันเพราะลำต้นตรงสวยงาม แต่ว่าจะปลูกก็ต้องมีพื้นที่มากหน่อย ให้ร่มเงาได้พอสมควร หรือใครจะปลูกเป็นไม้อายุรักษ์ก็ได้เหมือนกันเพราะเดี๋ยวนี้หายากเหลือเกินแล้วค่ะ วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ หวังว่าสาระที่นำมาฝากกันคงเป็นประโยชน์พอสมควร ลาไปเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ปลูกเพกาสร้างรายได้

ออกอากาศวันที่ 15 มีนาคม 2546

สวัสดิ์คะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบคุณผู้ฟังอีกครั้ง พร้อมกับเรื่องราว
ของไม้ การใช้ประโยชน์จากไม้อย่างคุ้มค่า โดยมี
ดิฉัน ยุคลธร ไกรวสิน เป็นผู้ดำเนินรายการ

วันนี้ก็เช่นกันมีเรื่องการใช้ประโยชน์จากไม้ในรูปแบบต่างๆ ที่มีคนทำแล้วประสบผลสำเร็จดีมาแล้วสู่กันฟัง เมื่อจะได้เป็นช่องทาง จุดประกายความคิดให้ใครได้บ้าง

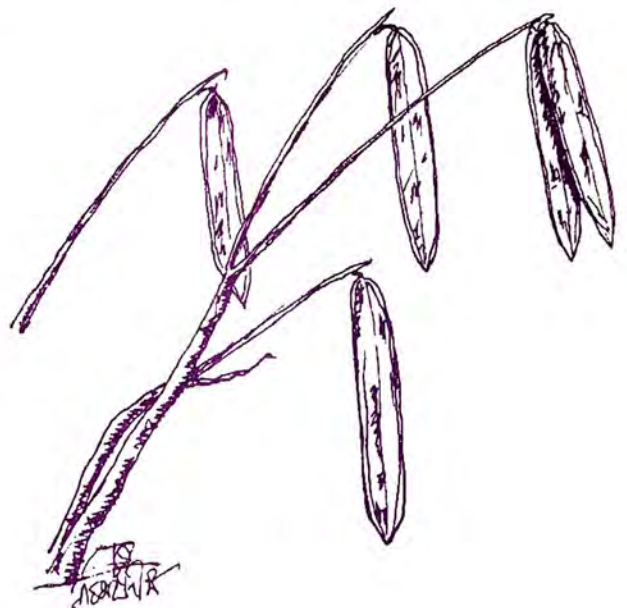
ไม้เพกา

เรื่องแรกเป็นเรื่องของเพกา เป็นไม้ยืนต้น รู้จักกันดีว่าเป็นไม้ป่าอีกชนิดหนึ่ง คนอยู่ในเมืองอาจจะไม่ค่อยรู้จัก บางคนอาจจะรู้จักหรือเคยเห็นแต่ฝักเพกา ที่จะมีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายๆ ลิ้น ขนาดใหญ่ นำมาประกอบอาหารได้ เดี่ยววันนี้จะได้รู้จักต้น และรู้เพิ่มขึ้นว่านอกจากฝักแล้วยังมีประโยชน์อะไรได้อีก และตอนนี้มีผู้สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำจากการปลูกเพกาแล้ว เขาทำอย่างไร มาฟังกัน

มารู้จักชื่อก่อน มีหลายชื่ออีกแล้ว คนภาคกลางเรียกกันว่าเพกา ถ้าเป็นภาคเหนือเรียก มะลิดไม้ ร้อยเอ็ดเรียก ลิ้นฟ้า เพกาเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 3-20 เมตร ต้องบอกก่อนว่าลักษณะนี้เป็นเพกาพันธุ์ทวายที่เขามีการพัฒนาพันธุ์เพื่อสร้างรายได้ จะมีกิ่งก้านน้อย เปลือกลำต้นเรียบสีเทา ลำต้นและกิ่งก้านมีรูระบายอากาศอยู่กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใบจะเป็นใบประกอบแบบขนนกสามชั้น มีใบเดี่ยวๆ ที่ปลายก้าน

เรื่องเล่าจากป่า

มีขนาดใหญ่ ดอกออกเป็นช่อตามปลายยอด มีขนาดใหญ่ ก้านช่อดอกยาว 1-2 เมตร มีดอกย่อย 20-35 ดอก แต่จะบานพร้อมกันครั้งละ 2 - 3 ดอกเท่านั้น ส่วนผลเป็นแบบแคปซูล มีลักษณะเป็นฝัก แบนยาวคล้ายรูปดาบชี้ขึ้นฟ้า อยู่เหนือเรือนยอดฝัก ฝักมีขนาดกว้างประมาณ 5-6 ซม. ยาวประมาณ 60-120 ซม. ภายในฝักมีเมล็ดจำนวนมาก รูปร่างแบน บาง มีปีกที่บางใส ระยะเวลาออกดอกจะอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน-ธันวาคม และติดผลเดือนสิงหาคม-กุมภาพันธ์ ส่วนที่นำมาประกอบอาหารก็คือฝักอ่อน มีสีเขียวใช้เป็นอาหารได้ เช่น ผัดหรือแกง หรือใช้เป็นฝักแกล่อมเครื่องแกงกับลาบก็ได้ ส่วนฝักแก่ที่ยังไม่แข็งตัวจะมีรสขม ก็มีผู้นำมาประกอบอาหารเหมือนกัน แต่ต้องทำให้รสขมหมดไปก่อน โดยเอาฝักไปเผาไฟให้ผิวไหม้เกรียมแล้วก็ค่อยขูดเอาผิวที่ไหม้ไฟออก นำไปล้างสะอาด ก็นำมาประกอบอาหารได้

ผักเพกาถือเป็นผักพื้นบ้านอีกชนิดหนึ่งที่มีคุณค่าทางสารอาหารไม่น้อยเลย มีผู้วิจัยแล้วด้วย ซึ่งพบว่าใน 1 ชีดหรือ 100 กรัม จะมีสารอาหารที่มีประโยชน์หลายอย่าง มีทั้งคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เส้นใยอาหาร แคลเซียม ฟอสฟอรัส โดยเฉพาะวิตามินเอสูงมาก วิตามินซีก็มี สำหรับสรรพคุณทางยา ก็มาจากหลายส่วน รากใช้เป็นยาบำรุงธาตุ แก้ก่องร่วง เดี่ยวนี้มีคนนำมาแปรรูปทำเป็นเม็ดแคปซูลแล้ว รับประทานง่าย ส่วนเมล็ดก็เป็นยาระบาย เปลือกพบว่ามีสารต่อต้านมะเร็งอีกต่างหาก แต่อย่างไรก็ตามการจะนำมาใช้เป็นยา ก็ต้องรู้วิธีด้วยนะคะ ไม่ได้ว่านำมากินได้ทันที ถ้าจะรักษาจริงๆ ก็ต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรอีกที มาถึงตรงนี้ก็คงพอทราบแล้วว่า มีประโยชน์หลายอย่าง

จากประโยชน์นี้เองเลยมีคนมองเห็นช่องทางปลูกเพกาในเชิงการค้า อย่างที่นครราชสีมา ผู้ใหญ่เสน่ห์ ปานกลาง นำเพกามาปลูกแบบผสมผสาน โดยขั้นต้น ผู้ใหญ่เสน่ห์นำพันธุ์เพกาจากปราจีนบุรี มาทดลองปลูกดู ก็พบว่ามีอยู่ต้นหนึ่งในบรรดาที่ทดลองปลูกอยู่นั้น มีผักที่ใหญ่และยาว มีสีเขียวทั้งผัก ต่างจากเพกาป่าทั่วไป ก็เลยเริ่มเพาะเมล็ดปลูกต่อไป

ผู้ใหญ่เสน่ห์ก็บอกว่าเพกาปลูกง่าย ระยะเวลาเกกล้าประมาณ 4 เดือน จากนั้นก็นำลงปลูกได้ โดยไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลง เพราะเพกาจะมีสารในตัวที่แมลงไม่กล้ากัดกินและไม่ต้องบำรุงรักษาเหมือนไม้อื่น เพียงแต่ใส่ปุ๋ยคอกและพรวนดินบ้างก็ไต่แล้ว หลังจากลงต้นกล้าปลูกแล้วประมาณ 12 เดือน เพกา ก็จะเริ่มออกดอกและติดผัก จากนั้นนับต่อไปอีก 3 เดือนก็เก็บผักไปขายได้ สำหรับเพกาของผู้ใหญ่เสน่ห์นั้น มีเท่าไรขายหมด โดยมีแม่ค้ามารับซื้อถึงบ้าน ในราคาผักละ 5 บาท ถ้ามไม่ค่อยจะพอขายอีกด้วย สำหรับราคาในตลาดปากช่อง กลางดงจะขายกิโลกรัมละ 30-40 บาท

มาพูดถึงการให้น้ำอีกนิด ถึงจะไม่ต้องดูแลมาก แต่ถ้าถึงหน้าแล้งก็ควรให้น้ำสัก 1-2 ครั้งต่อเดือน สำหรับในพื้นที่ของผู้ใหญ่เสน่ห์นั้น ระยะเวลาห่างระหว่างต้นเพกา ก็จะปลูกพืชไร่ที่มีอายุ 45 วันสามารถเก็บเกี่ยวผล

ขายได้ เช่น พวกพื้ทอง แตงกวา ปลูกผสมผสานเพื่อเป็นการรักษาหญ้าที่คลุมหน้าดินและยังเป็นรายได้เสริมอีกด้วย ซึ่งผู้ใหญ่เสน่ห์ก็ยืนยันจะว่าขอแนะนำให้ปลูกเพกาเป็นพืชเสริมหรือปลูกป่าผสมผสานจะดีกว่า อย่าปลูกแต่เพกาเพียงอย่างเดียว จะคุ้มค่าในเรื่องการใช้พื้นที่มากกว่า นี่เป็นอีกช่องทางหนึ่ง เป็นต้นไม้ป่าอีกประเภทหนึ่งที่อยากแนะนำ ใครจะนำไปปลูกสร้างรายได้บ้างก็ไม่มีใครว่า แต่อยากบอกย้ำอีกนิดว่าต้นไม้อะไรก็ตาม ในส่วนของกรมป่าไม้ส่งเสริมให้ปลูกทั้งนั้น จะปลูกอะไรก็ดีทั้งนั้น แต่ถ้าใครจะปลูกในเชิงการค้า จะต้องลงทุนหลายๆ ยังไงก็ต้องศึกษาให้ดีมากๆ นะคะ มันคุ้มกันไหม ดูต้นทุน ดูตลาด ความยั่งยืนของตลาดด้วย

สร้างราคาให้กับไม้ตาล

ไม้อีกประเภทหนึ่ง ชนิดนี้รู้จักกันดีคือต้นตาล ประโยชน์เยอะ ลำต้นใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ ขูดเป็นเรือ ส่วนใบก็ห่อขนม ใช้สานงานศิลปะ ผลอ่อนใช้เป็นผักจิ้ม ผลแก่ใช้ทำขนมตาลก็อร่อย แต่ในวันนี้จะมาพูดถึงคางตาล รู้จักไหมคะ ส่วนที่เป็นก้านของใบ อันใหญ่ๆ นั้นแหละเขานำมาใช้ประโยชน์กัน สร้างรายได้ดีทีเดียว ผู้สร้างผลงานจากคางตาลก็คือคุณจำลอง จำปานิล อยู่สุพรรณบุรี ที่มีชีวิตคลุกคลีกับต้นตาลมาตั้งแต่เดิม และพบว่าไม้คางตาล คือส่วนของก้านใบตาลนั้นมีข้อดีคือ สามารถนำมาทำชิ้นงานได้หลายอย่าง แต่เดิมตอนแรกคุณจำลองมีอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้าขาย ซึ่งก็กลายเป็นผู้นำการตลาดไปเลย ชาวบ้านก็ทำตามกันจนเห็ดล้มตลาด ก็เลยเปลี่ยนมาเลี้ยงปลาตุ๊ก โดยใช้จอมปลวกในทุ่งนา มาเลี้ยง ระหว่างทางเดินผ่านต้นตาลก็หยุดพักเหนื่อย บังเอิญเห็นคางตาลตกลงมา เลยเอามัดพินดู เห็นว่าแข็งแรงดี พิจารณาดูเนื้อไม้ก็แข็งแรง เนื้อดี มดมอด ปลวกไม่กิน ก็เกิดความคิดว่าน่าจะนำมาประยุกต์ทำอะไรได้ก็นำมาลองทำเป็นเก้าอี้ก่อน แบบนั่งได้นอนได้ หลายคนเห็นแล้วชอบ มาสั่งซื้อ บอกกันปากต่อปาก ก็เลยเริ่มดัง ทางราชการก็มาสนับสนุน ออกงานขายเป็น

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไปเรียบร้อย ตอนนี้มีทั้งที่ทำเป็นโต๊ะหมู่บูชา ชุดเล็กชุดใหญ่ โต๊ะหมู่หน้ารถยนต์ ชุดรับแขก เก้าอี้นวม ชั้นวางเท้า โต๊ะกลม โต๊ะเครื่องสำอาง ตู้ยา กรอบรูป ราคาขายมีตั้งแต่ 100 บาท ขึ้นไป ถึง 2,000 บาท ต้นทุนนั้นไม่มากจะมีเฉพาะค่าแรงตัวเองเท่านั้น ส่วนวัสดุอื่นเสริมก็มีพวกน็อต-สกรูยึดติดเท่านั้นแต่ว่างานแต่ละชิ้นจะใช้เวลามากพอสมควร

ส่วนใครสนใจอยากทดลองทำบ้าง ก็ฝากข้อพิจารณาทางตาลว่าต้องเป็นทางตาลที่แห้งแล้ว มีลักษณะสมบูรณ์ ไม่ฉีกขาด แห้งอยู่บนต้น โดยเราต้องไปสอยให้ตกลงมา ถ้าปล่อยให้ตกลงมาเองจะไม่สมบูรณ์ ผิวไม่สวย เวลาสังเกตก็ดูใบตาลออกสีเหลืองก็สอยได้ จากนั้นก็ตากแดดต่ออีก 1-2 แดดก็แห้ง ส่วน

รูปแบบก็อยู่ที่ใจเดียวว่าจะมีความคิดสร้างสรรค์ไปผลิตเป็นอะไรได้บ้าง สำหรับอายุการใช้งานจะมีความคงทนประมาณ 40 ปีขึ้นไป เมื่อทาน้ำมันขัดเงาจะเป็นเงางามสวย มาถึงวันนี้คุณจำลองทำงานคนเดียวไม่ทันแล้ว ต้องตั้งเป็นกลุ่ม มีสมาชิกในกลุ่มจำนวน 25 คน ที่ใช้เวลาว่างมาทำ เสริมรายได้จากการทำนา ใครสนใจจะไปดูสินค้าจากคางตาล หรือสนใจอยากเรียนวิชาก็ได้เลย ติดต่อไปที่ คุณจำลอง จำปานิล อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี 0 9023 8555 วันนี้เวลาของรายการหมดลงเพียงเท่านี้ ลาไปก่อน สวัสดีค่ะ

หน้าว่าง

ไฟ...พิษมหัศจรรย์แห่งเอเชีย

ออกอากาศวันที่ 22 มีนาคม 2546

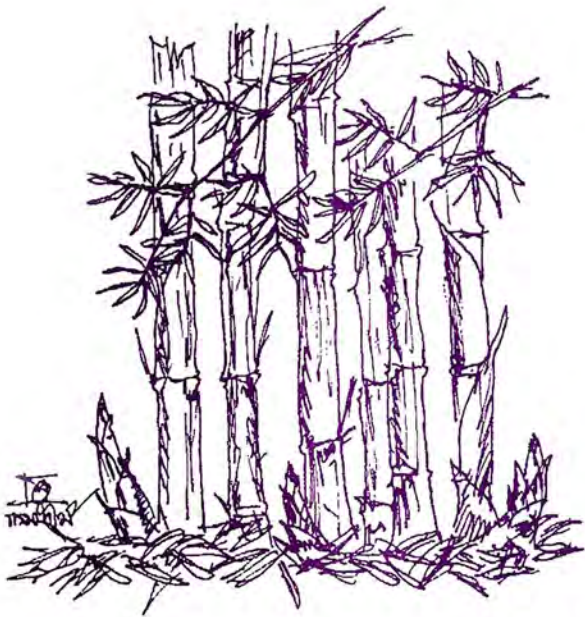
สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาพบกับคุณผู้ฟังอีกครั้ง เป็นประจำที่เรา
จะนำสาระความรู้เรื่องไม้ การใช้ประโยชน์ไม้มาแล้ว
สู่กันฟัง โดยมีดิฉันยุคลธร ไกรวศิน ดำเนินรายการ

วันนี้มีเรื่องของพิษมหัศจรรย์แห่งเอเชียมาฝากกัน
อีกครั้ง พุดอย่างนี้คนที่เคยฟังรายการอาจจะรู้จักนะคะ
ว่าพิษมหัศจรรย์แห่งเอเชียคือต้นอะไร คำตอบก็คือต้นไผ่
นั่นเอง การที่ไม้ไผ่ได้รับขนานนามว่าเป็นไม้มหัศจรรย์แห่ง
เอเชียก็เพราะว่าเป็นไม้ที่สามารถนำทุกส่วนมาใช้
ประโยชน์ได้ เป็นพืชที่โตเร็วมากด้วย และในปัจจุบัน
ภาวะที่ผู้คนให้ความสนใจต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม การไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม้ไผ่จึงเป็นทาง
เลือกหนึ่งที่มีความสำคัญขึ้นมา เพราะแม้จะไม่ตัดไม้
แต่ก็ยังต้องการใช้ประโยชน์จากไม้กันไม่น้อยลงเลย ไม้
ไผ่จึงถูกเลือกนำมาทดแทนการใช้ไม้ด้วยเหตุนี้ คนไทย
เราคุ่นเคยและใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่มานานนะคะ แต่
เดี๋ยวนี้ ไม้ไผ่ไม่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ข้าวของเครื่องใช้เฉพาะ
ในเมืองไทยหรือแถบเอเชียเท่านั้น มีการส่งออกต่าง
ประเทศและก็เป็นที่ยื่นชอบด้วย การใช้ประโยชน์จากไม้
ไผ่นั้นพอสรุปได้เป็น 3 ประเภท คือ ใช้ประโยชน์ทั่วไป
เช่น ในการก่อสร้าง ทำเสาก ทำรั้ว การค้ำยัน ใช้ในงาน
หัตถกรรม เช่น งานจักสานเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
อุปกรณ์ตกแต่งบ้านและเฟอร์นิเจอร์ และใช้ในงานภาค
อุตสาหกรรม เช่น ไม้ไผ่อัด ไม้อัดประสาน ปาร์เก้ ทำพัค
รัม มูลี ตะเกียบ กรอบรูป ของตกแต่งบ้านต่างๆ ก็จะ
เห็นได้ว่าใช้ประโยชน์หลายรูปแบบ และเป็นที่ต้องการ
มาก แต่ว่าในความจริงนั้นไม้ไผ่ที่ใช้ประโยชน์กันอยู่นี้ไม่

ได้เป็นไม้ไผ่เฉพาะของประเทศไทยเท่านั้น เรายังต้องมี
การนำเข้ามาจากต่างประเทศจากพม่าด้วย เพราะใน
ประเทศมีไม้เพียงพอ หรือไม่ก็มีแต่ไม้สามารรถนำมาใช้ได้
เพราะความจริงนั้นแม้ไม้ไผ่จะไม่ใช่มัหวงห้าม แต่ก็ถูก
กำหนดให้อยู่ในความควบคุมของกฎหมายป่าไม้ โดยข้อ
ระเบียบกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับไม้ พอสรุปสั้นๆ
ก็คือ

1. ไม้ปลูกในพื้นที่กรรมสิทธิ์ น.ส. 3 ก. สามารถ
ตัดมาใช้โดยไม่ผิดกฎหมาย
2. ไม้ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ตัดมาใช้ได้เพราะ
ไม่ใช่ไม้หวงห้าม
3. ไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่อนุญาตให้ตัด
เพราะเป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ
ต้องขออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด
4. ไม้ที่มีอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติและเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามตัดและนำออกไปใช้

ส่วนการขนย้ายไม้ไผ่จะต้องทำหนังสือขออนุญาต
และต้องชำระค่าธรรมเนียมเบิกทางที่ป่าไม้อำเภอ โดย
แสดงแผนที่ที่ตัดไม้ไผ่ เมื่อตัดไม้ไผ่แล้วต้องแจ้งเจ้า
หน้าที่ให้เข้ามาตรวจสอบ และอำเภอจะแจ้งไปยังจังหวัด
ไม้ไผ่เป็นไม้หวงห้ามตาม พรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ
การเปิดพื้นที่ต้องเสนอรรมป่าไม้พิจารณา ส่วนการแปร
รูปนั้นไม่ต้องขออนุญาต ทำได้โดยเสรี กฎระเบียบเกี่ยว
กับไม้ไผ่ก็คือถ้าปลูกในพื้นที่ของเราเอง ก็ตัดได้ตาม
สบาย แต่เมื่อไหร่ที่เป็นไม้ไผ่ที่อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนฯ ก็ต้อง

ขออนุญาต แต่ถ้าอยู่ป่าอุทยานฯ ป่าเขตรักษาพันธุ์ฯ ห้ามตัดคะ แต่ในความเป็นจริงแล้วเราก็มักพบว่ามีการลักลอบตัดป่าเข้าไปตัดไม้ได้ ตัดหน่อไม้ออกมาขาย ออกมาใช้กันอยู่ ซึ่งแม้จะไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ก็พอจะลุ่มอล่วยกันได้ คนในพื้นที่แต่ละแห่งก็ต้องทำความเข้าใจกัน ระวังเจ้าหน้าที่กับราษฎรที่จะขอใช้ประโยชน์ เพื่อผ่อนปรนให้มีการเก็บหาไม้ไผ่หรือหน่อไม้ได้ในช่วงฤดูกาลภายใต้กฎเกณฑ์ที่เข้าร่วมกันกำหนดขึ้น ซึ่งจะเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรและลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎร และต้องมีการเก็บอย่างถูกวิธี คือต้องเหลือเพื่อการขยายพันธุ์ต่อไปด้วย และความจริงการที่ชาวบ้านเข้าไปเก็บไม้ไผ่หรือหน่อไม้ก็ถือเป็นการเพิ่มผลผลิตป่าไผ่ทางหนึ่ง เพราะไผ่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ก็จะต้องมีการตัดข้างออกบ้าง การตัดข้างนี้ก็ช่วยลดเชื้อเพลิงในการเกิดไฟป่าในทางอ้อมอีกด้วย

สำหรับเกษตรกรหรือใครที่สนใจ หรือมีความจำเป็นที่ต้องใช้ไม้ไผ่บ้าง เป็นประจำ การปลูกไผ่เพื่อใช้สอยเองในพื้นที่ของเราก็เป็นทางออกที่น่าสนใจ แทนที่จะต้องไปซื้อคนอื่น หรือเข้าไปเก็บเอาในป่าที่บางทีก็เสี่ยงต่อการถูกจับกุมได้ ซึ่งเมื่อพูดถึงการปลูกไม้ไผ่เพื่อใช้สอยเอง ดิฉันก็อดนึกไปถึงคุณลุงสมศักดิ์ แก้วมณีทอง เกษตรกรผู้ปลูกสวนป่า จ.ราชบุรี ที่ปลูกไผ่รวกในพื้นที่การเกษตรของตัวเอง คุณลุงเล่าว่าอาชีพการเกษตรมี

ความจำเป็นต้องใช้ไม้ไผ่บ้าง แต่เดิมก็เข้าไปตัดออกมา พอภายหลังได้ข่าวว่าจะมีการปิดป่า ก็เลยคิดว่าจะต้องปลูกไผ่เองแล้ว คงเข้าไปตัดมาจากป่าไม่ได้ เลยเริ่มปลูกเองตั้งแต่เมื่อ 8 ปีที่แล้ว จาก 2-3 กอ ก็ขยายพันธุ์เรื่อยๆ ปลูกไว้ 2 ไร่ 2 งาน ไร่หนึ่งมี 380 กอ ผลผลิตที่ได้ก็พอเพียงที่จะใช้ในสวนในไร่ของตัวเอง ปลูกประมาณ 3 ปีแรกก็ได้ใช้แล้ว พอปีที่ 5 มีผลผลิตเหลือเพื่อนอกจากใช้เองแล้วก็ยังมีพอขายด้วย แลวนั้นมีเกษตรกรที่ต้องใช้ไม้ไผ่บ้างก็มาซื้อที่คุณลุงสมศักดิ์กัน โดยคนซื้อจะต้องเข้าไปตัดเอง ขายล้าละ 2 บาท คนขายก็นั่งนบอยู่ข้างนอก ไร่หนึ่งได้ 1,000 กว่าบาท ไม่ต้องออกแรงให้เหนื่อยเลย นี่เป็นตัวอย่างของผู้ปลูกไผ่

บ้านเรามีการใช้ไผ่กันเยอะ เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ต้องใช้กันทั้งนั้น แต่ไม่พบว่าจะนิยมปลูกใช้กันเองเท่าไร ทั้งที่ความจริงตลาดต่างประเทศของการส่งออกไม้ไผ่ก็ยังสดใสนะคะ ประเทศที่นำเข้านั้นมีทั้งยุโรป อิตาลี ที่จะสั่งไผ่รวกจำนวนมากเพราะบ้านเขาก็มีการเกษตรมากเหมือนกับ เยอรมัน ฮอลแลนด์ อิสราเอล ลักษณะของสินค้าจากไม้ไผ่ก็มีทั้งในรูปแบบไผ่รวกเป็นลำ และที่เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ไม้ยัด สำหรับให้ต้นไม้เลื้อย เป็นเฟอร์นิเจอร์แบบต่างๆ นอกจากนี้ก็ยังมีปลูกไผ่อีกประเภทหนึ่งของเกษตรกร จ.ราชบุรีเหมือนกัน นั่นคือผู้ใหญ่วัลลภ ศรีเจริญ ที่นี้ปลูกไผ่เพื่อตัดหน่อขาย เป็นไผ่รวกหวาน ผู้ใหญ่วัลลภเล่าว่าเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วเห็นเพื่อนบ้านปลูกไผ่รวกหวานไว้ริมรั้ว ก็สังเกตเห็นว่ามีหน่อตก ตัดมารับประทานอร่อยดี ก็เลยคิดว่าน่าจะพัฒนาเป็นไม้เศรษฐกิจได้ จึงเริ่มปลูกในพื้นที่ของตัวเอง แต่การปลูกนั้นก็มีการดูแลเป็นพิเศษเพราะถึงแม้ไผ่รวกหวานจะออกหน่อตกก็ตาม แต่ถ้ามีการดูแลดีหน่อจะสมบูรณ์กว่า แถมออกนอกฤดูได้ด้วย เพียงแต่ต้องมีการจัดการที่ดี ให้น้ำโดยระบบสปริงเกิ้ล ให้น้ำ ตัดแต่งกอสำหรับผลผลิตที่ได้นั้นก็นำไปต้มแล้วก็นำไปขายที่ปากคลองตลาด ซึ่งด้านการตลาดนั้นไม่มีปัญหาเลยมีช่องทางจำหน่ายปริมาณมากๆ รองรับเสมอ รายได้นำพอใจมากทีเดียว นั่นก็เป็น การปลูกไผ่ของเกษตรกร ที่จัดว่ามีวิสัยทัศน์ดี มองเห็นการณ์ไกล จากการปลูกเพื่อใช้ใน

ควรวีรอน ก็ขยายผลเป็นการปลูกเพื่อการค้าได้แล้ว

และก็ยังมีความหนึ่งที่น่าสนใจเป็นที่ต้องการของตลาดเหมือนกัน นั่นก็คือไม้ตง ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่ดี ในตอนนี้ก็มีผู้ปลูกเพื่อตัดหน่อขายกันพอสมควร โดยที่นิยมปลูกจะเป็นพันธุ์ไม้ตงเขียว มีชื่อว่าศรีปราจีน คุณภูมิศักดิ์ บุญธรรม เกษตรกรผู้ปลูกไม้ตงจากจังหวัดปราจีนบุรี บอกว่าปัจจุบันทิศทางการปลูกไม้ตงเพื่อตัดหน่อขายยังมีความต้องการของตลาดอยู่มาก โดยเฉพาะหน่อที่ออกนอกฤดู จะมีราคาแพงสร้างรายได้เป็นอย่างดี

สำหรับคนที่สนใจจะปลูกไม้ อย่างที่บอกไปตอนต้นว่าน่าจะเก็บผลผลิตเป็นไม้ไผ่ได้ก็ประมาณ 3 ปี ดังนั้นถ้าจะให้ดีก็ควรปลูกพืชเกษตรอื่นๆแทรกระหว่างแถวที่ปลูกไม้ไผ่ ในช่วง 1-2 ปีแรกที่ปลูก เพื่อให้มีรายได้จากพืชเกษตรมาทดแทน พืชเกษตรที่ควรปลูกก็เช่น แตงโม ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง หรือพืชที่ตลาดมีความต้องการ เหมาะสมกับสภาพที่ดินของเรา แต่ถ้าจะให้ช่วยบำรุงดินไปด้วยก็ปลูกตระกูลถั่วนี้แหละดี การปลูกพืชแทรกนี้อาจปลูกอย่างไร้รูปแบบและปลูกหลายชนิดผสมกัน เพื่อเก็บใช้สอยในครัวไปด้วยก็ได้ หรือจะปลูกในเชิงการค้าไปเลยคือปลูกเป็นระบบ ภายหลังเก็บเกี่ยวพืชเกษตรที่ปลูกแทรกแล้วก็จะได้ไกลบขากพืชที่เหลือคลุมเคล้าไปกับดินเพื่อเป็นปุ๋ยต่อไป เมื่อไม้ไผ่มีอายุ 3 ปีไปแล้วก็ไม่จำเป็นต้องปลูกพืชอื่นแทรก เพราะจะมีรายได้จากการขายหน่อ ขายลำของไม้ไผ่อย่างเพียงพอ

ส่วนวิธีการปลูก หรือว่าจะปลูกพันธุ์อะไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆด้วยนะค่ะ ไม่ใช่ว่าอยากปลูกก็ปลูกได้ตลอด คือถ้าปลูกก็คงจะขึ้นเพราะสภาพภูมิอากาศของบ้านเราเป็นเขตการกระจายพันธุ์ของไม้ไผ่อยู่แล้ว แต่ขึ้นแล้วโตแล้วจะออกผลผลิตได้ตามที่เราต้องการหรือเปล่านั้น ผู้ปลูกต้องศึกษาให้ดี เพราะการเจริญเติบโตของไม้ไผ่ก็จะขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ความชื้นในดิน ในอากาศ ปริมาณน้ำฝน แสงสว่าง ช่วงเวลาของฤดูกาล คุณสมบัติของดินในแต่ละพื้นที่

เรื่องเล่าจากป่า

ดังนั้นจะปลูกต้องศึกษาให้ดี ถ้ายังมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการปลูกไม้จะโทรมาสอบถามก็ได้นะค่ะที่กรมป่าไม้ เขามีหน่วยงานที่ศึกษาวิจัยเรื่องไม้โดยตรงหรือจะขอเมล็ดไม้ไผ่ ก็ได้ สนใจติดต่อไปที่กลุ่มงานวิจัยด้านผลิตผลของป่าไม้ โทร. 0 2561 4292-3 ต่อ 442

สาระน่ารู้

ตอน เรดวูดต้นไม้มหัศจรรย์

คุณผู้ฟังคะ คุณผู้ฟังอาจเคยได้เห็นหรือได้ยินเรื่องราวของต้นไม้ขนาดใหญ่ในบ้านเมืองเรากันมาบ้างแล้ว แต่ต้นไม้ที่คุณได้พบเจอมานั้นจะมีขนาดสูงใหญ่ชั้กแค่นั้น ก็คงไม่เท่ากับต้นไม้ยักษ์ที่จะนำมาเล่าให้ฟังกันในวันนี้ คุณผู้ฟังลองหลับตานึกถึงภาพตึกสูง 37 ชั้นดูซิคะ คงไม่น่าแปลกชั้กเท่าไรใช่ไหมถ้ามันเป็นตึก แต่ถ้าเป็นต้นไม้ที่มีขนาดสูงอย่างนี้ต้องเป็นเรื่องประหลาดแน่ เจ้าต้นไม้ยักษ์นี้สูงประมาณตึก 37 ชั้น หรือสองเท่าครึ่งของอนุสาวรีย์เทพีเสรีภาพ มันมีชื่อว่า ต้นเรดวูดคะ ไม่ใช่แต่เพียงขนาดอันน่าทึ่งเท่านั้น ความสามารถในการดำรงชีวิตของมันก็น่าสนใจไม่น้อยทีเดียว เพราะมันแตกต่างจากต้นไม้ธรรมดาที่ต้นไม้ทั่วไปจะต้องอาศัยน้ำและอาหารจากรากส่งไปเลี้ยงเรือนยอดและส่วนต่างๆ ของต้น แต่เรือนยอดของต้นเรดวูดสามารถหาอาหารเองได้ จึงมีข้อสงสัยว่าต้นไม้ยักษ์ที่มีความสูงมากอย่างนี้ มันจะดึงน้ำและอาหารจากรากขึ้นไปเลี้ยงตัวมันได้อย่างไร เมื่อสี่ปีก่อนมีนักวิจัยหลายคนช่วยคลายความสงสัยได้แล้วโดยการค้นพบความอัศจรรย์อีกอย่างของต้นเรดวูดว่า มันสามารถทำฝนตัวเองด้วยการควบแน่นหมอกที่ลอยอยู่บนเรือนยอดไม้ให้กลายเป็นหยดน้ำฝนรดลงมาในระหว่างฤดูแล้ง เรียกว่าง่าย ๆ ว่ามันสามารถกินน้ำจากท้องฟ้าได้เองโดยไม่ต้องอาศัยน้ำที่ดึงขึ้นมาจากรากแต่อย่างใด นอกจากนี้มันยังเปลี่ยนสถานะเรือนยอดของมันให้เป็นระบบนิเวศน์น้ำจืดขนาดเล็กได้ด้วย ผู้ศึกษาปรากฏการณ์ของต้นเรดวูดพบว่าเรือนยอดที่ได้รับจากน้ำฝนหรือหมอกจะมีสัตว์น้ำจำพวก หอย กุ้ง ปู หรือสัตว์อื่นที่ปกติเราจะพบจากแม่น้ำลำธารมาอาศัยที่ต้นเรดวูดนี้

หรือแม้แต่ตัวซาลาแมนเดอร์ที่ไม่มีปอดต้องดูดซึมออกซิเจนผ่านทางผิวหนังและต้องอาศัยอยู่ในที่ชุ่มชื้นเสมอ ก็ยังมีมาเดินอยู่บนต้นนี้ด้วย เรดวูดบางต้นอยู่ในโลกนี้มานานตั้งแต่สมัยคริสตกาลทีเดียว และต้นเรดวูดที่ว่าสูงที่สุดแล้ว จนถึงตอนนี้คุณผู้ฟังเชื่อไหมคะว่ามันยังไม่หยุดการเจริญเติบโตเลย ในแต่ละปีมันสูงขึ้นเรื่อยๆ ถึง 30 เซนติเมตร ส่วนวัฏจักรชีวิตของมันในหน้าแล้ง เรือนยอดของเรดวูดจะเหี่ยวเฉาแต่จะงอกงามขึ้นใหม่อีกครั้งในช่วงเวลาและปัจจัยที่เหมาะสม แหล่งที่จะพบต้นไม้มหัศจรรย์ได้คือ สหรัฐอเมริกา จากแคลิฟอร์เนียจรดชายแดนรัฐโอเรกอนเพราะในเขตนี้อุณหภูมิของมหาสมุทรและอากาศแตกต่างกันมาก จึงทำให้เกิด

หมอกหนาแน่นในฤดูร้อน และต้นเรดวูดเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความชุ่มชื้นให้บริเวณนั้น เพราะฉะนั้นถ้าต้นเรดวูดสักต้นถูกโค่นทำลายลงก็หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและระบบนิเวศขนาดย่อมทีเดียว

คุณผู้ฟังคะ วันนี้ได้รู้จักต้นไม้มหัศจรรย์ 2 ต้นก็หวังว่าจะถูกใจและได้รับประโยชน์จากเนื้อหารายการไปพอสมควร วันนี้เวลาหมดลงเพียงเท่านี้ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

กรมป่าไม้ในงานสถาปนา กระทรวงเกษตรฯ ครบรอบ 111 ปี

ออกอากาศวันที่ 29 มีนาคม 2546

สวัสดิ์ค่ะ คุณผู้ฟังทุกท่าน รายการป่าเขา
ลำเนาไพรมาอบสาระความรู้เกี่ยวกับป่าไม้อีกครั้ง
เราจะพบกันเป็นประจำทางสถานีวิทยุแห่งนี้ โดย
ดิฉัน ยุคลธร ไกรวสิน ดำเนินรายการ

วันนี้สาระที่นำมาเล่าสู่กันฟัง เป็นเรื่องของหน่วย
งานหลักที่ดูแลเรื่องการเกษตรของประเทศไทย นั่นก็คือ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรฯ นับจาก
ก่อตั้งมาจนถึงวันที่ 1 เมษายน 2546 ก็ครบ 111 ปีพอดี
ซึ่งเขาก็มีการจัดงานเนื่องในโอกาสครบ 111 ปีของการ
สถาปนากองกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขึ้น โดยใช้ชื่องาน
ว่า 111 ปี 111 งานบริการเทคโนโลยีการเกษตร จัดขึ้น
ระหว่างวันที่ 1-6 เมษายน 2546 ณ พิพิธภัณฑสถานเกษตร
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อยู่ตรง
ข้ามมวนคร ภายในงานมีหลายสิ่งหลายอย่างน่าสนใจ
อยากเชิญชวนให้คุณผู้ฟังไปชมกัน ภายในงานมีการนำ
เสนอประวัติ ผลงานของกระทรวงฯ ที่ได้ดำเนินการ เพื่อ
ประโยชน์ของเกษตรกรและสังคมในด้านต่างๆ โดย
เฉพาะถ้าเป็นเกษตรกรหรือสนใจจะประกอบอาชีพทาง
การเกษตรก็ยิ่งไม่ควรพลาด เพราะมีความรู้เพื่อการ
ประกอบอาชีพอีกมากมาย เป็นช่องทางทำมาหากิน

ในที่นี้ขอยกกล่าวถึงประวัติของกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ให้ทราบกันสักนิด การเกษตรในประเทศไทย
นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมาตั้งแต่อดีต ประวัติ
ศาสตร์บ้านเมืองเราย้อนกลับไปที่ร้อยปีก็จะมีเรื่องการ
เกษตรนี่เองที่เลี้ยงคนเลี้ยงประเทศเป็นหลัก มาภายหลัง
ประเทศเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ มุ่งสร้างราย

ได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศ โดยรายได้หลักในยุคนั้นก็
มาจากภาคการเกษตรนี่เอง ซึ่งจนถึงทุกวันนี้ใช้แผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 แล้ว ก็ยังคงมีภาค
การเกษตรเป็นยุทธศาสตร์สร้างรายได้ให้กับประเทศเช่น
เดิม จากอดีตจนปัจจุบันภาคการเกษตรยังสำคัญอยู่
หน่วยงานที่ดูแลงานเกษตร ก็คือกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ ซึ่งแต่ละยุคแต่ละสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป
การเน้นความสำคัญของการเกษตรก็แตกต่างกันไป
ด้วย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับการสถาปนา
เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2435 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แต่ความจริงการ
เกษตรในประเทศไทยได้รับการส่งเสริมและพัฒนา
มาตั้งแต่ครั้งอดีตยาวนานกว่านั้น ซึ่งมีหลักฐานปรากฏเด่น
ชัด เมื่อเข้าสู่สมัยสุโขทัย (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1800) ซึ่ง
แสดงให้เห็นว่าพ่อขุนรามคำแหง ทรงมีรัฐประศาสน์นโยบาย
ส่งเสริมการเกษตรหลายประการ ที่สำคัญคือ การให้
ประชาชนมีอิสระเสรีในการประกอบอาชีพตามความ
ถนัด และที่ดินที่มีการปลูกสร้างทำประโยชน์ก็จะตกเป็น
กรรมสิทธิ์แก่ผู้ที่ปลูกสร้างและให้เป็นมรดกตกทอดไปถึง
ยังลูกหลาน ในสมัยนั้นมีความสมบูรณ์มีน้ำสะอาด
สำหรับบริโภคตลอดทั้งปี และเพียงพอสำหรับใช้ในการ
เกษตร มีการค้นนิษฐานว่าพ่อขุนรามคำแหงทรงจัดการ
ชลประทานช่วยเหลือการเพาะปลูก เช่น การขุดเหมือง
ฝาย ฝังท่อไขน้ำจากลำธารบนภูเขาไปสู่ตัวเมืองสุโขทัย
และทรงสนับสนุนให้มีการปลูกป่า ทำสวนโดยทั่วไป เช่น
ทรงปลูกป่าตาลขึ้นและใช้ป่าตาลนั้นเป็นสถานที่ให้พระ

สงฆ์แสดงธรรมในวันธรรมสวนะ และเป็นที่เสด็จออกว่า
ราชการในวันปกติ อันเป็นพระบรมราชาบายที่อบรม
พสกนิกรให้มีนิสัยรักป่า รักสวนและรักการปลูกสร้างไป
ด้วย

จนกระทั่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาจึงมีการตั้งกรมมา
ขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในสมัยกรุงรัตน
โกสินทร์นับจากกระทรวงเกษตรพินิจการมาเป็นกระทรวง
เกษตรราธิการ กระทรวงเกษตรพาณิชย์การมาเป็นกระทรวง
เกษตรราธิการ กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ กระทรวงเศรษฐ
การ กระทรวงเกษตรราธิการ กระทรวงเกษตร จนมาสู่
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปัจจุบัน นั่นก็เป็นส่วน
ของประวัติหน่วยงาน

ส่วนเนื้อหาอื่นๆ ที่จัดแสดงในงานนั้นยังอีกหลาย
ด้าน โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางภาคเกษตร ใครไปงาน
นี้ก็จะได้ว่ามีเทคโนโลยีอะไรบ้างของแต่ละหน่วยงานใน
กระทรวงเกษตรฯ ผ่านการจัดนิทรรศการรูปแบบต่างๆ
โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมจัดงาน เช่น กรมส่งเสริม
สหกรณ์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการ
เกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร
รวมทั้งกรมป่าไม้

กรมป่าไม้ได้จัดนิทรรศการ โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อ
คือ งานส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจ งานพัฒนาป่าชุมชน
และงานวิจัย ซึ่งทั้ง 3 งาน ก็ได้คัดเลือกเรื่องที่น่าสนใจ
เป็นผลงานที่น่าสนใจมาจัดนิทรรศการ วันนี้ก็อยากจะ
ยกตัวอย่างให้ทราบพอสังเขป

งานส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ รูปแบบ
เนื้อหาที่น่าสนใจ แบ่งเป็น 3 ผลงาน คือ

1. ผลงานเกษตรกรดีเด่นสาขาอาชีพ ปลูกสวนป่า

การปลูกสร้างสวนป่าของเกษตรกรในภูมิภาค
ต่างๆ ทั่วประเทศที่ปลูกป่าในที่ดินของตนเองตาม
โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจนั้น นอกจากกรมป่าไม้
จะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกสร้างสวนป่าแล้ว กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกรมต่าง ๆ ในสังกัดยังจัดให้

มีการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เพื่อประกาศเกียรติคุณ และเผยแพร่
ผลงานเกษตรกรดีเด่นที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้ปรากฏต่อ
สาธารณชน และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานของ
บุคคลอื่นต่อไป ในส่วนของกรมป่าไม้ได้ดำเนินการ
คัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพปลูกสร้าง
สวนป่าในแต่ละท้องที่สำนักงานป่าไม้เขต และสำนัก
งานป่าไม้จังหวัด เพื่อค้นหาบุคคลที่มีผลงานการเกษตร
ดีเด่น ผู้ปลูกสวนป่า ที่ปฏิบัติงานปลูกป่าประสบผล
สำเร็จสมควรเป็นเกษตรกรปลูกป่าที่เป็นตัวอย่างที่ดี และ
ขยายผลให้เป็นแนวทางการปฏิบัติการปลูกสวนป่าให้มี
ประสิทธิภาพ ของบุคคลอื่นต่อไป โดยเกษตรกรดีเด่นที่
ได้รับคัดเลือกจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละเพื่อ
ส่วนรวม

2. การส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชนใน ลักษณะการจัดทำแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์ ที่ดินในระบบ “วนเกษตร”

การส่งเสริมปลูกสร้างสวนป่าต้องใช้เวลารอผล
ผลิตยาวนานกว่าพืชเกษตร ทำให้เกษตรกรที่ปลูกป่าต้อง
ประสบปัญหาเกี่ยวกับรายได้และการใช้พื้นที่ทางการ
เกษตร ซึ่งแนวทางการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดวิธี
การหนึ่ง คือ การปลูกพืชเกษตรต่างๆ เช่น พืชไร่ พืชสวน
ไม้ผล หรือการปศุสัตว์ ผสมผสานระหว่างต้นไม้ หรือเรียก
อีกอย่างว่าการปลูกสวนป่าในระบบวนเกษตร เป็นการให้
ประโยชน์พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปลูกสร้างสวนป่า
ก็จะมีรายได้จากการเกษตรในระหว่างที่รอผลผลิตไม้จาก
สวนป่า

กรมป่าไม้จึงได้ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการใช้
ประโยชน์ที่ดินในระบบวนเกษตร เพื่อใช้เป็นแปลง
ตัวอย่างให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสร้างสวนป่าในพื้นที่ใกล้
เคียงได้ศึกษาและขยายผล โดยโครงการจัดทำแปลง
สาธิตการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยระบบวนเกษตร แบ่งการ
ดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ คือระยะแรก 5 ปี ตั้งแต่ปี
งบประมาณ 2542-2546 และระยะที่สอง 5 ปี ตั้งแต่ปี
งบประมาณ 2547-2551 ซึ่งกรมป่าไม้จะให้เกษตรกรที่

สมัครใจต้องการทำแปลงสาธิตดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนเงินทุนตามโครงการปลูกไม้เศรษฐกิจ ไร่ละ 3,000 บาท ดำเนินการการใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบวนเกษตร

3. ผลผลิตที่ไม้จากการปลูกสร้างสวนป่าภาคเอกชน

การนำไม้จากสวนป่าที่เกษตรกรปลูกมาใช้ประโยชน์เพื่อจำหน่ายในรูปผลิตภัณฑ์ลักษณะต่างๆ จะช่วยให้เกษตรกรหรือสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชนมีรายได้อีกทางหนึ่ง โดยแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการปลูกสร้างสวนป่าให้ประสบผลสำเร็จ ให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพสวนป่าได้อย่างมั่นคง คือการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกสวนป่า เพื่อเป็นการระดมความคิดเห็น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้แก่ การจัดการผลผลิต และเงินทุน การดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับไม้ การรวมกันซื้อรวมกันขาย ซึ่งการรวมกลุ่มของผู้ปลูกสวนป่า นอกจากจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานการปลูกป่าของเอกชนแล้ว ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตามที่กรมป่าไม้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่า ทำให้มีเกษตรกรสนใจปลูกสวนป่าเป็นจำนวนมาก และมีผลผลิตไม้ออกจากสวนป่าแล้ว เพื่อให้การปลูกป่าประสบผลสำเร็จกรมป่าไม้ได้ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกสวนป่า โดยให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานป่าไม้จังหวัดให้การช่วยเหลือสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ปลูกสวนป่า และจัดตั้งสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน

งานด้านการวิจัย มีผลงานเด่นที่นำมาแสดง เช่น

1. การผลิตวัสดุทดแทนไม้จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และเศษไม้ ปลายไม้

การผลิตวัสดุทดแทนไม้จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทั้งเศษวัสดุไม้ ได้แก่ เศษวัสดุจากการทำไม้ที่ไม่สามารถนำไปแปรรูปได้ เช่น ไม้ขนาดเล็กจากการตัดยางขยายระยะและกิ่งก้านที่หนาและใหญ่ เศษไม้ขนาดใหญ่

ที่เหลือจากอุตสาหกรรม เช่น ปีกไม้ ปลายไม้ ไม้ไม่ปอก และเศษไม้บางตำหนิ ขอบไม้ เศษไม้ระแนง นอกจากนี้ยังมีเศษพืชเกษตรเหลือทิ้งอื่น ได้แก่ เศษวัสดุพืชเกษตรหลังการเก็บเกี่ยว เช่น ต้นมันสำปะหลัง แกลบ ทะลาย เปล่าของผลปาล์ม น้ำมัน ต้นข้าวฟ่าง ต้นปอกระสาและปออื่นๆ และหญ้าชนิดต่างๆ รวมทั้งเศษวัสดุจากอุตสาหกรรมพืชเกษตร เช่น ชานอ้อย กากมันสำปะหลัง ชุยมะพร้าว และใยกาบมะพร้าว ชังข้าวโพด เป็นต้น ตลอดจนวัสดุรีไซเคิลอื่น ได้แก่ แผ่นวัสดุอัดต่างๆ โดยพัฒนาเป็นรูปแบบเทคโนโลยีเพื่อชุมชน โดยการสนับสนุนให้ราษฎรในภูมิภาคเกิดการรวมกลุ่มประกอบอาชีพการผลิตวัสดุทดแทนไม้ในเชิงอุตสาหกรรมขนาดย่อมอย่างเป็นระบบ เพื่อการพึ่งพาตนเองจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่น ตามนโยบายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล อันจะเป็นการสร้างงานและเพิ่มรายได้แก่ท้องถิ่น และเชื่อมโยงวิชาการเทคโนโลยีทางไม้ที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เศษวัสดุเหลือทิ้งให้สอดคล้องประสานกัน เพื่อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการผลิตแผ่นวัสดุทดแทนไม้ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและขยายบทบาทของผลิตภัณฑ์ทดแทนไม้ธรรมชาติ ให้สามารถเพิ่มรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุไม้และเศษพืชเกษตรเหลือทิ้ง และยังเป็นผลดีต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งลดมูลค่าการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ

2. เชื้อเพลิงเขียว

เป็นเชื้อเพลิงที่เริ่มต้นจากการศึกษาของภาควิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยการนำวัชพืชกึ่งไม้เล็ก ๆ ที่ยังสด มาอัดให้เป็นแท่งแล้วนำไปตากแดดให้แห้งจะได้เชื้อเพลิงที่สะอาด ซึ่งต่อมากกรมป่าไม้ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตแท่งเชื้อเพลิงเพื่อใช้ทดแทนไม้ โดยนำวัสดุเหลือใช้เหลือทิ้งทางการเกษตร เช่น แกลบ ชุยมะพร้าว ชานอ้อย เปลือกทุเรียน ชี้อ้อย เปลือกไม้ ใบไม้ มาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ตลอดจนการนำแท่งเชื้อเพลิงเขียว มาเผาเป็นถ่านเพื่อนำไปใช้ได้อย่างสะดวก สะอาด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. เต่าประหยัคพลังงาน

กรมป่าไม้ได้ทำการศึกษาวิจัย โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาส่วนประกอบต่างๆ ของเต่าอั้งโล่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็น ปากเต่า ช่องใส่เชื้อเพลิง ผนังเต่าและฉนวน ประตุลม ขอบเต่า รังผึ้ง เพื่อให้เหมาะสมกับเชื้อเพลิงที่จะใช้ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสามารถช่วยประหยัดเชื้อเพลิงในการหุงต้มอาหาร และเป็นที่ต้องการของประชาชนทั่วไป

งานพัฒนาป่าชุมชน

เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน ความหมาย ลักษณะของป่าชุมชนที่มีความหลากหลายมากในประเทศไทย ป่าชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ขึ้นกับพื้นที่ดำเนินการ

ลักษณะป่าชุมชน

1. ป่าชุมชนซึ่งปลูกขึ้นในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม
2. ป่าชุมชนซึ่งปลูกขึ้นในพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้าน
3. ป่าชุมชนในโรงเรียน
4. ป่าชุมชนในวัด
5. ป่าชุมชนซึ่งปลูกบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำริมลำคลอง หรือลำน้ำสาธารณะ
6. ป่าชุมชนในที่สองฝั่งถนน
7. ป่าชุมชนที่ปลูกเพื่อเป็นสวนสาธารณะ
8. ป่าของชุมชนเมือง
9. ป่าชุมชนพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์ชายฝั่งทะเล ฝั่งแม่น้ำ

ประโยชน์ของป่าชุมชน

- ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์น้ำ ดิน สมดุลของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแหล่งกักเก็บน้ำจิตธรรมชาติ สำหรับใช้ในการอุปโภคและบริโภค
- เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ป่าและแมลงต่างๆ

- เป็นแหล่งอาหารธรรมชาติสำหรับบริโภคในชีวิตประจำวันของชุมชน

- เป็นแหล่งไม้ใช้สอยของชุมชน

- ประโยชน์ที่ให้แก่สังคม เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจ แหล่งศึกษาเรียนรู้ แหล่งการนันทนาการ

กิจกรรมป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน

ป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน หมายถึง บริเวณที่มีพืชผักพื้นบ้านชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่ประกอบด้วยพืชชั้นสูงที่มีท้อ ลำเลียง เช่น ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก และพืชชั้นต่ำ จำพวกเห็ดชนิดต่างๆ ที่สามารถนำมาเป็นอาหารและประโยชน์ใช้สอยอื่นๆ ได้ โดยมีพื้นที่ดำเนินการในพื้นที่ป่าตาม พ.ร.บ. ป่าไม้พุทธศักราช 2484 ในพื้นที่เอกชน โดยได้รับการยินยอมเป็นหนังสืออย่างเป็นทางการ และในพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งไม้ใช้ตามธรรมชาติอย่างยั่งยืน เป็นแหล่งอาหารของชุมชน และเป็นการอนุรักษ์พืชผักพื้นเมืองนานาชนิดซึ่งกำลังจะสูญพันธุ์ นอกจากนี้เพื่อผลพลอยได้ทางด้านอื่น เช่น ยากกลางบ้าน สีย้อมผ้าตามธรรมชาติ เครื่องใช้สอยตามประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมการปลูกป่าในเมือง

ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ประชาชนต้องประสบกับความตึงเครียด ทั้งเนื่องมาจากธุรกิจการงาน การครองชีพ การแก่งแย่งแข่งขัน และมลพิษของน้ำและอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองใหญ่ๆ ที่สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นลำน้ำ ภูเขา หรือต้นไม้ กำลังถูกทำลายสูญหายไปทุกที ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองเคร่งเครียดมากกว่าคนชนบท

ต้นไม้เป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้คนเมืองคลายความเคร่งเครียด สามารถลดอุณหภูมิของบรรยากาศลงได้ถึง 3.5 องศาเซลเซียส และเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ขึ้นได้ถึง 5 เปอร์เซ็นต์ พร้อมกับช่วยกำบังลม ดูดซับเสียง ฝุ่นละอองและก๊าซพิษต่างๆ

กรมป่าไม้จึงได้กำหนดแนวทางสำหรับดำเนินการพัฒนาป่าไม้ในเมืองขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการปลูกต้นไม้ในเมือง การให้บริการทางวิชาการ การฝึกอบรม ตลอดจนการสนับสนุนกล้าไม้สำหรับการปลูกป่าในเมืองในบริเวณสวนสาธารณะ ริมถนนเกาะกลางถนน ริมคลอง และสถานที่ราชการ บริษัท ห้างร้าน และตามบ้านเรือนราษฎร เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ และเป็น การช่วยเพิ่มมูลค่าที่ดินให้สูงขึ้น

คุณผู้ฟังคะ นั่นก็เป็นเพียงสาระพอสั่งเขปที่ กรมป่าไม้จะนำไปจัดแสดงนิทรรศการในงาน 111 ปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในวันที่ 1-6 เมษายน 2546 นี้ ยากเชิญชวนให้ไปชม ไปหาความรู้กัน ช่วงปิดเทอม พาเด็กๆ ไปเรียนรู้การเกษตรของประเทศไทยในงานนี้ วันนี้รายการหมดเวลาแล้วพบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

